

Col·lecció d'estudis laborals núm. 12

Observatori de Treball

Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals

**Govern
de les Illes Balears**

Col·lecció d'estudis laborals núm. 12

Observatori de Treball

Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Turisme i Treball

Cofinançat per:

Invertim en el teu futur

Unió Europea
Fons Social Europeu

Direcció:

Llorenç Pou Garcias
Director general de Planificació Estratègica

Coordinació:

Delia Riera Tur
Directora adjunta de l'Observatori del Treball

Autor:

Observatori del Treball de les Illes Balears,
Eduard Jiménez Hernández et alters

ISBN: 978-84-694-0297-9

Si voleu més informació i/o subscriure-us
als informes de l'Observatori
podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o bé:

Observatori del Treball
Direcció General de Planificació Estratègica
Conselleria de Turisme i Treball
Plaça de Son Castelló, 1
Polígon de Son Castelló. 07009 Palma
Tel.: 971 17 63 00
<http://observatorideltreball.caib.es>

Aquesta publicació ha estat cofinançada per
la Unió Europea, Fons Social Europeu,
i impresa en paper ecològic.
Es permet reproduir totalment o parcialment
la informació que conté aquest informe,
sempre que se s'esmenti la font i l'autoria.

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
INTRODUCCIÓ	5
PRINCIPALS OBJECTIUS I CONCLUSIONS	6
EL SECTOR DE LES ACTIVITATS FÍSiques I ESPORTIVES	9
EL SECTOR ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	15
EL SECTOR AGRARI	24
EL SECTOR ARTS GRÀFIQUES	32
EL SECTOR D'ARTS I ARTESANIA	39
EL SECTOR COMERÇ I MÀRQUETING	43
EL SECTOR EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL	51
EL SECTOR ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA	58
EL SECTOR ENERGIA I AIGUA	65
EL SECTOR DE LA FABRICACIÓ MECÀNICA	71
EL SECTOR FUSTA, MOBLE I SURO	78
EL SECTOR HOTELERIA I TURISME	84
EL SECTOR IMATGE PERSONAL	92
EL SECTOR IMATGE I SO	98
EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES ALIMENTÀRIES	105
EL SECTOR INDÚSTRIES EXTRACTIVES	113
EL SECTOR INFORMÀTICA I COMUNICACIONS	119
EL SECTOR INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT	127
EL SECTOR PESCA I INDÚSTRIES PESQUERES	133
EL SECTOR QUÍMIC	140
EL SECTOR SANITAT	147
EL SECTOR SEGURETAT I MEDI AMBIENT	155
EL SECTOR DE SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT	162
EL SECTOR TÈXTIL, CONFECCIÓ I PELL	171
EL SECTOR TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES	178
EL SECTOR VIDRE I CERÀMICA	186
ANNEX METODOLÒGIC	192

Aquest informe compleix el mandat establert en el Pla d'Ocupació de les Illes Balears 2009-2011, que encarregava a l'Observatori del Treball de les Illes Balears fer el seguiment dels diferents sectors econòmics estratègics i emergents que generen ocupació a les illes, de manera que el seu coneixement es pugui transmetre a les polítiques actives d'ocupació.

Amb aquest objectiu, al llarg de 2010 l'Observatori del Treball ha estudiat tots i cada un dels sectors i ocupacions que componen el teixit empresarial i laboral illenc, organitzant-los al voltant de les diferents famílies professionals, a fi de determinar quins presenten una millor progressió en termes d'evolució passada i de projecció futura. Així, en col·laboració amb altres autors dirigits per Eduard Jiménez, aquest estudi presenta una descripció de l'escenari i reptes de futur de les diverses famílies professionals, els principals sectors emergents de cada família i les ocupacions més dinàmiques del mercat de treball, juntament amb una anàlisi de les tendències de qualificació de les ocupacions, tot fent ús d'una metodologia que ha incorporat tant l'explotació estadística de dades (empreses, afiliació a la Seguretat Social, atur i contractació registrada, etc.) com la visió d'experts en la matèria.

Entre els principals resultats, es veu que destaquen cinc famílies professionals que concentren les oportunitats de feina i desenvolupament laboral a la comunitat: serveis socioculturals i a la comunitat, seguretat i medi ambient, sanitat, química, i informàtica i comunicacions. Totes presenten creixement de l'ocupació, alts nivells relatius d'oportunitat de feina, baixos nivells relatius de rotació o temporalitat i baixos nivells de competència per les vacants. Altres set famílies mostren també nivells relativament baixos de temporalitat i nivells mitjans d'oportunitat de feina, tot i que amb una elevada competència per les vacants: arts gràfiques, comerç i màrqueting, energia i aigua, imatge personal, indústria alimentària, indústries extractives, i instal·lació i manteniment. En aquestes set famílies és important que els demandants siguin conscients de la importància de la qualificació com a valor afegit.

Quant a l'hoteleria i turisme, subsector clau en la nostra economia i mercat de treball pel gran volum d'ocupació que genera, presenta més dificultats en termes d'oportunitats de feina, de temporalitat i de competència per les vacants. En aquest sentit, els resultats d'aquest treball albiren com la feina en aquestes famílies presentarà una probable tendència a la polarització que estarà molt estretament relacionada amb les opcions estratègiques que predominin en els sectors d'activitat vinculats directament i indirectament al turisme. Per això, el proper projecte a desenvolupar per l'Observatori del Treball serà investigar amb més profunditat, juntament amb els empresaris, els agents socials i els experts del sector a les illes, les demandes de qualificació, les oportunitats i les amenaces lligades a les principals ocupacions d'aquest subsector. D'aquesta manera, ens assegurarem que el disseny de les polítiques actives de formació i ocupació desenvolupades s'adaptin no sols al present sinó que també s'avancin al probable futur d'aquest sector.

Sr. Llorenç Pou Garcias
Director general de Planificació Estratègica

Hble. Sra. Joana M. Barceló Martí
Consellera de Turisme i Treball

L'Observatori del Treball de les Illes Balears té entre els seus objectius mantenir un diagnòstic actualitzat del mercat de treball balear, indicant-ne les fortaleeses, febleses, amenaces i oportunitats amb les dades estadístiques disponibles (d'activitat econòmica, ocupació i atur) i a través de les investigacions quantitatives i qualitatives que consideri oportunes. Es tracta de caracteritzar les possibilitats del mercat laboral en el present i indicar-ne les tendències de futur més probables, de manera que la informació que s'ofereixi serveixi d'ajuda per a l'elaboració de les polítiques actives d'ocupació i de formació; i al mateix temps orienti adequadament als ciutadans en edat laboral.

L'Agenda de Lisboa l'any 2000 ja assenyalava la necessitat d'afrontar importants transformacions en el mercat laboral causades pel canvi climàtic, la globalització, el desenvolupament de les noves tecnologies, la migració i l'envelliment de la població. Ara s'afegeix una crisi econòmica que suposarà tant una reducció en el nombre de nous llocs de feina com un canvi en el perfil de les ocupacions més demandades. En aquest sentit, el Centre Europeu per al Desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP) preveu el risc d'una polarització de la feina, amb una demanda incremental en les ocupacions de nivells de qualificació més baixos i més elevats, mentre que decreix o s'estabilitza en els nivells intermedis, centrant-se en el sector de serveis.

En aquesta línia d'investigació, l'Observatori del Treball de les Illes Balears (OTIB) va llançar a principi d'any dues primeres eines de prospecció: d'una banda, el Baròmetre de l'Ocupació, que preveu periòdicament el volum de contractació de l'empresariat balear a través d'una enquesta d'opinió. Gràcies a l'amplitud de la seva base mostral, els resultats obtinguts gaudeixen d'una elevada fiabilitat i poden ser desagregats per als quatre grans sectors econòmics i illes de residència. D'altra banda, es va realitzar també *Una anàlisi de les ocupacions més dinàmiques a les Illes Balears en el període 2005-2009*, un monogràfic en el qual s'estudien les característiques dels llocs de feina i activitats econòmiques que en aquest període han presentat una millor evolució, superant els efectes de la crisi econòmica i, per tant, oferint les millors perspectives d'inserció laboral.

No obstant això, encara faltava un estudi que explicàs l'evolució de la totalitat de les activitats econòmiques i ocupacions que componen el teixit empresarial i laboral de les Illes, i que oferís una certa visió de les seves tendències de futur. Es tractava d'organitzar una informació completa i accessible des de la perspectiva dels demandants d'ocupació. Amb aquesta intenció, l'Observatori va recopilar informació estadística relativa a l'evolució des de 2005 de les activitats econòmiques (DIRCE de l'INE), l'afiliació a la Seguretat Social, la nova contractació i les demandes d'ocupació a les Balears. També es va recollir la llista de les qualificacions professionals vigents segons INCUAL i l'oferta formativa actualitzada a les illes, les associacions empresarials i sindicals, les fundacions i col·legis professionals, i les fires i congressos relacionats que es desenvolupen a les illes.

En principi, tota aquesta informació es va organitzar al voltant de les 26 famílies professionals reconegudes per l'INCUAL, si bé amb posterioritat es varen revisar algunes correspondències d'acord amb els autors finals d'aquest estudi. Efectivament, tant per garantir la consistència de l'anàlisi com per agilitzar l'elaboració de l'informe, l'Observatori va encarregar el tractament estadístic de les anteriors dades i la seva anàlisi a un equip extern expert en aquesta matèria. En tot cas, l'Observatori ha conservat la supervisió final de l'estudi, inclosa tant l'explotació com representació gràfica de les dades, la revisió de les conclusions i la traducció dels textos.

Esperam que aquest treball ajudi a entendre una mica millor en quina situació es troben i quin probable futur ofereixen els diferents subsectors econòmics i ocupacions analitzades. En el futur aprofundirem més en la descripció d'aquells perfils professionals que demostrin oferir més oportunitats laborals a les Illes, feina per a la qual acudirem a un grup d'experts en la matèria.

El principal propòsit de *Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals* és la presentació sistemàtica de la darrera informació disponible sobre activitat econòmica, mercat de treball i qualificació professional a les Illes Balears per posar a l'abast dels demandants d'ocupació i, especialment, d'aquells tècnics i professionals que desenvolupen la seva activitat en els diversos serveis d'ocupació i mercat de treball de la comunitat. S'ha de subratllar que si bé la informació més habitual que es difon actualment sobre el mercat de treball és la de l'atur registrat, a dia d'avui disposam de moltes informacions que permeten una visió molt més completa i precisa sobre aquell. En aquest sentit el treball realitzat presenta informació agrupada en les **26 famílies professionals** sobre els àmbits següents:

- Número d'empreses, característiques principals i evolució
- Estimació del volum de negoci i principals empreses
- Afiliats a la Seguretat Social en el règim general i d'autònoms
- Contractes realitzats per ocupacions i evolució d'aquests
- Demandants de feina per ocupacions i evolució d'aquestes
- Condicions de feina i marcs reguladors de les principals ocupacions
- Atur registrat
- Oferta formativa de tots els nivells educatius
- Entitats, activitats i fonts d'informació de referència
- Distribució territorial de les principals variables anteriors

L'abundant informació esmentada ha estat sintetitzada mitjançant un nombre limitat de taules i gràfics i presentada en un text descriptiu per facilitar-ne la difusió i comprensió.

Aquest interès principal ve acompanyat per la possibilitat d'identificar els principals trets de l'evolució de l'ocupació i el mercat de treball balear. Així, *Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals* ens presenten també els principals sectors emergents a cada família i les ocupacions més dinàmiques del mercat de treball, juntament amb les tendències constatades del perfil de qualificació de les ocupacions de cada família. L'anàlisi es contextualitza amb una descripció de l'escenari i reptes de futur de les diverses famílies professionals, incloent un sintètic DAFO ocupacional.

Convé precisar, però, que no es tracta d'un conjunt d'estudis econòmics sectorials. I això per molts motius, el més obvi dels quals és que requeriria una altra me-

todologia i un altre format de presentació. Els motius principals, però, es fonamenten en el fet que la competència i missió principal de la Conselleria de Turisme i Treball se situa en l'àmbit de l'ocupació i no en el de l'anàlisi econòmica i, molt particularment, que la classificació emprada, les 26 famílies professionals definides en el sistema de qualificacions vigent a Espanya, no es corresponen directament amb la classificació de sectors econòmics habitualment utilitzada en l'anàlisi sectorial.

Aquesta característica implica que haguem d'explicitar la metodologia d'agrupació i tractament d'informació utilitzada per a la realització dels treballs, i que expliqui algunes particularitats no evidents en la presentació de resultats. La feina prèvia fonamental ha consistit en realitzar una classificació completa tant dels sectors d'activitat com de les ocupacions per a les diverses famílies, partint de les equivalències publicades per l'Institut Nacional de Qualificacions (INCUAL). En aquesta font originària hi ha un nombre important d'activitats i ocupacions que formen part de més d'una (fins a quatre) famílies professionals. Aquest fet, conceptualment correcte, implicava que les dades agregades per família professional presentassin duplicacions i encavalcaments importants. De comú acord amb l'Observatori del Treball de les Illes Balears s'ha procedit a una assignació excoent de les activitats i ocupacions, el resultat final de la qual s'inclou com a annex.

En qualsevol cas, les diferències entre la visió ocupacional i la visió econòmica i sectorial són importants i convé explicar-les bé. En el nostre cas afecta a més a alguns dels sectors d'activitat i ocupació principals i la definició que convencionalment acceptam sobre aquests. Per exemple, la família professional d'Hoteleria i Turisme inclou en exclusiva les activitats d'allotjament, restauració i serveis directament relacionats amb la intermediació turística, però no moltes altres activitats que sense cap dubte classificaríem per al cas balear com a "turisme" i que en el nostre cas formen part d'altres famílies professionals, notablement, les activitats d'animació, transport de viatgers o una part del comerç.

El fet cert és que el nucli de competències professionals de les ocupacions d'aquestes activitats se situa fora de les d'allotjament, restauració o organització de viatges, encara que sense cap dubte en la comunitat tenen components i interrelacions evidents amb aquestes. Per posar un altre exemple en sentit contrari, trobam la família professional d'Administració i Gestió. Es tracta d'una família que té el nucli al voltant dels serveis empresarials però que naturalment està interrelacionada de manera transversal amb la majoria dels sectors econòmics. Inclou totes les activitats de suport administratiu, asses-

sorament, intermediació financera... que es dirigeixen en general al conjunt de l'activitat econòmica, però que en molts casos vinculen convencionalment a altres sectors.

En definitiva, la mateixa complexitat de l'activitat econòmica i del mercat de treball que fa difícil i discutible la definició d'uns sectors econòmics en l'actualitat -vegeu les discussions sobre la nova indústria, els límits del sector primari i l'agroindústria o l'augment de l'anàlisi amb nous enfocaments com els sectors del coneixement -K- o el macrosector TIC, poden ser d'aplicació a la classificació de l'activitat i l'ocupació a les 26 famílies professionals.

Malgrat l'exposat anteriorment, un dels avantatges principals de procedir a una assignació exhaustiva d'activitats econòmiques i ocupacions és que ens permet establir una radiografia de conjunt. Encara que no sigui l'objecte central del treball, val la pena fer una descripció d'aquests trets principals, situant l'usuari davant de les principals característiques d'evolució i situació actual de l'activitat i el mercat de treball a les Illes Balears. En molts casos es tracta de dades que gràcies a aquest treball poden precisar-se des d'una perspectiva de l'ocupació i les qualificacions.

Referint-nos sempre a les 26 famílies professionals, el 2009 l'activitat i l'ocupació a la comunitat es concentra de manera molt acusada en cinc d'aquestes, per ordre de pes en l'ocupació: Hoteleria i Turisme, Comerç i Màrqueting, Administració i Gestió, Edificació i Obra Civil i Serveis Socioculturals I a la Comunitat, que en conjunt representen més del 70 % de l'ocupació i les empreses. En una perspectiva temporal del període 2005 al 2009, en què la comunitat va perdre el 3 % de l'ocupació total per efectes de la crisi, trobam quatre famílies professionals que presenten un notable creixement net de l'ocupació amb taxes de variació molt importants. Es tracta dels Serveis Socioculturals I a la Comunitat, la Seguretat i el Medi Ambient, la Sanitat, i la Imatge i So. Es dedueix clarament de l'anterior, i confirma hipòtesis que tenen ja dos decennis, que el sector de serveis col·lectius és el principal sector emergent per ocupació a les societats occidentals, en aquest cas fins i tot amb un cicle advers.

Destaca igualment el fort ajust que s'ha produït en dues de les famílies que continuen avui en dia sent de les principals: Administració i Gestió perd gairebé el 30 % de la seva ocupació i Edificació i Obra Civil més del 10 % en el període, sense cap dubte en els dos casos per l'extraordinari enfonament del sector immobiliari (reflectit també en les activitats de comercialització assignades a la primera d'aquestes).

El nombre total d'empreses ha crescut a les Illes Balears en gairebé 5.000, un 6 % des de 2005, que juntament amb la reducció de l'ocupació implica una notable reducció de la mida mitjana, de 4,7 a 4,3 treballadors per empresa. L'expansió en el nombre d'empreses ha estat molt generalitzada, excepte en alguns sectors industrials (alimentació, tèxtil, moble) i en dues de les grans famílies, edificació i hoteleria i turisme. Pot il·lustrar bé el paisatge de l'evolució del darrer període un detall dels subsectors de les famílies generadores d'ocupació que més creixement del nombre d'empreses han tengut: serveis de dinamització sociocultural, recollida i tractament d'aigües residuals o de residus, serveis sanitaris, activitats cinematogràfiques, de vídeo i televisió i enregistrament de so.

En una altra perspectiva, el mercat de treball es troba el 2009 clarament definit pels efectes de l'ajust general d'ocupació i les particularitats de concentració i temporalitat de sobra conegudes a les Illes Balears. Les tres principals variables -ocupació, contractació i demandants- ens informen dels seus trets principals, i examinats per les vint-i-sis famílies professionals no permeten apuntar -de manera preliminar- algunes característiques particulars, que són:

- Cinc famílies professionals (**Serveis socioculturals i a la Comunitat, Seguretat i Medi Ambient, Sanitat, Química i Informàtica i Comunicacions**) presenten creixement de l'ocupació, alts nivells relatius d'oportunitat de feina (demandants/feina total) baixos nivells relatius de rotació o temporalitat (contractes/ocupació total) i baixos nivells de competència per les vacants (demandants/contractes). A aquesta família podria afegir-s'hi la d'**Imatge i So**, si bé presenta nivells relatius de rotació o temporalitat superiors a la mitjana. Es tracta en definitiva de sis àmbits professionals en què es **concentren les oportunitats de feina i desenvolupament professional en la comunitat**.
- Unes altres set famílies professionals (**Arts gràfiques, Comerç i màrqueting, Energia i aigua, Imatge personal, Indústria alimentària, Indústries extractives, Instal·lació i manteniment**) presenten nivells relativament baixos de rotació o temporalitat, nivells mitjans d'oportunitat de feina però alta competència per les vacants. En la mesura que la recuperació econòmica pugui fer créixer la feina avui relativament estancada en dits sectors -cap dels quals té un ajust estructural global- l'expectativa ocupacional es dirigeix a la **millora individual de la qualificació en un mercat amb gran competència**.
- Tres de les principals famílies de les Balears (**Administració i Gestió, Hoteleria i Turisme i Transporte**

i Manteniment de Vehicles) requeririen d'una anàlisi encara més detallada. Administració i Transport tenen –lleugerament– més oportunitats relatives de feina i menys de temporalitat o rotació, però també lleugerament més competència per les vacants. Hoteleria i Turisme en canvi presenta nivells relativament baixos d'oportunitats de feina, alts de temporalitat o rotació i mitjans de competència per les vacants. La feina i desenvolupament professional en aquestes famílies, tan decisives per a l'economia i el benestar de la comunitat, estarà molt estretament relacionat amb les opcions estratègiques que acabin predominant en els sectors d'activitat vinculats o en els seus diversos segments. **No es pot descartar així el creixement de l'ambivalència, en què convisquin de manera més notòria encara activitats i feines molt competitives i amb qualificacions –i condicions de feina– millorades, junt a activitats amb important pes en l'ocupació on es mantengui o incrementin alguns dels aspectes negatius de la situació actual.** Aquesta dinàmica pot generar gran desorientació i dificultats per a una part molt important dels demandants (més de 60.000, aproximadament la meitat del total) i requerirà ben cert un dels focus centrals de les polítiques de feina i formació de futur a la comunitat.

- Cinc famílies professionals (**Edificació i Obra civil; Electricitat i Electrònica; Fabricació Mecànica; Tèxtil, Pell i Confecció; i Fusta, Moble i Suro**) –totes relacionades directament amb la crisi del sector immobiliari– combinen pèrdues de feina amb algun (o alguns) altre indicador negatiu: alta competència per les vacants, alta rotació o temporalitat i poques oportunitats de feina. Es tracta d'àmbits professionals en què, tot i amb posterioritat al canvi de cicle, la transformació productiva que es produirà i el lent ajust del mercat de treball determinen **la necessitat bé directament el reciclatge a altres àmbits professionals i la reorientació cap a subsectors amb expectativa de creixement, bé d'una millora intensa de la qualificació per part dels demandants de feina.**
- Les dades disponibles de sèries temporals no permeten abordar aquesta anàlisi de manera consistent per a cinc de les famílies (Activitats Físiques i Esportives; Agrària; Arts i Artesania; Pesca i Indústries Pesqueres; i Vidre i Ceràmica).

El rànquing de les ocupacions amb més creixement en la contractació en el període 2005-2009 mostra de manera clara els clarobscurs de la situació actual del mercat de treball. Si combinam les cinc primeres en els rànquings absolut i relatiu trobam nou ocupacions de perfils tan diverses com les següents (ordenades per creixement absolut): Animadors comunitaris –a ciència

certa, d'activitats turístiques–, Altres treballadors de serveis personals, Auxiliars d'atenció al públic, Auxiliars administratius, Altres professionals de l'ensenyament, Persones que agranen, Forces armades bàsiques, Biòlegs i assimilats i Analistes de sistemes. En resum: dues ocupacions de molt baixa o baixa qualificació (persones que agranen i altres treballadors de serveis personals), tres ocupacions de qualificació mitjana-baixa (auxiliars i forces armades) i quatre ocupacions de qualificacions mitjana fins alta, una de les quals –la que lidera el rànquing absolut, la d'animador comunitari– té clarament un perfil temporal i de dedicació parcial.

Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals mostra en detall les principals d'aquestes tendències –de vegades paradoxals– i la seva relació amb l'oferta formativa de la comunitat, per a la qual cosa es recullen les dades de l'oferta de formació professional reglada i ocupacional i els títols universitaris, que s'haurien de completar amb informació sobre les activitats de formació continuada que duen a terme les empreses per acabar de presentar una visió de conjunt sobre l'estat del sistema de qualificacions a les Illes Balears.

L'intent d'informació, difusió i anàlisi accessible que suposen *Les ocupacions i els sectors econòmics a les Balears: evolució i tendències segons les 26 famílies professionals* per al conjunt de famílies no té cap precedent –que sapiguem–. De segur que pot tenir millores de la qualitat d'informació i el seu tractament cap al públic destinatari. En qualsevol cas, es considera que pot merèixer l'atenció i ser d'utilitat concreta per al públic de demandants d'ocupació i professionals del mercat de treball al qual es dirigeix.

Eduard Jiménez et al.¹

¹ Director d'Innovació i Consultoria en Polítiques Públiques SL i director de les feines realitzades per un equip del qual han format part Daniel Baldrís, Javier Gràcia, Laura Valls, Pau Barba i Raquel Colomina.

EL SECTOR DE LES ACTIVITATS FÍSQUES I ESPORTIVES

La família professional Activitats Físiques i Esportives correspon al conjunt d'activitats que afecten a la pràctica i gestió directa de les activitats físiques i esportives. S'inclou tant l'àmbit competitiu-associatiu com el recreatiu. Concretament, a les Balears una de les ocupacions que genera més contractació és la de banyista-socorrista, ocupació molt vinculada al sector turístic.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	268
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,4 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats esportives	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses de les Balears	619
Empreses d'11 o més treballadors	74
% Empreses en el conjunt de les Balears	1 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	2.922
% Ocupats en el total de les Illes Balears	1 %
Nombre de contractes realitzats	2.854
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	1,4 %
Activitat principal per volum d'ocupació: activitats físiques i esportives	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Esportistes i professionals similars	
Banyista-socorrista	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle de conducció d'activitats físiques i esportives en el medi natural (grau mitjà)	
Animació d'activitats físiques i esportives (grau superior)	
Mestre especialista en Educació Física (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABÍ

A DESTACAR

- És un sector petit de l'economia de les Balears: se situa al voltant de l'1 % d'afiliats i d'empreses i només concentra el 0,4 % dels ingressos en la comunitat autònoma.
- El pes de les pymes d'entre 10 i 199 treballadors és 10 p. percentuals superior a la mitjana de les empreses de Balears.
- Malgrat la crisi, han nascut 133 nou empreses des de 2005. Efectivament, les activitats esportives estan en ple creixement gràcies a l'increment de la cultura d'hàbits saludables. A més, el sector manté vincles amb les activitats de serveis a les persones de totes les edats.
- D'altre costat, a causa del component físic requereix per al desenvolupament d'aquesta activitat, gairebé la meitat de les contractacions són formalitzades per persones menors de 25 anys d'edat. Així, la trajectòria laboral dels treballadors es redueix amb l'increment de l'edat.

ESCENARI SECTORIAL

L'activitat del sector està en expansió a causa de la nova cultura d'hàbits saludables en la ciutadania que adquireix més rellevància avui en dia. A més d'incrementar-se aquesta demanda pròpia de la família professional, el sector és complementari d'altres famílies com sanitat, hotelaria i turisme, serveis socioculturals i a la comunitat i seguretat i medi ambient. Aquesta demanda que prové d'altres famílies professionals està vinculada principalment als serveis d'animació, cura i expressió corporal i als serveis d'auxili i rescat, entre d'altres.

La demanda de professionals d'aquest sector a les Illes Balears pot veure's incrementada una vegada que el sector turístic aposti per la potenciació de l'oferta turística complementària, en què l'activitat física i esportiva té cabuda en activitats com la nàutica, golf i cicloturisme.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Sector en expansió empresarial.

Hi ha perfils ocupacionals de qualificació mitjana i alta.

OPORTUNITATS

Noves activitats i complementarietat amb altres activitats econòmiques en creixement.

Aprofitament de les noves qualificacions professionals que estructuraran el sector.

PUNTS FEBLES

Estacionalitat elevada.

Falta de dimensió empresarial.

AMENACES

L'oferta empresarial focalitzada en activitats esportives. Ocupació del sector molt sensible a la conjuntura turística.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment
Activitats esportives

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector activitats físiques i esportives
Banyista-socorrista
Ocupacions comunes dels subsectors
Esportistes i professionals similars
Direcció de departaments d'administració i finances

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

La família professional d'Activitats Físiques i Esportives tot just és del 0,7 % de les empreses i afiliats a les Illes Balears. No obstant això, també manté vinculacions amb la família d'administració i gestió (que aquí no es tenen en compte) en l'àmbit de la gestió d'instal·lacions.

El nombre total d'empreses que desenvolupen l'activitat en aquest sector segons DIRCE és de 619 empreses i empen un total de 2.922 persones.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitats	Empreses	Pes
Total	619	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* activitats físiques i esportives	1,3
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 activitats físiques i esportives	40 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 activitats físiques i esportives	59 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 87 empreses.

*Milions d'euros

L'estructura empresarial del sector és bàsicament de microempreses (80 %), encara que el pes de les pymes d'entre 10 i 199 treballadors és del 20 %, superior a la mitjana de les Illes Balears. Així, la seva dimensió mitjana és de 4,7 treballadors per empresa, lleugerament superior a la mitjana de 4,4 de les Illes Balears.

El volum d'ingressos que generen les activitats físiques i esportives és de 268 milions d'euros, el 0,3 % del conjunt de les Illes Balears. Tot i aquesta escassa aportació, en el període 2004-2008 han augmentat en un 40 %, 13 punts percentuals per sobre de les Balears. Les deu primeres

empreses, amb ingressos superiors a 4 milions d'euros, suposen el 30 % del volum de negoci del sector.

La distribució de les empreses i de la demanda i oferta d'ocupació manté proporcions similars entre illes. En conjunt, el 75 % de les empreses es localitzen a Mallorca, el 16 % a les Pitiüses i el 9 % a Menorca. Les principals empreses estan localitzades a Palma (7 en total) i a Eivissa (2 empreses).

El sector ha registrat importants augments tant en nombre d'empreses com en volum de negoci. No obstant això, les principals empreses d'activitats esportives que dinamitzen el sector s'orienten en gran mesura a clients de perfils de renda mitjans i alts i al turisme *-spa, fitness, nàutica, golf, natació*.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Reial Club Esportiu Mallorca Sad.	Palma	30	n.d
Spa Son Antem SL	Llucmajor	8	121
Són Vida Golf SL	Palma	8	104
Serveis Marítims Port Eivissa Societat Limitada	Eivissa	7	26
Illes Centres de Fitness SL	Marratxí	5	131
Centre Esportiu Son Valentí SL	Palma	5	50
Iniciatives Portuàries Mirall de Mar de Mallorca SL	Palma	5	19
Centres Esportius Activa Club SL	Palma	4	66
Constructora i Explotadora de Ports Esportius SA	Palma	4	2
Nova Santa Ponsa Golf SA	Calvià	4	49
Port Esportiu Botafoch SL	Eivissa	3	12
Vall d'Or Golf SA	Felanitx	3	47
Centre d'ensenyament de Natació S'Aigua Blava SA	Palma	2	30
Esports 85 SL	Palma	2	78
Alcanada Golf SL	Alcúdia	2	32

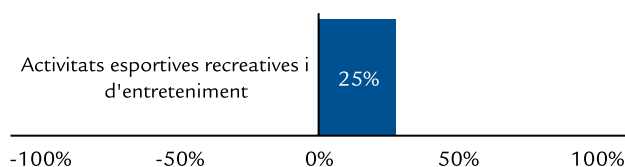
Font: SABI

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Activitats (CNAE-09, 3 dígits)	M €	Pes
Activitats físiques i esportives	115	100%

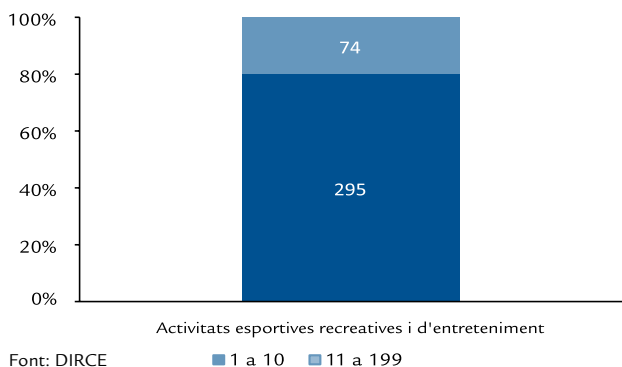
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

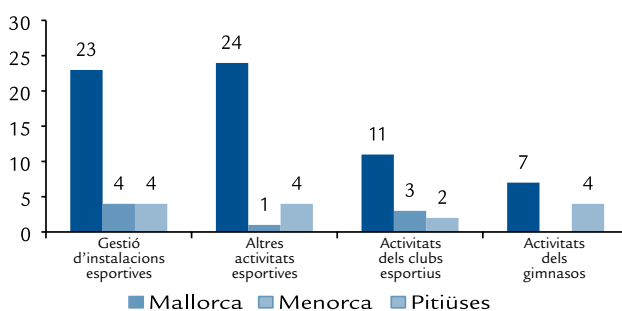

Font: DIRCE

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

Les activitats físiques i esportives concentren 2.922 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representant el 0,7 % del total de les Illes Balears. A més, entre 2005 i 2009 els afiliats al sector han disminuït molt significativament, en 1.729 persones (un 37 %).

Quant al règim dels treballadors, el 87 % estan afiliats al règim general de la seguretat social, valor 8 punts percentuals superior al del conjunt de famílies de les Balears.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitat	Afiliats	Pes
Total	2.922	100%

Font: SOIB

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Esportistes i professionals similars	1.430	50 %
Banyista-socorrista	1.424	50 %
Total	2.854	100 %

Quant a la contractació per subsectors, es concentra en dues ocupacions: esportistes i professionals similars (50 %) i banyistes-socorristes (50 %).

El perfil de contractació segons gènere mostra un sector lleugerament masculí en què el volum de contractació d'homes representa el 64 % durant el 2009. Per subsectors d'activitat, l'índex de masculinització es veu accentuat en les activitats físiques i esportives (76 % dels contractes formalitzats). D'altra banda, es tracta d'un sector clarament jove. El percentatge de contractacions formalitzades per persones menors de 25 anys són de 43,8 %, és a dir, 20,2 punts percentuals superior al global de les Balears. Al contrari, el col·lectiu de 45 anys d'edat i majors suposen el 5 % del total, gairebé 10 punts percentuals per sota de la mitjana de les Balears.

En el període 2005-2009 hi ha una ocupació de la família professional que es troba entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: correspon a banyista i a socorrista, que amb 321 contractes més mostra un increment del 29,1 %.

El mercat de treball del sector d'activitats físiques i esportives està determinat per una alta presència de treballadors menors de 25 anys. La trajectòria laboral dels treballadors d'aquest sector es redueix amb l'increment de l'edat.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats físiques i esportives	1.094	106	224
Comuns	1.052	184	194
Total	2.146	290	418

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75 % Mallorca, 16,3 % Pitiüses i 8,7 % Menorca. Si es compara aquesta amb la de les activitats físiques i esportives, destaca la diferència percentual del pes de les Pitiüses (14,7 %).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

La distribució territorial de la demanda d'ocupació és del 72 % a Mallorca, 17 % a les Pitiüses i 11 % a Menorca. D'altra banda, el 71 % dels demandants d'ocupació sol·liciten treball d'esportistes i professionals similars; i el 29 % de banyistes i socorristes.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats físiques i esportives	189	22	40
Comuns	433	70	110
Total	622	91	150

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca l'elevat percentatge de persones menors de 25 anys en ocupacions relacionades amb les activitats físiques i esportives. En canvi, els demandants de la resta d'ocupacions del sector són majoritàriament persones entre 25 i 45 anys.

El nombre d'aturats de la família professional ha augmentat en 281 persones entre 2005 i 2009. El major nombre d'ells es troba en l'ocupació d'esportistes professionals i similars, en la categoria "comuns", per considerar-se una ocupació transversal de la família. Així i tot, totes les ocupacions registren variacions entorn del 100 %.

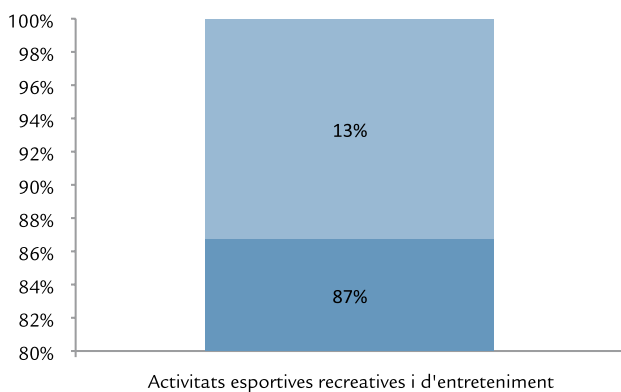
Les condicions de feina en el sector estan molt determinades pel segment d'activitat i el grau de professionalitat. Per a l'ocupació que registra el volum de contractacions més alt, la retribució mitjana actual se situa en els nivells baix i mitjà-baix. D'altra banda, és característic del sector l'organització de la feina per torns i la notable presència dels contractes per temporada relacionats amb l'estacionalitat.

Característiques contractuals de les 2 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Esportistes i professionals similars	n.d	n.d
Banyista-socorrista	12.000 €	Parcial

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: TGSS

■ %Assalariats ■ %Autònoms

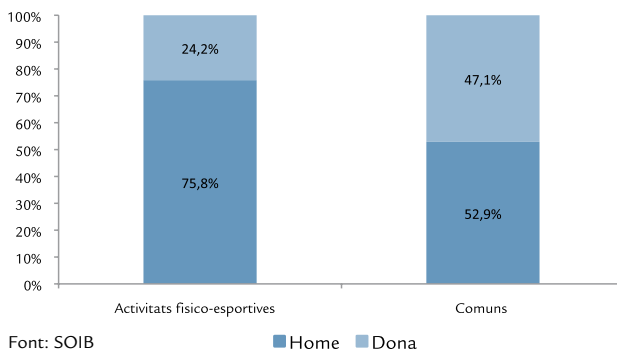
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats físiques i esportives	1.424	321	29 %
Comuns	1.430	219	18 %
Total	2.854	540	23 %

Font: SOIB

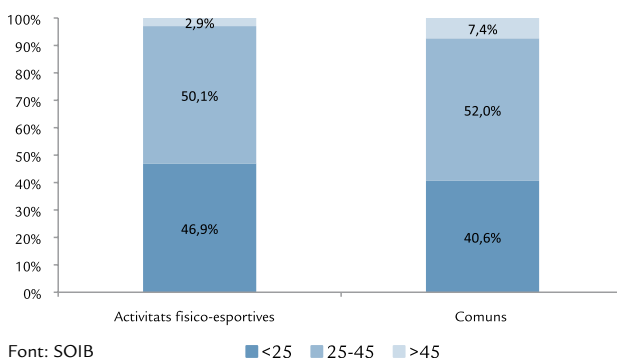
Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats físiques i esportives	144	73	102%
Comuns	416	209	101%
Total	560	281	101%

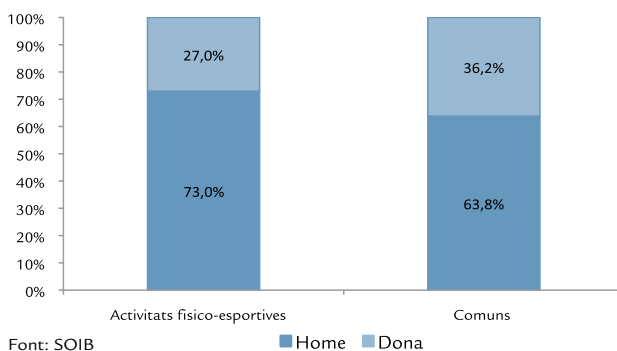
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Esportistes i professionals similars	613	71 %
Banyista-socorrista	251	29 %
Total	863	100 %

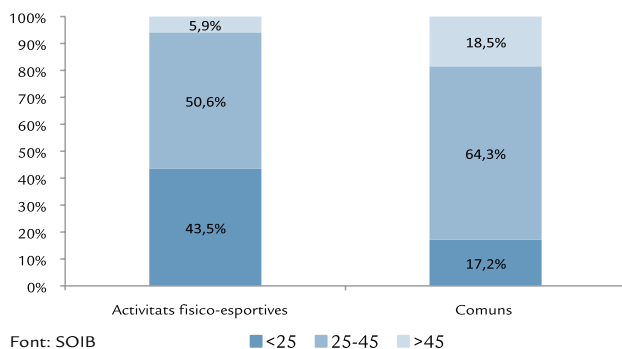
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009**FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL**

De les 10 qualificacions professionals vigents, són majoria les de nivells 2 i 3, és a dir, nivells que comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Condicionament físic en sala d'entrenament polivalent
- Activitats de natació
- Animació física, esportiva i recreativa
- Socorrisme en espais aquàtics naturals
- Socorrisme en instal·lacions aquàtiques
- Condicionament físic en grup amb suport musical

Hi ha unes altres 14 qualificacions que estan en desenvolupament, que pel seu caràcter emergent o especialitzat, poden suposar una oportunitat d'ocupació. Aquestes darreres són:

- Fitness aquàtic i hidrocinèsia
- Iniciació esportiva en vela amb embarcacions d'aparell lliure i fix
- Animació física, esportiva i recreativa
- Guia d'espeleologia
- Conducció subaquàtica i iniciació en busseig esportiu
- Iniciació esportiva en hípica i equestre
- Coordinació de serveis de socorrisme en instal·lacions i espais naturals aquàtics
- Iniciació esportiva en natació i les seves especialitats
- Iniciació i promoció esportiva en judo i defensa personal
- Iniciació esportiva en tennis
- Iniciació esportiva en piragüisme
- Iniciació esportiva en esgrima
- Iniciació esportiva en golf
- Instrucció en ioga

Les Illes Balears disposen d'1 cicle formatiu de grau mitjà i 1 de grau superior. La formació professional és present a les diferents illes a excepció de la conducció d'activitats físiques i esportives en el medi natural, la qual no s'ensenya a Menorca.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres en què s'imparteixen:

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de conducció d'activitats físiques i esportives en el medi natural
IES Llorenç Garcies i Font (Artà)
IES Bendinat (Calvià)
IES Son Rullan (Palma)
IES Guillem Cifre de Colonya (Pollença)
IES Algarb (Sant Josep de sa Talaia)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle d'animació d'activitats físiques, esportives i recreatives
IES Bendinat (Calvià)
IES Algarb (Sant Josep de sa Talaia)
IES Son Rullan (Palma)
IES Guillem Cifre de Colonya (Pollença)
IES Cap de Llevant (Maó)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ OCUPACIONAL

Formació ocupacional	Hores
Monitor d'activitats per a persones amb discapacitat	350
Monitor de busseig	321
Monitor polivalent	140
Socorrista aquàtic	240

Font: SOIB

Les Balears disposen d'una àmplia formació universitària relacionada amb la família professional d'activitats físiques i esportives, tant oficial com de títol propi.

El sector no té encara itineraris formatius consolidats, encara que el desenvolupament de 14 noves qualificacions constata la seva expansió i la professionalització en àmbits molt diversos lligats a sectors emergents, especialment en serveis a les persones i al turisme de qualitat.

La distribució general de la formació que s'ofereix es localitza en un 77 % a Mallorca, un 8 % a Menorca i un 15 % a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	4	-	1
CFGS	3	1	1
PQPI	-	-	-
Ocupacional	-	-	-
Universitària	3	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector activitats físiques i esportives		
Qualificació	Nivell	Hores
Condicionament físic en sala d'entrenament polivalent	3	530
Activitats de natació	3	630
Guia en aigües braves	2	690
Guia per barrancs secs o aquàtics	2	570
Guia per itineraris de muntanya baixa i mitjana	2	570
Guia per itineraris eqüestres en el medi natural	2	600
Guia per itineraris en bicicleta	2	450
Socorrisme en espais aquàtics naturals	2	360
Socorrisme en instal·lacions aquàtiques	2	340
Condicionament físic en grup amb suport musical	3	510
Condicionament físic en sala d'entrenament polivalent	3	530

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Conducció d'activitats físiques i esportives en el medi natural
Cicles formatius de grau superior
Animació d'activitats físiques i esportives

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Mestre especialista en Educació Física	UIB
Especialista universitari en Planificació i prescripció de l'exercici físic per a la millora de la salut (títol propi)	UIB
Expert universitari en exercici físic per a la millora de la salut (títol propi)	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

ESDEVENIMENTS

Fires esportives	Municipi	Mes
Fira Gaudeix de l'Esport, Oci i Salut	Maó	Abril

Festes esportives	Municipi	Mes
Festa del Futbol Pitiús	Eivissa	Juny
Festa de l'Esport	Sant Josep de la Talaia	Juliol

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació Balear d'Entitats d'Arts Marcials (ABEAM)	-
Associació de Propietaris del Camp Balear	-
Associació d'Empresaris de Camps de Golf	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació de Centres de Busseig d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.com/index.php/pimeef-asociaciones/212
Associació d'Empreses de Serveis Esportius de Menorca (AEDE)	www.pimemenorca.org/asociaciones/aede
Associació de Centres de Busseig de Mallorca	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació de Propietaris d'Instal·lacions Esportives de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Escoles esportives	
Associació de Nàutica d'Eivissa i Formentera	www.nauticas-ibiza.com/index.html
Escola Balear de Nàutica	www.escuelabalearnautica.com/
Associacions professionals	
Associació d'Instal·lacions Nàutiques Esportives de Balears (ANADE)	www.anade.info/
Associació Balear de Jugadors Professionals per a l'Ensenyament del Tennis	-

Associació Balear de Taekwondo Professional (ABTP)	-
Federació de Salvament i Socorrisme de les Illes Balears	http://socorrisme.es/
Associació de Tècnics i Guies de Muntanya de les Balears	-
Associacions de treballadors	
Federació de Serveis a la Ciutadania de CCOO de les Illes Balears, sector Comunicació, Arts, Cultura i Esport	www.fsc.ccoo.es/webfscbalears/menu.do?Sector:Comunicacion,_artes,_cultura_y_deporte
Fundacions	
Associació de Nàutica d'Eivissa i Formentera	www.nauticas-ibiza.com/index.html
Escola Balear de Nàutica	www.escuelabalearnautica.com/
Fundació David Booth	-
Fundació de Promoció Esportiva d'Eivissa	http://esportsxeivissa.org/
Fundació per al Suport i la Promoció de l'Esport Balear, Illesport	www.illesport.org/frontoffice/inicio.aspx
Fundació Reial Mallorca	www.fundacioreialmallorca.org/cat/
Fundació Carlos Sebastián Gascón	-
Fundació Jocs Mundials Universitaris, Universiada Palma de Mallorca 1999	-

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
II Congrés Internacional de Directors de Clubs de Golf 2010	www.clubmanagerscongress.com/
Fires nàutiques, navals i pesqueres	www.portalferias.com/ferias-nautico-naval-y-pesquero/s9/
Associació Espanyola de Guies de Muntanya. Tècnics Esportius de Muntanya	www.aegm.org/
Reial Federació Espanyola de Vela	www.rfev.es/
Associació Internacional per a Instal·lacions Esportives i Recreatives (IAKS)	www.iaks.info/es/
Esport Balear	www.deportebalear.com/

EL SECTOR ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ

La família professional Administració i Gestió es divideix en tres àrees principals de competència professional: serveis d'administració i auditoria, serveis d'informació, traducció i interpretació, i finances i assegurances. Les dues primeres es caracteritzen per la seva àmplia transversalitat, mentre que les activitats del sector financer s'han vist afectades pels processos de fusió. A les Balears, el sector té un gran dinamisme empresarial en totes les activitats, i és el tercer sector econòmic pel que fa al volum de feina i negoci.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears 2008 (milions d'euros)	8.311
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 a les Illes Balears	15 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats de consultoria de gestió empresarial	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears 2009	11.432
Empreses d'11 o més treballadors	266
% Empreses en el conjunt de les Balears	12 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats 2009	47.908
% Ocupats en el total de les Illes Balears	12 %
Nombre de contractes realitzats 2009	18.904
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	8,9 %
Activitat principal per volum d'ocupació: activitats de suport a les empreses	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic	
Taquígrafs i mecanògrafs	
Auxiliars administratius sense tasques d'atenció al públic	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Programa d'auxiliar d'oficina (qualificació inicial)	
Cicle de gestió administrativa (grau mitjà)	
Cicle d'administració i finances (grau superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Administració i gestió és el tercer sector de l'economia balear tant per volum de negoci com per importància de l'ocupació, encara que té un pes menor en termes de contractació, ocupant el quart lloc en l'economia balear.**
- **Entre el 2005 i el 2009 ha experimentat l'increment més alt del nombre d'empreses a la CAIB, del 16 %. Es caracteritza per una presència molt majoritària de microempreses, del 94 %, concentrant-se les empreses més grans en activitats administratives.**
- **La feina i la contractació es concentren en perfils professionals mitjans-baixos: auxiliars administratius, taquígrafs, secretaris i telefonistes. La competència és major en les ocupacions de perfil més baix: taquígrafs i mecanògrafs.**
- **Els perfils en els quals més ha crescut la contractació són auxiliars administratius sense tasques d'atenció al públic, auxiliars administratius amb tasques d'atenció al públic i telefonistes. El grup més contractat el 2009 al sector és el de dona d'entre 25 i 45 anys.**
- **Disposa d'una àmplia oferta formativa en tots els nivells professionals, predominant els cicles formatius de grau mitjà.**

ESCENARI SECTORIAL

El sector d'Administració i Gestió ha estat molt dinàmic en creació d'empreses i en generació d'ingressos, encara que ha patit molt la crisi en termes de feina i de contractació, disminuint una tercera part els afiliats al sector. A més, les tendències generals del sector indiquen que en els pròxims anys seguirà el descens de les plantilles, produint-se una reorientació dels treballadors cap a feines de caràcter comercial, com a gestió de vendes i una concentració del negoci en entitats d'assegurances.

Dins de les activitats administratives que presenten més dinamisme, contribució a la competitivitat de les empreses i generació d'ingressos, destaquen els serveis a les empreses -consultoria empresarial, serveis informàtics, serveis de publicitat, serveis de selecció i col·locació de personal, assistència a la gestió immobiliària, etc.-. A les Balears des-

taquen les activitats de consultoria de gestió empresarial, que concentren el 82 % dels ingressos, si bé el seu pes en nombre d'empreses i d'afiliació és molt inferior.

Els serveis a les empreses que més han crescut darreament són les activitats jurídiques i de comptabilitat i altres activitats professionals. Amb vista al futur, fenòmens com l'externalització dels serveis, la internacionalització, l'aplicació de les noves tecnologies en l'àmbit de la gestió empresarial i les normatives de qualitat i medi ambient, ofereixen a les activitats de serveis a les empreses un gran potencial de creixement d'ocupació, més del 20 %, en activitats poc desenvolupades a les Balears. Per a un millor ajustament de la formació oferida al sector amb els futurs perfils professionals -assessorament empresarial, tècnics en recursos humans, publicitat i màrqueting, etc.-, s'ha d'abordar l'ampliació de les titulacions professionals oferides actualment.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Gran capacitat de generació d'ingressos en activitats molt concentrades d'alt valor afegit.

Hi ha empreses líders en els seus mercats a l'àmbit internacional.

OPORTUNITATS

Implementació dels sistemes de gestió de la informació a altres branques de la indústria i en els serveis.

Creació de sinergies entre les principals empreses del sector i els serveis turístics d'alt valor afegit i comercials.

PUNTS FEBLES

Transversalitat de les principals ocupacions del sector, amb perfils poc definits.

Atomització de les empreses als sectors d'activitats jurídiques, activitats de suport a les empreses, activitats auxiliars a assegurances i fons de pensions.

AMENACES

Vulnerabilitat al context econòmic negatiu de les noves empreses creades recentment.

Pressió a la baixa de la qualitat en les activitats i ocupacions a causa de la crisi, ja que es tracta d'un sector amb escassos requeriments formatius.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses
Activitats de suport a les empreses n.c.o.p.
Activitats auxiliars als serveis financers i a les assegurances
Activitats auxiliars a assegurances i fons de pensions
Activitats de lloguer
Arrendament de la propietat intel·lectual i productes similars, excepte treballs protegits pels drets d'autor
Activitats jurídiques i de comptabilitat
Activitats de comptabilitat, tenidoria de llibres, auditoria i assessoria fiscal
Activitats jurídiques
Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria
Administració pública i de la política econòmica i social
Serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions
Intermediació monetària

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector finances i assegurances
Agents d'assegurances
Cobradors de factures, deutes, i empleats assimilats
Economistes
Empleats de cases de tenacitat i de préstecs
Empleats d'oficina de serveis estadístics, financers i bancaris
Intermediaris de canvi, borsa i finances
Matemàtics i actuaris
Altres professionals de suport en operacions financeres

Professionals de suport a les administracions públiques de tributs
Professionals en Ciències Matemàtiques
Ocupacions del subsector servei d'informació, traducció i interpretació
Empleats d'informació i recepcionistes en oficines
Filòlegs, intèrprets i traductors
Telefonistes
Ocupacions del subsector serveis d'administració i auditoria
Advocats
Agents o intermediaris en la contractació de mà d'obra (excepte representants d'espectacles)
Batlies i regidories de les capitals de província
Batlies i regidories d'altres ajuntaments
Auxiliars administratius amb feines d'atenció al públic no classificats anteriorment
Auxiliars administratius sense feines d'atenció al públic no classificats anteriorment
Diplomats en comptabilitat
Direcció de departaments d'administració i finances
Direcció de departament d'operacions en empreses d'intermediació i serveis a altres empreses
Direcció de departaments d'investigació i desenvolupament
Direcció de departaments de relacions laborals i de recursos humans
Direcció d'organitzacions empresarials, de sindicats de treballadors i altres organitzacions d'interès socioeconòmic
Direcció d'organitzacions humanitàries i altres organitzacions d'interès
Direcció d'altres departaments especialitzats no esmentats anteriorment
Direcció de partits polítics
Direcció general i presidència executiva
Diversos professionals de les administracions públiques que no poden ser classificats en apartats anteriors
Empleats de comptabilitat i càlcul de nòmines i salaris
Empleats d'oficina de serveis de producció
Empleats de serveis de correus (excepte empleats de finestra)
Empleats de finestra de bancs i correus
Fiscals
Gerència d'empreses industrials sense assalariats
Gerència d'altres empreses amb menys de 10 assalariats, no incloses anteriorment
Gerència d'altres empreses sense assalariats
Enregistradors de dades
Graduats socials i assimilats
Notaris
Altres professionals del dret
Jutges i magistrats
Altres professionals de suport a les administracions públiques amb feines d'inspecció i control i feines similars
Altres professionals de les administracions públiques que no poden ser classificats en apartats anteriors
Altres professionals en organització i administració d'empreses
Personal directiu de les administracions públiques
Procuradors
Professionals de suport a les administracions públiques de serveis socials
Professionals de suport de les administracions públiques de serveis d'expedició de llicències
Professionals de suport de serveis jurídics i serveis similars
Professionals de nivell superior en recursos humans
Professionals en comptabilitat
Registradors
Secretaris administratius i assimilats
Taquígrafs i mecanògrafs
Tenidors de llibres

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Administració i gestió és el tercer sector en importància a les Balears -ocupació, nombre d'empreses, volum d'ingressos-, i destaca pel paper clau que compleixen els serveis a les empreses en el conjunt de l'estructura econòmica de la comunitat, dirigits al turisme, al comerç i a l'edificació i obra civil.

Des del punt de vista de l'activitat econòmica, les principals activitats són els serveis a les empreses, mentre que l'administració pública és la primera activitat en termes d'afiliació. Les activitats no financeres ni immobiliàries representen el 61 % de les empreses del sector, encapçalades per les activitats jurídiques (21 %), que mantenen el lloc número tretze en nombre d'empreses a les Illes Balears. Les segueixen les activitats de suport a les empreses i a immobiliàries per compte de tercers, que ocupen els llocs desset i vint respectivament.

La transversalitat de les activitats administratives fa que les principals ocupacions del sector no siguin exclusives d'una activitat concreta -auxiliars d'administració, taquígrafs, secretaris-. L'activitat amb més treballadors per empresa és intermediació monetària, mentre que les activitats de comptabilitat, de suport a les empreses, jurídiques i d'assegurances tenen menys treballadors per empresa.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Activitats jurídiques	2.383	21 %
Activitats de suport a les empreses n.c.o.p.	1.871	16 %
Activitats immobiliàries per compte de tercers	1.665	15 %
Activitats de comptabilitat, tenidoria de llibres, auditoria i assessoria fiscal	1.660	15 %
Activitats auxiliars a assegurances i fons de pensions	1.430	13 %
Activitats de consultoria de gestió empresarial	553	5 %
Altres activitats professionals, científiques i tècniques n.c.o.p.	414	4 %
Resta d'activitats	1.456	13 %
Total	11.432	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* administració i gestió	4
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 administració i gestió	69 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 administració i gestió	17 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 1.062 empreses

* Milions d'euros

L'estructura empresarial del sector Administració i Gestió es

caracteritza per l'alta proporció de microempreses, el 94 %, que superen en cinc punts la mitjana de les Balears. De les 266 empreses de més de 10 treballadors, el 35 % es concentren en activitats jurídiques i de comptabilitat.

En el període 2005-2009 la família professional ha guanyat empreses en totes les activitats principals, registrant un augment del 16 %, 10 punts percentuals superior a les Balears. Amb un increment del 35 %, les activitats immobiliàries per compte de tercers presenten el major creixement relatiu en el període, encara que en termes absoluts les activitats jurídiques i de comptabilitat han guanyat més empreses. Destaca el fet que les activitats més intensives en coneixement del sector, investigació i desenvolupament i altres activitats professionals, representen el 23 % de les noves empreses.

El sector genera més de vuit mil milions d'euros (2008) una sisena part dels ingressos totals en el conjunt de Balears, a causa de la presència de la primera empresa de les Balears en termes d'ingressos, Globalia, que supera els tres mil milions d'euros, i que fa feina al sector de les plataformes de serveis turístics internacionals.

Així, malgrat reunir només 162 empreses, les activitats de consultoria de gestió empresarial concentren el 82 % dels ingressos del sector, 3.544 milions d'euros, i constitueixen la segona activitat en termes d'ingressos de les Balears, després de les activitats d'agències de viatges, amb les quals mantenen interrelacions estratègiques. A continuació, les activitats de comptabilitat generen 224 milions d'euros i ocupen el lloc número 20 en el rànquing d'ingressos de les Balears.

Entre el 2004 i el 2008 l'evolució del negoci ha estat molt positiva, ja que han augmentat els ingressos un 69 %, més del doble que el conjunt de la comunitat. A causa de la presència de grans empreses, els ingressos mitjans són molt elevats, de 4 milions d'euros per empresa, doblant la mitjana balear.

Ara bé, si es descompten les empreses que cotitzen en aquesta activitat però estan més vinculades al sector hotel i agències de viatges (Globalia Corporació empresarial, Arabella Hotels i Inversions, Hotels i Clubs de Vacances SA...), en el quadre de les 15 principals empreses en termes d'ingressos figuren únicament aquelles que desenvolupen específicament activitats d'administració i gestió. En conjunt, generen 445 milions d'euros i concentren 2.337 treballadors. Aquestes, es localitzen sobretot a Palma (8), Eivissa i Alcúdia (2), Marratxí, Manacor i Calvià. Per activitats, 7 es dediquen a gestió immobiliària, 4 a gestió de societats de cartera, 4 a serveis administratius diversos i 1 a desenvolupament de serveis de telecomunicacions.

El conjunt d'empreses del sector estan fortament localitzades a Mallorca (80 %), destacant les dedicades a comptabilitat; seguides de les Pitiüses (14 %), on sobresurten les de gestió immobiliària; i Menorca (6 %), es-

pecialment les activitats de comptabilitat. La demanda i oferta de feina té proporcions similars, si bé una mica més concentrada a Mallorca (82 %). La principal activitat del mercat de treball és la de serveis d'administració i auditoria, que concentra el 87 % de les ofertes i demandes de feina del sector, 16.294 i 10.784 respectivament.

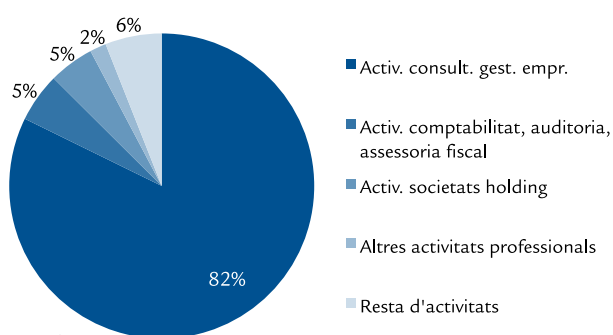
El tercer sector de l'economia balear ha manifestat un gran dinamisme empresarial en totes les activitats. Els serveis a les empreses representen una oportunitat en termes d'ocupació.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Sampol Grup Corporatiu SL	Palma	135	389
Prodigis Interactius SA	Palma	51	202
Marxant Balear SL	Palma	39	444
Fer-Kohailan SL	Marratxí	38	2
El Firmament Estel·lar SL	Eivissa	32	204
Majorica Holding SL	Manacor	29	376
Inversions Plomer SL	Alcúdia	19	188
S'estel Nou Palma SL	Palma	18	n.d
Invernostra SL	Palma	15	10
Inversions Pasqual SL	Alcúdia	15	147
Revostiney SL	Calvià	13	141
Ibi Hogar Sa	Eivissa	12	11
Projectes S. I. C. Balears SL	Palma	10	20
Balear d'Inversions Financeres SL	Palma	10	27
Societat de Prevenció de Mútua Balear Previs SL	Palma	9	176

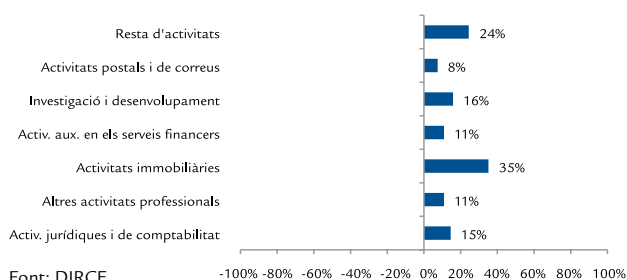
Font: SABI

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

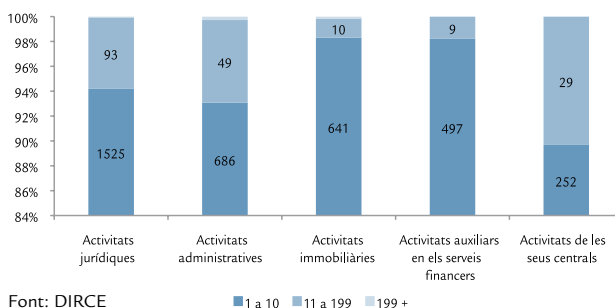
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

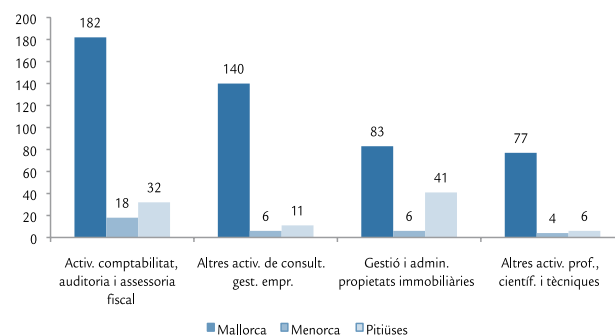
Font: DIRCE

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 1.062 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina d'Administració i Gestió, amb gairebé 48.000 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 12 % del total de la comunitat autònoma. Més d'una tercera part de l'ocupació pertany a l'administració pública, la quarta activitat en termes d'ocupació de la comunitat, que així i tot se situa més de deu punts per davall del percentatge d'empleats públics a Espanya. El següent grup en importància el formen intermediació monetària i activitats de comptabilitat, que concentren el 23 % de la feina del sector. Les activitats d'arrendament de la propietat intel·lectual, de suport a les empreses, jurídiques i d'assegurances, reuneixen el 22 % dels afiliats. La transversalitat de les feines del sector fa que el 86 % de la contractació es concentri en administració i gestió. En el període 2004-2009 l'afiliació s'ha reduït de manera notable, un 37 %, així com la contractació, un 38 % -a les Balears la disminució mitjana de l'afiliació ha estat del 3 %-. La davallada més important s'ha produït en els serveis d'administració i gestió, reduint-se el nombre de contractes en 10.886. Així, el sector ha sofert la tercera major disminució absoluta en contractació a les illes i la primera en nombre d'afiliats.

La taxa d'afiliats al règim general, el 84 %, se situa cinc punts per sobre del conjunt de la comunitat autònoma.

Destaquen per la seva alta taxa de treballadors autònoms les activitats auxiliars als serveis financers (57 %) i les immobiliàries (38 %). Pel que fa a les ocupacions, el 52 % pertanyen a les activitats administratives, taquígrafs i telefonistes.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitat	Afiliats	Pes
Administració pública i de la política econòmica i social	17.256	36 %
Intermediació monetària	6.151	13 %
Activitats de comptabilitat, tenidoria de llibres, auditoria i assessoria fiscal	4.798	10 %
Arrendament de la propietat intel·lectual i productes similars, excepte treballs protegits pels drets d'autor	3.640	8 %
Activitats de suport a les empreses n.c.o.p.	2.393	5 %
Activitats jurídiques	2.303	5 %
Activitats auxiliars a assegurances i fons de pensions	1.716	4 %
Resta d'activitats	9.651	20 %
Total	47.908	100 %

Font: SOIB

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Auxiliars administratius amb feines d'atenció al públic no classificats anteriorment	5.588	30 %
Taquígrafs i mecanògrafs	4.028	21 %
Auxiliers administratius sense feines d'atenció al públic no classificats anteriorment	2.301	12 %
Secretaris administratius i assimilats	1.967	10 %
Telefonistes.	1.281	7 %
Empleats de serveis de correus (excepte empleats de finestrata)	644	3 %
Empleats d'informació i recepcionistes en oficines	587	3 %
Resta d'ocupacions	2.508	13 %
Total	18.904	100 %

La contractació del sector està bàsicament feminitzada, ja que el 70 % correspon a dones -25 p.p. superior a la mitjana de la comunitat- i el 30 % a homes. El subsector amb més contractació masculina és el de finances i assegurances (44 %), mentre que el subsector de serveis a l'administració i auditoria és on més dones es contracten (70 %). La contractació per edat segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals. En el període 2005-2009 hi ha tres ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: auxiliars administratius sense feines d'atenció al públic (creix un 56 %), auxiliars administratius amb feines d'atenció al públic (creix un 19 %) i telefonistes (creix un 14 %). D'altra banda, les ocupacions amb més creixement de demanda són empleats d'informació i recepcionistes,

secretaris administratius i assimilats i taquígrafs i mecanògrafs (creix un 57 %).

L'ocupació, molt feminitzada, té molta demanda de feina, especialment en taquígrafs i mecanògrafs, semblant a la de comerç i màrqueting.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Finances i assegurances	371	120	54
Serv. d'info., trad., i interpret.	1.779	46	149
Servi., d'admin., i audit.	13.411	1.054	1.829
Comuns	78	9	3
Total	15.624	1.246	2.034

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75 % a Mallorca, 16 % a les Pitiüses i 9 % a Menorca. Si es compara aquesta amb la de la família Administració i Gestió, destaca l'ascens percentual del pes de Mallorca (83 %) i la disminució de les Pitiüses (10 %), si bé el 14 % de les empreses es localitzen a les Pitiüses.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les feines més cercades estan en concordança amb les més contractades. Són les de taquígrafs i mecanògrafs (72 % del total), que dobla els contractes fets, així com secretaris i telefonistes.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Finances i assegurances	257	14	19
Serv. d'info., trad., i interpret.	848	90	113
Serv., d'admin., i audit.	8.682	872	1.230
Comuns	102	8	5
Total	9.889	984	1.367

Font: SOIB

La demanda de feina està molt feminitzada, ja que tres quarts parts de les demandants són dones. També està molt concentrada en el segment de 25 a 45 anys, el 59 %, 6 punts percentuals superior al conjunt de les Balears. Territorialment, la demanda i l'oferta de feina estan més concentrades a Mallorca, entre sis i set punts per sobre que el conjunt de la comunitat.

Administració i gestió, amb 8.384 aturats, és la quarta família que més atur registra a les illes. Així i tot, en el període 2005-2009 l'augment del nombre d'aturats ha estat del 60 %, 30 punts percentuals per davall de la mitjana de la comunitat. Les ocupacions que aglutinen més nombre d'aturats són taquígrafs (73 %), telefonistes (3 %) i empleats de comptabilitat (2 %).

De les principals ocupacions, les que requereixen un nivell més elevat de formació són secretaris administratius i empleats de comptabilitat. Taquígrafs, empleats d'informació i telefonistes requereixen nivells formatius més baixos.

El sector ha patit la major pèrdua d'afiliats a la comunitat autònoma, però l'evolució de l'atur ha estat inferior a la mitjana i s'ha concentrat en les feines bàsiques.

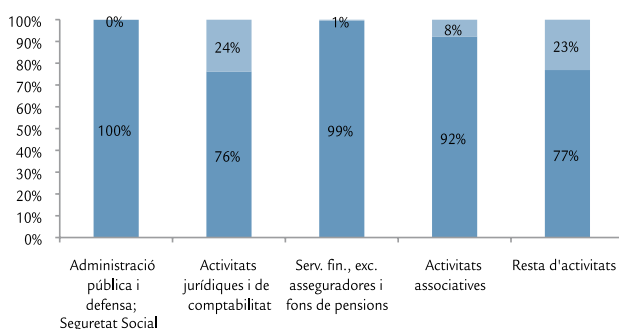
Respecte a les condicions de feina, hi ha diferències molt substancials entre les ocupacions més demandades -de nivell mitjà-baix, al voltant dels 15.000 euros anuals bruts- que són comunes a diversos sectors, i els nivells mitjans i alts en activitats financeres i de comptabilitat, activitats jurídiques i altres serveis empresarials. D'altra banda, les condicions de feina en l'administració pública estan més regulades.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Taquígrafs i mecanògrafs	n.d	n.d
Secretaris administratius i assimilats	12.000 € - 18.000 €	Parcial-Completa
Empleats d'informació i recepcionistes en oficines	12.000 € - 18.000 €	Parcial-Completa
Telefonistes	12.000 € - 18.000 €	Parcial-Completa
Empleats de comptabilitat i càlcul de nòmines i salaris	15.000 € - 18.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: TGSS

■ %Assalariats ■ %Autònoms

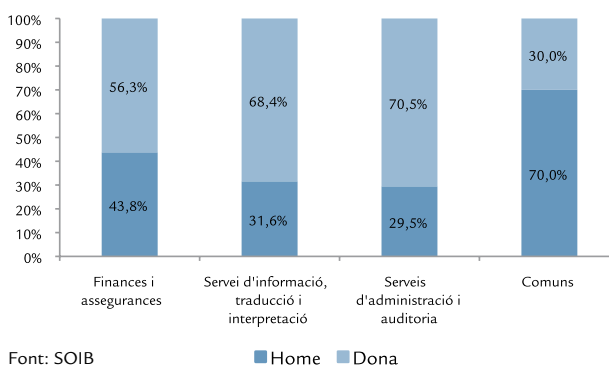
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Finances i assegurances	546	-434	-44 %
Serv. d'info., trad., i interpret.	1974	-407	-17 %
Serv. d'admin. i audit.	16.294	-10.886	-40 %
Comuns	90	14	18 %
Total	18.904	-11.713	-38 %

Font: SOIB

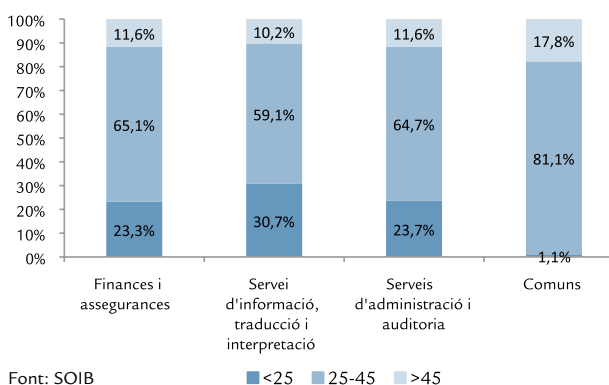
Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Finances i assegurances	206	79	63 %
Serv. info. Trad., i interpret.	677	272	67 %
Servi. d'admin. i audit.	7.419	2.755	59 %
Comuns	83	40	93 %
Total	8.384	3.146	60 %

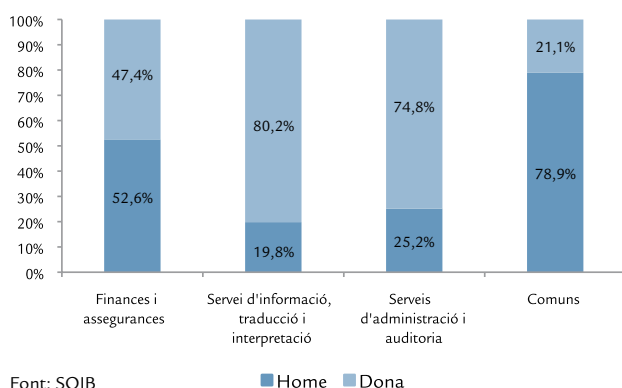
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

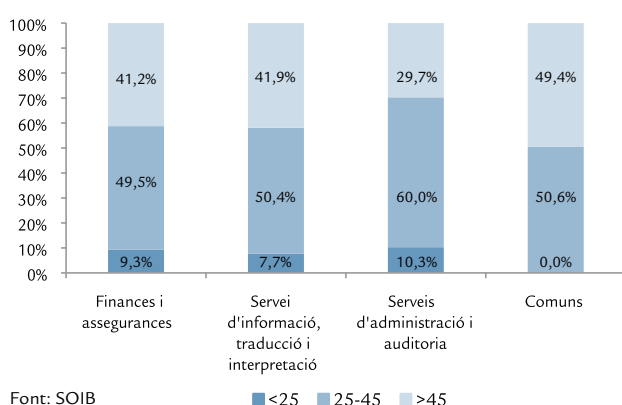
Ocupació	Demandants	Pes
Taquígrafs i mecanògrafs	8.864	72,4 %
Secretaris administratius i assimilats	740	6,0 %
Empleats d'informació i recepcionistes a oficines	502	4,1 %
Telefonistes	356	2,9 %
Empleats de comptabilitat i càlcul de nòmines i salaris	240	2,0 %
Resta d'ocupacions	1.538	12,6 %
Total	12.240	100 %

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 11 qualificacions professionals vigents es pot destacar que set són de nivell 3, dues són de nivell 2 i dues de nivell 1. Per tant, la majoria pertanyen a nivells de qualificació que requereixen el domini de tècniques, s'executen amb autonomia i suposen responsabilitat de supervisió del treball tècnic i la comprensió dels fonaments tècnics de les activitats, fonamentalment en administració i finances. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, i es pot considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Comercialització i administració de productes i serveis financers
- Activitats administratives de recepció i relació amb el client
- Activitats de gestió administrativa
- Assistència a la direcció
- Assistència documental i de gestió a despatxos i oficines
- Gestió administrativa pública
- Gestió comptable i auditoria
- Operacions auxiliars de serveis administratius i generals
- Auxiliar d'enregistrament i tractament de dades

Les Illes Balears disposen de 44 cicles formatius de la família professional Administració i Gestió, fortament concentrats: 25 de grau mitjà (cicle de gestió administrativa) i 19 de grau superior (17 cicles d'administració i finances i 2 cicles de secretariat).

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen:

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de gestió administrativa	
IES Alcúdia (Alcúdia)	IES Llorenç Garcies i Font (Artà)
IES Calvià (Calvià)	IES Felanitx (Felanitx)
IES Pau Casesnoves (Inca)	IES Na Camel·la (Manacor)
IES Lluçmajor (Lluçmajor)	IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Guillem Sagrera (Palma)	IES Juníper Serra (Palma)
IES Son Pacs (Palma)	(CC) Aula Balear (Palma)
(CC) Jesús Maria (Palma)	(CC) CIDE (Palma)
(CC) Ntra. Sra. de Montis-sion (Palma)	(CC) Sant Josep Obrer (Palma)
(CC) Sant Antoni Abat (Palma)	IES Guillem Colom Casasnovas (Sóller)
IES Joan Taix (sa Pobla)	IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)	IES Sa Blanca Dona (Eivissa)
IES Quartó de Portmany (Sant Antoni de Portmany)	IES Xarc (Santa Eulària donis Riu)
IES Marc Ferrer (Sant Francesc Xavier)	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle d'administració i finances	
IES Alcúdia (Alcúdia)	IES Llorenç Garcies i Font (Artà)
IES Calvià (Calvià)	IES Felanitx (Felanitx)
IES Pau Casesnoves (Inca)	IES Lluçmajor (Lluçmajor)
IES Na Camel·la (Manacor)	IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Juníper Serra (Palma)	IES Son Pacs (Palma)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)	IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)	IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
IES Sa Blanca Dona (Eivissa)	IES Quartó de Portmany (Sant Antoni de Portmany)
IES Marc Ferrer (Sant Francesc Xavier)	-
Cicle de secretariat	
IES Guillem Sagrera (Palma)	(CC) Sant Josep Obrer (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Auxiliar d'oficina, de la qual hi ha 17 grups (aproximadament 300 participants), dirigida a joves que no han obtingut el graduat d'ESO
- Tècnic en gestió administrativa, de la qual hi ha 25 grups (aproximadament 440 participants) i per la qual s'obté un títol professional
- Estudis de grau i postgrau de les universitats, particularment el grau en Administració d'empreses

Els 23 cursos de formació ocupacional es distribueixen de la manera següent: 7 de gestió administrativa i de recursos humans, 5 d'idiomes per a l'empresa, 5 de creació i direcció d'empreses, 4 de comptabilitat i finances i 2 d'aplicacions informàtiques i ofimàtica.

FORMACIÓ OCUPACIONAL

Formació ocupacional	Hores
Alemanys: atenció al públic	208
Alemanys: gestió comercial	209
Anglès financer	162
Anglès: atenció al públic	209
Anglès: gestió comercial	203
Aplicacions informàtiques de gestió	308
Assistència de direcció	578
Comptabilitat i normes nic	24
Comunicació efectiva i feina en equip	60
Creació i gestió d'empreses: autoocupació	405
Creació i gestió d'empreses: autoocupació	400
Direcció d'empresa. Factors clau	50
El nou pla general comptable (nic)	25
Expert en gestió de salaris i assegurances socials	300
Finançament d'empreses	404
Gerent d'empresa d'economia social	125
Gestió administrativa de les relacions laborals	210
Gestió comptable i gestió administrativa per a auditoria	455
Gestió integrada de recursos humans	482
Ofimàtica	190
Operacions auxiliars de serveis administratius i generals	1.045
Operacions d'enregistrament i tractament de dades i documents	446
Tècnic administratiu d'assegurances	600

Font: SOIB

Les Illes Balears disposen de formació universitària relacionada amb la família professional d'administració i gestió, fortament orientada a l'economia de l'empresa, tant oficial com a títol propi -responsabilitat social, economia social i gestió d'empresa.

Les noves tecnologies en l'àmbit de la gestió i el caràcter transversal dels serveis a les empreses marquen les pautes d'especialització professional en un mercat de treball amb alta proporció de demandants i capaç de prescindir dels treballadors dels serveis administratius.

La distribució general de la formació oferida es localitza en un 76 % a Mallorca, 15 % a les Pitiüses i un 9 % a Menorca. Totes les illes disposen de formació en tots els nivells. Destaquen els cursos de formació ocupacional, dels quals se n'ofereixen 60 a Mallorca, 15 a les Pitiüses (65 % dels cursos oferits a l'illa) i 7 a Menorca (54 % de la formació oferida a l'illa).

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	20	2	3
CFGS	13	2	2
PQPI	14	1	2
Ocupacional	60	7	15
Universitària	8	1	1

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector finances i assegurances		
Qualificació	Nivell	Hores
Comercialització i administració de productes i serveis financers	3	600
Gestió financera	3	450
Qualificacions del subsector serveis d'administració i auditoria		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats administratives de recepció i relació amb el client	2	600
Activitats de gestió administrativa	2	720
Administració de recursos humans	3	490
Assistència a la direcció	3	570
Assistència documental i de gestió en despatxos i oficines	3	660
Gestió administrativa pública	3	640
Gestió comptable i auditoria	3	480
Operacions auxiliars de serveis administratius i generals	1	390
Operacions d'enregistrament i tractament de dades i documents	1	330

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Gestió administrativa (LOE)
Gestió administrativa (LOGSE)
Cicles formatius de grau superior
Administració i finances
Secretariat

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar d'oficina	
(CC) Ramon Llull (Andratx)	IES Damià Huguet (Campos)
IES Llorenç Garcies i Font (Artà)	(CC) Sant Alfons (Felanitx)
IES Son Ferrer (Calvià)	(CC) Es Liceu (Marratxí)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)	IES Joan Alcover (Palma)
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)	IES Ses Estacions (Palma)
IES Xarc (Santa Eulària des Riu)	IES Sant Agustí (Sant Agustí des Vedrà)
IES Biel Martí (Ferrerries)	IES Joan Ramis i Ramis (Maó)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)	IES Mossèn Alcover (Manacor)
IES Guillem Colom Casanovas (Sóller)	-
Programa d'auxiliar d'enregistrament i tractament de dades	
IES Santa Maria d'Eivissa (Eivissa)	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses	UIB
Grau Administració d'empreses	UIB
Màster en gestió de recursos humans	
Màster universitari en comptabilitat	
Doctorat per la UIB d'Economia d'Empresa i Organització	UIB
Especialista universitari en Gestió d'Empreses per a no economistes (títol propi)	UIB
Expert universitari en Responsabilitat Social Corporativa (títol propi)	UIB
Expert universitari en Gestió d'Empreses de l'Economia Social (títol propi)	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
BOE-A-2009-15826	III Conveni col·lectiu estatal per a les empreses de gestió i mediació immobiliària
BOE-A-2007-18377	Conveni col·lectiu d'àmbit estatal del sector de mediació en assegurances privades
BOE-A-2010-5365	IV Conveni col·lectiu d'àmbit estatal de gestories administratives

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Renda Àgil	Palma	Maig-juny

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector finances i assegurances	
Associació Professional d'Experts Immobiliaris de les Illes Balears	www.expertosinmobiliarios.es/delegaciones.asp
Associació Professional de Tècnics Tributaris de les Balears	http://www.aeat.es/
Associació Patronal d'Advocats de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació Balear d'Assessors Immobiliaris (ABAI)	www.atp-abai.com/
Associació de Mediadors d'Assegurances de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-seguros
Associació Menorquina d'Assessors Empresarials	http://www.menorcadario.net/actualidad/economia-y-turismo/4616-los-asesores-empresariales-de-menorca-se-asocian-y-denuncian-el-intrusismo-de-pime-en-el-sector
Associacions del subsector serveis d'administració i auditoria	
Associació de Tècnics de Recaptació de l'Agència Tributària de les Balears	www.atib.es/
Associacions de professionals	
Cercle d'Economia de Mallorca	http://www.cerclemallorca.org/
Il·lustre Col·legi Oficial de Gestors Administratius de les Balears	www.colgestors.com/index
Associació d'Empleats de Notaries de les Balears (AENBALEARs)	http://aenbalears.blogspot.com/
Il·lustre Col·legi Notarial de les Illes Balears	www.balears.notariado.org/
Associació Balear de Serveis Immobiliaris (ABSI)	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Col·legi Oficial d'Agents de la Propietat Immobiliària de les Balears	www.coapibalears.com/index.html
Col·legi d'Administradors de Finques de les Illes Balears	www.cafbal.com/
Il·lustre Col·legi d'Economistes de les Illes Balears (CEIB)	www.economistes.org/
Il·lustre Col·legi d'Advocats de les Illes Balears	www.icaib.org/
Col·legi de Mediadors d'Assegurances de Balears	www.mediadorbalear.org/
Fundació Tribunal d'Arbitratge i Mediació de les Illes Balears (TAMIB)	www.tamib.es/index2.html
Associacions de treballadors	
CNT-AIT Catalunya i Balears	http://crcatalunya-balears.cnt.es/
Sindicat Autònom de Banca i Estalvi de les Illes (SABEI)	http://ca.wikipedia.org/wiki/SABEI
SIOYA	www.sioya.org/
Sindicat Autònom de Treballadors d'Estalvi	www.sate.org.es/
CGT Illes Balears	www.cgtbalears.org/
Sindicat de l'Administració pública	www.sap-sindicato.es/
Sindicat de Treballadors de l'Administració de Justícia, ESTAJ-Balears	http://stajbalears.blogspot.com/2010_02_01_archive.html
USO Illes Balears	www.usoib.es/Federaciones/FedEmpPublicos.htm
CCOO Serveis a la Ciutadania	www.fsc.ccoo.es/webfsc/menu.do
CCOO de les Illes Balears	www.ib.ccoo.es/webbalears/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Consell General dels COAPI d'Espanya	www.consejocoapis.org/
Consell General de l'Advocacia Espanyola (CGAE)	www.cgae.es/portaCGAE/home.do
Consell General del Notariat	www.notariado.org/liferay/web/notariado/inicio

EL SECTOR AGRARI

La família professional Agrària es concentra en un nombre limitat de sectors, que s'estructuren en quatre àrees de competència professional: agricultura, ramaderia, jardineria i forestal. A les Balears, l'activitat agrícola agrupa el major nombre d'empreses i de contractes, i genera un volum d'ingressos similar a l'agrícola.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	316
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,2 %
Activitat principal per volum d'ingressos: producció ramadera	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears*	109
Empreses d'11 o més treballadors	15
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,1 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	3.674
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,9 %
Nombre de contractes realitzats	4.330
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	2 %
Activitat principal per volum d'ocupaci: cultius no perennes	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Peons agrícoles	
Treballadors qualificats per compte d'altri en horts, vivers i jardins	
Peons forestals	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Jardins, vivers i parcs (qualificació inicial)	
Jardineria (grau mitjà)	
Diplomatura Enginyeria Tècnica Agrícola (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI. *Dades SABI

A DESTACAR

- És el penúltim sector de l'economia balear en nombre d'empreses, encara que és relativament important en termes d'ocupació i en volum de negoci. Les activitats que generen més ingressos són la producció ramadera i els cultius no perennes, però els ingressos mitjans per empresa són baixos, de mig milió d'euros, quatre vegades inferiors a la mitjana balear.
- Un 83 % són microempreses, percentatge per sota de la mitjana de la família agrària a Espanya.
- Entre el 2005 i el 2009 el mercat de treball ha estat molt dinàmic, incrementant la contractació en un 105 % i l'afiliació un 47 %. Però es tracta d'un mercat de treball molt estacional.
- L'ocupació es concentra en perfils professionals de baixa i mitjana qualificació: peons agrícoles i treballadors qualificats per compte d'altri en hortes. Els perfils on més ha crescut la contractació són els treballadors qualificats per compte d'altri en hort, en activitats agrícoles i els peons agrícoles. El grup més contractat el 2009 al sector és el d'home d'entre 25 i 45 anys en activitats agrícoles.
- Disposa d'una oferta formativa centrada en la gestió dels recursos naturals i jardineria i activitats agràries intensives. No disposa de formació ocupacional.

ESCENARI SECTORIAL

Els factors fonamentals que afecten l'activitat agrària, en un context de creixent especialització de la producció i de competència internacional en preus, són l'augment del cost dels combustibles i de les matèries primeres, la disminució dels ajuts rebuts de la política agrícola comunitària, les normatives ambientals i la seguretat alimentària. La tendència general és la de l'augment de la productivitat i la millora d'ingressos i rendes al sector.

En el conjunt d'Espanya, destaca un augment en l'especialització en cultius mediterranis -fruites, hortalisses, olivera, vinya-; un sector ramader amb una càrrega inferior a la Unió Europea, amb sistemes més extensius; i una petita extensió en agricultura ecològica també en relació amb la Unió Europea. A més, sobresurt el marcat

caràcter familiar de les empreses, en clar declivi; el creixement de l'agricultura a temps parcial i del treball assalariat, amb la incorporació de treballadors immigrants en la recol·lecció; una escassa dimensió mitjana de les explotacions, que redueix la quantia d'ajuts rebuts; una inversió molt baixa en relació amb la Unió Europea, i finalment una menor productivitat del treball agrícola.

A les Balears, l'evolució recent entre el 2007 i el 2008 indica que s'ha mantingut el valor de la producció total agrària, especialitzant-se en cultius més productius -hortícoles-, que ha minvat un 1,84 % el valor de la producció ramadera -en la qual disminueix la producció de carn i augmenta la de la llet- i que el sector forestal presenta una evolució lleugerament positiva. Altres trets són l'augment de la superfície de cultiu destinada a secà, especialment farratges, menys productiva però que

contribueix a l'equilibri territorial; el petit augment de la producció de fruites i de la producció forestal, i el petit augment dels establiments d'agroturisme.

Els reptes del sector a les Balears són la innovació en producte i l'augment de la qualitat, l'increment del valor econòmic generat per les denominacions d'origen, la millora dels canals de comercialització, l'augment de la producció balear col·locada a Mercapalma, la modernització de la gestió de les cooperatives de productors i la dinamització de l'agroturisme com a activitat emergent. Per a això, és imprescindible establir línies bàsiques d'actuació entre l'administració i les associacions que hi ha, analitzant conjuntament els subsectors en declivi i els perfils professionals en ascens.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Creixement de la contractació i de la demanda de feina en perfils més qualificats.

Hi ha marques de qualitat i un conjunt de fires del sector consolidades a la comunitat.

OPORTUNITATS

Millora de la professionalització del sector.

Dinamització del subsector agroturístic, amb estratègies conjuntes amb el sector turístic.

PUNTS FEBLES

Escàs pes en termes d'ocupació i molt reduït en nombre d'empreses, de les quals només dos tenen més de cinquanta treballadors.

Elevada estacionalitat en la feina i alta competència en la gestió dels recursos naturals.

AMENACES

Incidència de l'augment dels preus internacionals de les matèries primeres i retard en el pagament dels ajuts.

Canvis en els gustos dels consumidors i pèrdua de competitivitat del sector respecte a grups agroindustrials de més entitat.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Agricultura, ramaderia, caça i serveis relacionats
Activitats de suport a l'agricultura, a la ramaderia i de preparació posterior a la collita
Cultius no perennes
Cultius perennes
Producció agrícola combinada amb la producció ramadera
Producció ramadera
Silvicultura i explotació forestal
Explotació de la fusta
Serveis de suport a la silvicultura

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector activitats agrícoles
Assessors agrícoles i forestals
Peons agrícoles
Peons agropecuaris
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats agrícoles, excepte d'hort, vivers i jardins
Treballadors qualificats per compte d'altri en horts, vivers i jardins
Ocupacions del subsector activitats ramaderes
Ajudants de veterinària
Altres treballadors qualificats per compte d'altri en activitats ramaderes
Altres treballadors qualificats per compte propi en activitats ramaderes
Peons ramaders
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats agropecuàries
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats avícoles
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats ramaderes, incloses les d'animals de companyia i de pell valuosa
Treballadors qualificats per compte propi en activitats agrícoles, excepte en horts, vivers i jardins
Treballadors qualificats per compte propi en activitats agropecuàries
Treballadors qualificats per compte propi en activitats avícoles
Ocupacions del subsector explotació forestal
Carboners de carbó vegetal i assimilats
Caçador per compte propi
Caçadors per compte aliena
Peons forestals
Talladors, serradors i altres treballadors forestals
Treballadors qualificats per compte propi en activitats forestals i assimilats
Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Agrònoms i assimilats
Direcció de departament de producció en explotacions agràries, de caça, forestals i pesqueres
Gerència d'explotacions agràries, de caça, de pesca i de silvicultura amb menys de 10 assalariats
Enginyers tècnics en especialitats agrícoles i forestals
Operadors de maquinària agrícola mòbil
Professionals de grau mitjà en ciències biològiques i assimilats
Tècnics agrònoms, zootècnics i forestals
Manescals

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Des del punt de vista empresarial i de l'activitat econòmica, la família professional agrària presenta un pes molt reduït en el conjunt de l'economia balear. Encara que a causa de la seva especial consideració fiscal el DIRCE de l'INE no ofereix informació sobre les empreses d'aquest sector, la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Ambient i la base de dades empresarial SABI faciliten la informació suficient per realitzar un estudi mínim de la seva situació a les illes.

De tota manera, si s'analitzen amb detall les activitats classificades en altres famílies i que no són fonamentalment agrícoles però que mantenen vincles a la seva cadena de valor amb el sector agrícola, el 2009 hi ha 148 empreses dedicades al comerç a l'engròs de matèries primeres agràries.

es i 8 de dedicades a la jardineria. Segons dades de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Ambient, el valor de la producció final l'any 2008 va ser de 175 milions d'euros i es classifica de la manera següent: el 85 % correspon al subsector agroramader, un 11 % al subsector pesquer i el 4 % al subsector forestal.

L'anàlisi de les 109 empreses balears ubicades en la família professional agrícola que apareixen en la base de dades SABI per a l'any 2008 mostra que el 42 % de les empreses realitzen producció agrícola combinada amb la producció ramadera o bé activitats de suport, el 32 % de les empreses desenvolupen activitats pròpiament agrícoles -cultius no perennes i cultius perennes-, el 22 % de les empreses es dediquen a la producció ramadera i el 4 % es dediquen a la silvicultura i a la propagació de plantes.

Principals activitats per pes empresarial, 2008

Activitat	Empreses	Pes
Producció agrícola combinada amb la producció ramadera	32	29 %
Cultius no perennes	26	24 %
Producció ramadera	24	22 %
Activitats de suport a l'agricultura, a la ramaderia i de preparació posterior a la collita	14	13 %
Cultius perennes	9	8 %
Serveis de suport a la silvicultura	2	2 %
Silvicultura i altres activitats forestals	1	1 %
Propagació de plantes	1	1 %
Total	109	100 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 109 empreses.

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjos per empresa* agrària	0,5
Ingressos mitjos per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 agrària	42%
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28%
Creixement treballadors 04-08 agrària	9%

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 109 empreses

* Milions d'euros

En conjunt, les 109 empreses registren 662 empleats, de manera que el nombre mitjà de treballadors per empresa és de 6. De les 89 empreses amb dades sobre nombre de treballadors, 74 tenen menys de 10 treballadors, 13 tenen entre 10 i 50 treballadors i només 2 (càrniques i d'ametlles) superen els 50 empleats. Si bé predominen les microempreses, del 83 % del total el seu pes són 6 p.p. inferior al que presenten en el conjunt d'empreses a les Balears i un 7 p.p. inferior al del conjunt de la família agrària a Espanya.

Les activitats dedicades a cultius no perennes són les més prolíferes en treballadors (ocupen 2.188 persones), seguides de la producció agrària combinada amb la producció ramadera. La producció ramadera, els serveis de suport a la silvicultura i les activitats de suport a la silvicultura tenen un nivell similar de treballadors per empresa (10).

Els ingressos mitjans per empresa són baixos, rondant el mig milió d'euros, xifra quatre vegades inferior a la mitjana balear, encara que han crescut un 24 % més que el conjunt d'ingressos en la comunitat entre el 2004 i el 2008. Globalment, els ingressos per vendes del sector representen més de 300 milions d'euros (2008) i les activitats que més ingressos generen són la producció ramadera (35 %), els cultius perennes (21 %) i els cultius no perennes (19 %). L'any 2007, dels cultius herbacis destacaven els cereals i els farratges, amb el 30 % i el 22 % de la superfície conreada respectivament, mentre que dels cultius de llenya sobresortien els ametllers, garrofers i oliveres, amb un 20 %, 10 % i 7 % respectivament.

De les empreses de les quals es disposa de dades d'ingressos, 15 tenen uns ingressos superiors a un milió d'euros, i només 2 superen els 5 milions d'euros. Sis d'aquestes empreses es dediquen a la indústria càrnica, avicultura i granges; i nou empreses a cultius d'ametlles, hortícoles, xampinyons, cereals i altra producció agrícola.

Respecte a la seva distribució territorial, estan 7 punts percentuals més concentrades a Mallorca respecte del conjunt de la comunitat, que té producció en totes les branques de la família. D'altra banda, Menorca només té 7 empreses -sense producció d'hortalisses ni cereals-, i les Pitiüses 11-sense producció ramadera ni d'hortalisses.

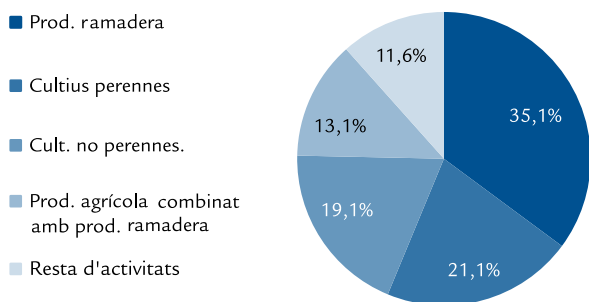
Les condicions d'insularitat, l'escassa dimensió física i econòmica de les explotacions i la creixent modernització són els trets fonamentals d'aquest sector a les Balears, mentre que la seva estratègia principal és la diferenciació del producte.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Indústries Càrnies Semar SA	Llucmajor	9	58
Ametlles Capó SA	Palma	6	58
Ametlles i Fruits Secs Bonany SL	Petra	4	n.d
Auxiliar Agrícola Mallorquina SA	Palma	4	37
Agromallorca SA T	Inca	3	11
Foment Agropecuari de la Mediterrània SA	Palma	3	18
Projectes Paisatgístics de Balears SL	Consell	2	45
Jardins Alfàbia SL	Palma	2	42
Xampinyons Mallorquins SA	Sineu	2	29
Alqueria d'Andratx, SA	Andratx	1	31
Avícola Llevant SL	Palma	1	4
Agrícola Dalmau SL	Felanitx	1	43
Granges Cristaleria SL	Manacor	1	9
Cocos Garden Multiserveis SL	Andratx	1	11
Melasin SA	Palma	1	n.d

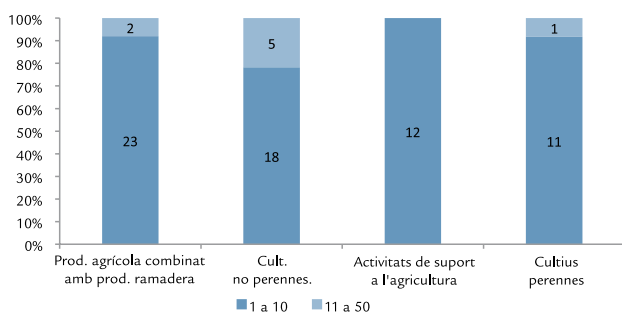
Font: SABI

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

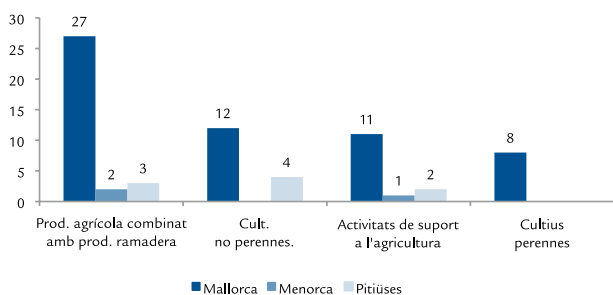
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: SABI

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 109 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en la família Agrària, amb més de 3.674 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa un escàs 1 % del total de treballadors a la comunitat i està fortament concentrada en els cultius no perennes (60 %). El següent 18 % està afiliat en activitats agrícoles i ramaderes combinades, l'11 % en serveis per a la silvicultura, el 6 % en producció ramadera -altament productiva en el conjunt del sector- i el 5 % en cultius perennes.

L'afiliació al sector ha augmentat molt considerablement en el període 2005-2009, un 47 %, sent el quart creixement més alt de la comunitat. La incorporació de mà d'obra immigrant en cultius extensius ha contribuït a aquest creixement. Destaca també un 88 % d'afiliats autònoms en aquest sector.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitat	Afiliats	Pes
Cultius no perennes	2.188	60 %
Producció agrícola combinada amb la producció ramadera	497	14 %
Serveis de suport a la silvicultura	411	11 %
Producció ramadera	232	6 %
Cultius perennes	181	5 %
Activitats de suport a l'agricultura, a la ramaderia i de preparació posterior a la collita	131	4 %
Explotació de la fusta	18	0 %
Resta d'activitats	16	0 %
Total	3.674	100 %

Font: SOIB

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Peons agrícoles	2.091	48 %
Treballadors qualificats per compte d'altri en horts, vivers i jardins	1.207	28 %
Peons forestals	268	6 %
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats agrícoles, excepte d'hort, vivers i jardins	166	4 %
Talladors, serradors i altres treballadors forestals	125	3 %
Resta d'ocupacions	473	11 %
Total	4.330	100 %

Quant a les ocupacions, el 54 % de les contractacions corresponen a peons agrícoles (48 %) i forestals (6 %) i un altre 32 % als treballadors qualificats, fonamentalment en horts, vivers i jardins.

De fet, els treballadors qualificats per compte d'altri en horts i activitats agrícoles consten com la tercera i vint-i-quatre activitat en creixement de la contractació de la comunitat entre 2005 i 2009. També figuren entre les ocupacions amb més creixement de la contractació els peons agrícoles, talladors, tècnics agrònoms, manescals i ajudants de veterinària. Però s'ha de destacar que, malgrat aquest elevat creixement relatiu, les xifres absolutes es mantenen molt baixes, com mostra la taula referida a 2009.

Un 92 % de la contractació al sector és masculina, encara que és remarcable que el 36 % és femení en activitats ramaderes (2009). Quant a l'edat, segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals, ja que el 66 % es concentra entre els 25 i els 45 anys.

El mercat de treball al sector agrari s'ha ampliat considerablement en el període analitzat, creixent en més d'un 105 % la contractació i un 47 % l'afiliació del sector. L'any 2009, els contractes realitzats varen superar l'afiliació del sector en un 20 %, a causa de l'alta estacionalitat del sector.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats agrícoles	2.964	214	368
Activitats ramaderes	157	14	26
Explotació forestal	282	53	58
Comuns	156	12	26
Total	3.560	293	478

Font: SOIB

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7 % a Menorca. Si es compara aquesta amb la família agrària, destaca el major pes percentual de Mallorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Els contractes de feina del sector doblen les demandes a un nivell similar al que presenta el conjunt de les activitats de la comunitat, encara que es pot destacar com a més favorable la contractació realitzada a peons agrícoles, cinc vegades major que les demandes de feina en aquesta ocupació. Del total de les demandes esmentades, el 51 % corresponen a treballadors qualificats per compte d'altri en horts i el 16 % de peons agrícoles. La seva distribució relativa és pràcticament la mateixa que la de la comunitat.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats agrícoles	1.585	196	322
Activitats ramaderes	67	5	7
Explotació forestal	225	57	63
Comuns	162	17	30
Total	2.039	276	421

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant, la proporció d'homes és del 82 %, 10 p.p. inferior a les contractacions fetes, fet que indica que s'està feminitzant lentament, especialment en activitats ramaderes i de vivers. D'altra banda, el pes dels demandants de feina de més de 45 anys és 12 punts percentuals superior al pes dels contractes fets. Activitats ramaderes té una proporció més elevada de treballadors majors de 45 anys, el 33 %, mentre que en

explotació forestal el 66 % dels demandants tenen entre 25 i 45 anys.

En termes d'evolució de l'ocupació, entre 2005 i 2009 s'han registrat 1.118 aturats més, la qual cosa situa aquesta família professional al sisè lloc per més creixement de l'atur, un 44 % per sobre de la mitjana balear.

Les ocupacions que aglutinen més nombre d'aturats són els treballadors qualificats per compte d'altri en vivers (68 %), seguits dels peons agrícoles (20 %). Aquests darrers junt amb els peons forestals es caracteritzen per tenir un nivell de qualificació bàsic, mentre que treballadors qualificats per compte d'altri en horts i activitats agrícoles presenten un nivell de qualificació mitjà.

Entre els demandants de feina al sector destaquen els treballadors qualificats (60 %), la qual cosa implica un alt nivell de competència per les vacants a cobrir.

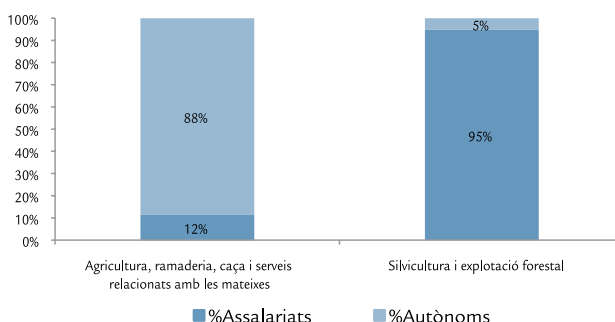
Les condicions de feina i els salaris al sector estan clarament relacionats amb el nivell de qualificació de les ocupacions, oscil·lant en les ocupacions qualificades al voltant dels 23.000 euros i 12.000 euros les menys qualificades. D'altra banda, és característica l'estacionalitat de la feina en els cultius, que reuneixen més de 2.300 afiliats.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Treballadors qualificats per compte d'altri en horts, vivers i jardins	24.000 € - 30.000 €	Completa
Peons agrícoles	n.d	Completa
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats agrícoles, excepte d'hortos, vivers i jardins	18.000 € - 21.000 €	Completa
Peons forestals	12.000 € - 18.000 €	Completa
Talladors, serradors i altres treballadors forestals	18.000 € - 21.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

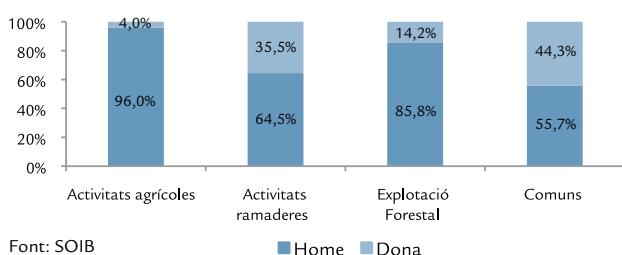
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència	Variació
Activitats agrícoles	3.546	1.814	105 %
Activitats ramaderes	197	97	97 %
Explotació forestal	393	69	21 %
Comuns	194	87	81 %
Total	4.330	2.067	91 %

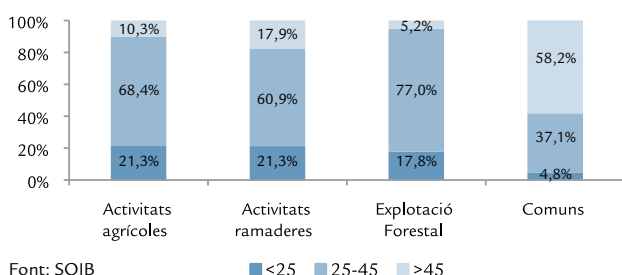
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats agrícoles	1.512	891	143 %
Activitats ramaderes	59	35	139 %
Explotació forestal	257	175	215 %
Comuns	119	18	18 %
Total	1.947	1.118	135 %

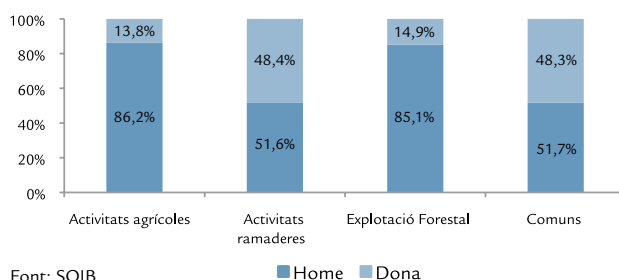
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Treballadors qualificats per compte d'altri en horts, vivers i jardins	1.389	51 %
Peons agrícoles	442	16 %
Treballadors qualificats per compte d'altri en activitats agrícoles, excepte d'hort, vivers i jardins	257	9 %
Peons forestals	205	7 %
Talladors, serradors i altres treballadors forestals	140	5 %
Manescals	58	2 %
Resta d'ocupacions	246	9 %
Total	2.736	100 %

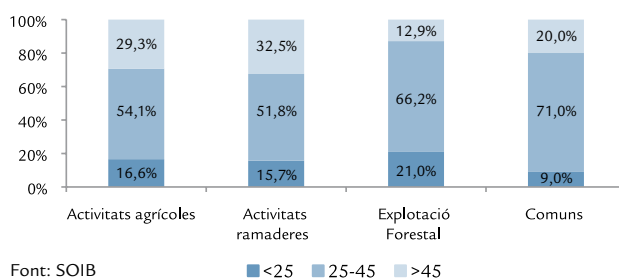
Font: SOIB.

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 27 qualificacions vigents, 15 són de nivell 2, mentre que les 12 restants corresponen als nivells 3 i 1. Així doncs, el sector requereix majoritàriament competència i autonomia en la realització de les activitats, capacitat d'usar tècniques i instruments propis, i coneixements sobre els fonaments dels processos.

Una part de les qualificacions estan relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, i es pot considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Activitats auxiliars en agricultura
- Activitats auxiliars en vivers, jardins i centres de jardineria
- Gestió de la producció agrícola
- Horticultura i floricultura
- Instal·lació i manteniment de jardins i zones verdes
- Activitats auxiliars en ramaderia
- Producció avícola i cunícola intensives
- Producció porcina intensiva
- Gestió de repoblacions forestals i de tractaments silvícoles

Hi ha altres cinc qualificacions en desenvolupament, donat el seu caràcter emergent o especialitzat, que poden suposar una oportunitat d'ocupació:

- Gestió de la producció ramadera
- Producció i recol·lecció de bolets i trufes
- Gestió de la producció i recol·lecció de bolets i trufes
- Maneig i manteniment de maquinària agrària
- Apicultura

Les Illes Balears tenen 9 cicles formatius de la família professional Agrària, 7 de grau mitjà i 2 de grau superior. Vuit dels nou cicles estan orientats a la gestió del paisatge, en jardineria, feines forestals i organització de recursos naturals, i només un està destinat a activitats pròpiament agrícoles.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'explotacions agràries intensives
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)
Cicle de jardineria
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)
IES Son Ferrer (Calvià)
IES Felanitx (Felanitx)
IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Xarc (Santa Eulària des Riu)
Cicle de feines forestals i de conservació del medi natural
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de gestió i organització de recursos naturals i paisatgístics
IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Felanitx (Felanitx) *organització temporal especial

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Tècnic en jardineria, de la qual hi ha 5 grups (aproximadament 100 participants). S'obté un títol professional
- Auxiliar de jardins, vivers i parcs, dirigit a joves que no han obtingut el graduat en ESO
- Estudis de grau: Enginyeria Tècnica Agrícola

Les Balears disposen d'estudis universitaris directament vinculats a la gestió agrícola i d'estudis de biologia (grau, màster i doctorat), indirectament vinculats. Els estudis d'explotacions agràries intensives proporcionen els coneixements per dur a terme les tasques relacionades amb la producció de productes agrícoles i ramaders.

El sector es caracteritza pel seu dinamisme en l'ocupació, que està molt estacionalitzat. En els darrers anys, la tendència a la professionalització suposa l'augment de la demanda de les ocupacions que requereixen més qualificació. La formació professional està altament concentrada en l'àmbit de la gestió dels recursos naturals.

La distribució general de la formació oferta es localitza en un 91 % a Mallorca. Menorca té un programa de

qualificació inicial i les Pitiüses tenen un cicle formatiu de grau mitjà.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	6	-	1
CFGS	2	-	-
PQPI	6	1	-
Ocupacional	-	-	-
Universitària	6	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector activitats agrícoles		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars en agricultura	1	330
Activitats auxiliars en floristeria	1	450
Activitats auxiliars en vivers, jardins i centres de jardineria	1	330
Agricultura ecològica	2	600
Cultius d'herbes	2	510
Fructicultura	2	510
Gestió de la instal·lació i manteniment de gespa en camps esportius	3	510
Gestió de la producció agrícola	3	750
Horticultura i floricultura	2	510
Instal·lació i manteniment de jardins i zones verdes	2	510
Jardineria i restauració del paisatge	3	630
Tractaments agroquímics i biològics	2	480
Qualificacions del subsector activitats ramaderes		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars en ramaderia	1	420
Cria de cavalls	2	630
Cures i manejos del cavall	2	510
Doma bàsica del cavall	2	690
Ramaderia ecològica	2	600
Ferrament d'equins	3	720
Producció avícola i cunícola intensiva	2	300
Producció intensiva de remugants	2	420
Producció porcina intensiva	2	360
Qualificacions del subsector explotació forestal		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars en aprofitaments forestals	1	270
Activitats auxiliars en conservació i millora de muntanyes	1	270
Aprofitaments forestals	2	600
Gestió i manteniment d'arbres i palmeres ornamentals	3	510
Gestió de repoblacions forestals i de tractaments silvícoles	3	510
Repoblacions forestals i tractaments silvícoles	2	420

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Explotacions agràries extensives
Explotacions agrícoles intensives
Explotacions ramaderes
Jardineria
Jardineria i floristeria
Producció agroecològica
Producció agropecuària
Treballs forestals i conservació del medi natural
Cicles formatius de grau superior
Gestió i organització d'empreses agropecuàries
Gestió i organització dels recursos naturals i paisatgístics

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa de jardins, vivers i parcs
IES Felanitx (Felanitx)
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)
CEE Son Ferriol (Palma)
Fund Inst. Socioeduc S'Estel (Palma)
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
IES Algarb (Sant Jordi)
Programa d'auxiliar d'agricultura
IES Porreres (Porreres)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Diplomatura en Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat d'Hortofructicultura i Jardineria	UIB
Grau en Biologia	UIB
Llicenciatura en Biologia	UIB
Màster en Biologia de les plantes en condicions mediterrànies	UIB
Doctorat per la UIB de Biologia de les plantes	UIB
Doctorat per la UIB en Microbiologia Ambiental i Biotecnologia	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
02/08/1996	Acord laboral d'àmbit estatal per al sector d'hoteleria
BOE-A-2009-15825	Conveni col·lectiu estatal per al sector d'agències de viatges

Font: MTIN

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació de Forestals d'Espanya (PROFOR)	www.profor.org/
Centre Tecnològic Balear de la Fusta (CETEBAL)	www.cetebal.com/
Agents Forestals	www.agentesforestales.es/
Unió de Pagesos	www.uniopagesos.org/
Unió de Petits Agricultors i Ramaders	http://www.upa.es/

ESDEVENIMENTS

Fires a Mallorca	Municipi	Mes
Fira de s'Ametler	Son Servera	Febrer
Fira del Vi	Pollença	Abril
Diada d'Agricultura Ecològica	Porreres	Abril
Fira Agrícola i Ramadera i Fira d'Animals de Caça	Son Ferriol, Palma	Abril
Fira del Caragol	Sant Jordi	Maig
Fira Nocturna d'Oficis Tradicionals de la Pagesia i Productes Autòctons	Maria de la Salut	Agost
Fira de sa Sobrassada	Camps	Octubre
Fira de l'Oli i del Gerret	Sóller	Novembre
Fira de Sant Tomàs i Mostra de Matances	Sineu	Desembre
Fires a Menorca	Municipi	Mes
Fira d'Aus de Menorca i concurs morfològic "Gallina de Menorca"	Mercadal	Gener
Fira d'Artesania i d'Alimentació de Sant Antoni	Ciutadella	Gener
Fira del Cavall de Menorca		Maig
Fires a Eivissa	Municipi	Mes
Fira de Sant Isidre	-	Maig
Fira Ramadera de Can Caus	-	Octubre
Fira del Camp, Món Rural d'Eivissa i Formentera	-	-

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector activitats agrícoles	
Unió de pagesos de Mallorca	www.unio-pagesos.net/qui_som.php
Unió de Pagesos de Menorca	www.pagesos.com/
Associació d'Empresaris d'Explotacions Agràries de Menorca	www.pimenorca.org
Associació Agroturisme Balear	www.infomallorca-net/turismo/visita.es.html?ce=1283&title=associacio-agroturisme-balear
Unió de Pagesos Joves de Mallorca	www.unio-pagesos.net/qui_som.php
Associació Agrària de Joves Agricultors de Balears (ASAJA-Balears)	http://www.asajanet.com/asaja/asaja.do?id=19317&accion=noticia
Associació Intersectorial Agrària de les Illes Balears (AIA)	http://upa-pv.org/index.php?option=com_content&task=view&id=527&Itemid=2
Associacions empresarials del subsector activitats ramaderes	
Associació provincial de Productors de Bestiar Porcí de les Balears	http://porcmallorquiselecte.blogia.com/
Federació Pitiüsa de Races Autòctones	www.razas-autoctonas.com/
Associacions empresarials del subsector explotació forestal	
Associació Patronal d'Indústries d'Elaboració de la Fusta de les Balears	http://patronalmadera.com/nuestros-associats/
Agrupació Forestal de la Mediterrània	www.infoagro.com/empresas/empresa.asp?id=4754&ids=6
Associació d'Empresaris Forestals de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/
Associacions de professionals	
Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles de les Illes Balears	http://illesbalears.agricolas.org/

EL SECTOR ARTS GRÀFIQUES

La família professional Arts Gràfiques reuneix diferents branques d'activitat o subsectors amb naturalesa qualitativa diferent, com edició; arts gràfiques; manipulats de paper i cartró; i reproducció de suports gravats. L'evolució recent del sector a les Balears és positiva tant en ocupació com en empreses.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	274
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: edició de llibres, diaris i altres activitats editorials	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	559
Empreses d'11 o més treballadors	43
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,6 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	2.557
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,6 %
Nombre de contractes realitzats	253
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,1 %
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries	
Impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils	
Gravadors d'impremta i treballadors assimilats	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle d'impressió en arts gràfiques (grau mitjà)	
Cicle de preimpresió en arts gràfiques (grau mitjà)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- Arts gràfiques representa el 0,6 % tant del nombre d'afiliats com del nombre d'empreses del conjunt de famílies professionals a les Balears.
- La dimensió mitjana és de 4,6 treballadors per empresa, molt similar a la mitjana de les Balears, que és de 4,4 treballadors per empresa.
- És una de les deu primeres famílies professionals que registra una tendència ascendent quant al nombre d'afiliats entre 2005 i 2009, augmentant un 4 %.
- L'afiliació es concentra en un 51 % en arts gràfiques i serveis relacionats i en un 41 % en edició de llibres, diaris i altres activitats editorials.
- Les principals ocupacions per contractació es focalitza en perfils mitjans i tècnics: altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries (37 %), impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils (23 %).
- El grup més contractat el 2009 en el sector és el de dona d'entre 25 i 45 anys, principalment en impressió.
- L'oferta formativa es limita a cicles de grau mitjà d'impressió i preimpresió en arts gràfiques.

ESCENARI SECTORIAL

El sector guarda especial afinitat amb la indústria química -escassament important a les Balears-, i amb la família professional d'Imatge i So. Les empreses es localitzen preferentment entorn dels centres de demanda, concentrant Barcelona i Madrid més del 50 % de les empreses a l'àmbit estatal. A les Balears les empreses es concentren molt majoritàriament a Palma.

L'activitat d'arts gràfiques més important a les Balears en volum de negoci i ocupació és la d'edició de continguts, localitzada preferentment a Palma.

Una de les característiques principals del sector és que, malgrat ser una activitat industrial, reuneix particularitats pròpies del sector serveis, com és la feina per encàrrec amb característiques especials per a cada cas. Per aquest motiu, les xifres de producció i consum són similars. D'altra banda, l'atomització del sector i l'elevada competència fan que els marges siguin reduïts.

A les Balears el sector representa l'1 % de l'ocupació i de les empreses, però és una de les famílies industrials que més ingressos genera. Així, destaca per ser és el segon sector industrial en termes d'ingressos (15 %). També en la indústria ocupa el tercer lloc en termes d'empreses (10 %) i el quart en ocupació (9 %).

Actualment, el sector ja ha completat en bona mesura el procés de reequipament tècnic, fet que ha influït en l'estancament de les inversions i a l'estabilitat dels ingressos. A les Balears, en el període 2005-2009 el sector ha crescut en nombre d'afiliats (4 %) i d'empreses (5 %).

La innovació tecnològica afecta tots els subsectors de la família professional:

- Edició: l'aplicació de les tecnologies d'informació i comunicació ha permès difondre continguts pels diferents canals digitals

- Impressió: els sistemes digitals han permès millorar i adequar la producció per encàrrec
- Preimpressió: la digitalització

Un dels desafiaments del sector és proporcionar una formació contínua d'acord amb els canvis tecnològics.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Reequipament tecnològic.
Concentració empresarial a Mallorca.

OPORTUNITATS

Potenciació de la formació en perfils transversals amb imatge i so.
Especialització i serveis al client.

PUNTS FEBLES

Marges reduïts.
Dimensió empresarial sensiblement inferior a la mitjana espanyola.

AMENACES

Declivi de les ocupacions d'impressió.
Competència del mercat exterior i increment dels costos de producció.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Arts gràfiques i reproducció de suports gravats
Arts gràfiques i serveis relacionats
Edició
Edició de llibres, diaris i altres activitats editorials
Altres activitats professionals, científiques i tècniques
Activitats de disseny especialitzat

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector artesanía en arts gràfiques
Caixistes, monotipistes i assimilats
Enquadernadors i assimilats
Ocupacions del subsector impressió, enquadernació i manipulats
Estereotipadors i galvanotipistes
Gravadors d'impremta i treballadors assimilats
Impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils
Caps de taller d'impremta, enquadernació i fabricació de productes de paper
Operadors de màquines d'enquadernar
Operadors de màquines per imprimir
Ocupacions del subsector preimpressió
Correctors d'impremta i assimilats
Ocupacions comunes dels subsectors
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Arts gràfiques representa el 0,6 % tant del nombre d'afiliats com del nombre d'empreses del conjunt de famílies professionals a les Balears, generant un volum de negoci de 274 milions d'euros (1 % del conjunt de les Balears).

El 95 % de les empreses desenvolupen la seva activitat en arts gràfiques i serveis relacionats (53 %) i edició de llibres, diaris i altres activitats editorials (42 %). Quant al volum de negoci, la primera activitat és l'edició de llibres, diaris i altres activitats, que assumeixen el 60 % dels ingressos del sector, seguida per arts gràfiques i serveis relacionats (33 %).

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Arts gràfiques i serveis relacionats	298	53 %
Edició de llibres, diaris i altres activitats editorials	236	42 %
Activitats de disseny especialitzat	25	4 %
Total	559	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* arts gràfiques	1,2
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 arts gràfiques	13 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 arts gràfiques	3 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 176 empreses.

*Milions d'euros

L'estructura empresarial es caracteritza per una forta presència de microempreses, que suposen el 85 % de del conjunt de la família professional. Així doncs, la dimensió mitjana és de 4,6 treballadors per empresa, molt similar a la mitjana de les Balears de 4,4 treballadors.

Es pot destacar que arts gràfiques és una de les deu primeres famílies professionals que registra una tendència ascendent quant al nombre d'afiliats entre 2005 i 2009: 91 treballadors més, que suposa un ascens del 4 %. Les empreses també incrementen en el període, passant de 501 el 2005 a 525 el 2009, un 5 % més, a l'una amb la variació del conjunt de les Balears (6 %).

Arts gràfiques engloba una de les activitats econòmiques amb més nombre d'empreses: arts gràfiques i serveis relacionats, amb 298 negocis. De fet, les 10 primeres empreses generen el 50 % del volum de negoci de la família. Dins d'aquest col·lectiu, les dues primeres empreses -dedicades a l'edició de llibres i revistes i als continguts digitals- ingressen més de 30 milions d'euros. La meitat de les principals empreses estan localitzades a Palma.

La distribució de les empreses està lleugerament concentrada a l'illa de Mallorca (84 %) si es compara amb la distribució global que és del 77 % Mallorca, 9 % Menorca i 14 % Pitiüses.

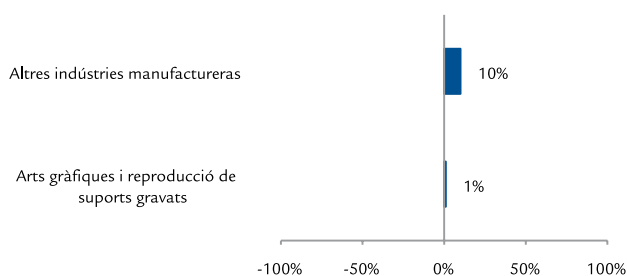
El sector té una evolució positiva en l'ocupació i les empreses, encara que els ingressos són reduïts. La necessitat de les empreses de mantenir una certa proximitat als centres de demanda fa que el sector tenguí un caràcter local i una incidència inferior respecte a la que tenen en l'economia espanyola.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Última Hora SA	Palma	37	376
Hora Nova SA	Palma	30	236
Editora Balear SA	Palma	17	138
Globalia Artes Graficas SL	Llucmajor	15	35
Indústries Gràfiques Mallorquines SA	Inca	10	46
Diari d'Eivissa SA	Eivissa	7	67
Arts Gràfiques de Balears SL	Palma	7	29
Triangle Postals SL	Sant Lluís	5	43
Omniprint SA	Santa Maria del Camí	5	29
Impremta Bahia SL	Palma	4	43
Impreshora Balears SL	Palma	4	41
Global Xarxa SL	Palma	3	20
Arts Gràfiques Mallorca SL	Inca	2	19
Editorial Paneurope SL	Palma	2	25
Inversora Cel i Terra SL	Palma	2	3

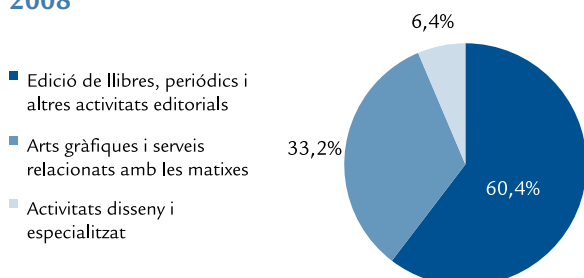
Font: SABI.

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

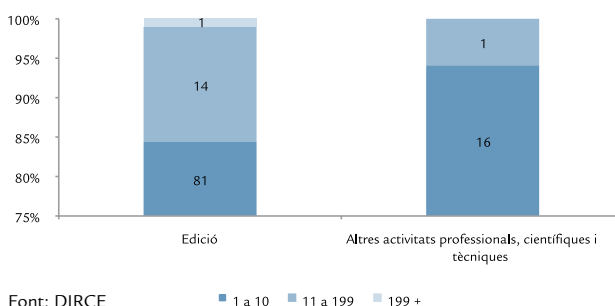
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

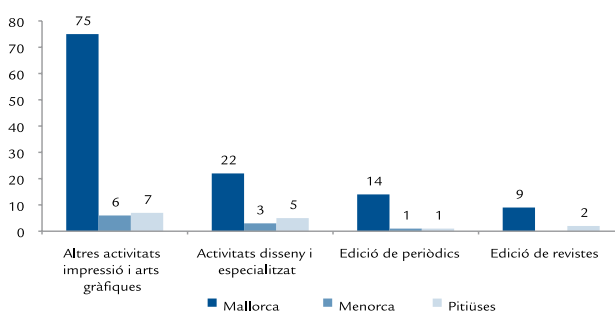
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de 39 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en arts gràfiques, amb 2.557 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,6 % del total de la comunitat i està fortament concentrada en dues principals activitats (arts gràfiques i serveis relacionats i edició de llibres, diaris i altres activitats editorials), que ocupen al 92 % dels afiliats del sector. L'afiliació segons règim mostra una distribució similar entre tots els subsectors d'activitat, que per al conjunt de la família és del 76 % d'assalariats en el règim general i del 24 % al règim de treballadors autònoms.

A diferència de l'afiliació, que ha augmentat en 91 treballadors durant el període 2005-2009, la contractació registra un descens de 546 contractes, que suposa una variació de -68 %.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Arts gràfiques i serveis relacionats	1.304	51 %
Edició de llibres, diaris i altres activitats editorials	1.044	41 %
Activitats de disseny especialitzat	209	8 %
Total	2.557	100 %

Font: SOIB

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries	94	37 %
Impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils	58	23 %
Gravadors d'impremta i treballadors assimilats	34	13 %
Operadors de màquines per imprimir	24	9 %
Estereotipadors i galvanotipistes	18	7 %
Caixistes, monotipistes i assimilats	10	4 %
Operadors de màquines d'enquadernar	6	2 %
Restat d'ocupacions	9	4 %
Total	253	100 %

Quant a les ocupacions, el 60 % de les contractacions pertanyen be a altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries (37 %), be a impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils (23 %). El subsector que més contractació registra és el d'impressió, enquadernació i manipulats, que agrupa el 56 % del total.

La contractació del sector és bastant paritària entre gèneres, sobretot si es compara amb el d'altres famílies professionals. Així doncs, el percentatge de contractacions formalitzades per homes és del 56 %. Quant als subsectors que formen les famílies, en artesania en arts gràfiques predomina la contractació femenina i en la preimpresió és totalment paritària. L'edat dels contractats segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals, essent el 23 % de la contractació formalitzada per persones menors de 25 anys, el 63 % per persones amb edats compreses entre els 25 i 45 anys i, finalment, els majors de 65 anys, que formalitzen el 15 %.

El mercat de treball d'arts gràfiques es caracteritza per la incorporació de personal jove amb formació tècnica en la primera ocupació en termes de contractació. Per aquest motiu, la formació tècnica de nivell mitjà és l'element clau per a la inserció i la permanència en el sector.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en arts gràfiques	5	6	2
Impressió, enquad. i manipulats	90	44	8
Preimpresió	1	1	2
Comuns	71	7	16
Total	167	58	28

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75 % Mallorca, 16 % Pitiüses i 9 % Menorca. Si es compara aquesta amb la de la família d'arts gràfiques, destaca el menor pes de Mallorca (66 %) i de Pitiüses (11 %), generat per un augment de la contractació a Menorca (23 %).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les més contractades. Així doncs, el 70 % dels demandants de feina ho fan en l'ocupació d'altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries. L'única ocupació que genera contractació i en canvi registra el menor nombre de demandants és la d'estereotipadors i galvanotipistes.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en arts gràfiques	17	2	3
Impressió, enquadernació i manipulats	53	9	10
Preimpresió	4	0	0
Comuns	223	22	53
Total	297	33	66

Font: SOIB

La distribució relativa d'aquesta demanda és similar a la de les empreses: 74,9 % a Mallorca, 16,7 % a les Pitiüses i 8,4 % a Menorca.

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones majors de 45 anys en l'ocupació en arts i artesania.

L'ocupació específica de la família professional amb més demandants de feina és la d'impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils.

El sector de les arts gràfiques comptabilitzava el 2009 un total de 287 aturats, és a dir, 142 persones més les inscrites que en el 2005. Aquesta xifra suposa un increment acumulat del 97,8 %, 7,1 punts percentuals superior al de les Balears. Vist d'altre manera, el 0,3 % de l'atur registrat durant el 2009 a les Balears procedia d'aquesta família. L'ocupació que aglutina el major nombre d'aturats són impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils i caixistes, monotipistes i assimilats.

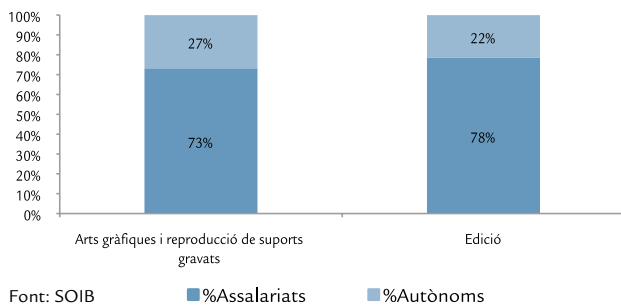
Els requisits més valorats per l'empresa per contractar impressors en serigrafia -la primera ocupació en contractació específica del sector- són l'experiència laboral i la formació específica en qualitat.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries	n.d	n.d
Impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils	18.000 € - 20.000 €	Completa
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d
Operadors de màquines per imprimir	18.000 € - 20.000 €	Completa
Gravadors d'impremta i treballadors assimilats	18.000 € - 21.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

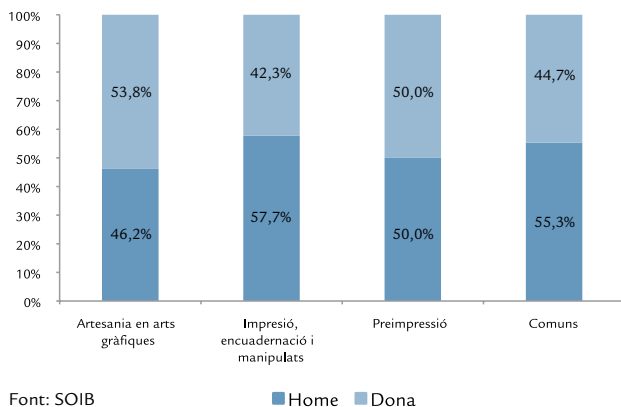
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

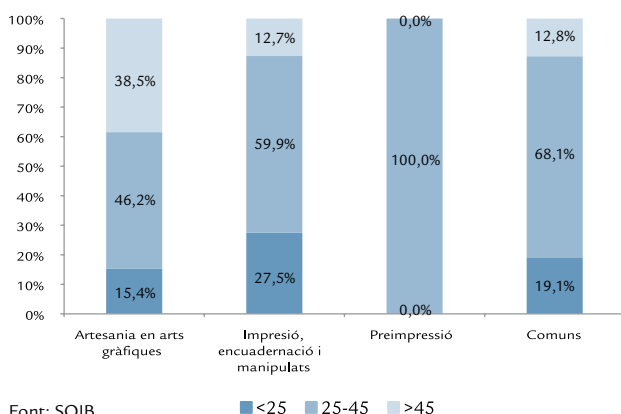
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en arts gràfiques	13	-500	-98 %
Impressió, enquad. i manipulats	142	7	5 %
Preimpresió	4	-3	-43 %
Comuns	94	-50	-35 %
Total	253	-546	-68 %

Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Perfils de contractació segons edat, 2009

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en arts gràfiques	19	0	1 %
Impressió, enquad. i manipulats	55	24	77 %
Preimpresió	3	1	39 %
Comuns	210	117	126 %
Total	287	142	98 %

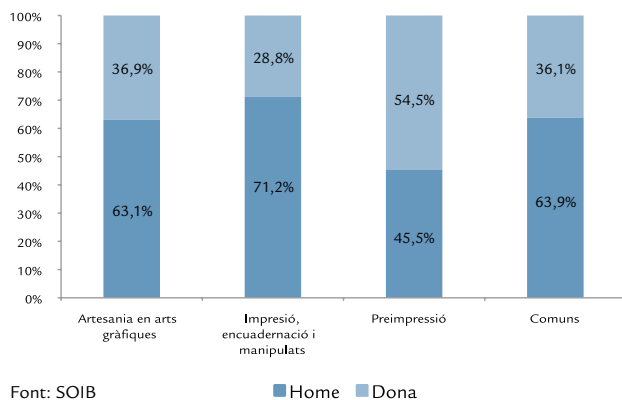
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

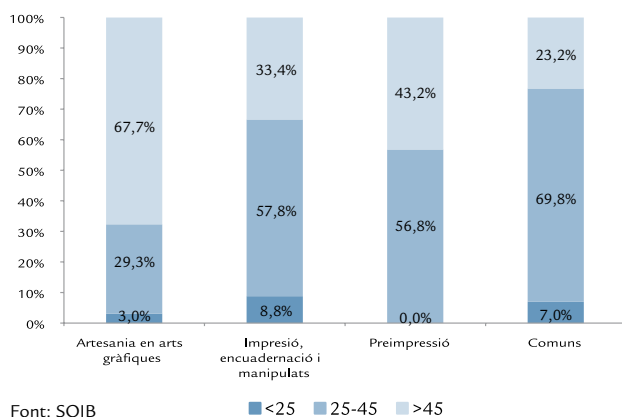
Ocupació	Demandants	Pes
Altres tècnics en ciències físiques, químiques i enginyeries	279	70 %
Impressors en serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils	34	9 %
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	19	5 %
Operadors de màquines per imprimir	15	4 %
Gravadors d'impremta i treballadors assimilats	13	3 %
Caixistes, monotipistes i assimilats	13	3 %
Enquadernadors i assimilats	9	2 %
Resta d'ocupacions	14	4 %
Total	396	100 %

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 21 qualificacions professionals vigents, són majoria les de nivell 2 de qualificació, és a dir, que requereixen competència i autonomia en la realització de les activitats, capacitat d'usar tècniques i instruments propis, i coneixements sobre els fonaments dels processos. Les qualificacions més relacionades amb les principals ocupacions i el volum de contractes del sector, i que poden considerar-se clau a les Balears, són les següents:

- Guillotinat i plegat
- Impressió digital
- Impressió en flexografia
- Impressió en gravat al buit
- Impressió en *offset*
- Impressió en serigrafia i tampografia
- Disseny de productes gràfics
- Enquadernació artística
- Gravat calcogràfic i xilogràfic

Les Illes Balears disposen de 3 cicles formatius de la família professional Arts Gràfiques, un de grau mitjà i dos de grau superior, que es fan a Mallorca.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on es duen a terme.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'impressió en arts gràfiques
IES Josep Maria Llompart (Palma)
Cicle de preimpressió en arts gràfiques
CEP Francesc de Borja Moll (Inca)
IES Josep Maria Llompart (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Tècnic d'impressió en arts gràfiques, de la qual n'hi ha un grup (aproximadament 20 participants) i per la qual s'obté un títol professional
- Tècnic de preimpressió en arts gràfiques, de la qual n'hi ha dos grups (aproximadament 40 participants) i per la qual s'obté un títol professional
- Els estudis de grau i postgrau de les universitats, particularment la diplomatura en Enginyeria Tècnica Industrial

Respecte a formació superior, les Balears disposen d'estudis d'enginyeria tècnica i industrial relacionats amb la família professional d'Arts Gràfiques.

La formació oferta a les illes de la família professional Arts Gràfiques se centra en els perfils tècnics exclusius del sector, sense cobrir els professionals nous que encapçalen la contractació i que requereixen qualificacions més multidisciplinàries.

La distribució general de la formació oferta es localitza tota a Mallorca.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	3	-	-
CFGS	-	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	-	-	-
Universitària	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector artesanía en arts gràfiques		
Qualificació	Nivell	Hores
Disseny de productes gràfics	3	600
Enquadernació artística	3	750
Gravat calcogràfic i xilogràfic	2	480
Qualificacions del subsector editorial		
Qualificació	Nivell	Hores
Assistència a l'edició	3	570
Desenvolupament de productes editorials multimèdia	3	570
Producció editorial	3	540
Qualificacions del subsector impressió, enquadernació i manipulats		
Qualificació	Nivell	Hores
Guillotinat i plegat	2	450
Impressió digital	2	510
Impressió en flexografia	2	450
Impressió en gravat al buit	2	450
Impressió en <i>offset</i>	2	540
Impressió en serigrafia i tampografia	2	450
Litografia	2	450
Operacions d'enquadernació industrial en rústica i tapa dura	2	420
Reprografia	1	300
Encunyament	2	330
Qualificacions del subsector preimpressió		
Qualificació	Nivell	Hores
Elaboració de cartó ondulat	2	420
Fabricació de complexos, envasos, embalatges i altres articles de paper i cartó	2	600
Imposició i obtenció de la forma impressora	2	450
Operacions en trens de cosit	3	480
Tractament i maquetació d'elements gràfics en preimpressió	2	600

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Enquadernació i manipulats de paper i cartó
Impressió en arts gràfiques
Preimpresió en arts gràfiques
Cicles formatius de grau superior
Disseny i producció editorial
Producció en indústries d'arts gràfiques

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Grau d'enginyeria electrònica industrial i automàtica	UIB
Diplomatura en Enginyeria tècnica industrial, especialitat en Electrònica industrial	UIB
Màster en Enginyeria Electrònica	UIB
Doctorat en Enginyeria Electrònica	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE-A-2010-10675	Conveni col·lectiu nacional del cicle de comerç del paper i arts gràfiques
BOE-A-2008-4983	Conveni col·lectiu arts gràfiques, manipulats de paper, cartó, editorials i indústries auxiliars

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira del Llibre	Vilafranca de Bonany	Abril
Fira del Llibre	Palma	Maig-Juny

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions de treballadors	
Federació de Serveis a la Ciutadania de CCOO de les Illes Balears, sector Paper, Gràfiques i Fotografia	www.fsc.ccoo.es/webfscbalears/menu.do?Sectores:Papel,_graficas_y_fotografia
Sindicat de Periodistes de les Illes Balears (SPIB)	www.speriodistes.com/
Associacions empresarials	
Associació Empresarial d'Arts Gràfiques de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html www.asinem.net/?lang=ES
Associació de la Premsa de les Balears	www.pimemenorca.org/
Associació de Premsa Forana de Mallorca	www.prensaforana.cat/ www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associació de Premsa Local de Menorca	www.premsalocalmenorca.com/ www.pimeef.es/index.php/pimeef-asociaciones/225
Gremi d'Editors de les Illes Balears	-
Associació de la Premsa Esportiva de les Balears	-
Associació Empresarial d'Arts Gràfiques de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions de professionals	
Associació de Periodistes de Mallorca	-
Col·legi Oficial de Delineants de les Illes Balears	www.codeib.org/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Liber	www.salonliber.com/portal/appmanager/efiraSalones/S040010.jsessionid=BtbZMVKTbWsbTnd2LzNSzhRGn57rj82p41GFzCjffTHZwMZBBYj!1023773862!-836645230?_nfpb=true&_pageLabel=portals_portal_portal_page_143
Graphispag 2011. Saló Internacional de la Indústria i Comunicació Gràfica	www.graphispag.com/portal/appmanager/efiraSalones/S045011.jsessionid=K5mGMVLRL1ySMYbjXWyz0cTyLwdgpxWGnLyQ6DPhyVRGBLy5qfnv!-836645230!NONE?_nfpb=true&_pageLabel=portals_portal_portal_page_143
Federació de Gremis d'Editors d'Espanya	www.federacioneditores.org/
Associació Espanyola de Premsa Esportiva	www.aepde.org/default.asp
Federació de Sindicats de Periodistes (FESP)	www.fesp.org/
Federació Internacional de Periodistes	www.ifj.org/es

EL SECTOR D'ARTS I ARTESANIA

La família professional Arts i Artesanies es caracteritza pel seu alt component manual en l'elaboració de productes. Aquest fet és l'element bàsic que la diferencia d'altres famílies o subsectors econòmics. A més de la producció també desenvolupa activitats de conservació i restauració d'objectes i obres artesanals o artístiques. A les Balears, l'activitat predominant és sobretot la bijuteria, un referent a escala estatal.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimat a les Illes Balears (milions d'euros)	126
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,3 %
Activitat principal per volum d'ingressos: tall, talla i acabat de pedra	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses de les Balears	244
Empreses d'11 o més treballadors	41
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,3 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	1.385
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,3 %
Nombre de contractes realitzats	0
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0 %
Activitat principal per volum d'ocupació: Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
No disponible	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Actualment no es du a terme cap tipus de formació	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **La producció de bijuteria constitueix la principal activitat del sector. De fet, les Balears concentren el major nombre d'empreses de bijuteria junt amb Andalusia, Comunitat Valenciana i Catalunya.**
- **El sector no comptabilitza cap empresa amb un volum de negoci superior a 7 milions d'euros, a causa de la gran presència de microempreses.**
- **El 81 % dels treballadors d'aquesta família són assalariats; s'hi troben pocs treballadors autònoms.**
- **Actualment no es du a terme cap tipus de formació a la comunitat autònoma.**

ESCENARI SECTORIAL

La família professional d'arts i artesanía adquireix cada vegada més demanda per part d'aquells consumidors que cerquen articles i serveis amb caràcter distintiu, diferenciant-se dels que provenen de produccions industrials amb trets comuns i repetitius.

A les Balears, l'activitat que mou més volum de negoci i que comptabilitza més empreses i afiliats és joieria, bijuteria -principalment- i rellotgeria. De fet, les Balears són percebudes com una de les grans zones productores de bijuteria junt amb la Comunitat Valenciana, Catalunya i Andalusia. El factor clau ha estat la incorporació de valors distintius com la creativitat, alta qualitat i disseny atractiu.

Dins les illes, la bijuteria està localitzada principalment a Menorca, on s'ubiquen les principals associacions d'aquest camp: SEBIME (Associació Espanyola de Fabricació de Bijuteria - Maó) i ITEB (Institut Tecnològic de la Bijuteria - Maó).

El repte principal del sector a les Balears és oferir un producte propi i amb personalitat que permeti millorar el

seu posicionament respecte als productes importats. A més, l'augment de la demanda requereix que els professionals del sector aprenguin noves competències i qualificacions que permetin satisfer les necessitats dels consumidors finals. Per aquest motiu, en l'actualitat s'estan desenvolupant les següents qualificacions professionals:

- Decoració artesanal de vidre mitjançant aplicació de color
- Material per a l'espectacle en viu
- Maquinària escènica per a l'espectacle en viu
- Motllos i matrius artesanals per a ceràmica
- Realització de projectes i obra de ceràmica artística
- Elaboració artesanal de productes de vidre mitjançant tècniques de termofos i termoformat
- Assistència a la conservació i restauració de vidrieres històriques
- Construcció de decorats per a l'escenografia d'espectacles en viu, esdeveniments i audiovisuals
- Reproduccions de motllos i peces ceràmiques artesanals
- Decoracions ceràmiques artesanals sobre suports ceràmics
- Disseny de rajoles ceràmiques
- Realització de projectes, construcció, manteniment i reparació de vidrieres artístiques

- Projecte i elaboració artesanal de guitarres, bandúrries i llaüts espanyols
- Projecte, elaboració, manteniment i reparació artesanal d'arcs d'instruments musicals de corda
- Projecte i elaboració artesanal d'instruments musicals d'arc
- Projecte i elaboració artesanal d'instruments antics de corda polsada
- Elaboració d'articles d'argenteria.
- Reparació de joieria

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

La singularitat dels productes de bijuteria satisfà la demanda creixent dels compradors que cerquen valors diferenciadors d'aquests productes. Hi ha associacionisme empresarial.

OPORTUNITATS

Aproximació d'aquesta família professional als cicles comercials i econòmics de les PIMES.

Creació de productes artesanals amb marques reconegudes al sector.

PUNTS FEBLES

Falta d'oferta al sector en tots els àmbits.

Alta dependència dels subsectors de tall, talles i acabat de la pedra i de la joieria, bijuteria i similars.

AMENACES

Dificultats empresarials per la competència en preus.

Entrada de productes de mercats exteriors altament competitius tant en preu com en qualitat.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics
Tall, talla i acabat de la pedra
Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatge
Fosa de metalls
Altres indústries manufactureres
Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars

Font: DIRCE

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Arts i artesanía és una de les famílies professionals amb menor nombre d'afiliats i d'empreses a les illes: el 0,3 % en ambdós casos. De les activitats principals que formen la família, dues concentren el 94 % de les empreses del

sector: es tracta del tall, talla i acabat de pedra i de la fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars. Quant a l'afiliació de treballadors, aquestes dues activitats concentren el 99 % d'ells.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Tall, talla i acabat de la pedra	117	48 %
Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars	113	46 %
Fosa de metalls	5	2 %
Fabricació d'instruments i aparells de mesura, verificació i navegació; fabricació de rellotges	4	2 %
Restat d'activitats	5	2 %
Total	244	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* arts i artesanies	1,2
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 arts i artesanies	26 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 arts i artesanies	1 %

Font: SABI. Elaboració segons dades d'un total de 69 empreses.

*Milions d'euros

La dimensió mitjana de les empreses d'aquesta família professional indica una presència de la microempresa molt alta. No n'hi ha cap amb més de 83 treballadors contractats. Exactament, la dimensió mitjana és de 5,6 treballadors per empresa. Per activitats, únicament la fabricació d'altres productes minerals i altres indústries manufactureres registren empreses d'entre 11 i 199 treballadors.

Entre els anys 2005 i 2009, el sector ha registrat un descens de 1.332 afiliats (-49 %) i de 3 empreses (-2 %). Per subsectors d'activitat, únicament la metal·lúrgia de producció de ferro i la fabricació de productes minerals no metàl·lics registren augments en nombre d'empreses.

Així, Arts i artesanía suma un volum de negoci de 126 milions d'euros en 2008, que representen el 0,3 % per al conjunt de les famílies professionals a les Balears. L'evolució d'ingressos durant el període 2004 i 2008 és d'un creixement del 28 %, molt similar a la mitjana balear.

Quant al volum de negoci per empresa, no supera els 7 milions. Les dues principals empreses del sector representen el 9,5 % d'ingressos del sector i agrupen el 13 % dels afiliats. La distribució dels ingressos per activitats indica que el 86 % del volum de negoci es genera a dues activitats: la fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars i l'activitat de tall, talla i acabat de la pedra.

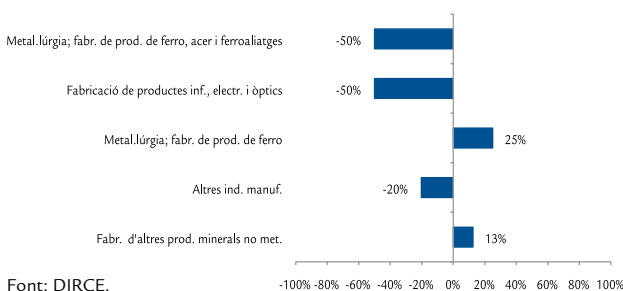
De la distribució territorial destaca la concentració de la fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars a Menorca (75 %), sent majoritària la seva ubicació en aquesta illa. Al contrari, tall, talla i acabat de la pedra es localitza principalment a Mallorca.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Greve Invest Societat Limitada	es Castell	7	83
Mármoles Amengual SA	Lloseta	5	34
Juan Valera, SA	Ciutadella de Menorca	4	42
Madreperla SA	Manacor	4	25
Calvià Balear Fachadas SL	Llucmajor	4	25
Marmoleria Bautista SA	Palma	3	n.d
Trossos de Marès SL	Petra	3	40
Pedrerres Cas Vilafranquer SL	Vilafranca de Bonany	3	26
Perles Orquídea SA	Manacor	3	25
Casa Marti Enterprises SA	Palma	3	19
SA Balear Marbres i Pedres SL	Manacor	3	23
Palma Todo Aluminio SL	Palma	2	19
Mármoles Moyá e Hijos SL	Lloseta	2	17
Perez Belda SL	es Mercadal	2	16
Mármoles Sorell SA	Palma	2	7

Font: SABI.

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

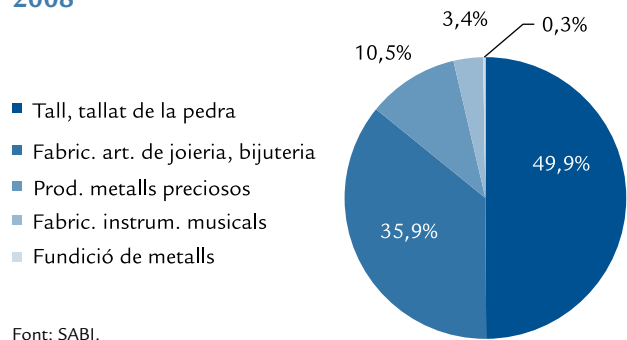

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

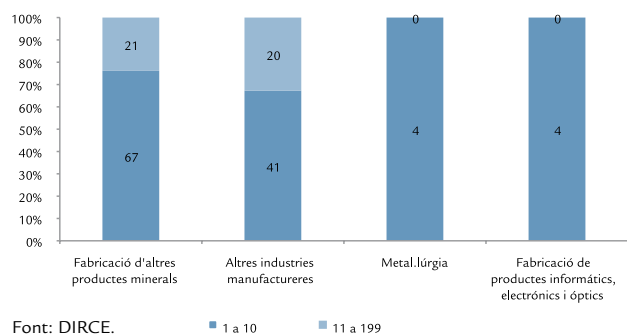
Activitat	Afiliats	Pes
Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars	695	50 %
Tall, talla i acabat de la pedra	672	49 %
Fosa de metalls	11	1 %
Resta d'activitats	7	1 %
Total	1.385	100 %

Font: SOIB

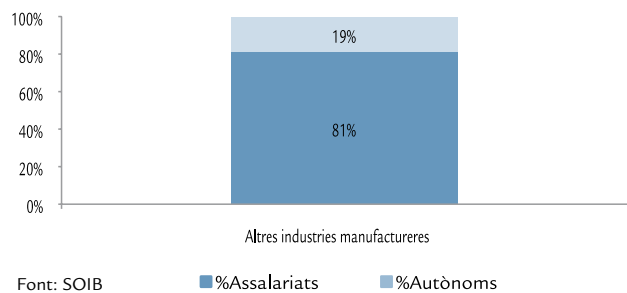
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

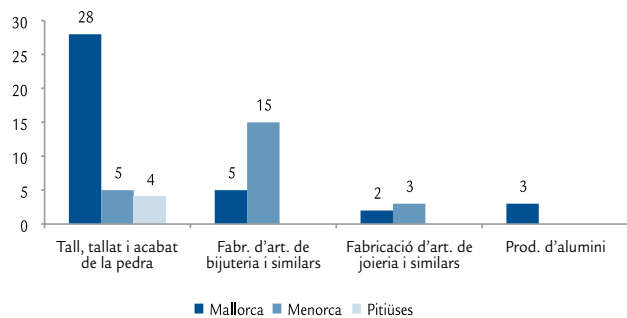
Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
No disposa de conveni col·lectiu propi	-

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires a Mallorca	Municipi	Mes
Fira de la Música	Porreres	Maig
Fira Ecològica, Pagesa i Artesana	Puigpunyent	Maig
Fira de sa Pedra	Binissalem	Maig
Fira Gremial	Alaró	Setembre
Mostra d'Art i Empresa	Petra	Octubre
La Fira. Fira d'Artesania	Pollença	Novembre
Fires a Menorca	Municipi	Mes
Mercat Creatiu Artesanal	es Castell	Juny a setembre
Fira de Brocanters, Art i Col·leccionisme	Mercadal	Agost
Fira d'Artesania, Artística i Agroalimentària	Ferrieres	Setembre
Fires a Formentera	Municipi	Mes
Mostra d'Artesania i Art	Sant Francesc	Abril i maig
Mercat Artístic	Sant Ferran de ses Roques	Maig a octubre
Fires a Eivissa	Municipi	Mes
Fira Eivissa Medieval	Eivissa	Maig
Tallers d'Artesania a l'Espai Cultural Molí d'en Simó	Sant Antoni de Portmany	Maig a setembre
Mercat Artesanal a Punta Arabí des Canar	Santa Eulàlia des Riu	Maig octubre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector joieria i bijuteria	
Associació de Rellogers i Joiers Artesans de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Institut Tecnològic de la Bijuteria	www.iteb.es/
Associacions empresarials de mestres artesans i artistes	-
Gremi d'Oficis Artesans i Artístics de Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Federació d'Empresaris Artesans de Balears	www.afedeco.com/web/
Associació de Mestres Pintors de Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions empresarials del subsector conservació de béns culturals	-
Associació de Belles Arts de Balears (ADEBA)	-
Associació d'Emmarcadors	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola de Joiers Argenters i Rellogers	www.iberjoya.es/asociacion.htm
Associació Espanyola de Fabricants Exportadors de Bijuteria, Accessoris i Complementos (SEBIME)	www.sebime.org/es/home/
Federació Espanyola d'Antiquaris	www.federacionespanoladeanticuarios.com/
Fira Internacional d'Art Contemporani, ARCO	www.ifema.es/ferias/arco/default.html
Fira d'Art i Antiguitats, FERIAARTE	www.feriasinfo.es/FERIAARTE-M1875/Madrid.html

EL SECTOR COMERÇ I MÀRQUETING

La família professional Comerç i Màrqueting inclou dues grans àrees professionals: per una part comercialització, que comprèn activitats de comerç, consum, màrqueting i investigació de mercats; i d'altra banda logística i transport, que comprèn aprovisionament, emmagatzematge, transport de mercaderies i de viatgers.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	15.796
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	25 %
Activitat principal per volum d'ingressos: promoció immobiliària	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	26.350
Empreses d'11 o més treballadors	926
% Empreses en el conjunt de les Balears	29 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	76.138
% Ocupats en el total de les Illes Balears	19 %
Nombre de contractes realitzats	22.773
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	11 %
Activitat principal per volum de feina: comerç al detall d'altres articles en establiments no especialitzats	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Dependents i exhibidors en botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	
Representants de comerç i tècnics de venda	
Caixers, taquillers (excepte bancs i correus)	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar dependent de comerç (qualificació inicial)	
Cicle de comerç (grau mitjà)	
Gestió comercial i màrqueting (grau superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Comerç i màrqueting concentra el 29 % de les empreses i una quarta part dels ingressos a les Balears.**
- **Amb 76.138 afiliats el 2009, Comerç i Màrqueting representa el 19 % del total a les Balears.**
- **L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa és la pròpia del sector comercial, amb una dimensió mitjana de 2,9 treballadors per empresa.**
- **Encapçala el rànquing de microempreses a les Balears, que representen el 92 % del sector.**
- **En el període 2005-2009 el nombre d'empreses ha crescut un 4 %.**
- **El 77 % de les contractacions corresponen a dependents i caixers, i el 9 % a representants de comerç.**
- **L'evolució dels ingressos del sector ha estat baixa, ja que han crescut un 9 % entre 2004 i 2008.**
- **En el període 2005-2009 venedors a domicili i agents d'enquestes són les feines en les quals més ha crescut la contractació.**
- **Amb un 68 % de dones contractades, comerç i màrqueting és el quart sector més feminitzat a les Balears.**
- **Disposa d'oferta formativa a tots els àmbits, a excepció de formació ocupacional.**
- **La demanda de feina representa dues tercers parts de les contractacions realitzades al sector.**

ESCENARI SECTORIAL

El sector Comerç i Màrqueting, líder quant a ocupació i activitat empresarial en el conjunt de l'Estat, també té un caràcter estratègic a les Illes Balears, on ocupa la 1a posició en nombre d'empreses (29 %) i la 2a en afiliació (19 %), darrere d'hoteleria i turisme. Una quarta part dels ingressos de les Balears també es generen al sector de comerç i màrqueting, que manté la 2a posició en el rànquing.

Es pot destacar el marcat caràcter transectorial del sector, que inclou activitats de distribució comercial, logístiques, de màrqueting, etc. A les Balears, on els serveis representen més del 70 % de l'ocupació i dues tercers parts de les empreses, la importància del sector comercial és fonamental, especialment per la forta relació que

manté el comerç minorista amb el sector turístic. Les principals activitats del sector són comerç al detall en establiments no especialitzats i promoció immobiliària.

Alguns trets característics del sector comercial a les Balears són l'elevada densitat comercial, de 16 establiments per cada 1.000 habitants (2007), posicionant-se com la segona comunitat autònoma amb més densitat comercial en el conjunt de l'Estat; l'evolució a l'alça de les vendes del comerç minorista a mesura que s'aproxima la temporada turística; i el baix creixement del valor de la producció al comerç a l'engròs, que entre 2001 i 2008 ha estat del 22 %, la meitat del conjunt de l'Estat.

Quant a les tendències del sector, es pot destacar la incidència de les noves tecnologies, ja que el 2009 les Balears es varen consolidar com la comunitat autònoma

ma líder en comerç electrònic; la segmentació del públic objectiu (turisme d'alt poder adquisitiu) i de productes (vestits, bijuteria, complements, calçat); l'associacionisme, apartat en el qual mereix destacar la importància de Mercapalma, que concentra l'oferta majorista agroalimentària de Mallorca i les Balears. A més, es pot destacar les patronals Afedeco, Pimeco, i la Fundació Ibi-Comerç. Finalment, les accions de suport al sector se centren en l'excel·lència comercial del petit comerç i la millora de les àrees comercials urbanes.

Quant a l'evolució recent del sector, ha tingut un comportament similar a la mitjana de les Balears. Així, entre 2005 i 2009 el nombre d'empreses ha crescut un 4 %, centrat en activitats immobiliàries, -dos punts percentuals per davall de la mitjana-, mentre que el nombre d'afiliats del sector s'ha reduït un 2 %, 1 punt percentual per sobre de la mitjana de les Balears. Les perspectives actuals del sector, vista la tendència positiva en la contractació en l'àmbit de l'Estat entre 2009 i 2010 (va créixer un 2,38 %), són positives, si bé depenen de la conjuntura econòmica general i del sector turístic en particular.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Estreta relació de les empreses i l'activitat empresarial amb el sector turístic.

Importància de la feina i la contractació en el sector.

OPORTUNITATS

Focalització de l'oferta comercial en públics de poder adquisitiu elevat.

Dinamització comercial d'àrees urbanes i del petit comerç.

PUNTS FEBLES

Elevada atomització empresarial.

Falta d'especialització en les principals activitats

AMENACES

Destrucció de feina en activitats escassament especialitzades i dependents d'altres sectors.

Pressió a la baixa de la qualitat en les activitats i feines bàsiques a causa de la crisi.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes
Comerç al detall d'altres articles en establiments especialitzats
Comerç al detall en establiments no especialitzats
Comerç al detall d'altres articles d'ús domèstic en establiments especialitzats
Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats
Comerç al detall en llocs de venda i mercats ambulants
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç
Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac

Comerç a l'engròs d'articles d'ús domèstic
Un altre comerç a l'engròs especialitzat
Activitats immobiliàries
Promoció immobiliària
Lloguer de béns immobiliaris per compte propi

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; venda al detall de combustible per a vehicles de motor
Agents de compres
Agents immobiliaris
Caixers, taquillers (excepte bancs i correus)
Dependents i exhibidors en botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants
Direcció de departament d'operacions en empreses de comerç
Direcció de departaments de comercialització i vendes
Encarregat de secció dins d'un comerç i assimilats
Gerència d'empreses de comerç a l'engròs amb menys de 10 assalariats
Gerència d'empreses de comerç a l'engròs sense assalariats
Gerència d'empreses de comerç al detall amb menys de 10 assalariats
Gerència d'empreses de comerç al detall sense assalariats
Gerència d'empreses d'intermediació i serveis a altres empreses amb menys de 10 assalariats
Gerència d'empreses d'intermediació i serveis a altres empreses sense assalariats
Representants de comerç i tècnics de venda
Taxadors i subhastadors
Venedors a domicili i per telèfon
Venedors ambulants
Ocupacions del subsector logística comercial
Agents de duanes i fronteres
Consignataris
Controladors de trànsit aeri
Direcció de departament d'operacions en empreses de transport, emmagatzemament i comunicacions
Direcció de departaments d'abastament i distribució
Empleat d'oficina de serveis de transports
Empleats de control d'abastaments i inventari
Gerència d'empreses de transport, emmagatzemament i comunicacions amb menys de 10 assalariats
Gerència d'empreses de transport, emmagatzemament i comunicacions sense assalariats
Gestors de duanes
Revisors, controladors de cotxes-llit i cobradors dels transports
Agents de duanes i fronteres
Consignataris
Ocupacions del subsector màrqueting i relacions públiques
Agents d'enquestes
Direcció de departaments de publicitat i relacions públiques
Estadístics
Professionals de suport en serveis estadístics, matemàtics i afins
Professionals de la publicitat i de les relacions públiques
Professionals en estadística i assimilats
Representants d'artistes, agents de venda d'espais publicitaris i altres de similars

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Comerç i màrqueting és un sector bàsic en l'economia de les Balears, ja que concentra el 29 % de les empreses i una quarta part dels ingressos. L'anàlisi de les principals activitats que constitueixen el sector mostra les relacions que manté amb el sector turístic i amb edificació i obra civil, amb un predomini de comerç al detall no especialitzat i d'activitats immobiliàries. Així i tot, té un caràcter poc especialitzat i es troba atomitzat.

Per subsectors, el principal sector per pes empresarial és comerç al detall, que aglutina la meitat de les empreses. Seguidament, comerç a l'engròs i activitats immobiliàries i lloguers concentren el 15 % de les empreses. Finalment, publicitat i màrqueting comprèn el 3 % de les empreses a les Balears. Així, les principals activitats amb més d'un 5 % d'empreses al sector són les següents: comerç al detall d'altres productes alimentaris (18 %), promoció immobiliària (15 %), comerç al detall d'altres productes d'ús domèstic (10 %), lloguer de béns immobiliaris per compte propi (7 %) i comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac (7 %). D'altra banda, el comerç a l'engròs es concentra en intermediaris del comerç (5 %).

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Comerç al detall d'altres articles en establiments especialitzats	4.781	18 %
Promoció immobiliària	3.963	15 %
Comerç al detall d'altres articles d'ús domèstic en establiments especialitzats	2.737	10 %
Lloguer de béns immobiliaris per compte propi	2.268	9 %
Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats	1.856	7 %
Intermediaris del comerç	1.200	5 %
Comerç al detall en llocs de venda i mercats ambulants	1.076	4 %
Resta d'activitats	8.469	32 %
TOTAL	26.350	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* comerç i màrqueting	1,2
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 comerç i màrqueting	9 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 comerç i màrqueting	10 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 5.581 empreses

* Milions d'euros

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa és la pròpia del sector comercial, amb una mitjana de 2,9 treballadors per empresa. Així, la majoria de les activitats concentren entre 2 i 5 treballadors per empresa. Destaquen comerç al detall d'equips per a tecnologies (27 treballadors per empresa), comerç al detall en establiments no especialitzats (18 treballadors per empresa), comerç al detall de combustible i comerç a l'engròs no especialitzat, ambdues amb 12 treballadors per empresa.

L'enorme densitat empresarial del sector es reflecteix en el fet que 7 de les 50 principals activitats en nombre d'empreses a les Balears pertanyen a comerç i a màrqueting. A més, entre les 5 principals activitats en nombre d'empreses, 2 corresponen a comerç i màrqueting (comerç al detall en establiments especialitzats i promoció immobiliària), i 2 més estan estretament vinculades al sector (restaurants i establiments de begudes).

D'altra banda, comerç i màrqueting encapçala el rànquing de microempreses a les Balears, que representen el 92 % del sector, 3 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears. En el tram d'empreses d'entre 10 i 199 treballadors, es pot destacar comerç a l'engròs i intermediaris de comerç, que representen un 20 % del total d'aquestes empreses.

En el període 2005-2009 comerç ha tengut una evolució suau en nombre d'empreses, que han crescut un 4 %, 2 punts percentuals per davall de la mitjana de les Balears. El context de recessió econòmica al final del període, la petita dimensió de les empreses i el retall de la despesa per part de consumidors expliquen aquesta evolució. Les activitats més dinàmiques des d'un punt de vista empresarial han estat activitats immobiliàries, que encapçalen el rànquing de creixement del nombre d'empreses a les Balears, amb un augment extraordinari del 42 %, passant de 4.562 empreses el 2005 a 6.470 empreses el 2009; seguides de publicitat i estudis de mercat, que ocupen la 14a posició en el rànquing de les Balears, amb un creixement del 28 %, passant de 624 empreses el 2005 a 796 el 2009. Finalment, es pot destacar comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, que han crescut un 3 %, passant de 4.404 empreses el 2005 a 4.522 el 2009. L'expansió del sector de la construcció i el caràcter relativament nou de la publicitat han contribuït al creixement del sector, mentre que el declivi del sector de l'automòbil es reflecteix en un descens del 16 % del nombre d'empreses en venda i reparació de vehicles, que passen de 366 el 2005 a 309 el 2009.

Una quarta part dels ingressos generats a les Balears corresponen a comerç i a màrqueting, que suma 15.796 milions d'euros. Les activitats que generen més volum de negoci són aquelles que generen més plusvàlues en la intermediació: promoció immobiliària (16 %), comerç a l'engròs de productes alimentaris (14 %), venda de vehicles de motor (9 %) i un altre comerç a l'engròs especialitzat (9 %). Així i tot, la gran densitat empresarial del sector fa que els ingressos per empresa se situïn en 1,2 milions d'euros, un 58 % inferior a la mitjana de les Illes Balears. Destaquen venda i reparació de vehicles, amb 4 milions d'euros per empresa i comerç a l'engròs de productes alimentaris, amb 2,7 milions d'euros per empresa. L'evolució dels ingressos del sector ha estat baixa, ja que han crescut un 9 % entre 2004 i 2008, 21 punts percentuals per davall de la mitjana de les Balears. En aquest sentit, es constata que es tracta d'un sector molt sensible als canvis conjunturals del cicle econòmic, de manera similar al sector de l'hoteleria.

De les 15 principals empreses en termes d'ingressos, 6 generen més de 50 milions d'euros. La primera empresa es dedica a activitats de venda de roba, a concessionaris i a hoteleria; i la segona al comerç de confecció, sectors amb

una alta especialització comercial a les Balears. En conjunt, les 15 primeres empreses generen 967 milions d'euros, que representen només el 2 % dels ingressos del sector, fet que constata l'atomització empresarial del sector. 9 de les 15 principals empreses es localitzen a Palma. De fet, la distribució de les empreses per illes manté proporcions similars a la mitjana de les Balears, localitzant-se un 75 % a Mallorca, un 15 % a les Pitiüses i un 10 % a Menorca.

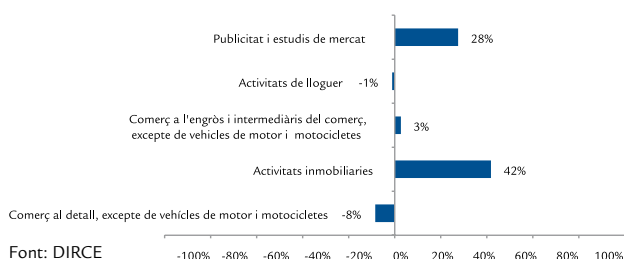
El sector comerç i màrqueting configura en bona mesura l'estructura empresarial de les Balears, ja que concentra el 29 % de les empreses i el 25 % dels ingressos. Així i tot, el sector es caracteritza per l'atomització empresarial i per una evolució dels ingressos i les empreses per davall de la mitjana de les Illes Balears, molt dependent d'altres sectors com el turístic i l'automòbil.

Principals empreses segons ingressos, 2008

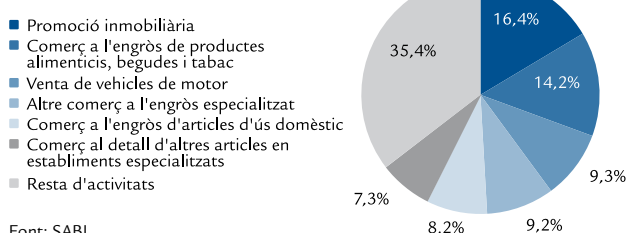
Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Rosselló Andreu SL	Palma	149	663
Coflusa SA	Inca	142	210
Distribuidora Rotger SL	Palma	78	417
Motor Mallorca SA	Inca	71	142
Distribuidora Balear d'Automoció 2000 SA	Palma	65	243
Oxidoc Exclusives SL	Palma	56	124
Hierros y Aceros Mallorca SA	Palma	50	96
Fbexgarbal SL	Marratxí	49	n.d
Auto Vidal SA	Palma	48	42
New Yorker Spain SL	Palma	48	448
Companyia General de Sabateria SL	Inca	47	241
Dielectro Balear SA	Palma	45	145
Taylor Wimpey de Espana SA	Palma	43	84
Sanlorenzo Baleari SL	Calvià	38	8
Comercial Montycarrera SA	Marratxí	38	147

Font: SABI

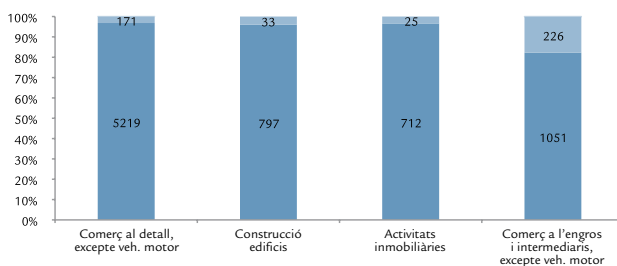
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

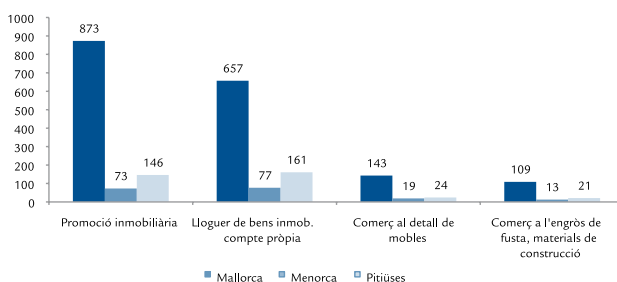
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en Comerç i Màrqueting, amb 76.138 afiliats el 2009, representa el 19 % del total a les Balears, al mateix nivell que Hoteleria i Turisme. Per subsectors, comerç al detall representa dues terceres parts dels afiliats, seguit de comerç a l'engròs, que aglutina una cinquena part dels afiliats, i finalment activitats immobiliàries, publicitat i màrqueting, que concentren el 5 % i el 2 % dels afiliats respectivament. Entre les principals activitats per pes en l'afiliació comerç al detall concentra el 55 % dels afiliats: en establiments no especialitzats (22 %), en establiments especialitzats (19 %), productes alimentaris (7 %) i articles d'ús domèstic (7 %).

També es constata la importància de l'afiliació en comerç, ja que 7 de les 50 principals activitats en nombre d'afiliats de les Balears pertanyen a comerç i a màrqueting. També destaca el fet que de les 8 principals activitats de les Balears en afiliació 2 corresponen a comerç i màrqueting (comerç al detall en establiments especialitzats i no especialitzats), i unes altres 3 estan estretament relacionades (hotels, restaurants i establiments de begudes).

L'afiliació al sector s'ha reduït lleugerament en el període 2005-2009, un 2 %, 1 punt percentual per davall de la mitjana de les Balears. L'evolució ha estat molt similar al sector d'hoteleria i turisme, que ha reduït els afiliats un 3 %.

Els afiliats al règim d'autònoms representen el 26 % del total, 5 punts per sobre de la mitjana de les Balears.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Comerç al detall en establiments no especialitzats	16.582	22 %
Comerç al detall d'altres articles en establiments especialitzats	14.833	19 %
Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats	5.221	7 %
Comerç al detall d'altres articles d'ús domèstic en establiments especialitzats	5.185	7 %
Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac	4.754	6 %
Un altre comerç a l'engròs especialitzat	3.339	4 %
Comerç a l'engròs d'articles d'ús domèstic	3.175	4 %
Resta d'activitats	23.049	30 %
Total	76.138	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Dependents i exhibidors en botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	16.374	72 %
Representants de comerç i tècnics de venda	1.998	9 %
Caixers, taquillers (excepte bancs i correus)	1.115	5 %
Empleat d'oficina de serveis de transports	601	3 %
Venedors a domicili i per telèfon	564	2 %
Venedors ambulants	537	2 %
Resta d'ocupacions	1.584	7 %
Total	22.773	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, no es distingeixen les principals activitats del sector, a causa del caràcter transversal i el perfil de qualificació bàsic que les caracteritzen. Així, el 77 % de les contractacions corresponen a dependents i caixers, el 9 % a representants de comerç, el 4 % a venedors a domicili i per telèfon i el 3 % a empleats d'oficina de serveis de transports.

Amb un 68 % de dones contractades, comerç i màrqueting és el quart sector més feminitzat a les Balears -especialment en compravenda i màrqueting-, per darrere d'altres sectors de serveis intensius en ocupació. Quant a l'edat dels contractats, gairebé una tercera part tenen menys de 25 anys, 12 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears, fet que s'ajusta al baix nivell de qualificació requerit i a la facilitat de contractació.

Referent a contractació, el període 2005-2009 venedors a domicili, que han passat de 364 contractes el 2005 a 564 el 2009; i agents d'enquestes, que han passat de 163 contractes el 2005 a 210 el 2009, figuren entre les 50 principals feines en creixement de la contractació, ja que han crescut un 63 % i un 28 % respectivament.

Destaca també el fet que algunes de les professions més contractades i amb més creixement (perruquers, mossos d'equipatge i assimilats, telefonistes) tenen una clara relació amb l'activitat comercial tot i que pertanyen a altres famílies professionals.

Per cada tres afiliats es realitza un contracte de feina, fet que situa comerç i màrqueting 20 punts percentuals per davall de la mitjana de rotació de l'ocupació a les Balears. D'altra banda, el 94 % de les contractacions pertanyen a compravenda.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Compravenda	16.493	1.731	3.259
Logística comercial	703	110	140
Màrqueting i relacions públiques	289	6	29
Comuns	11	0	2
Total	17.496	1.846	3.430

Les contractacions realitzades a Mallorca suposen el 77 % del total, 3 punts percentuals per sobre del total de contractes a les Balears. D'altra banda, la distribució de la demanda de feina, 78 % a Mallorca, 8 % a Menorca i 14 % a les Pitiüses és exactament la mateixa respecte al conjunt de les Illes Balears.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Les principals feines demandades coincideixen amb les principals ocupacions per contractació, si bé la demanda de dependents i caixers supera en 2 punts percentuals el pes en la contractació i la demanda de representants del comerç supera en 1 punt percentual el seu pes en la contractació.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Compravenda	11.155	1.187	1.966
Logística comercial	289	19	34
Màrqueting i Relacions Públiques	73	5	9
Comuns	7	0	1
Total	11.524	1.211	2.009

Font: SOIB

Quant al perfil del sol·licitant per edat, destaca un elevat percentatge de persones menors de 25 anys, que suposen el 19 % dels demandants, 6 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears, mentre que els demandants majors de 45 anys representen el 27 %, 7 punts percentuals per davall de la mitjana de les Balears. El 97 % dels sol·licitants de feina corresponen al subsector de compravenda.

El 2009 comerç i màrqueting és el tercer sector amb més nombre d'aturats a les Balears (10.668), que suposen el 13 % del conjunt de les Balears. L'increment experimentat entre 2005 i 2009 ha estat important, el segon en números absoluts en el conjunt de Balears, 4.302 aturats més, si bé en termes relatius ha crescut un 67 %, 24 punts percentuals per davall de la mitjana.

Les 5 principals feines més demandades requereixen un nivell de formació bàsic, d'estudis primaris, a excepció de direcció de departaments de comercialització i tècnics de vendes que requereixen estudis secundaris i superiors.

La demanda de feina representa dues terceres parts de les contractacions realitzades al sector, per tant s'observa una certa competència per feines i ocupacions bàsiques (dependents, caixers).

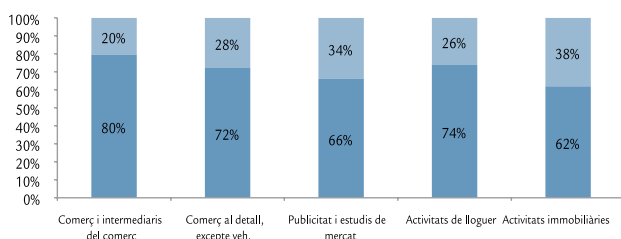
El sector es caracteritza per una alta proporció de contractes temporals i per un salari baix. També és característica del sector l'adaptació de les jornades a la normativa d'horaris comercials i les jornades els caps de setmana.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Dependents i exhibidors en botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	12.000 € - 18.000 €	Completa
Representants de comerç i tècnics de venda	15.000 € - 20.000 €	Completa
Caixers, taquillers (excepte bancs i correus)	12.000 € - 18.000 €	Completa
Encarregat de secció dins d'un comerç i assimilats	15.000 € - 20.000 €	Completa
Direcció de departaments de comercialització i vendes	18.000 € - 25.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

■ %Assalariats ■ %Autònoms

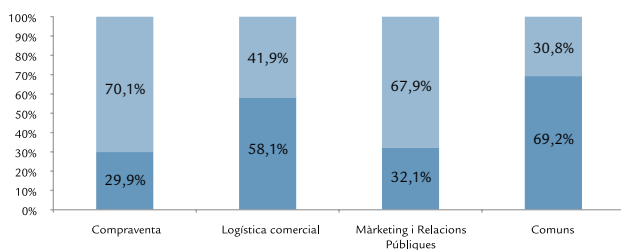
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Compravenda	21.483	-8.484	-28 %
Logística comercial	953	-257	-21 %
Màrqueting i relacions públiques	324	17	6 %
Comuns	13	0	0 %
Total	22.773	-8.724	-28 %

Font: SOIB

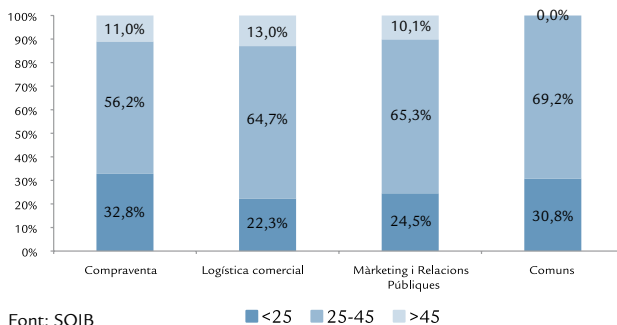
Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB.

■ Home ■ Dona

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Compravenda	10.368	4.154	67 %
Logística comercial	230	114	98 %
Màrqueting i relacions públiques	67	33	96 %
Comuns	3	2	150 %
Total	10.668	4.302	68 %

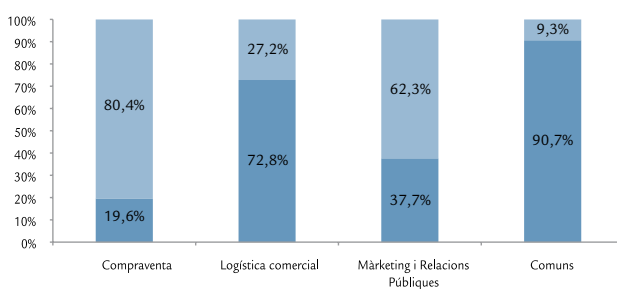
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Dependents i exhibidors en botigues, magatzems, quioscos i mercats ambulants	11.030	75 %
Representants de comerç i tècnics de venda	1.520	10 %
Caixers, taquillers (excepte bancs i correus)	986	7 %
Resta d'ocupacions	1.209	8 %
Total	14.745	100 %

Font: SOIB

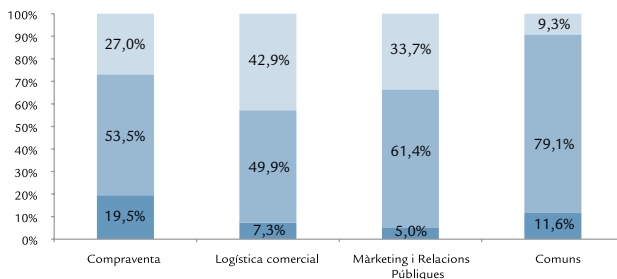
Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 14 qualificacions professionals vigents, 11 corresponen a nivell 3, 2 pertanyen a nivell 1 i 1 a nivell 2. De fet, la majoria de les qualificacions vigents es relacionen amb la dinamització i la gestió comercial: atenció al client, control de la qualitat, gestió administrativa i d'aprovisionaments, organització de la distribució; així com al màrqueting i investigació de mercats.

Les qualificacions més clarament relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són les següents:

- Activitats de venda
- Atenció al client, consumidor o usuari
- Control i formació en consum
- Gestió comercial de vendes
- Activitats auxiliars de magatzem
- Gestió i control de l'aprovisionament
- Organització del transport i la distribució
- Implantació i animació d'espais comercials
- Màrqueting i compravenda internacional

Les Balears disposen de 10 cicles formatius de la família professional Comerç i Màrqueting, 6 de grau mitjà i 4 de grau superior.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de comerç
IES Berenguer d'Anoia (Inca)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Josep Miquel Guàrdia (Alaior)
IES Marratxí (Marratxí)
(CC) Jesús Maria (Palma)
IES Sa Blanca Dona (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de comerç internacional
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
Cicle de gestió comercial i màrqueting
(CC) Sant Francesc (Palma)
IES Sa Blanca Dona (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Auxiliar de dependent de comerç (qualificació inicial), de la qual hi ha 8 grups (aproximadament 160 participants), dirigida a joves que no han obtingut el graduat d'ESO
- Tècnic de comerç (grau mitjà), de la qual hi ha 6 grups (aproximadament 120 participants) i per la qual s'obté un títol professional

- Tècnic de gestió comercial i màrqueting (grau superior), de la qual hi ha 3 grups (aproximadament 60 participants), i per la qual s'obté un títol professional

La formació universitària relacionada amb el sector comercial oferida a les Balears és la mateixa a l'oferida en la família professional Administració i Gestió (empresarials i administració d'empreses). No hi ha formació universitària especialitzada en comerç.

El conjunt de formació ofert en la família professional comerç i màrqueting és baix si es compara amb l'elevat nivell d'ocupació. Es detecta una falta de formació ocupacional al sector i baixa especialització en els estudis tècnics superiors.

La distribució general de la formació oferida es localitza en un 58 % a Mallorca, un 17 % a Menorca i un 25 % a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	4	1	1
CFGS	2	-	2
PQPI	6	1	1
Ocupacional	-	-	-
Universitària	2	2	2

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector compravenda		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars de comerç	1	270
Activitats de venda	2	570
Atenció al client, consumidor o usuari	3	570
Control i formació en consum	3	540
Gestió administrativa i financera del comerç internacional	3	600
Gestió comercial de vendes	3	570
Qualificacions del subsector logística comercial		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars de magatzem	1	210
Gestió i control de l'aprovisionament	3	450
Organització del transport i la distribució	3	420
Organització i gestió de magatzems	3	390
Tràfic de mercaderies per carretera	3	510
Qualificacions del subsector màrqueting i relacions públiques		
Qualificació	Nivell	Hores
Assistència a la investigació de mercats	3	480
Implantació i animació d'espais comercials	3	390
Màrqueting i compravenda internacional	3	600

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Comerç
Cicles formatius de grau superior
Comerç Internacional
Gestió comercial i màrqueting
Gestió del transport
Serveis al consumidor
Comerç internacional
Gestió comercial i màrqueting
Gestió del transport
Serveis al consumidor

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de dependent de comerç
IES Berenguer d'Anoia (Inca)
IES Marratxí (Marratxí)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)
IES Josep Miquel Guàrdia (Alaior)
IES Na Camel·la (Manacor)
(CC) Sant Felip Neri (Palma)
IES Santa Margalida (Santa Margalida)
IES Sa Blanca Dona (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Diplomatura de Ciències Empresarials	UIB
Llicenciatura d'Administració i Direcció d'Empreses	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE 23 -27/01/2009	Conveni col·lectiu per a les empreses dedicades als serveis de camp per a activitats de reposició.
BOE 45 -21/02/2008	Conveni col·lectiu interprovincial de les empreses minoristes de drogueries, herbolaries, ortopèdies i perfumeries.
BOE 296 -12/12/2006	III Conveni col·lectiu sectorial de les cadenes de botigues de conveniència
BOE 195 -13/08/2008	Conveni col·lectiu per a les empreses a l'engròs i importadors de productes químics industrials i de drogueria, perfumeria i annexos.

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires a Mallorca	Municipi	Mes
Fira Espectacle del 1r de Maig	Ses Salines	Maig
Enamorats	Son Servera	Maig
Fira Nocturna de Porto Cristo	Manacor	Juliol
Fira Nocturna de s'Illot	Manacor	Agost
Fira Alternativa/Fironet	Artà	Setembre
Fira de sa Sobrassada	Campos	Octubre
Nupcial	Palma	Novembre
Fira de les Flors	Palma	Octubre-novembre
Fira d'Oportunitats	Colònia de Sant Jordi	Novembre
Fira de Nadal i dels Reis	Palma	Desembre-gener
Fires a Menorca	Municipi	Mes
Setmana del Comerç	-	Abril
Fires a Eivissa	Municipi	Mes
Fira d'Estocs d'Eivissa i Formentera	Eivissa	Setembre
Fira d'Estocs	Sant Antoni de Portmany	Setembre
Fira de Mostres d'Eivissa i Formentera	Eivissa	Novembre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació del Petit i Mitjà Comerç de Mallorca (PIMECO)	www.pimeco.com/inicio/
Federació d'Empresaris de Comerç de Balears (AFEDECO)	www.afedeco.com/web/
Petita i Mitjana Empresa d'Eivissa i Formentera (PIMEEF)	www.pimeef.es/
Federació de la Petita i Mitjana Empresa de Mallorca (PIME)	www.pimem.info/
Federació de la Petita i Mitjana Empresa de Menorca (PIME)	www.pimemenorca.org/
Associacions de treballadors	
CCOO Comerç, Hoteleria i Turisme (FECOHT)	www.fecoht.ccoo.es/fecoht/
Federació Independent de Treballadors del Crèdit	www.fitc.org/po/index.php
Associacions professionals	
Col·legi Oficial d'Agents Comercials de Mallorca, Eivissa i Formentera	http://mallorca.cgac.es/index.asp
Il·lustre Col·legi Oficial de Titulats Mercantils i Empresarials de Balears (COTME)	http://www.cotme.es/
Col·legi Oficial de Publicitaris i Relacions Públiques de les Illes Balears	http://www.data-red.com/cgi-bin/buscar-entrada.cgi?keywords=7358091219033428&visitante=1287057957
Fundacions	
Fundació AFEDECO	http://fundacio-afedeco.com/
Fundació IBIT-Illes Balears Innovació Tecnològica	www.ibit.org/home/difusion/ver.php?id=2788

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS, AUTONÒMICS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola de l'Economia Digital (ADIGITAL)	www.adigital.org/
Consell General de Col·legis d'Agents Comercials d'Espanya	www.cgac.es/index.asp
Consell Superior de Col·legis Oficials de Titulats Mercantils d'Espanya	www.tituladosmercantiles.org/
Consell Superior de Cambres de Comerç	www.camaras.org/publicado/
Govern de les Illes Balears	www.caib.es/
Notícies PIME	www.noticiaspyme.com/

EL SECTOR EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL

La família professional Edificació i Obra Civil està constituïda per cinc àrees professionals: formigó, obra de picapedrer i acabats, projectes, planificació i producció.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	4.161
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	7 %
Activitat principal per volum d'ingressos: construcció d'edificis	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	14.699
Empreses d'11 o més treballadors	918
% Empreses en el conjunt de les Balears	16 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	39.475
% Ocupats en el total de les Illes Balears	9,7 %
Nombre de contractes realitzats	30.320
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	14,4 %
Activitat principal per volum d'ocupació: construcció d'edificis	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Picapedrers i paredadors	
Peons de la construcció d'edificis	
Pintors, envernissadors, empaperadors i assimilats	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Desenvolupament i aplicació de projectes de construcció (grau superior)	
Grau d'enginyeria d'edificació (superior)	
Tècnic en construcció bioclimàtica (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- *Edificació i obra civil és un sector estratègic a les Balears, ja que ocupa el segon lloc en nombre d'empreses i el quart en termes d'ingressos.*
- *En el període 2005-2009 ha patit un lleuger descens de l'1% en el nombre d'empreses, concentrat en construcció d'edificis.*
- *La mitjana d'ingressos per empresa, 0,9 milions d'euros per empresa, és la meitat de la mitjana de les Balears.*
- *L'estructura empresarial es caracteritza pel gran nombre de microempreses -especialment en serveis tècnics d'arquitectura- que representen el 86 % del total.*
- *Les principals empreses del sector són d'escàs volum, ja que només quatre superen els 30 milions d'euros.*
- *La feina i la contractació es concentra en perfils professionals de baixa qualificació: picapedrers i peons de la construcció.*
- *Els empleats autònoms representen el 31 % dels afiliats, 10 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears.*
- *L'oferta formativa disponible és professional de grau superior i d'enginyeria i arquitectura tècnica.*
- *La caiguda de la feina s'ha concentrat en les ocupacions bàsiques de picapedrers i peons, que registren un grau de competència per la feina relativament baixa.*

ESCENARI SECTORIAL

El sector de la construcció es pot considerar estratègic en l'economia balear, ja que representa el 16 % de les empreses, 3 punts percentuals superior al conjunt de l'Estat, i el 10 % de l'afiliació, al mateix nivell que en el conjunt de l'Estat (2009).

A partir del 2007, el context de recessió a causa de la desinflada de la bombolla immobiliària i les restriccions creditícies varen suposar la crisi del sector de la construcció, amb un descens interanual de la feina del 21 % entre 2007 i 2008. A les Balears, en el període 2005-2009 es va reduir l'afiliació un 12 %. Per subsectors, enginyeria civil (que a les Balears concentra el 20 % de les empreses i el 6 % dels afiliats del sector), presenta el comportament menys desfavorable, mentre que edificació residencial i edificació no residencial protagonitzen els principals descensos.

Algunes de les característiques del sector com l'elevada taxa de temporalitat, la inexistència d'oferta de forma-

ció tècnica de grau mitjà, els escassos marcs regulatoris, la subcontractació de l'activitat i l'endeutament públic i privat també varen contribuir a ampliar la crisi, que es preveu que no assoleixi tendències positives de producció fins el 2012. A les Balears, el desenvolupament de la construcció ha exigut un major endeutament, situant-se al capdavant del conjunt de l'Estat.

L'ajust està derivant en processos de fusions i en la desaparició d'empreses poc diversificades o amb problemes per continuar finançant-se. A les Balears, l'elevada atomització del segment de l'edificació es reflecteix en el fet que la mitjana de treballadors per empresa és un 69 % inferior al global. D'altra banda, no es detecten empreses grans ni instituts de tecnologia ni de materials.

Les mesures del Govern per potenciar l'obra pública, la inversió i la rehabilitació, van en la línia d'impulsar el creixement, si bé els efectes són incerts. Altres línies que poden marcar la recuperació del sector són la internacionalització i la diversificació de les activitats.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Dinamisme empresarial.
Elevada inversió pública.

OPORTUNITATS

Desenvolupament de la formació mitjana i inicial.
Estímul de nous sectors (construcció bioclimàtica).

PUNTS FEBLES

Dimensió reduïda de les empreses.
Estacionalitat i elevada rotació en la feina.

AMENACES

Endeumentament del sector.
Baixa qualificació en les ocupacions bàsiques.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Construcció d'edificis
Construcció d'edificis residencials
Construcció d'edificis no residencials
Altres activitats de construcció especialitzada n.c.o.p.
Enginyeria civil
Construcció de carreteres i vies fèrries, ponts i túnels
Construcció de carreteres i autopistes
Construcció de ponts i túnels
Construcció de xarxes
Construcció d'altres projectes d'enginyeria civil
Activitats de construcció especialitzada
Demolició i preparació de terrenys
Acabat d'edificis
Instal·lació de fusteria
Pintura i envidrament
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria
Assajos i anàlisis tècniques

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector execució d'obres
Picapedrers i paredadors
Vidriers
Encarregats i caps d'equip en obres estructurals de la construcció
Instal·ladors de material aïllant tèrmic i d'insonorització
Caps de taller i encarregats de treballadors d'acabats d'edificis
Altres treballadors de les obres estructurals de construcció
Parqueteros, soldadors assimilats
Peons de la construcció d'edificis
Peons d'obres públiques i manteniment de carreteres, preses i construccions similars
Pintors, envernissadors, empaperadors i assimilats
Revocadors, escaiolistes i estucadors
Ensostradors
Treballadors en formigó armat, arrebossadors, ferrallistes i assimilats

Ocupacions del subsector operacions amb maquinària de construcció
Conductors de maquinària de moviments de terra i equips similars
Encarregat d'operadors de maquinària de moviments de terra i de materials
Operadors de grues, camions muntacàrregues i de maquinària similar de moviment de materials
Ocupacions del subsector projecte i seguiment d'obra
Arquitectes tècnics
Arquitectes, urbanistes i enginyers planificadors de trànsit
Direcció de departament de producció en empreses de construcció
Gerència d'empreses de construcció sense assalariats
Enginyers cartògrafs
Enginyers en construcció i obra civil
Enginyers tècnics en construcció i obra civil
Enginyers tècnics en topografia
Tècnics en enginyeria civil

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Edificació i obra civil és un sector estratègic a les Balears, ja que ocupa el segon lloc en nombre d'empreses i el quart en termes d'ingressos. A més, té un enorme potencial en generació de feina indirecta en activitats com construcció de maquinària, documentació de projectes, construcció d'estructures metàl·liques i de fusta.

L'activitat es concentra en tres grans branques: construcció d'edificis, serveis tècnics i acabat d'edificis, que figuren entre les principals activitats empresarials de les Illes Balears. Les 8.315 empreses de construcció d'edificis constitueixen la primera activitat en nombre d'empreses a les Balears i el 57 % del sector de la construcció. El 20 % de les empreses es dediquen a serveis tècnics d'arquitectura, i se situen en la posició número set en el rànquing global d'activitats. Amb 2.597 empreses, acabat d'edificis és la tercera gran activitat del sector i la número dotze a les Balears.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Construcció d'edificis	8.315	57 %
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades amb l'assessorament	2.905	20 %
Acabat d'edificis	2.597	18 %
Construcció d'altres projectes d'enginyeria civil	439	3 %
Demolició i preparació de terrenys	286	2 %
Resta d'activitats	157	1 %
Total	14.699	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* edificació i obra civil	0,9
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 edificació i obra civil	33 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 edificació i obra civil	4 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 2.065 empreses.

*Milions d'euros

Es constata la importància del sector amb les més d'11.000 empreses vinculades que pertanyen a altres famílies professionals i que figuren entre les principals activitats a les Balears: promoció immobiliària, instal·lacions elèctriques i fontaneria, activitats immobiliàries, gestió empresarial, fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció, fabricació de mobles, etc.

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa es caracteritza pel gran nombre de microempreses -especialment en serveis tècnics d'arquitectura- que representen el 86 % del total, mentre que les petites i mitjanes empreses, que són predominants en enginyeria civil, constitueixen el 14 %, al mateix nivell del sector en el conjunt de l'Estat. La proporció de microempreses és 3 punts percentuals inferior a les Balears, mentre que la proporció de petites i mitjanes empreses és 4 punts percentuals superior al conjunt.

En el període 2005-2009 la família professional ha patit un lleuger descens de l'1 % en el nombre d'empreses, concentrat en construcció d'edificis, que ha perdut 442 empreses, mentre que en el mateix període s'ha reduït un 12 % l'afiliació al sector.

D'altra banda, el sector té menys importància en termes de generació d'ingressos, ja que figura en la posició 7 a les Balears -4.161 milions d'euros-, el 7 % del global. A més, la mitjana d'ingressos per empresa és la meitat del global, encara que han mantingut una evolució positiva en el període 2004-2008, creixent un 33 %, 5 punts percentuals per sobre de la mitjana.

Els ingressos del sector es concentren en un 78 % en construcció d'edificis, que al costat de construcció de carreteres i vies fèrries són les activitats amb uns ingressos més elevats per empresa. Serveis tècnics d'arquitectura i acabat d'edificis tenen els ingressos per empresa més baixos.

Les principals empreses del sector són d'escàs volum, ja que només quatre superen els 30 milions d'euros -dimensió mínima de les empreses constructores a Espanya- i una els 100 milions d'euros. En conjunt concentren el 20 % dels ingressos i 1.801 treballadors del sector. De les 15 primeres empreses en termes d'ingressos, 9 es localitzen a Palma.

L'alta atomització empresarial en activitats que han protagonitzat un ràpid ascens fins a 2007 es correspon també amb nivells d'ingressos per empresa més baixos i una major afectació de la crisi. Per activitats, serveis tècnics ha mantingut una evolució positiva els darrers anys.

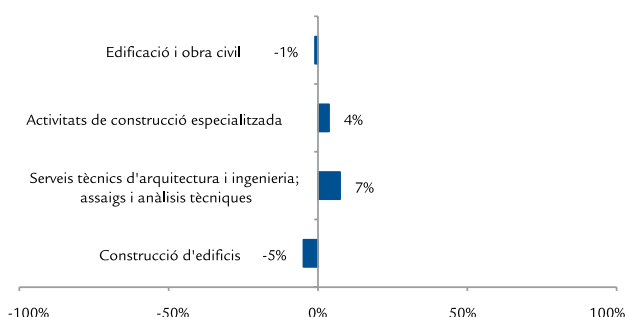
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Melchor Mascaró SA	Manacor	102	635
Obres i Construccions Pedro Siles SL	Palma	43	111

Llabrés Feliu Medi Ambient SL	Palma	33	94
Ferrer Morell SA	Palma	33	77
Siurel Obra Civil SL	Palma	29	47
Paviments i Formigons Carreres SA	Palma	26	81
Llabrés Feliu Obra Civil SL	Palma	21	80
Consestelrich SL	Palma	18	67
Aglomerats Mallorca SA	Palma	16	77
Pastor SA	Sta. Margalida	16	176
Matias Arrom Bibiloni SL	Binissalem	16	63
Contractistes Mallorquins Associats SA	Palma	14	82
Construccions Excavacions i Asfalts SA	Capdepera	13	112
Juan Mora SA	Maó	13	70
Baltyc, Obres i Serveis SA	Calvià	13	29

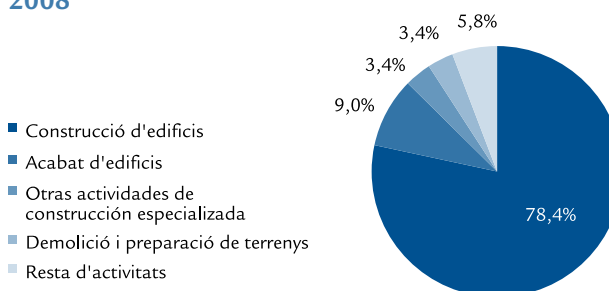
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

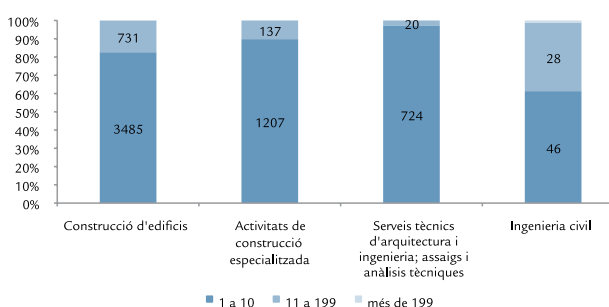
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

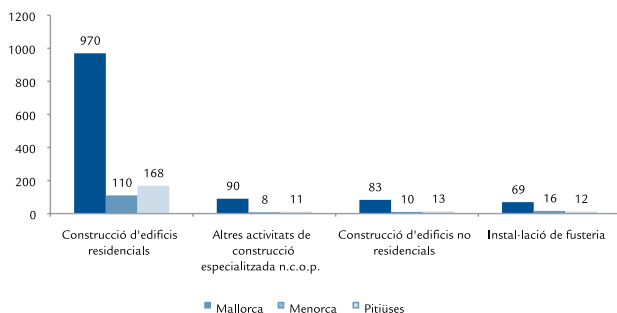
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 2.065 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en edificació i obra civil, amb més de 39.000 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 10 % del total de les Balears i està fortament concentrada en les activitats de construcció d'edificis, que concentren tres quartes parts de l'afiliació. Altres activitats de construcció especialitzada i serveis tècnics de construcció concentren l'11 % i el 6 % de la feina, respectivament.

Edificació i obra civil és el segon sector que més feina ha perdut entre 2005 i 2009, 5.403 afiliats, amb un descens del 12 %, especialment entre 2007 i 2009.

Els treballadors autònoms representen el 31 % dels afiliats, 10 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears, i es concentren en activitats de poca afiliació (construcció especialitzada i serveis tècnics).

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Construcció d'edificis	23.438	59 %
Acabat d'edificis	6.239	16 %
Demolició i preparació de terrenys	3.085	8 %
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades amb l'assessorament tècnic	2.505	6 %
Altres activitats de construcció especialitzada	2.038	5 %
Construcció de xarxes	1.286	3 %
Construcció d'altres projectes d'enginyeria civil	686	2 %
Construcció de carreteres i vies fèrries, ponts i túnels	198	1 %
Total	39.475	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Picapedrers i paredadors	14.410	48 %
Peons de la construcció d'edificis	9.800	32 %
Pintors, envernissadors, empaperadors i assimilats	1.473	5 %
Peons d'obres públiques i manteniment de carreteres, preses i construccions similars	1.322	4 %

Treballadors en formigó armat, arrebossadors, ferrallistes i assimilats	616	2 %
Restat d'ocupacions	2.699	9 %
Total	30.320	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, picapedrers i peons de la construcció representen el 48 % i el 32 % de la contractació respectivament. Els peons d'obres públiques suposen només el 4 % dels contractes. En ser un sector d'ocupacions bàsiques, el subsector d'execució d'obres concentra el 97 % de la contractació.

Tres de les 50 principals ocupacions de les Balears pertanyen a edificació i a obra civil. Així, picapedrers i paredadors, peons de construcció d'edificis i peons d'obres públiques concentren el 6,8 %, el 4,6 % i el 0,6 % respectivament del total de la contractació de les Balears. També figuren com ocupacions vinculades al sector lampistes i instal·ladors de canonades i electricistes de construcció.

La contractació del sector és eminentment masculina (98 %). Destaca un 26 % de contractació femenina al subsector projecte i seguiment d'obres, que té unes qualificacions més elevades. Quant a l'edat dels contractats, segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals, concentrant-se en un 68 % entre 25 i 45 anys.

En el període 2005-2009 hi ha dues ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: peons d'obres públiques (ha crescut un 55 %) i altres treballadors d'obres estructurals (ha crescut un 78 %).

El mercat de treball d'Edificació i Obra Civil es caracteritza per una elevada rotació en la feina, a través de la contractació d'obra i servei, fins al punt que els contractes suposen el 80 % del nombre d'afiliats el 2009.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Execució d'obres	21.645	2.670	5.226
Operacions amb maq. de construcció	324	40	108
Projecte i seguiment d'obra	253	21	33
Total	22.222	2.730	5.367

La distribució relativa de la demanda d'ocupació és pràcticament la mateixa que la distribució de les empreses: 78 % a Mallorca, 14 % a les Pitiüses i 8 % a Menorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Les 3 principals ocupacions demandades (84 % de demanda d'ocupació) estan en concordança amb les principals ocupacions contractades: picapedrers (46 %),

peons de la construcció (31 %) i pintors (8 %). Pintors, treballadors en formigó armat i escaiolistes augmenten el pes en la demanda d'ocupació respecte a la contractació que registren.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Execució d'obres	12.474	1.316	2.274
Operacions amb maq. de construcció	347	14	62
Projecte i seguiment d'obra	162	13	19
Total	12.982	1.343	2.355

Font: SOIB

Un 53 % dels demandants d'ocupació tenen entre 25 i 45 anys, lleugerament superior a la mitjana de les Balears. El 96 % dels demandants d'ocupació corresponen al subsector d'execució d'obres.

Edificació i obra civil és el segon sector després d'hoteleria i turisme per nombre d'aturats (14.534), que representen el 35 % dels afiliats del sector. L'increment experimentat entre 2005 i 2009 ha estat el primer tant en termes absoluts com relatius a les Balears -10.470 aturats més, que suposen un 257 % més-.

Les 5 ocupacions més sol·licitades es caracteritzen per un nivell de formació baix, una alta proporció de mà d'obra immigrant i una elevada rotació en la feina. Entre les principals ocupacions no apareix cap perfil tècnic de grau mitjà.

El sector ha experimentat una caiguda molt important en la feina en els darrers anys, que s'ha concentrat en les ocupacions bàsiques de picapedrers i peons. No obstant això, aquestes ocupacions registren un grau de competència per la feina baix.

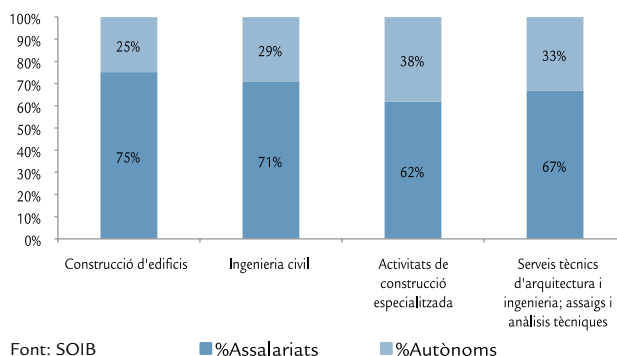
Les característiques de la feina i el risc de les professions fan que els salaris siguin relativament alts, especialment entre picapedrers, treballadors de formigó i escaiolistes. D'altra banda, peons i pintors tenen un salari inferior. A més, disposa d'un conveni col·lectiu general del sector.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Picapedrers i paredadors	20.000 € - 25.000 €	Completa
Peons de la construcció d'edificis	15.000 € - 18.000 €	Completa
Pintors, envernissadors, empaperadors i assimilats	18.000 € - 20.000 €	Completa
Treballadors en formigó armat, arrebossadors, ferrallistes i assimilats	20.000 € - 25.000 €	Completa
Revocadores, escaiolistes i estucadors	20.000 € - 25.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

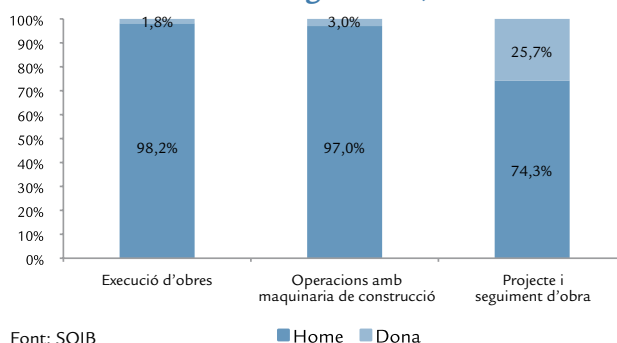
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Execució d'obres	29.541	-18.448	-38 %
Operacions amb maquinària de construcció	472	-488	-51 %
Projecte i seguiment d'obra	307	-177	-37 %
Total	30.320	-19.113	-39 %

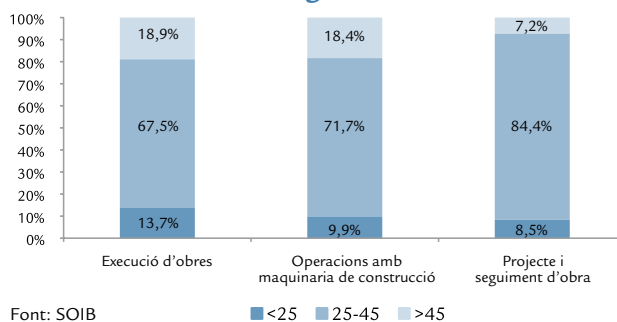
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Execució d'obres	14.027	10.055	253 %
Operacions amb maq. de construcció	358	303	550 %
Projecte i seguiment d'obra	150	112	297 %
Total	14.534	10.470	257%

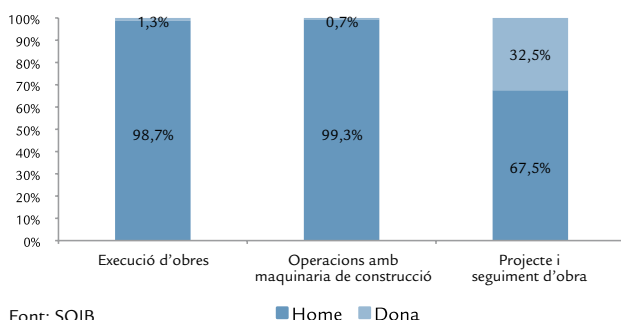
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Picapedrers i paredadors	7.705	46 %
Peons de la construcció d'edificis	5.096	31 %
Pintors, envernissadors, empaperadors i assimilats	1.212	7 %
Treballadors en formigó armat, arrebossadors, ferrallistes i assimilats	707	4 %
Revocadores, escaiolistes i estucadors	379	2 %
Resta d'ocupacions	1.582	9 %
Total	16.680	100 %

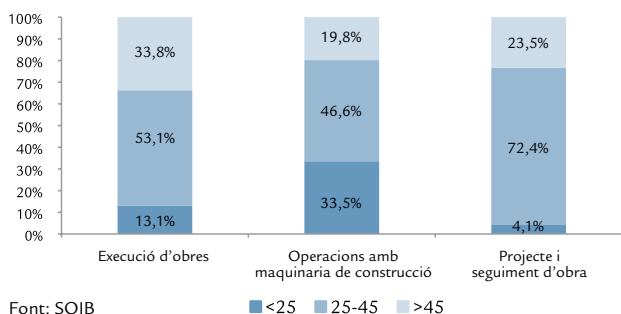
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

El sector es caracteritza pel desenvolupament de les competències a través de l'experiència professional. Així, només consten 9 qualificacions professionals vigents, entre les quals 4 són de nivell 1, relacionades amb operacions auxiliars; 4 de nivell 3, relacionades amb el control i la representació de projectes, i 1 de nivell 2.

Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Auxiliar d'enregistrament i tractament de dades
- Control de projectes i obres de construcció
- Operacions auxiliars d'obres de picapedrer de fàbriques i cobertes

- Operacions de formigó
- Representació de projectes d'edificació
- Representació de projectes d'obra civil

Unes altres 14 qualificacions estan en desenvolupament:

- Muntatge de proteccions col·lectives en construcció
- Pintura decorativa en construcció
- Armadures passives per a formigó
- Pintura industrial en construcció
- Impermeabilització mitjançant membranes formades amb làmines
- Muntatge de bastides tubulars
- Instal·lació de placa de guix laminat i falsos sostres
- Cobertes inclinades
- Encofrats
- Operacions bàsiques de revestiments lleugers i tècnics en construcció
- Instal·lació de sistemes tècnics de paviments, panells i mampares
- Paviments i obres d'urbanització
- Revestiments amb peces rígides per adherència en construcció
- Revestiments amb pastes i morters en construcció
- Control d'execució d'obres civils

Les Balears només disposen de 2 cicles formatius de la família professional Edificació i Obra Civil, de grau superior. Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de desenvolupament i aplicació de projectes de construcció
IES Politécnic (Palma)
Cicle de desenvolupament de projectes urbanístics i operacions topogràfiques
IES Politécnic (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Tècnic de desenvolupament i aplicació de projectes de construcció, de la qual hi ha 1 grup (aproximadament 20 participants) i per la qual s'obté un títol professional
- Tècnic de desenvolupament de projectes urbanístics i operacions topogràfiques, de la qual hi ha 1 grup (aproximadament 20 participants) i per la que s'obté un títol professional
- Estudis de grau i postgrau de les universitats, d'enginyeria en edificació i arquitectura tècnica

L'oferta de formació ocupacional s'orienta majoritàriament a picapedrers, encara que també apareix un nou curs de tècnic en construcció bioclimàtica.

Formació ocupacional	Hores
Enrajolador	280
Mantenidor-reparador d'edificis	530
Tècnic en construcció bioclimàtica	600

Font: SOIB

L'oferta formativa professional és de grau superior, orientada a perfils tècnics consolidats. La falta de formació tècnica de grau mitjà dificulta el desenvolupament de noves activitats i feines complementàries a la construcció residencial.

La distribució general de la formació oferta es localitza exclusivament a Mallorca.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	-	-	-
CFGS	2	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	4	-	-
Universitària	3	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector execució d'obres		
Qualificació	Nivell	Hores
Control de projectes i obres de construcció	3	510
Fàbriques d'obra de picapedrer	2	540
Aixecaments i replantejos	3	600
Operacions auxiliars d'acabats rígids i urbanització	1	360
Operacions auxiliars d'obra de picapedrer de fàbriques i cobertes	1	390
Operacions auxiliars de revestiments continus en construcció	1	420
Operacions de formigó	1	390
Qualificacions del subsector projecte i seguiment d'obra		
Qualificació	Nivell	Hores
Representació de projectes d'edificació	3	600
Representació de projectes d'obra civil	3	600

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Acabats de construcció	
Obres de picapedrer	
Obres de formigó	
Operació i manteniment de maquinària de construcció	
Cicles formatius de grau superior	
Desenvolupament de projectes urbanístics i operacions topogràfiques	
Desenvolupament i aplicació de projectes de construcció	
Projectes d'edificació	
Realització i plans d'obra	

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Grau d'enginyeria d'edificació	UIB
Diplomatura en Arquitectura Tècnica	UIB
Títol propi d'especialista universitari en Dret urbanístic i ordenació del territori	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
BOE-A-2007-15575	IV Conveni Col·lectiu General del Sector de la Construcció
BOE-A-2007-7746	Conveni Col·lectiu Estatal de Grues Mòbils Autopropulsades

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Hàbitat. Fira de la Decoració, l'Interiorisme i la Construcció	Eivissa	Març
Hàbitat Construcció	Palma	Setembre-octubre
Hàbitat	Maó	Novembre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació de Constructors de les Balears	www.constructoresdebaleares.com/
Associació de Constructors i Derivats d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.com/index.php/pimeef-asociaciones/228
Associació de la Petita i Mitjana Empresa de Construcció i Obres de Mallorca	www.pimem.info/ES/asociaciones.asp?mh=3&mv=1&informatiu=&oferta=&noticia=
Associació d'Urbanitzadors i Promotors de les Balears	www.dpa-baleares.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associació de Promotors Immobiliaris de les Balears	www.dpa-baleares.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associació de Constructors de les Balears	www.dpa-baleares.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associació d'Empreses de la Construcció i Promotors de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-construccion
Associació Patronal de Magatzemistes de Materials per a la Construcció	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació de Mestres Pintors de les Balears	www.dpa-baleares.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associació Patronal de Guixers-Escaiolistes de Balears	www.dpa-baleares.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associacions de professionals	
Col·legi Oficial de Dissenyadors d'Interior-Decoradors de les Illes Balears	www.codib.com/
Col·legi Oficial d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Mallorca	www.coaatmca.com/
Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Menorca	www.coaatmenorca.com/Larquitectet%C3%A8nic/Titulaci%C3%B3/tabid/61/Default.aspx
Col·legi Oficial d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació d'Eivissa i Formentera	www.coateef.org/
Col·legi Oficial d'Arquitectes Illes Balears	http://www.coaib.es/
Associacions de treballadors	
USO Illes Balears	www.usoib.es/Federaciones/FedEmpPublicos.htm
UGT Illes Balears	www.ugtbalears.com/es/Paginas/ugt-baleares-inicio.aspx
CCOO de les Illes Balears	www.ib.ccoo.es/webbalears/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Construmat Barcelona, Saló Internacional de la Construcció	http://www.construmat.com/

EL SECTOR ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA

La família professional Electricitat i Electrònica engloba un conjunt ampli d'activitats productives que, considerant la seva competència professional, s'agrupen en tres àrees: electricitat, electrònica i comunicacions.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	143
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: reparació d'efectes personals	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	479
Empreses d'11 o més treballadors	5
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,5 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	2.501
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,6 %
Nombre de contractes fets	3.221
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	1,5 %
Activitat principal per volum de feina: telecomunicacions per cable	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Tècnics en electricitat	
Electricistes de construcció i assimilats	
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar d'instal·lacions electrotècniques i de telecomunicacions (qualificació inicial)	
Instal·lacions elèctriques i automàtiques (grau mitjà)	
Enginyeria electrònica industrial i automàtica (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Electricitat i Electrònica és el penúltim sector en generació d'ingressos a les Balears (0,07 % sobre el total) i les seves empreses suposen en conjunt només el 0,5 % del total d'activitats. Tot i això, entre 2005 i 2009 el nombre d'empreses ha augmentat un 8 % i els seus ingressos han crescut un 23 %.**
- **El 85 % de les empreses d'aquesta família es dediquen a les reparacions i al 14 % a les telecomunicacions. A més, les microempreses constitueixen el 97 % del teixit productiu. Les quinze primeres empreses generen uns ingressos reduïts d'entre 0,2 i 5 milions d'euros.**
- **En els darrers cinc anys l'afiliació ha disminuït un 14 % i s'han reduït les contractacions un 30 %. Els perfils professionals dominants són de qualificació mitjana: electricistes i especialistes de la reparació i d'equipaments. El grup més contractat el 2009 en el sector és el d'home entre 25 i 45 anys, en el subsector de l'electricitat.**
- **Un altre tret característic del sector és l'alta taxa de treballadors autònoms (72 %) -molt superior a la mitjana de les Balears-, el 99 % dels quals es dediquen a reparació.**
- **Disposa d'una àmplia oferta formativa en tots els nivells professionals, des de la formació inicial a la superior.**

ESCENARI SECTORIAL

El sector electricitat i electrònica presenta una gran transversalitat, especialment amb les famílies professionals d'informàtica i comunicacions, d'instal·lació i manteniment, d'energia i aigua i d'imatge i so.

En el conjunt d'Espanya, la situació general d'aquest sector és dual, ja que en les activitats de fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics la feina ha augmentat aquest darrer any malgrat la permanència de la crisi (un 13 % entre juliol de 2009 i juliol de 2010), mentre que en telecomunicacions va baixar un 15 % (font: Ministeri de Treball i Immigració) i les previsions de facturació fins a 2011 també indiquen una disminució de fins i tot del 5 % -exceptuant consultoria informàtica. D'altra banda, els reptes de la indústria electrònica són l'adaptació professional al canvi digital i la correcció de la baixa taxa de reciclatge, a més

d'una major inversió en I+D, per a la qual es reclama un compromís estable de l'administració. Les tendències generals apunten cap a la concentració industrial, l'eliminació de les barreres de mercat al sector i l'apogeu de l'automatització en xarxa i seguretat.

A les Balears el sector té escassa entitat -un 0,6 % de la feina i un 0,5 % del total de les empreses, al mateix nivell que l'àmbit de l'Estat- i els subsectors d'electrònica de consum i de fabricació de components electrònics no tenen activitat. Així, la major part de les empreses del sector (85 %) es concentra en les reparacions, mentre que les telecomunicacions només sumen un 14 %. Aquest és un aspecte diferencial de les Balears, ja que en el conjunt del sector l'evolució tecnològica ha fet que les activitats de muntatge i configuració d'un altre tipus d'instal·lacions assumeixin un major pes en detriment de les reparacions.

Per la seva part, l'afiliació al sector ha descendit un 14 % a les Balears entre 2005 i 2009, mentre que el nombre d'empreses ha augmentat un 8 %. En línies generals, aquests resultats reproduïen la tendència actual a un reajustament de la feina, si bé és cert que el sector presenta habitualment una taxa molt alta de creació i destrucció de llocs de feina.

Finalment, es pot destacar com punts forts l'elevada penetració de la banda ampla, l'existència d'associacions sectorials d'instal·lacions en telecomunicacions (ABI-TEL) i el Parc Balear d'Innovació Tecnològica com a dinamitzador productiu.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Dinamisme empresarial.
Àmplia oferta formativa.

OPORTUNITATS

Demanda creixent de perfils relacionats amb l'electrònica.
Desplegament de les telecomunicacions en les administracions públiques.

PUNTS FEBLES

Escassa generació d'ingressos de les telecomunicacions.
Elevada rotació en la feina.

AMENACES

Competència internacional.
Conjuntura negativa del sector de la construcció.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic
Reparació d'efectes personals i articles d'ús domèstic
Telecomunicacions
Telecomunicacions per cable

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector electricitat
Electricistes de construcció i assimilats
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics
Tècnics en electricitat
Ocupacions del subsector electrònica
Ajustadors reparadors d'equips electrònics
Instal·ladors reparadors d'equips telefònics i telegràfics
Muntadors d'equips electrònics
Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Encarregat de muntadors
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Instal·ladors i reparadors de línies elèctriques
Caps d'equips de mecànics i ajustadors d'equips elèctrics i electrònics

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Electricitat i Electrònica té una importància reduïda a les Balears, amb un pes inferior al 0,5 % en nombre d'empreses sobre el total. No obstant això, convé subratllar la importància de les activitats d'electricitat i electrònica com a auxiliars -eminentment el subsector de reparacions- d'altres sectors de més importància, com informàtica i comunicacions i imatge i so.

El 85 % de les empreses d'aquesta família es dediquen a reparacions (405 empreses), mentre que telecomunicacions concentren el 14 % (63 empreses). Quant a la seva evolució, en els darrers cinc anys ha augmentat el nombre d'empreses un 8 %, passant de 443 l'any 2005 a 479 en el 2009. Destaca l'obertura de 37 empreses en reparació d'ordinadors. D'altra banda, una activitat tradicional del sector com fabricació de material i equip elèctric ha disminuït en 7 empreses.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Reparació d'efectes personals i articles d'ús domèstic	405	85 %
Telecomunicacions per cable	51	11 %
Telecomunicacions sense fil	12	3 %
Resta d'activitats	11	2 %
Total	479	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* electricitat i electrònica	0,5
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 electricitat i electrònica	23 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 electricitat i electrònica	17 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 39 empreses.

* Milions d'euros

Les microempreses constitueixen el 97 % del teixit productiu -per sobre de la mitjana del conjunt de les Balears-, dins de les quals reparació d'ordinadors representa el 79 %. En telecomunicacions -que concentra operadors de grans grups empresarials- la dimensió mitjana ascendeix a 21 persones i en reparació d'ordinadors baixa a 3 treballadors.

A més, es constata l'escassa rellevància del conjunt del sector per volum d'ingressos: 143 milions d'euros, un 0,07 % del total a les Balears. Els ingressos mitjans per empresa (mig milió d'euros) també són reduïts, equivalent a una quarta part de la mitjana del total de les Illes Balears. Així i tot, la seva evolució entre 2004 i 2008 ha estat positiva, augmentant un 23 %. La meitat d'aquests ingressos provenen de les activitats de reparacions i un 44 % de les telecomunicacions, activitat que encara que, com s'ha vist, només suma un 14 % de les empreses del sector, engloba una mitjana d'ingressos per empresa quatre vegades superior a la de reparació.

Les quinze primeres empreses tenen uns ingressos reduïts, d'entre 0,2 i 5 milions d'euros, concentrant el 13 % del volum de negoci d'aquest sector. Per activitats, la majoria es dediquen a reparacions i a instal·lació d'equips.

Quant a la distribució territorial del conjunt de les empreses, un 79 % arrela a Mallorca, un 15 % a Menorca i un 5 % a les Pitiüses. Destaca el baix percentatge d'empreses localitzades a les Pitiüses, 9 punts percentuals per davall del seu pes en el total d'empreses.

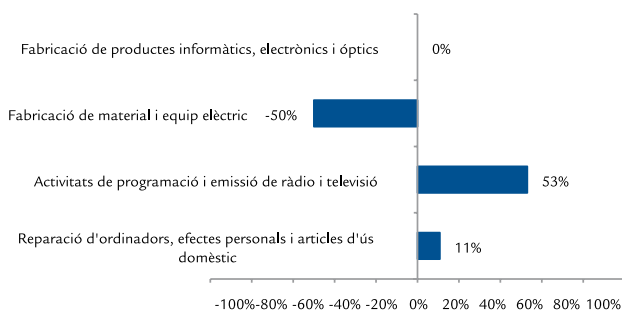
Amb el 0,5 % d'empreses i concentrant només el 0,07 % dels ingressos, Electricitat i Electrònica té un pes molt reduït a les Balears. Per subsectors, destaca el baix dinamisme en generació d'ingressos de telecomunicacions i el gran pes de reparacions, que concentren el 85 % del total de les empreses.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (milers €)	Empleats
Air Movil Balear SL	Palma	4.837	39
Deutsche Telefon Gesellschaft SL	Felanitx	2.278	19
Asima Autoradio SL	Palma	1.476	11
Tallers López Borton SL	Palma	1.005	17
Instal·lacions Maes SL	Palma	906	9
Galis Equipamens SL	Palma	873	12
Infotelecom Networks Societat Limitada	Ciutadella de Menorca	786	8
Telnet Informàtica SL	Eivissa	589	9
Rectificats Masmiquel SL	Palma	574	12
Electrotècnia Balear Societat Limitada	Ciutadella de Menorca	546	9
D.F. Sistemes SL	Muro	527	8
Elèctrica Sollerense SA	Sóller	450	2
Electro Cano Costa Reparacions i Instal·lacions Elèctriques SL	Palma	190	10
Carlos Carretero SL	Palma	292	5
Instal·lacions, Manteniments i Serveis Tècnics Cabello	Palma	181	4

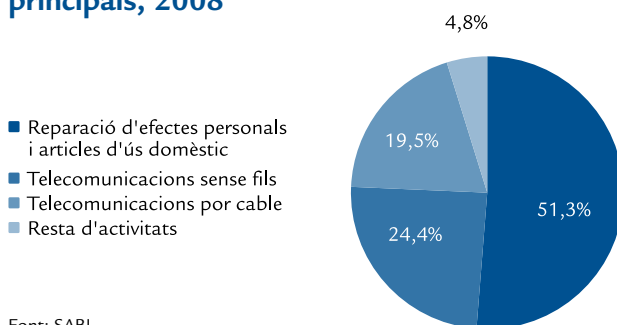
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

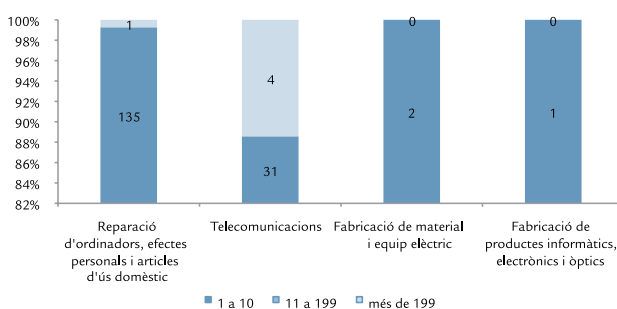
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

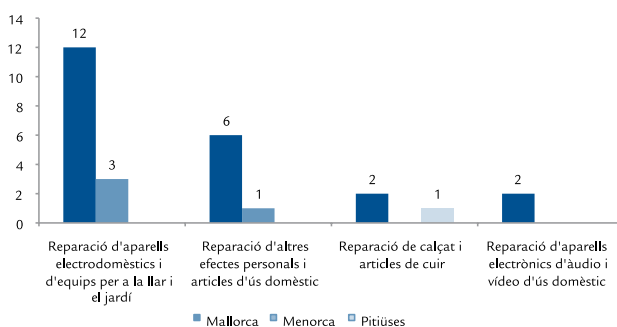
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 39 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en Electricitat i electrònica, amb 2.501 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,6 % del total de les Balears i està fortament concentrada en telecomunicacions per cable (54 %) i reparacions (46 %). El major pes en termes d'afiliació de les telecomunicacions, que com s'ha vist només suposen el 14 % de les empreses d'aquest sector, indica òbviament la seva major dimensió.

Si s'atén la seva evolució, l'afiliació al sector s'ha reduït un 14 % en el període 2005-2009, per sobre (11 punts percentuals) de la caiguda de l'afiliació en el conjunt de les Balears. Un altre tret característic del sector és l'alta taxa de treballadors autònoms, un 72 % de l'afiliació, molt superior a la mitjana de les Balears. El 99 % dels esmentats autònoms es dedica a la reparació.

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Tècnics en electricitat	1.198	37 %
Electricistes de construcció i assimilats	1.032	32 %
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics	589	18 %
Ajustadors reparadors d'equips electrònics	139	4 %
Instal·ladors i reparadors de línies elèctriques	119	4 %
Instal·ladors reparadors d'equips telefònics i telegràfics	80	2 %
Restat d'ocupacions	64	2 %
Total	3.221	100 %

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Telecomunicacions per cable	1.340	54 %
Reparació d'efectes personals i articles d'ús domèstic	1.143	46 %
Restat d'activitats	18	1 %
Total	2.501	100 %

Font: SOIB

A partir de les principals ocupacions contractades es pot realitzar l'anàlisi sectorial de manera més precisa. Així, el 69 % de les contractacions es concentren en electricistes, mentre que la resta de les ocupacions corresponen a especialistes de la reparació i d'equipaments: mecànics (18 %), ajustadors d'equips electrònics (4 %), instal·ladors de línies elèctriques (4 %), i instal·ladors d'equips telefònics (2 %).

La contractació és eminentment masculina (97 %) en totes les activitats. Quant a l'edat dels contractats, és bastant similar a la mitjana general de tots els sectors, representant un 22 % de la contractació el grup menor de 25 anys, un 62 % el tram d'entre 25 i 45 anys, i 16 % el de més de 45 anys.

En el període 2005-2009 destaquen amb un 17 % de creixement en nombre de contractes els tècnics d'electricitat, que passen de 1.025 el 2005 a 1.198 el 2009, encara que en relació amb el total de les Balears aquesta xifra només suposa el 0,6 % de la contractació. Una altra feina que figura entre les més contractades amb relació amb aquesta família és la de mecànics i ajustadors de vehicles de motor, pertanyent a la família professional de transport i manteniment.

El mercat de treball d'Electricitat i Electrònica té una elevada rotació, ja que els contractes superen en un 29 % la feina del sector. Es tracta del segon sector a les Balears amb un pes més alt de les contractacions respecte a la feina que genera.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Electricitat	2.136	221	462
Electrònica	184	26	51
Comuns	106	7	29
Total	2.426	253	542

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75 % a Mallorca, 16 % a les Pitiüses i 9 % a Menorca. Comparada amb la de la família electricitat i electrònica, amb prou feines s'adverteixen diferències, 1 p.p. menys en el pes de Menorca (8 %) i 1 p.p. més en el pes de les Pitiüses (17 %).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

La distribució de les feines més sol·licitades difereix respecte a la distribució de la contractació. Així, augmenta el pes de la demanda respecte a la contractació en mecànics, instal·ladors, ajustadors i muntadors, mentre que es redueix en les dues principals ocupacions: electricistes i tècnics d'electricitat.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Electricitat	1.396	136	233
Electrònica	264	14	34
Comuns	202	15	6
Total	1.862	166	274

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, un 23 % són menors de 25 anys, una proporció 10 p. p. superior a la mitjana, mentre que, al contrari, el grup d'entre 25 i 45 anys representa el 44 % dels demandants, 8 p.p. per davall de la seva mitjana a les Balears. També sobresurt que un 77 % de demandants cerca feina en l'activitat d'electricitat, 11 p.p. menys que la contractació en l'esmentada activitat. La següent activitat econòmica amb més demandants, un 14 %, és electrònica.

El pes dels aturats sobre els afiliats en Electricitat i Electrònica és molt alt, el 65 %, i ocupa la segona posició en aquesta proporció en el conjunt de les Balears. A més, el període 2005-2009 ha registrat un fort increment d'aturats, passant de 694 el 2005 a 1.635 el 2009, el quart augment més alt en termes relatius a les Balears (135 %).

Les característiques formatives requerides per a les cinc principals feines més sol·licitades tenen un perfil tècnic de grau mitjà, que s'ha anat professionalitzant en els darrers anys i en el qual preval l'experiència laboral.

Entre 2005 i 2009 el sector ha tengut pitjor evolució respecte a la mitjana en feina, contractació, demanda d'ocupació i atur. Els escassos requeriments en qualificació suposen més pressió en un mercat de treball en transició, amb la pèrdua de pes d'electricitat i l'augment d'electrònica.

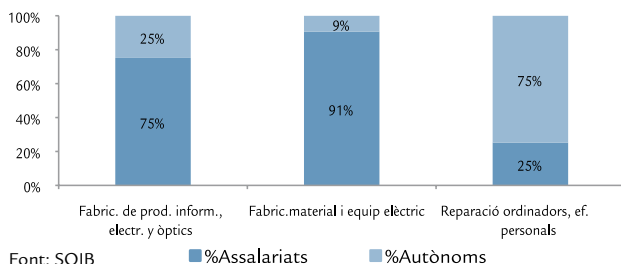
Les condicions de feina són similars en les activitats d'electricitat i electrònica, ambdues amb una escassa regulació laboral, si bé pot destacar-se que els treballadors del subsector d'electricitat gaudeixen d'un salari anual brut un 18 % superior al subsector electrònica. Les empreses petites es caracteritzen per una estacionalitat elevada en la feina, que regulen en funció de la demanda de serveis. El sector es regula pel conveni estatal de metall i electricitat.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics	20.000 € - 25.000 €	Completa
Electricistes de construcció i assimilats	20.000 € - 25.000 €	Completa
Tècnics en electricitat	20.000 € - 25.000 €	Completa
Instal·ladors i reparadors de línies elèctriques	20.000 € - 25.000 €	Completa
Ajustadors reparadors d'equips electrònics	18.000 € - 20.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

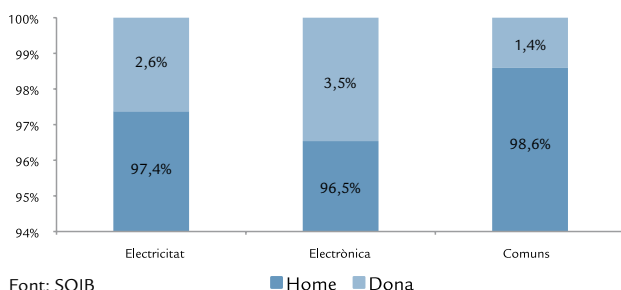
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Electricitat	2819	-849	-23 %
Electrònica	260	-445	-63 %
Comuns	142	-90	-39 %
Total	3221	-1.384	-30 %

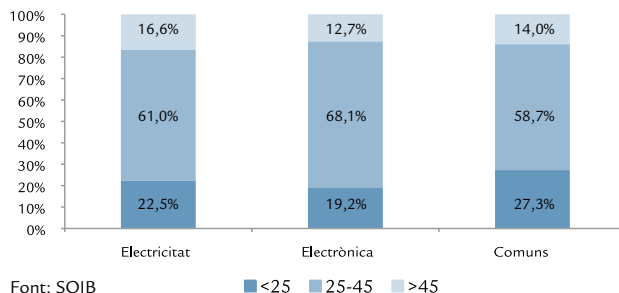
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Electricitat	1.352	879	186%
Electrònica	198	100	101%
Comuns	85	-38	-31%
Total	1.635	941	136%

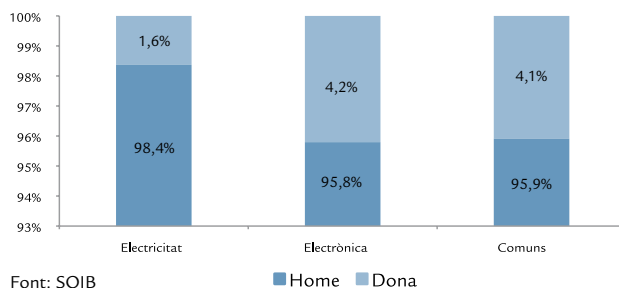
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics	767	33 %
Electricistes de construcció i assimilats	506	22 %
Tècnics en electricitat	491	21 %
Instal·ladors i reparadors de línies elèctriques	191	8 %
Ajustadors reparadors d'equips electrònics	168	7 %
Instal·ladors reparadors d'equips telefònics i telegràfics	81	4 %
Muntadors d'equips electrònics	64	3 %
Resta d'ocupacions	34	1 %
Total	2.302	100 %

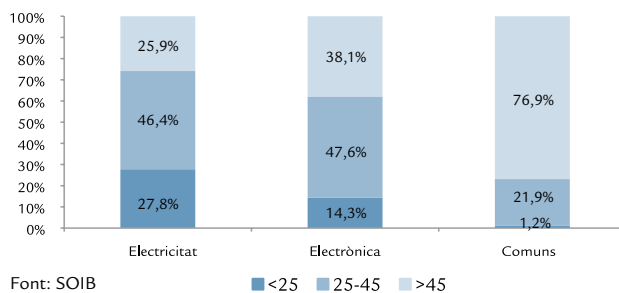
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 18 qualificacions professionals vigents, 9 són de nivell 3, 7 de nivell 2 i 2 de nivell 1. Per tant, les qualificacions comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments tècnics de l'electricitat i l'electrònica.

Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i el volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de xarxes elèctriques aèries d'alta tensió de segona i tercera categoria, i centres de transformació d'intempèrie
- Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de xarxes elèctriques subterrànies d'alta tensió de segona i tercera categoria, i centres de transformació d'interior
- Muntatge i manteniment d'instal·lacions elèctriques de baixa tensió
- Operacions auxiliars de muntatge d'instal·lacions electrotècniques i de telecomunicacions en edificis
- Desenvolupament de projectes d'infraestructures de telecomunicació i de xarxes de veu i dades en l'entorn d'edificis
- Muntatge i manteniment d'infraestructures de telecomunicacions en edificis
- Muntatge i manteniment d'instal·lacions de megafonia, sonorització de locals i circuit tancat de televisió
- Muntatge i manteniment de sistemes de telefonia i infraestructures de xarxes locals de dades
- Reparació d'equips electrònics d'àudio i vídeo

Les Balears disposen de 20 cicles formatius de la família professional Electricitat i Electrònica, 13 de grau mitjà i 7 de grau superior.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'instal·lacions elèctriques i automàtiques
IES Felanitx (Felanitx)
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Llucmajor (Llucmajor)
IES Sa Blanca Dona (Eivissa)
IES Son Parcs (Palma)
IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Josep Miquel Guàrdia (Alaior)
Cicle d'equips electrònics de consum
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Isidor Macabich (Eivissa)
IES Son Parcs (Palma)
IES Politècnic (Palma)
(CC) CIDE (Palma)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de desenvolupament de productes electrònics
IES Politècnic (Palma)
Cicle d'instal·lacions electrotècniques
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
Cicle de sistemes de regulació i control automàtics
IES Politècnic (Palma)
Cicle de sistemes de telecomunicacions i informàtics
IES Politècnic (Palma)
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Isidor Macabich (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Tècnic d'instal·lacions elèctriques i automàtiques (grau mitjà), de la qual hi ha 7 grups (aproximadament 140 participants) i per la qual s'obté un títol professional
- Auxiliar d'instal·lacions electrotècniques i de telecomunicacions (qualificació inicial), de la qual hi ha 10 grups (aproximadament 200), dirigida a joves que no han obtingut el graduat en ESO
- Tècnic de sistemes de telecomunicacions i informàtics (grau superior), de la qual hi ha 3 grups, i per la qual s'obté un títol professional

D'altra banda, les Balears disposen d'una àmplia oferta de formació superior en electricitat i electrònica, en els àmbits d'electrònica industrial, enginyeria tècnica industrial i enginyeria electrònica.

La formació oferida mostra els esforços per professionalitzar el sector, amb més intensitat en l'àmbit actualment més dinàmic, l'electrònic.

La distribució general de la formació oferida és similar a la de la contractació. Es localitza en un 81 % a Mallorca, un 7 % a Menorca i un 12 % a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	10	1	1
CFGS	4	1	1
PQPI	8	1	1
Ocupacional	-	-	-
Universitària	4	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector electricitat		
Qualificació	Nivell	Hores
Desenvolupament de projectes d'instal·lacions elèctriques en l'entorn d'edificis i amb finalitats especials	3	480
Desenvolupament de projectes de xarxes elèctriques de tensió baixa i alta	3	650
Gestió i supervisió del muntatge i manteniment d'instal·lacions elèctriques en l'entorn d'edificis	3	690
Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de xarxes elèctriques aèries d'alta tensió de segona i tercera categoria, i centres de transformació d'intempèrie	3	660
Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de xarxes elèctriques de baixa tensió i enllumenat exterior	3	570
Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de xarxes elèctriques subterrànies d'alta tensió de segona i tercera categoria, i centres de transformació d'interior	3	660
Muntatge i manteniment d'instal·lacions elèctriques de baixa tensió	2	900
Muntatge i manteniment de xarxes elèctriques d'alta tensió de segona i tercera categoria i centres de transformació	2	450
Operacions auxiliars de muntatge d'instal·lacions electrotècniques i de telecomunicacions en edificis	1	330
Operacions auxiliars de muntatge de xarxes elèctriques	1	180
Qualificacions del subsector electrònica		
Qualificació	Nivell	Hores
Desenvolupament de projectes d'infraestructures de telecomunicació i de xarxes de veu i dades en l'entorn d'edificis	3	480
Gestió i supervisió de la instal·lació i manteniment de sistemes d'electromedicina	3	690
Gestió i supervisió del muntatge i manteniment de les infraestructures de telecomunicació i de xarxes de veu i dades en l'entorn d'edificis	3	660
Instal·lació i manteniment de sistemes d'electromedicina	2	480
Muntatge i manteniment d'infraestructures de telecomunicacions en edificis	2	450
Muntatge i manteniment d'instal·lacions de megafonia, sonorització de locals i circuit tancat de televisió	2	300
Muntatge i manteniment de sistemes de telefonia i infraestructures de xarxes locals de dades	2	400
Reparació d'equips electrònics d'àudio i vídeo	2	500

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Equips i instal·lacions electrotècniques	
Equips electrònics de consum	
Instal·lacions de telecomunicacions	
Instal·lacions elèctriques i automàtiques	
Cicles formatius de grau superior	
Equips i instal·lacions electrotècniques	
Equips electrònics de consum	
Instal·lacions de telecomunicacions	
Instal·lacions elèctriques i automàtiques	
Equips i instal·lacions electrotècniques	
Equips electrònics de consum	
Instal·lacions de telecomunicacions	
Instal·lacions elèctriques i automàtiques	

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar d'instal·lacions electrotècniques i de telecomunicacions
IES Felanitx (Felanitx)
IES Son Parc (Palma)
IES Llucmajor (Llucmajor)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)

IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Puig de sa Font (Son Servera)
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
IES Xarc (Santa Eulària des Riu)
(CC) Es Liceu (Marratxí)
IES Sineu (Sineu)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Grau d'Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica	UIB
Diplomatura en Enginyeria Tècnica Industrial, especialitat en Electrònica Industrial	UIB
Màster en Enginyeria Electrònica	UIB
Doctorat en Enginyeria Electrònica	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE 68 -20/03/2009	Acord estatal del sector del metall

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira de la Ciència	Palma	Abril

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions de treballadors	
Associació Professional de Titulats i Tècnics de GESA	www.asinem.net/?lang=ES
Associació del Personal de Primera Categoria de GESA	www.pimemenorca.org/
Associació de Treballadors de GESA	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Sindicat Independent de l'empresa Gas i Electricitat, SA (GESA)	www.pimeef.es/index.php/pimeef-asociaciones/225
Associació d'Aigua, Gas i Electricitat de Menorca de la USO	-
Escoles de capacitat	
Centre Tecnològic Electrosolar (CTE)	www.seacleaner.com/cte/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Federació Nacional d'Empresaris d'instal·lacions Elèctriques i Telecomunicacions d'Espanya (FENIE)	www.fenie.es/
Associació d'Empreses d'Electrònica, Tecnologies de la Informació i Telecomunicacions d'Espanya (AETIC)	www.aetic.es/
Associació Espanyola de l'Energia Elèctrica (UNESA)	http://www.unesa.net/unesa/unesa/home.html
Associació Espanyola de la Indústria Solar Termoelèctrica (PROTERMOSOLAR)	http://www.protermosolar.com/presenta.html
Associació Espanyola d'Empreses d'Energia Solar i Alternativa (ASENSA)	http://www.asensa.org/
Mobile World Congress (GSMA)	www.mobileworldcongress.com/

EL SECTOR ENERGIA I AIGUA

La família professional Energia i Aigua està composta per quatre àrees de competència professional: distribució i gestió de l'aigua; producció i distribució d'electricitat; distribució de gas i energies renovables. A les Balears l'activitat se centra sobretot en la producció i distribució d'energia.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	2.525
% Sobre el total dels ingressos de les empreses totals de les Illes Balears	4 %
Activitat principal per volum d'ingressos: producció, transport, i distribució d'energia elèctrica	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	264
Empreses d'11 o més treballadors	5
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,3 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	1.363
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,3 %
Nombre de contractes realitzats	69
% Contractes sobre el total de les illes Balears	0,03 %
Activitat principal per volum d'ocupació: Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Tècnics en electricitat	
Electricistes de construcció i assimilats	
Mecànics i reparadors d'equips elèctrics	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
No disposa d'oferta de formativa a les Illes Balears	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABÍ

A DESTACAR

- El volum de negoci que genera la família professional d'energia i aigua la converteixen en la sisena activitat econòmica que més ingressos genera, representant el 4 % del conjunt de famílies professionals de les Balears.
- El sector està concentrat en l'activitat de producció, transport i distribució d'energia elèctrica, que suposa el 95 % de les empreses del sector.
- Elevada presència de grans empreses amb més de 199 treballadors.
- El volum d'ingressos mitjans per empresa del sector energia i aigua és de 22 milions d'euros, superior als ingressos mitjans per empresa a les Balears.
- Fort creixement dels ingressos del sector entre 2004 i 2008, amb una variació de +120 %.
- Forta localització de l'activitat a l'illa de Mallorca.
- El 98 % dels treballadors del sector estan afiliats al règim general de la Seguretat Social.
- Sector altament masculinitzat en ocupació, contractació i demanda de feina.
- El 93 % de les contractacions es formalitzen en tres ocupacions: enginyers en electricitat; enginyers tècnics en electricitat; i operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

ESCENARI SECTORIAL

Energia i aigua és un sector estratègic per a qualsevol territori ja que la base per al desenvolupament de qualsevol societat és la disponibilitat i l'accés a aquests dos recursos. En aquest sentit, els processos tecnològics d'obtenció, transformació, operació i manteniment són els fonaments que permeten la configuració d'una xarxa energètica i de subministrament d'aigua, segura i d'alta qualitat. Així, les activitats principals que formen part d'aquest sector són les de producció, transport i subministrament d'energia i aigua.

En l'actualitat, el sector es troba molt influït per polítiques energètiques, que es tradueix per un impuls de les energies renovables i un augment de l'eficiència energètica. Aquesta tendència obre un nou panorama pel que fa a les competències professionals requerides, per la qual cosa resulta necessari anticipar les necessitats formatives previstes i adaptar l'oferta que hi ha.

La generació de feina derivada de l'aplicació de polítiques energètiques implica un increment d'ocupacions d'operaris i personal tècnic capacitats per a la instal·lació

i manteniment dels nous sistemes de producció energètica, tenint en compte per a això les diferents mesures d'eficiència energètica.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Hi ha una política energètica que afavoreix la implantació d'energies renovables.

Sector estratègic.

OPORTUNITATS

Activitats relacionades amb energies renovables.

Activitats que permetin millorar l'eficiència energètica.

PUNTS FEBLES

Adaptació de l'oferta formativa al nou panorama energètic.

Dependència de les polítiques energètiques.

AMENACES

No hi ha oferta formativa en matèria d'energia i aigua.

Reducció de la feina de les indústries energètiques tradicionals.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat
Producció de gas; distribució per canonada de combustibles gasosos
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica
Subministrament de vapor i aire condicionat
Transport terrestre i per canonada
Transport per canonada

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector producció, transport i distribució d'energia elèctrica
Enginyers en electricitat
Enginyers tècnics en electricitat
Ocupacions comunes dels subsectors
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Caps d'equip en instal·lacions de producció d'energia
Operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Energia i aigua és un sector secundari dins de l'economia de les Balears quant al nombre d'afiliats i d'empreses. No així quant al volum de negoci generat, ja que és la sisena activitat que més ingressos genera, representant el 4 % del conjunt.

El 95 % de les empreses de la família es dediquen a la producció, al transport i a la distribució d'energia elèctrica, seguida per les empreses de subministrament de vapor i aire condicionat. En aquest sentit, l'activitat econòmica de la família està focalitzada en un sector concret.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	252	95 %
Subministrament de vapor i aire condicionat	11	4 %
Rest a d'activitats	1	0 %
Total	264	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* energia i aigua	23,9
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 energia i aigua	120 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 energia i aigua	16 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 42 empreses

* Milions d'euros

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa mostra una major presència d'empreses amb més de 199 treballadors. En realitat, el pes de les empreses amb aquestes dimensions dins la família professional és

de 5,1 %, sent 4,9 punts percentuals superior en comparació amb el valor del conjunt de les Balears. Així, la proporció de petites i mitjanes empreses és inferior al conjunt autonòmic.

El sector representa un volum de negoci total de les empreses no financeres arrelades a les Balears superior als dos mil cinc-cents milions d'euros (2008), que representa el 4 % del total. Les empreses d'energia es caracteritzen, en part, per obtenir uns ingressos per empresa extraordinàriament alts, que superen en més de 22 milions d'euros per empresa al conjunt balear.

D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 augmenta un 120 %, situant-se 92 punts per sobre del conjunt de la comunitat autònoma de les Balears. Igualment, l'evolució dels resultats de les empreses en el període 2004-08 ha estat positiva.

Les activitats de producció, transport i distribució d'energia elèctrica tenen una importància estratègica en el conjunt del sector, ja que concentra el 97 % dels ingressos i el 78 % dels afiliats al sector. Aquesta activitat destaca per concentrar la majoria de les ocupacions contractades (enginyers i operadors d'electricitat).

Una única empresa concentra el 35 % dels ingressos generats pel conjunt de les empreses del sector amb ingressos pròxims als 900 milions d'euros (2008).

Hi ha una alta concentració de les empreses i l'oferta d'ocupació a l'illa de Mallorca. En conjunt, el 91 % de les empreses es localitzen a Mallorca, el 2 % a les Pitiüses i el 7 % a Menorca. Aquesta distribució es manté entre les principals activitats.

L'activitat del sector energia i aigua està concentrada a les Balears en la producció, transport i distribució d'energia elèctrica, que agrupa el major nombre d'empreses, afiliats i volum de negoci. D'altra banda, es caracteritza per una major proporció de grans empreses en comparació amb altres famílies professionals.

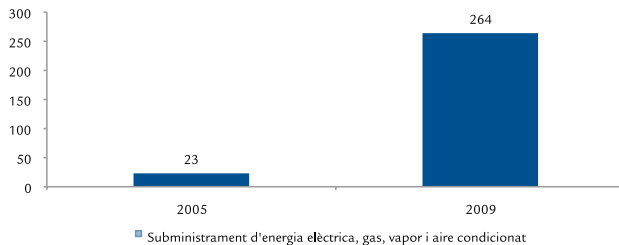
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (milers €)	Empleats
Gas i Electricitat Generació SA	Palma	895.036	400
Generació fotovoltaica SL	Palma	35.611	1
Sig solar espana SL	Sant Josep de sa Talaia	33.242	1
Gesa gas SA	Palma	24.103	60
Vall de Sóller energia SL	Sóller	8.144	20
Energías de ourol SL	Palma	2.064	
Indigas SL	Calvià	1253	14
Coisa balear SL	Palma	843	9
Jaime Cànaves i fills SL	Alcúdia	838	8
Ribot 24 fpm SL	Petra	838	3
Distribuidora forànea de gas SL	Inca	706	11
Ceconat point SL	Ciutadella	649	n.d

Electrica sollerense SA	Sóller	450	2
Palau samaritana SL	Palma	347	n.d
Alfamen fotovoltaica SL	Palma	249	n.d

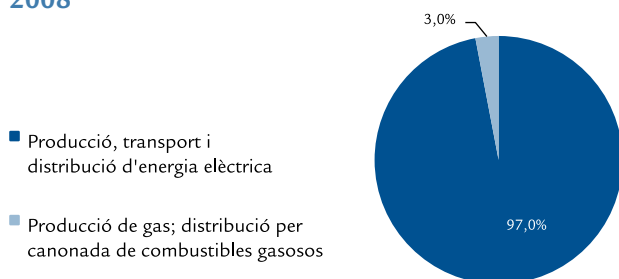
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

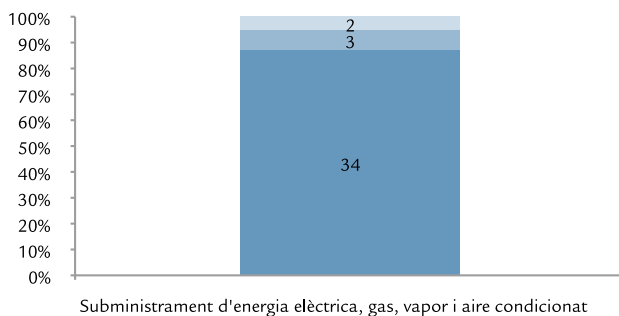
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

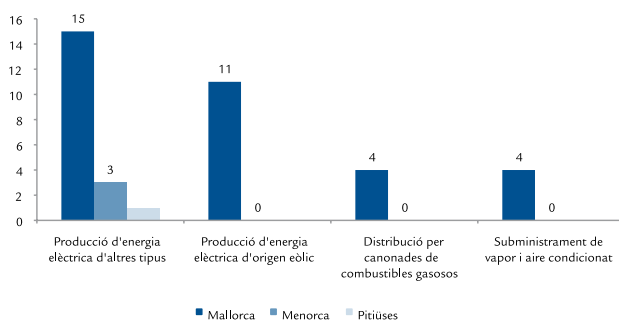
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 42 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina al sector energia i aigua, amb 1.363 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,3 % del total de la comunitat autònoma. L'afiliació està fortament concentrada en l'activitat de producció, transport i distribució d'energia, que ocupa el 78 % dels afiliats del sector.

L'activitat de subministrament de vapor i aire condicionat és més significativa en termes d'ocupació (11 %) que en nombre d'empreses (4 %), fet que demostra que les empreses tenen dimensions molt grans.

Quant al règim dels treballadors del sector, el 98 % dels treballadors estan inscrits en el règim general, valor superior al del conjunt de sectors, que és del 79 %.

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Enginyers en electricitat	27	39,1 %
Enginyers tècnics en electricitat	19	27,5 %
Operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica	18	26,1 %
Caps d'equip en instal·lacions de producció d'energia	5	7,2 %
Total	69	100 %

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	1.063	78 %
Subministrament de vapor i aire condicionat	145	11 %
Transport per canonada	90	7 %
Producció de gas; distribució per canonada de combustibles gasosos	65	5 %
Total	1.363	100 %

Font: SOIB

El 2009, el 93 % de les contractacions formalitzades pel sector corresponen a tres ocupacions: 39 % enginyers en electricitat, 28 % enginyers tècnics en electricitat i 26 % operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

La contractació del sector està fortament masculinitzada, així com la demanda de feina en totes les activitats que conformen la família professional. Concretament, el 92,8 % de la contractació del 2009 està formalitzada per homes, és a dir, 38,2 punts superior a la del conjunt de la famílies professionals.

Quant a l'edat dels contractats, aquesta segueix uns paràmetres diferents del conjunt de les famílies professionals. El percentatge dels contractes formalitzats per persones entre 25 i 45 anys d'edat és superior al del conjunt de famílies en 11,5 punts percentuals, en canvi, els contractes firmats pel col·lectiu de menors de 25 anys i majors de 45 anys és sensiblement inferior en -7,59 i -6,09 punts percentuals, respectivament.

El mercat de treball està concentrat en l'activitat de producció, transport i distribució d'energia elèctrica i en les feines relacionades amb aquesta en tots els àmbits professionals.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	35	4	7
Comuns	17	1	5
Total	52	5	12

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7% a Menorca, molt similar al de la família professional d'energia i aigua. La distribució relativa de la demanda de feina és 60 % a Mallorca, 32 % a les Pitiüses i 9 % a Menorca, destacant el nombre elevat de sol·licitants de feina de les Pitiüses.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades. Així, el 59 % dels demandants de feina ho fan en la feina d'operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	22	4	1
Comuns	45	6	34
Total	67	9	35

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un escàs percentatge de persones menors de 25 anys d'edat en qualsevol de les ocupacions del sector, representant el 0,90 % del conjunt de la família energia i aigua.

El 59 % dels demandants de feina ho fan en la feina d'operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

El 2009, el nombre d'aturats de la família professional d'energia i aigua ascendia a 48 persones, un 15,2 % més que el 2005. Aquest increment d'aturats està molt per davall de la variació registrada pel conjunt de les famílies professionals, que és del 90,9 %. L'ocupació que aglutina més nombre d'aturats és operador en instal·lacions de producció d'energia elèctrica, que suposa el 39,51 %.

Les característiques formatives requerides per a les cinc principals ocupacions més demandades són amb estudis postobligatoris amb especialització en la matèria pròpia de la feina a dur a terme.

Entre 2005 i 2009 en el sector energia i aigua s'han reduït els demandants d'ocupació en un 15 %, mentre a tots els altres sectors han augmentat. A més és la família professional amb un menor increment del nombre d'aturats, també del 15 %. Per tant, és una activitat econòmica que - encara que d'escàs pes - s'ha vist poc afectada per la conjuntura econòmica actual.

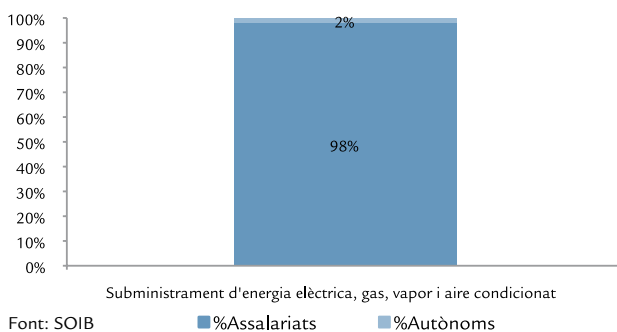
Les condicions de feina al sector estan molt determinades per la feina a fer i el seu nivell de competència-grau de formació. Així, es detecten salaris que oscil·len entre 15.000 i 18.000 euros anuals (operadors) i entre 21.000 i 60.000 euros anuals (enginyers).

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica	15.000 € - 18.000 €	Completa
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	30.000 € - 40.000 €	Completa
Enginyers en electricitat	21.000 € - 30.000 €	Completa
Enginyers tècnics en electricitat	21.000 € - 60.000 €	Completa
Caps d'equip en instal·lacions de producció d'energia	21.000 € - 30.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

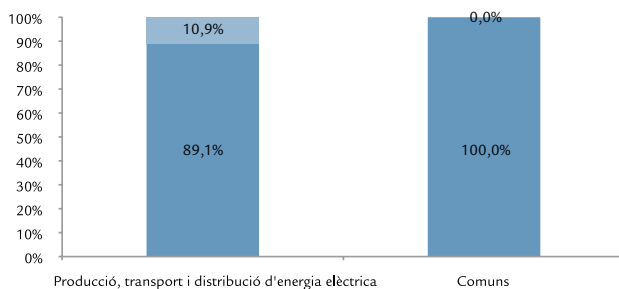
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	46	-14	-23 %
Comuns	23	-23	-50 %
Total	69	-37	-35 %

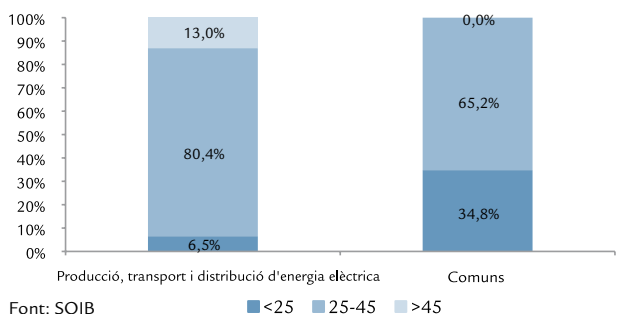
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB.

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència	Variació
Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	18	12	175 %
Comuns	30	-5	-15 %
Total	48	6	15 %

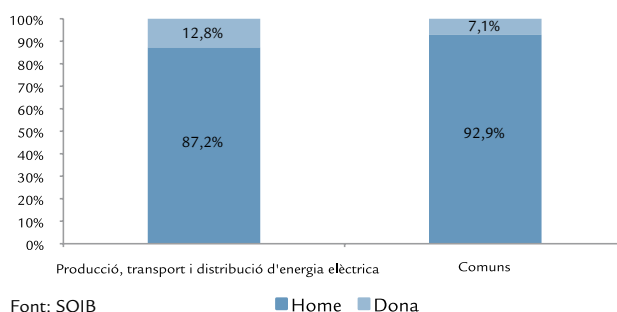
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Operadors en instal·lacions de producció d'energia elèctrica	66	59 %
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	19	17 %
Enginyers en electricitat	15	14 %
Enginyers tècnics en electricitat	11	10 %
Total	111	100 %

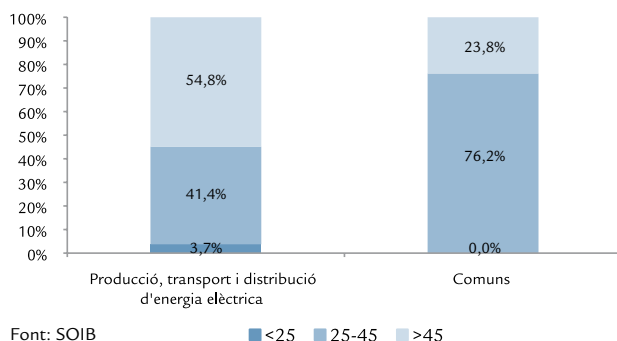
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 12 qualificacions professionals vigents, són majoria les de nivell 3 de qualificació, és a dir, nivell de competència que comprèn activitats que requereixen de fonaments científics i tècnics per a dur a terme determinades activitats. Aquestes qualificacions estan més aviat relacionades amb la tipologia d'energia o subministrament en qüestió que amb l'ocupació. Per tant, no es pot establir una relació entre ocupació i formació.

En l'actualitat està en fase de desenvolupament la qualificació d'operacions bàsiques en el muntatge i manteniment d'instal·lacions d'energies renovables, convertint-se la primera qualificació professional de nivell de competència 1.

En l'actualitat, les Balears no disposen d'oferta formativa relacionada amb la família professional d'energia i aigua en qualsevol de les modalitats vigents.

Com a referència, el Ministeri d'Educació únicament té dissenyat, elaborat i aprovat un cicle formatiu de grau superior vinculat a aquest sector d'activitat que és el títol professional en eficiència energètica i energia solar tèrmica.

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector captació i distribució d'aigua		
Qualificació	Nivell	Hores
Muntatge i manteniment de xarxes d'aigua	2	450
Organització i control del muntatge i manteniment de xarxes i instal·lacions d'aigua i sanejament	3	480
Qualificacions del subsector energies renovables		
Qualificació	Nivell	Hores
Gestió del muntatge i manteniment de parcs eòlics	3	570
Muntatge i manteniment d'instal·lacions solars fotovoltaïques	2	450
Muntatge i manteniment d'instal·lacions solars tèrmiques	2	540
Organització i projectes d'instal·lacions solars fotovoltaïques	3	570
Organització i projectes d'instal·lacions solars tèrmiques	3	570
Qualificacions del subsector producció, transport i distribució d'energia elèctrica		
Qualificació	Nivell	Hores
Gestió de l'operació en centrals hidroelèctriques	3	690
Gestió de l'operació en centrals termoelèctriques	3	750
Gestió del muntatge, operació i manteniment de subestacions elèctriques	3	540
Gestió del muntatge i manteniment de xarxes de gas	3	510
Qualificacions comunes dels subsectors		
Qualificació	Nivell	Hores
Eficiència energètica d'edificis	3	870

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau superior
Eficiència energètica i energia solar tèrmica

Font: Ministeri d'Educació

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira de la Ciència	Palma	Abril

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació d'Empresaris Subministradors d'Aigua de les Balears	http://asaib.info/
Associació de Comerciants i Industrials de Construccions de Piscines i Instal·lacions Esportives, Tractament d'Aigües i Afins	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació d'Empreses de Tractament i Subministrament d'Aigua de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-sum-agua
Associació de Distribuïdors de Carburants i Combustibles de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions de treballadors	
CCOO de les Illes Balears	www.ib.ccoo.es/webbalears/
CCOO Federació d'Indústria	www.industria.ccoo.es/industria/
Sindicat Independent de Treballadors d'EMAYA	http://sitemaya.com/index.html
Associacions de professionals	
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials Superiors de Balears	www.coeib.com/
Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Industrials de les Balears	www.coeti-balears.com/COETI-BALEAR-WEb/wfFondo1.aspx

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola d'Empreses de Tractament i Control d'Aigües	http://www.aquaespana.org/home.asp
Associació de Productors d'Energies Renovables (APPA)	http://www.appa.es/
Associació Espanyola d'Abastament d'Aigua i Sanejament (AEAS)	http://www.ibstt.org/
Associació Espanyola del Gas (SEDIGAS)	http://www.sedigas.es/
Renova, Fira d'Energies Renovables	http://www.feriarenueva.com/web/
VI Congrés de l'Associació Espanyola per a l'Economia Energètica	http://www.aeee.es/

EL SECTOR DE LA FABRICACIÓ MECÀNICA

La família professional de la Fabricació Mecànica està constituïda per tres grans grups d'activitats productives: la fabricació de béns d'equip i màquina-eina, la fosa i les diverses branques de les construccions metàl·liques. A les Balears la família es concentra en les activitats d'estructures metàl·liques per a la construcció, la construcció naval i la fabricació de productes de ganiveteria i ferreteria. El sector professional té interrelacions amb altres sectors, com la indústria de fabricació, les instal·lacions i el manteniment.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	616
% Sobre el total dels ingressos de les empreses totals de les Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	1.067
Empreses d'11 o més treballadors	100
% Empreses en el conjunt de les Balears	1,2 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	5.534
% Ocupats en el total de les Illes Balears	1,4 %
Nombre de contractes realitzats	4.552
% Contractes sobre el total de les Balears	2,2 %
Activitat principal per volum d'ocupació: fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Peons de les indústries manufactureres	
Muntadors d'estructures metàl·liques	
Ferrers i forjadors	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar de fabricació mecànica (qualificació inicial)	
Mecanització (grau mitjà)	
Taller de ferreria-forja (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- És un petit sector de l'economia balear tant per volum de negoci com per importància de l'ocupació, al voltant de l'1 % del total.
- La principal activitat del sector a les Balears, la fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció, ha tingut un important ajust en el nombre d'empreses i l'ocupació global ha caigut més d'un 70 %. Així i tot, les activitats de primera transformació metàl·lica i fabricació d'eines han vist créixer l'activitat i el nombre d'empreses.
- El sector inclou l'activitat de construcció naval i aeronàutica, la primera de les quals es considera un sector clau de l'economia de la comunitat. També la fabricació d'instruments mèdics i odontològics és una activitat amb bon dinamisme a les Balears.
- Combina una gran presència de petits tallers d'autònoms amb pocs treballadors en les activitats de metal·lúrgia i fusteria metàl·lica amb una presència superior a la mitjana d'empreses de mida mitjana en la fabricació d'eines i la construcció naval.
- L'ocupació i la contractació es concentra en perfils professionals de baixa qualificació: peons de la indústria manufacturera i muntadors d'estructures metàl·liques. Aquesta darrera feina i la d'operador de màquina-eina són en les que més ha crescut la contractació en el darrer període.
- El sector està molt masculinitzat i la contractació de joves té un pes relativament superior al del conjunt.
- Gairebé no hi ha oferta formativa professional a la comunitat relacionada amb aquesta família professional. La formació en les especialitats tradicionals sembla tenir un escàs atractiu per als joves, malgrat que hi ha un dèficit de professionals en moltes feines i que hi ha sectors especialitzats amb expectativa de creixement futur.

ESCENARI SECTORIAL

La fabricació mecànica es troba immersa en un ajust estructural des de fa bastants anys, originada en la forta competència internacional procedent dels països emergents en productes de fabricació mecànica i a la ràpida introducció d'innovacions tecnològiques com a factor de productivitat. A aquesta dinàmica general anterior s'afegeix a les Balears la crisi immobiliària i la seva repercussió en la principal activitat del sector local, la fabricació d'elements per a la construcció. A més d'aquest context, el sector sofreix fortes dificultats de reemplaçament de la seva força laboral i per trobar treballadors qualificats. El gruix del sector difícilment no es recuperarà de la crisi actual i es produirà una gran transformació de l'estructura empresarial i productiva. Determinats subsectors de fabricació mecànica se situen a cobert d'aquesta dinàmica general negativa; són sectors d'alta especialització o amb mercats menys expo-

sats a la competència internacional: fabricació d'eines i instruments, construcció naval, primeres transformacions especialitzades. Tots aquests requereixen d'una major qualificació de les ocupacions que incorpori les millores tecnològiques associades als oficis tradicionals. Destaca particularment en aquest camp l'activitat de la construcció naval, caracteritzada a les Balears per la seva especialització en embarcacions d'entreteniment i petit transport, que té una expectativa important i un nivell de competitivitat empresarial notable, havent estat qualificada com un dels sectors clau de l'economia balear.

L'ajust empresarial planteja el repte d'una transformació productiva que incorpori els avenços tecnològics en un sector amb molta competència internacional. Per a les Balears el principal repte és el desenvolupament dels sectors en els quals presenta un nivell d'especialització alt, a partir del paper que poden jugar mitjanes empreses líders en segments

molt concrets de la metal·lúrgia, la fabricació d'eines i instruments o la construcció naval i els recanvis aeronàutics. Aquest desenvolupament passa igualment per una millora substancial de l'oferta formativa i el sistema de qualificació dirigit al sector.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Hi ha empreses competitives i de mida mitjana.

OPORTUNITATS

Aparició de subsectors especialitzats amb feina de més qualificació, particularment en la construcció naval.

PUNTS FEBLES

Baixa qualificació i elevada rotació en les principals ocupacions.

Estructura empresarial feble i poc associada en les activitats principals.

Dependència excessiva del sector de la construcció.

AMENACES

Dificultats d'adaptació a la creixent competència internacional i la introducció d'innovació tecnològica.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09	
Fabricació de maquinària i equip n.c.o.p.	
Fabricació d'una altra maquinària d'ús general	
Fabricació d'una altra maquinària per a usos específics	
Fabricació d'un altre material de transport	
Construcció naval	
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	
Fabricació d'articles de ganiveteria i joc de coberts, eines i ferreteria	
Fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	
Tractament i revestiment de metalls; enginyeria mecànica per compte de tercers	
Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i aliatge ferri	
Fabricació d'altres productes de primera transformació de l'acer	

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector construccions metàl·liques	
Muntadors d'estructures metàl·liques	
Operadors de màquines polidores, galvanitzadores i recobridores de metalls	
Ocupacions del subsector fabricació d'equips	
Ajustadors operadors de màquines-eines	
Controladors de robots industrials	
Enginyers mecànics	
Enginyers tècnics mecànics	
Caps d'equip d'operadors de robots industrials	
Muntadors de maquinària mecànica	
Muntadors i empalmadors de cables	
Operadors de màquines- eines	
Operadors de robots industrials	

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

La fabricació mecànica és un sector de poc pes en l'economia de la comunitat, situat al voltant de l'1 % del volum de negoci i de l'ocupació total. Com a sector té un caràcter bàsicament interindustrial, és a dir, proveeix de materials sectors com la construcció i els béns d'equip i és dependent de l'evolució d'aquests. L'important pes de la construcció naval a les Balears, que ha estat identificada com una de les activitats clau de la seva economia, la relaciona directament amb l'evolució del cicle econòmic i de l'activitat turística.

Dos terços de les empreses de la família formen part de la indústria mecànica bàsica del metall, amb activitats de transformació (forja, tractaments) així com les de fabricació d'elements i productes metàl·lics. Una altra cinquena part es dedica a la fabricació de productes especialitzats, en aquest cas ganiveteria i eines així com instruments mèdics i odontològics. Les activitats de construcció naval i de petita aeronàutica, d'una importància relativament petita quant a nombre d'empreses, assoleixen així i tot un 15 % del volum de negoci de les empreses del sector a les Balears.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	496	46 %
Fabricació d'articles de ganiveteria i joc de coberts, eines i ferreteria	131	12 %
Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics	107	10 %
Tractament i revestiment de metalls; enginyeria mecànica per compte de tercers	105	10 %
Fabricació d'altres productes metàl·lics	50	5 %
Construcció naval	46	4 %
Forja, estampació i embotició de metalls; metal·lúrgia de pols	22	2 %
Resta d'activitats	110	11 %
Total	1.067	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* fabricació mecànica	1
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 fabricació mecànica	31 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 fabricació mecànica	7 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 264 empreses
* Milions d'euros

En les activitats centrals com la fusteria metàl·lica i la fabricació d'altres productes metàl·lics, predominen clarament les microempreses de fins a 10 treballadors. Al contrari, en alguns subsectors d'importància en la comunitat -la fabricació d'eines i instruments i la construcció naval- la presència d'empreses d'entre 10 i 200 treballadors supera àmpliament la mitjana balear, triplant la proporció mitjana en el segon cas.

En el període 2005-2009 la família professional ha augmentat en un 5 % el nombre total d'empreses, amb increments importants en els subsectors de transformació bàsica i la fabricació de productes específics. Les activitats de metal·lúrgia i primeres transformacions, per exemple, és una de les cinquanta activitats amb més creixement del nombre d'empreses de la comunitat. Tanmateix, algunes de les activitats principals, de fabricació d'elements i productes metàl·lics per a altres activitats, han vist reduir de manera notable, un 7 %, l'estructura empresarial fruit de l'ajust i la crisi econòmica.

El pes del volum de negoci del sector és equivalent a la seva presència en el teixit empresarial. És un sector amb un nivell de concentració baix, ja que les quinze primeres empreses no representen més que el 16 % del volum total estimat de negoci. Entre les empreses principals trobam mitjanes empreses dedicades fonamentalment a la metal·lúrgia bàsica, les estructures metàl·liques per a la construcció, els instruments mèdics i elements de la indústria aeronàutica. Dotze se troben a Mallorca i tres a Menorca.

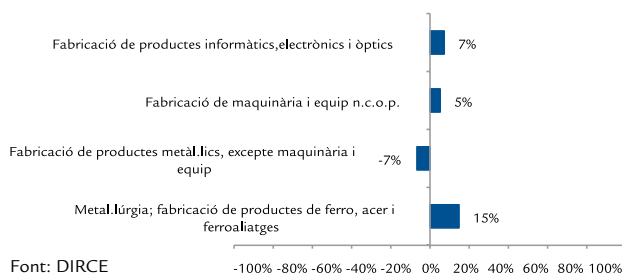
La fabricació mecànica és un petit sector que inclou algunes activitats clau per a l'economia balear, com la construcció naval. La interrelació de les seves activitats principals amb el sector de la construcció explica les seves dificultats en l'actual cicle econòmic. Les activitats especialitzades de la metal·lúrgia i la fabricació d'eines presenten un bon comportament.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Teka Sanitary Systems SA	Binissalem	38	180
Sr Technics Spain SA	Marratxí	10	43
Globalia Manteniment Aeronàutic SL	Llucmajor	8	92
Balear de Façanes i Sistemes SL	Palma	7	29
Metal·lúrgiques Torrens SA	Palma	7	37
Mairata SL	Palma	5	25
Metal·lúrgia Pons Sintes i Petrus SL	Alaior	5	42
Tallers Miquel Sineu SL	Sineu	4	35
Aluminicolor 2001 SL	Palma	4	29
Ferroibiza SA	Santa Eulàlia des Riu	4	17
Calvià Balear Façanes SL	Calvià	4	25
Tecnoferro Marratxí SL	Marratxí	4	40
Preses Monge SL	Eivissa	4	37
Denix SL	Ciutadella	4	28
Fusteria Insular d'Aluminis SL	Santa Eulàlia des Riu	4	30

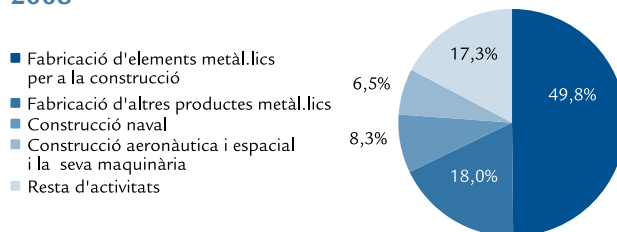
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

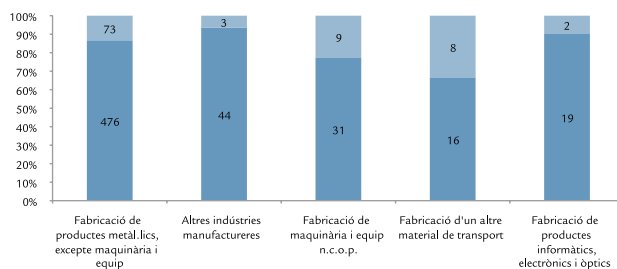
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

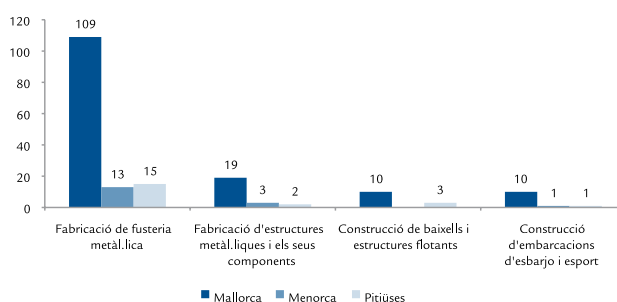
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 264 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació de la família de fabricació mecànica, amb poc més de 5.500 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa l'1,2 % del total de la comunitat i està con-

centrat en més del 55 % en les activitats de fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció i en la construcció naval. Les dues activitats de fabricació d'eines i articles menors representen un altre 15 % del total de la feina del sector. En el període 2005-2009 l'ocupació total ha disminuït en gairebé dues mil persones, sent una de les cinc famílies professionals en les quals ha baixat menys la feina a la comunitat.

En la majoria de subsectors la presència de l'ocupació per compte propi és notablement més gran que en el conjunt de les activitats de les Balears. Assoleix el 50 % del total en la metal·lúrgia i la primera transformació metàl·lica, i el 30 % en la construcció naval i d'altres productes metàl·lics. En aquests sectors predominen gairebé totalment els petits tallers amb el seu propietari i uns quants treballadors.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	1.590	29 %
Construcció naval	1.492	27 %
Fabricació d'articles de ganiveteria i joc de coberts, eines i ferreteria	492	9 %
Fabricació d'altra maquinària d'ús general	307	6 %
Fabricació d'altres productes de primera transformació de l'acer	291	5 %
Tractament i revestiment de metalls; enginyeria mecànica per compte de tercers	267	5 %
Fabricació d'altra maquinària per a usos específics	237	4 %
Rest a d'activitats	858	16 %
Total	5.534	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Peons de les indústries manufactureres	2.785	61 %
Muntadors d'estructures metàl·liques	450	10 %
Ferrers i forjadors	289	6 %
Xapistes i calderers	182	4 %
Soldadors i oxitalladors	158	3 %
Operadors de màquines- eines	156	3 %
Muntadors de maquinària mecànica	137	3 %
Rest a d'ocupacions	395	9 %
Total	4.552	100 %

Font: SOIB

Les contractacions de treballadors per compte d'altri es concentren en més del 70 % en els peons i operaris de les construccions metàl·liques. Les ocupacions tradicionals de la metal·lúrgia (forjadors, calderers, soldadors...) representen aproximadament un de cada 7 contractes fets. La crisi del sector de la construcció ha fet disminuir en un 35 % el nombre de contractacions en el període 2005 a 2009. Malgrat això, la feina de peó de la indústria manufacturera és el 2009 l'onzena en el rànquing de les contractades, assolint un 1,3 % del total de contractes de la comunitat. La contractació del sector està clarament masculinitzada, uns trenta punts percentuals per sobre de la mitjana fins a assolir gairebé el 85 % del total de

contractes, i presenta un poc més de pes en la contractació de menors de 25 anys, que representa més del 27 % del total, quatre punts superior a la mitjana balear.

Malgrat la crisi, les feines de més qualificació de la família són presents entre les de més creixement en la contractació a les Illes Balears, duplicant el nombre de contractes entre 2005 i 2009 els realitzats per a muntadors d'estructures metàl·liques i operadors de màquina-eina.

La feina en la fabricació mecànica presenta dues dinàmiques diferenciades. D'una banda, les feines de baixa qualificació vinculades a activitats interrelacionades amb la construcció, que presenten una elevada rotació i un important ajust d'ocupació. Per una altra, feines especialitzades i de més qualificació, entre les quals les tradicionals de la família metal·lúrgica, que presenten un petit creixement.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Construccions metàl·liques	399	50	40
Fabricació d'equips	328	47	35
Forja, calderes i fabricació mecànica artesanal	207	13	69
Metal·lúrgia	8	0	0
Comuns	2.768	333	255
Total	3.710	443	399

La contractació es distribueix territorialment amb el mateix biaix que l'estructura empresarial, amb més pes comparatiu de Mallorca i, sobretot, Menorca, que en el conjunt de les famílies professionals.

Aquesta característica es repeteix igualment en la distribució de les persones que cerquen feina.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Amb prop de 3.300 persones que cerquen feina, la família de fabricació mecànica és una de les que clarament el pes dels demandants (un 2,7 %) supera àmpliament el pes de l'ocupació al sector sobre el conjunt balear. Les feines que concentren les sol·licituds són les comunes a tots els sectors de baixa qualificació, que representen el 85 % del total.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Construccions metàl·liques	41	2	5
Fabricació d'equips	83	23	7
Forja, calderes i fabricació mecànica artesanal	227	10	25
Metal·lúrgia	0	0	0
Comuns	2.319	230	323
Total	2.670	264	360

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un major percentatge de persones majors de 45 anys que en el conjunt, i presenta una notable masculinització, trenta punts percentuals superior a la mitjana, en paral·lel al perfil de l'ocupació sectorial.

La fabricació mecànica representa el 3,1 % de l'atur registrat a la comunitat i aquest ha crescut el 77 % en el període 2005 a 2009, tretze punts per davall del conjunt balear. L'atur ha crescut a tots els subsectors ocupacionals, però en termes absoluts tres quartes parts es deuen al creixement de l'atur entre els peons de les indústries manufactureres.

El volum de persones que cerquen feina al sector representa el 60 % del volum d'ocupació que hi ha, amb el subsector d'elements metàl·lics per a la construcció greument afectat per una reducció d'ocupació, generant-se un nivell de competència per les vacants i noves ocupacions alta excepte en les feines més qualificades i especialitzades.

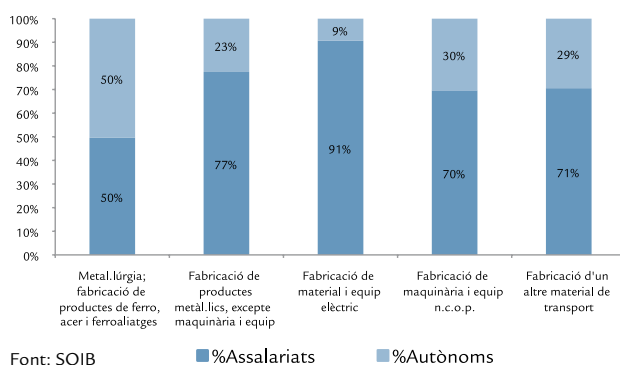
Les condicions de feina al sector estan emmarcades en el sector del metall estatal, codi de conveni núm. 9903435, de l'any 2006, i posteriorment s'han produït acords com el subscrit per UGT i la representació empresarial de FEBAME i ASEMA, per a la comunitat balear vigent durant 2008. Per a les principals ocupacions, se situa en els nivells baix i mitjà de la retribució mitjana actual.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Peons de les indústries manufactureres	15.000 € - 18.000 €	Completa
Xapistes i calderers	18.000 € - 21.000 €	Completa
Soldadors i oxitalladors	18.000 € - 21.000 €	Completa
Ferrers i forjadors	18.000 € - 21.000 €	Completa
Relotgers i mecànics d'instruments de precisió	18.000 € - 21.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

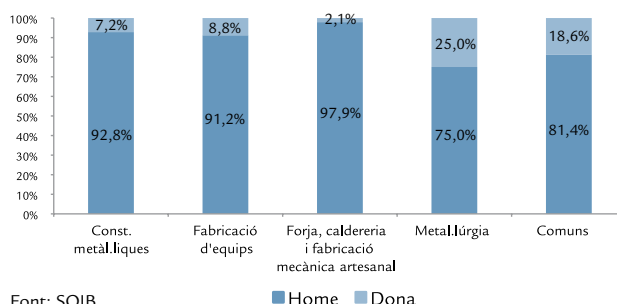
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Construccions metàl·liques	489	168	52 %
Fabricació d'equips	410	-36	-8 %
Forja, calderes i fabricació mecànica artesanal	289	-481	-63 %
Metal·lúrgia	8	4	100 %
Comuns	3.356	-2.110	-39 %
Total	4.552	-2.455	-35 %

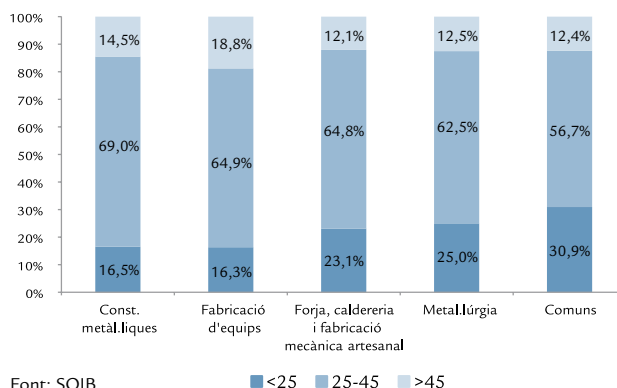
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Construcc. metàl·liques	41	28	217 %
Fabrica. d'equips	83	37	80 %
Forja, calderes fabric. mec. artesanal	225	171	314 %
Metal·lúrgia	-	-	-
Comuns	2.218	882	66 %
Total	2.567	1.118	77 %

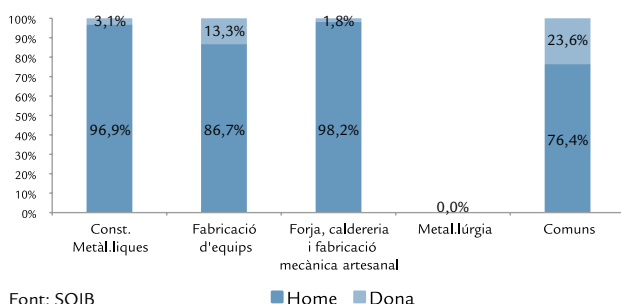
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Peons de les indústries manufactureres	1.931	59 %
Xapistes i calderers	333	10 %
Soldadors i talladors d'òxid	286	9 %
Ferrers i forjadors	262	8 %
Altres enginyers tècnics	94	3 %
Rellogers i mecànics d'instruments de precisió	85	3 %
Resta d'ocupacions	304	9 %
Total	3.294	100 %

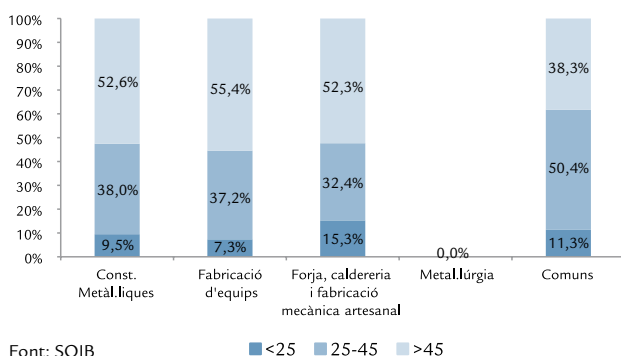
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

La família professional té 22 qualificacions professionals vigents, són majoria les dels nivells 2 i 3 de qualificació, és a dir, nivells que comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats.

L'ocupació principal en termes de feina i contractació està relacionada amb l'única qualificació de nivell 1, la bàsica, de les vigents. Es tracta de les operacions auxiliars de fabricació mecànica, de la qual hi ha a Menorca un programa de formació inicial per a joves que no han obtingut el grau en l'ensenyament obligatori.

Les Balears només disposen d'1 grup de cicles formatius professionals de la família, el de grau mitjà de mecanització professional. No s'imparteixen els altres quatre

títols de grau mitjà i cap dels sis de grau superior. Una associació empresarial, AITAME, ha reclamat la creació d'una escola per als oficis tradicionals.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de mecanització
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta de formació ocupacional és igualment limitada, de 3 cursos relacionats amb els oficis tradicionals metal·lúrgics.

Formació ocupacional	Hores
Taller de ferreria-forja	1.158
Soldador d'estructures metàl·liques lleugeres	280-955

Font: SOIB

L'oferta de formació universitària més relacionada amb la família professional la trobam a l'àrea de l'electrònica i automatismes.

El major pes relatiu de Menorca en nombre d'empreses i contractacions es reflecteix també en l'oferta formativa, ja que aquesta illa concentra tota l'oferta de formació professional inicial de la comunitat.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	-	1	-
CFGS	-	-	-
PQPI	-	1	-
Ocupacional	2	1	-
Universitària	4	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

La comunitat té una molt baixa oferta formativa del sector derivada del baix pes d'aquest en l'ocupació i de l'escàs atractiu de les feines tradicionals per als joves. Aquest fet genera dificultats per al desenvolupament de subsectors amb futur a les Balears, que en alguns casos provenen d'estructures gairebé artesanals. El creixement de les ocupacions de més qualificació s'hauria d'acompanyar d'una millora substancial de l'oferta de qualificació i formativa.

PERFELS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector fabricació d'equips		
Qualificació	Nivell	Hores
Disseny de calderes i estructures metàl·liques	3	600
Disseny de motlos i models	3	600
Disseny de productes de fabricació mecànica	3	600
Disseny de canonada industrial	3	480

Disseny d'estrís de processat de xapa	3	600
Fabricació i muntatge d'instal·lacions de canonada industrial	2	510
Qualificacions del subsector forja, calderes i fabricació mecànica artesanal		
Qualificació	Nivell	Hores
Calderes, fusteria i muntatge de construccions metàl·liques	2	600
Qualificacions del subsector metal·lúrgia i construccions metàl·liques		
Qualificació	Nivell	Hores
Disseny en la indústria naval	3	600
Gestió de la producció en fabricació mecànica	3	300
Fusió i colada	2	400
Mecanització per abrasió, electroerosió i procediments especials	2	600
Mecanització per arrencada de burbolla	2	600
Mecanització per tall i conformat	2	600
Emmotllament	2	400
Muntatge i posada en marxa de béns d'equip i maquinària industrial	2	600
Operacions auxiliars de fabricació mecànica	1	400
Producció en construccions metàl·liques	3	480
Producció en fosa i pulverimetal·lúrgia	3	500
Producció en mecanització, conformat i muntatge mecànic	3	600
Soldadura	2	600
Tractaments superficials	2	500
Tractaments tèrmics en fabricació mecànica	2	330

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Fosa
Joieria
Mecanització
Soldadura i calderes
Tractaments superficials i tèrmics
Cicles formatius de grau superior
Construccions metàl·liques
Desenvolupament de projectes mecànics
Disseny en fabricació mecànica
Òptica i protètica ocular
Producció per fosa i pulverimetal·lúrgia
Programació de la producció en fabricació mecànica

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de fabricació mecànica
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Grau d'Enginyeria Electrònica Industrial i Automàtica	UIB
Diplomatura Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial	UIB
Màster Universitari en Enginyeria Electrònica	UIB
Doctorat per la UIB d'Enginyeria Electrònica	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira del Cotxe d'Ocasí i Maquinària Agrícola	Manacor	Abril i novembre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació Patronal d'Industrials Metal·lúrgics de Menorca (APIME)	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació d'Industrials de Tallers Metal·lúrgics i Afins de Balears (AITAME)	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació d'Industrials del Metall de la Comarca de Manacor	-
Federació Balear d'Empreses del Metall (FEBAME)	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Gremi de Ferreters de Balears	
Associació de Ferreteries d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.es/index.php/pimeef-asociaciones/187
Associacions de professionals	
Associació d'Enginyers Industrials de les Balears	www.ingenierosindustriales.es/asociacion_territorial.php
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials Superiors de Balears	www.coeib.com/
Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Industrials de les Balears	www.coeti-balears.com/COETI-BALEAR-WEF/wfFondo1.aspx
Associacions de treballadors	
Sindicat Obrer Independent del Metall (SOIM)	-
CCOO de les Illes Balears	www.ib.ccoo.es/webbalears/
CCOO Federació d'Indústria	www.industria.ccoo.es/industria/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Consell General de Col·legis Oficials d'Enginyers Industrials (CGCIIES)	www.ingenierosindustriales.es/index.php
Consell General de Col·legis Oficials de Pèrits i Enginyers Tècnics Industrials	www.cogiti.es/
FERROFORMA, Fira internacional de Ferreteria	www.mundoferias.com/ferroforma/
BIEMH, Biennal Espanyola de la Màquina-Eina	www.mundoferias.com/biemh/
MAQUITEC, Fira Industrial	www.mundoferias.com/maquitech/
TRANSMET, Fira Internacional de la Siderúrgia, Maquinària i Equips i Subministraments	www.mundoferias.com/transmet/
Fundació del Metall per a la Formació, Qualificació i l'Ocupació	www.fmfce.org/es/

EL SECTOR FUSTA, MOBLE I SURO

La família professional Fusta, Moble i Suro està constituïda per dues àrees professionals: transformació de la fusta i del suro i fusteria i moble. A les Balears el sector gira entorn a l'activitat i ocupació en fusteria.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	343
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: fabricació de mobles	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	1.051
Empreses d'11 o més treballadors	73
% Empreses en el conjunt de les Balears	1,1 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	3.241
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,8 %
Nombre de contractes fets	1.442
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,7 %
Activitat principal per volum d'ocupació: fabricació de productes de fusta, senalla, espart	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Fusters (excepte fusters d'estructures metàl·liques)	
Muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars	
Ebenistes i treballadors assimilats	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar de fusteria (qualificació inicial)	
Fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble (grau mitjà)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- El sector fusta, moble i suro té un reduït pes dins de l'economia de les Balears, tant per volum de negoci com per importància de l'ocupació.
- Dues activitats econòmiques del sector (fabricació de mobles i fabricació de productes de fusta, suro, senalla i espart) concentren el major nombre d'empreses i afiliats, generant a més el volum més alt d'ingressos.
- El sector ha viscut en el darrer període un ajust en el nombre d'empreses i una dràstica reducció de la feina, propera al 40 %.
- El gran pes dels treballadors autònoms i de les microempreses configura un sector compost majoritàriament per petits tallers.
- Dues ocupacions són les més contractades: fusters (excepte fusters d'estructures metàl·liques) i muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars.
- La contractació està fortament masculinitzada. El 2009, el 96 % de la contractació estava formalitzada per homes.
- Malgrat que a Menorca es localitza gran part de l'activitat en fusta, moble i suro, no ofereix cap tipus de formació en aquest camp.

ESCENARI SECTORIAL

La importància del sector de la fusta i el moble a Espanya es troba no només en la quantitat d'empreses vinculades al sector, sinó també en el volum d'ocupació generada per aquestes, però aquesta producció està concentrada en quatre comunitats segons volum de negoci generat: Comunitat València, Catalunya, Galícia i Andalusia.

En els darrers anys el sector ha registrat un descens tant en nombre d'empreses com de treballadors. A aquest fet s'hi ha d'afegir el descens de les exportacions en gran part dels subsectors com mobles per a la casa, trespols i paviments, envasos i embalatges, i serradures. Aquest retrocés del sector a Espanya no només està originat per la competència d'empreses que provenen de països emergents, a través del baix cost de la mà d'obra, el dúmping social generalitzat i l'absència de compliment de normes tècniques, sinó que també prové de nombroses empreses ubicades en països industrialitzats europeus (Alemanya, França, Itàlia) molt més centrades en avantatges competitiu relacionats amb *inputs* de valor afegit, com la innovació de producte, el disseny, la qualitat, la distribució comercial o la logística entre

altres. El repte amb què es troba el sector per fer front a tal tendència és flexibilitzar la producció, millorar l'organització en xarxa i gestionar la funció comercial.

La situació a les Balears és molt similar a la del conjunt del sector a tot Espanya, amb la particularitat d'una major presència de tallers autònoms i petits en els quals més impacte pot tenir la contracció general d'activitat i més dificultats les estratègies de transformació del sector.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Malgrat l'escassa rellevància del sector a les Balears, Espanya té una important producció d'empreses vinculades al sector.

OPORTUNITATS

La demanda final és cada vegada més variable i personalitzada, cosa que implica diversificar l'oferta.

El repte per la innovació del producte, el disseny, la qualitat.

PUNTS FEBLES

Necessitat de generar contínues innovacions de producte.

Els sectors de producció tradicionals necessiten dissenyar estratègies de competitivitat amb la finalitat d'afrontar les novetats del mercat.

AMENACES

Els sectors tradicionals a dissenyar estratègies competitives que puguin manejar-se amb solvència en les noves condicions del mercat.

Dificultats empresarials per la competència en preus.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Fabricació de mobles
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; senalla i espart
Instal·lacions elèctriques, de canonades i altres instal·lacions en obres de construcció
Reparació i instal·lació de maquinària i equip
Altres indústries manufactureres
Indústries manufactureres n.c.o.p.
Fabricació de mobles
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; senalla i espart

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector artesanía en fusta
Artesans en fusta i materials similars
Senallers, fabricants de raspalls i treballadors assimilats
Escultors, pintors artistes i assimilats
Ocupacions del subsector fusteria i moble
Ajustadors de màquines de treballar la fusta
Fusters. (Excepte fusters d'estructures metàl·liques)
Encarregat d'operadors de màquines per fabricar productes de fusta
Muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars
Ocupacions del subsector primera transformació de la fusta i del suro
Operadors de màquines per fabricar productes de fusta i suro
Operadors de serradores, de màquines de contraxapat i d'instal·lacions connexes per al tractament de la fusta
Treballadors del tractament de la fusta i del suro
Ocupacions comunes dels subsectors
Ebenistes i treballadors assimilats
Encarregats de taller de fusta i caps d'equip en la fabricació
Gerent d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector de la fusta, moble i suro té un pes reduït dins de l'economia de les Balears. Actualment, la família professional representa el 0,8 % dels afiliats a la Seguretat Social i l'1,1 % de les empreses de les Balears. El volum de negoci que genera suposa l'1 % del total de les famílies professionals.

El 96 % de les empreses pertanyen a dues activitats de producció. Una mica més de la meitat de les empreses desenvolupen la seva activitat en la fabricació de productes de fusta, suro, senalla i espart. La segueix, a no molta distància, l'activitat de fabricació de moble que agrupa el 41 % de les empreses del sector.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Fabricació de productes de fusta, suro, senalla i espart	574	55 %
Fabricació de mobles	436	41 %
Indústries manufactureres n.c.o.p.	21	2 %
Serrat i raspallat de la fusta	20	2 %
Total	1.051	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* fusta, moble i suro	0,8
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 en fusta, moble i suro	21 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 fusta, moble i suro	3 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 207 empreses
* Milions d'euros

La dimensió mitjana de les empreses del sector de fusta, moble i suro és de 3 treballadors per empresa. D'aquesta manera, l'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa correspon amb les microempreses. El pes d'aquesta tipologia d'empreses al sector és del 88,5 %.

En el període 2005-2009 la família professional ha perdut un 11 % del seu teixit empresarial. Les activitats que més han baixat en nombre d'empreses han estat altres indústries manufactureres (-26 %) i indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; senalla i espart (-13 %).

El sector representa una petita part del volum de negoci total de les empreses no financeres que hi ha a les Balears, concretament el volum d'ingressos estimat per al 2008 del sector és de 343 milions d'euros, representant el 0,6 % del conjunt de les empreses ubicades a les Balears.

D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 registra un augment del 21 %, encara que se situa 7 punts percentuals per davall del conjunt de la comunitat autònoma. Les activitats de fabricació de mobles junt amb la fabricació de productes de fusta, suro, senalla i espart tenen una importància notable en el conjunt del sector, ja que concentren el 53 % i el 44 % dels ingressos respectivament.

La primera empresa quant a volum de negoci genera gairebé el 7 % dels ingressos de la família professional, i és 28 vegades superior als ingressos mitjans per empresa del sector. La localització de les principals empreses per volum de negoci és Manacor (6 empreses) i Palma (5 empreses). La distribució de les empreses per illes dife-

reix lleugerament de la del conjunt de famílies professionals, havent-hi més concentració de l'activitat a l'illa de Menorca (17 %).

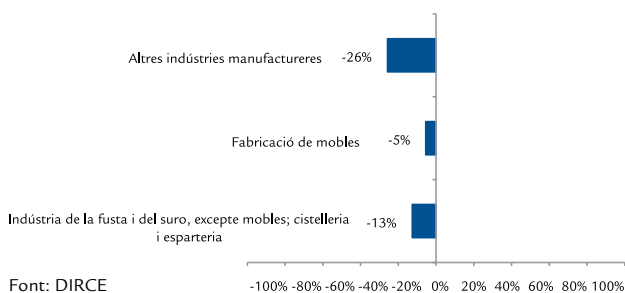
El sector del moble es troba en una crisi profunda derivada de la combinació de la crisi al sector immobiliari -que ha reduït de manera dràstica la demanda del sector- i de la creixent competència internacional tant en preu com en qualitat dels productes. Això ha conduït a un ajust important que pot continuar els anys que vénen.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Mobles Riera Pasqual SL	Manacor	23	48
Fusteria Vicens SL	Palma	6	44
Fusteria Nord i Sapi SL	Llucmajor	5	39
Colono Mobiliari SL	Manacor	5	24
Verd Neix SL	Alaior	5	33
Fusteria Font SA	Pollença	4	25
Torrens Equipaments de Cuines SA	Vilafranca de Bonany	4	18
València Rattan, SA	Palma	4	27
Poliformes Especials SA	Palma	3	24
Mobles Valca SL	Manacor	3	n.d
Portes Sansó SL	Manacor	3	19
Miguel Riera Fullana SL	Manacor	3	n.d
Mareva Fusteria SL	Palma	3	n.d
Mobles J Llodrà SL	Manacor	3	24
Fusteria Juan Jaume SA	Palma	2	35

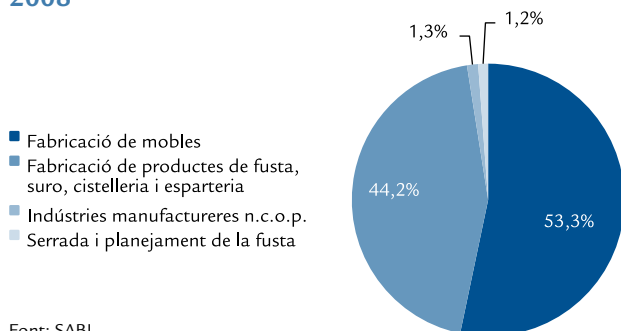
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

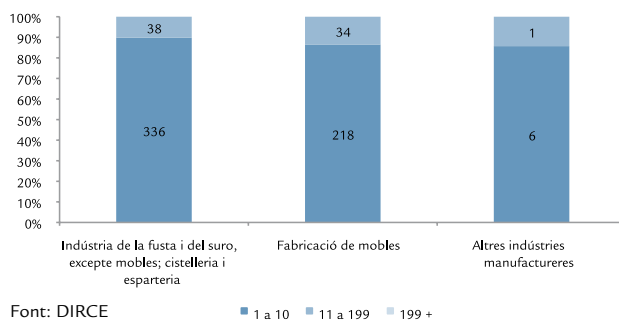
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

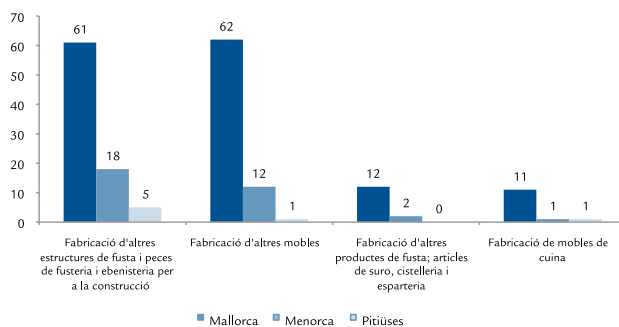
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 207 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en fusta, moble i suro, amb 3.241 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,8 % del total d'ocupació de les Balears i està fortament concentrada en dues principals activitats (fabricació de productes de fusta i fabricació de mobles), que ocupen el 95 % dels afiliats del sector. En el darrer període ha sofert una dràstica reducció de la feina, del 37 % dels ocupats en el sector, gairebé 1.900 persones.

El percentatge d'afiliats al règim autònoms en la família professional de fusta, moble i suro és lleugerament elevat, representant el 38 % dels afiliats del sector (17 punts percentuals superior al del conjunt de famílies professionals). Per subsectors econòmics, aquest percentatge d'autònoms arriba a representar el 41 % dels treballadors en el cas de la indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; senalla i espart.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Fabricació de productes de fusta	1.721	53 %
Fabricació de mobles	1.354	42 %
Serrat i raspallat de la fusta	149	5 %
Indústries manufactureres n.c.o.p.	17	1 %
Total	3.241	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Fusters (Excepte fusters d'estructures metàl·liques)	926	64 %
Muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars	202	14 %
Ebenistes i treballadors assimilats	128	9 %
Treballadors del tractament de la fusta i del suro	98	7 %
Escultors, pintors artistes i assimilats	60	4 %
Artisans en fusta i materials similars	9	1 %
Operadors de màquines per fabricar productes de fusta i suro	8	1 %
Resta d'ocupacions	11	1 %
Total	1442	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, el 78 % de les contractacions pertanyen a les feines de fusters i a muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars. El subsector que més contractació registra és el de fusteria i moble que, amb 1.129 contractes formalitzats el 2009, agrupa el 78 % del total.

La contractació del sector està fortament masculinitzada a qualsevol dels subsectors que formen la família professional. Per al conjunt de la família el percentatge de la contractació masculina representa el 96 % dels contractes formalitzats durant el 2009. Quant a l'edat dels contractats, aquesta segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals.

En el període 2005-2009 únicament el subsector de primera transformació de la fusta i del suro registra un augment de la contractació que, amb 113 contractes més, augmenta un 6 %.

La important reducció de l'ocupació al sector convida a plantejar-se un canvi substancial en les estratègies d'empresa i en les expectatives professionals. Referent al moble, només mitjanes empreses molt tecnificades o petites molt especialitzades podran mantenir-se en el mercat. Pel que respecte a la fabricació en fusta, només la diferenciació i la qualitat podran sostenir la feina dels professionals fusters, en un context en què la competència per les vacants comença a ser important.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en fusta	56	6	7
Fusteria i moble	808	149	172
Primera transformació de la fusta i del suro	88	9	16
Comuns	20	79	33
Total	1.035	191	217

Comparant la distribució territorial general amb la de la família fusta, moble i suro, destaca l'augment del pes de Menorca (13,2 %). La distribució relativa de la demanda de feina és diferent de la distribució de les empreses: 79,9 % a Mallorca, 11,1 % a les Pitiüses i 7,1 % a Menorca

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals feines demandades estan en concordança amb les feines més contractades. Així, el 76 % de les persones que demanen feina ho fan en la feina de fusters (excepte fusters d'estructures metàl·liques).

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en fusta	62	7	16
Fusteria i moble	1.022	116	143
Primera transformació de la fusta i del suro	14	-	-
Comuns	101	13	8
Total	1.199	136	167

Font: SOIB

Quant al perfil de la persona que demana per edat, destaca un elevat percentatge de persones majors de 45 anys en la feina de primera transformació de la fusta i del suro (63,3%).

El 85,3 % de les persones que demanen feina ho fan al subsector de fusteria i moble.

El sector de la fusta, moble i suro comptabilitzava el 2009 1.260 desocupats, un 49 % més que el 2005. Aquest increment està per davall del conjunt de les famílies professionals, que és del 90 %. Durant el 2009, l'1,2 % de l'atur registrat a les Balears procedia d'aquesta família. El subsector que aglutina més nombre d'aturats és fusteria i moble que, amb 1.022 aturats, representa el 85 % de la família professional. L'ocupació que agrupa més nombre d'aturats del sector és la de fusters (excepte fusters d'estructures metàl·liques), amb un pes del 77 %, seguit pel de muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars (9 %).

Fuster és la feina que registra més quantitat de contractes però, al seu torn, és la que té més desocupats de la família, en una proporció de 1:1.

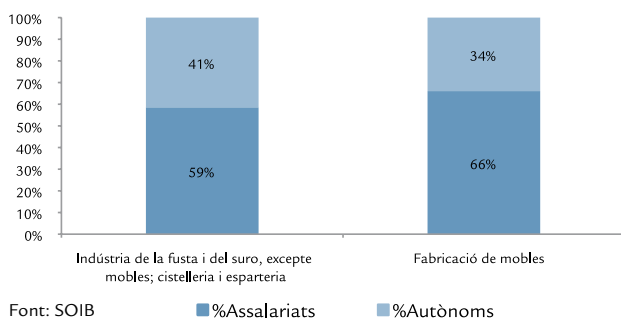
Les condicions de feina al sector estan molt determinades pel segment d'activitat i la mida de l'empresa. Per a les principals ocupacions, se situa en els nivells baix i mitjà-baix de la retribució mitjana actual.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Fusters. (Excepte fusters d'estructures metàl·liques)	12.000 € - 15.000 €	Completa
Muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars	12.000 € - 15.000 €	Completa
Ebenistes i treballadors assimilats	12.000 € - 15.000 €	Completa
Escultors, pintors artistes i assimilats	n.d	n.d
Gerent d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

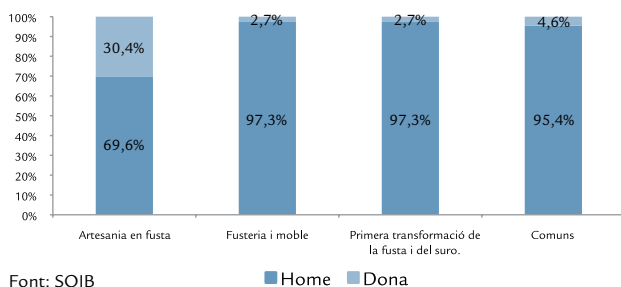
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

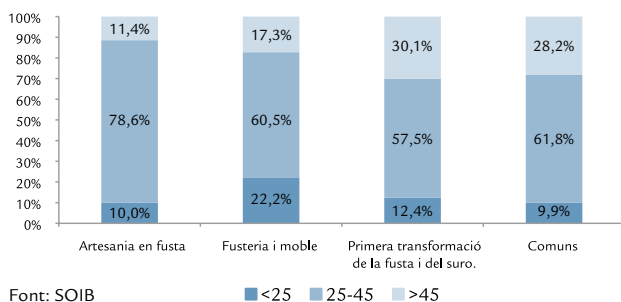
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en fusta	69	-22	-24 %
Fusteria i moble	1129	-870	-44 %
Primera transformació de la fusta i del suro	113	6	6 %
Comuns	131	-165	-56 %
Total	1.442	-1.051	-42 %

Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Perfils de contractació segons edat, 2009

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en fusta	68	16	93 %
Fusteria i moble	1.090	4	511 %
Primera transf. de fusta i suro	11	20	53 %
Comuns	91	16	28 %
Total	1.260	55	49 %

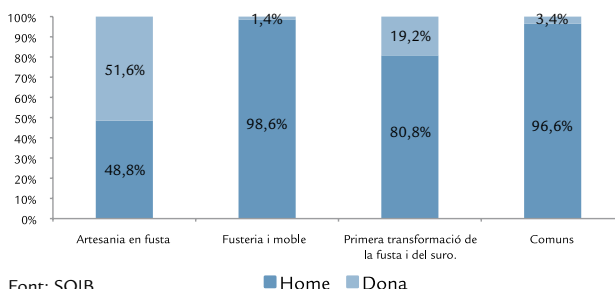
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

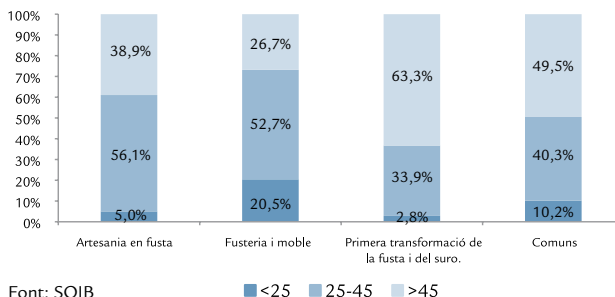
Ocupació	Demandants	Pes
Fusters. (Excepte fusters d'estructures metàl·liques)	1.146	76%
Muntadors acobladors de productes de fusta i de materials similars	135	9%
Ebenistes i treballadors assimilats	99	7%
Escultors, pintors artistes i assimilats	76	5%
Resta d'ocupacions	46	3%
Total	1.502	100%

Font: SOIB.

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 19 qualificacions professionals vigents, són majoria les del nivell 2 de qualificació, és a dir, nivell que comprèn competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són les relacionades amb el subsector fusteria i moble.

A les Balears, l'oferta formativa al sector de fusta, moble i suro es redueix al programa de qualificació professional inicial d'auxiliar de fusteria i al cicle formatiu de grau mitjà de fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble. Malgrat la gairebé inexistència d'oferta formativa, en l'actualitat el Ministeri d'Educació té dissenyats i aprovats quatre títols professionals de grau mitjà i dos de grau superior.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble
IES Politècnic (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta formativa a les Balears del sector fusta, moble i suro és únicament:

- Cicle de grau mitjà en fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble
- Programa de qualificació professional inicial d'auxiliar de fusteria

Menorca, malgrat ser una de les illes on es localitza l'activitat del sector de fusta, moble i suro a les Balears, no ofereix cap tipus de formació en l'actualitat.

Formació ocupacional	Hores
No hi ha formació ocupacional de la família	-

Font: SOIB

La distribució general de la formació oferida es localitza a Mallorca i a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	1	-	-
CFGS	-	-	-
PQPI	1	-	1
Ocupacional	-	-	-
Universitària	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector fusteria i moble			
Qualificació	Nivell	Hores	
Acabat de fusteria i moble	2	490	
Aplicació de vernissos i laques en elements de fusteria i moble	1	210	
Instal·lació d'elements de fusteria	2	420	
Instal·lació de mobles	2	550	
Muntatge de mobles i elements de fusteria	2	450	
Muntatge i instal·lació de construccions de fusta	2	480	
Projectes de fusteria i moble	3	570	
Projectes d'instal·lació i moblament	3	390	
Qualificacions del subsector primera transformació de la fusta i del suro			
Qualificació	Nivell	Hores	
Serrat de fusta	2	400	
Fabricació d'objectes de suro	1	240	
Fabricació de taulers de partícules i fibres de fusta	2	300	
Fabricació de taps de suro	1	400	
Mecanització de fusta i derivats	2	490	
Obtenció de xapes, taulers contraplacats i rexapats	2	300	
Organització i gestió de la producció en indústries del moble i de fusteria	3	510	
Planificació i gestió de la fabricació en indústries de fusta i suro	3	570	
Preparació de la fusta	2	330	

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Fusteria i moble
Fabricació a mida i instal·lació de fusteria i moble
Fabricació industrial de fusteria i moble
Transformació de fusta i suro
Cicles formatius de grau superior
Desenvolupament de productes en fusteria i moble
Producció de fusta i moble

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de fusteria
IES Politècnic (Palma)
Escola d'Art (Sant Josep)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
14/3/2008	Conveni col·lectiu arts gràfiques, manipulats de paper, cartó, editorials i indústries auxiliars
10/11/2009	Conveni col·lectiu suro
21/10/2010	Conveni col·lectiu estatal per a les indústries de formes, tacons, falques, pisos i cambrillons de fusta i suro
7/12/2007	Conveni estatal de la fusta
30/1/2008	Pastes, paper i cartó
12/3/1988	Tradema (transformats de la fusta)

Font: MTIN

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació Patronal d'Indústries d'Elaboració de la Fusta de Balears	http://patronalfusta.com/
Associació Empresarial de la Fusta i Olivera de Balears	-
Associació Sindical d'Empreses de Fusteria, Ebenisteria i Afins de Menorca	www.aecam.es
Centre Tecnològic Balear de la Fusta	http://www.cetebal.com/
Associació de Comerciants de Mobles de les Balears	http://www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associacions de treballadors	
Sindicat comarcal de la fusta de comissions obreres de Manacor	http://www.ib.ccoo.es/webbalears/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Federació de la fusta i suro de la comunitat autònoma de les Illes Balears	-
Federació mallorquina de la fusta i del moble	http://www.dpa-balears.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
CONFEMADERA. Confederació Espanyola d'Empresaris de la Fusta	http://www.confefusta.es/
FEIM. Federació Espanyola d'Indústries de la Fusta	http://www.feim.org/
Federació Europea de Fabricants de Palets i Embalatges en Fusta	http://www.fefepb.org/

EL SECTOR HOTELERIA I TURISME

La família professional Hoteleria i Turisme inclou les activitats d'allotjament, restauració i turisme, al costat de les activitats d'informació i animació turística, els parcs d'atraccions, les activitats recreatives diverses, el joc i l'atenció a passatgers en mitjans de transport. Les activitats d'allotjament i restauració suposen més del 80 % de l'ocupació i contractació del sector a les Balears.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	10.433
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	32 %
Activitat principal per volum d'ingressos: agències de viatges i operadors	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	11.389
Empreses d'11 o més treballadors	156
% Empreses en el conjunt de les Balears	12 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	76.998
% Ocupats en el total de les Illes Balears	19 %
Nombre de contractes realitzats	74.796
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	35 %
Activitat principal per volum d'ocupació: restaurants i llocs de menjar	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Cambrers, bàrmans i assimilats	
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambreres de pis) i altres establiments similars	
Cuiners i altres preparadors de menjar	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar de serveis de restauració (qualificació inicial)	
Tècnic en cuina i gastronomia (títol professional)	
Diplomatura en Turisme (formació superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- És el principal sector de l'economia balear tant per volum de negoci com per importància de la feina, liderant les contractacions. Malgrat la reducció d'activitat i feina durant la crisi, ha guanyat pes sobre el total de les Illes Balears en el darrer període, ocupant a un de cada cinc treballadors.
- Combina majoritàriament empreses de fins a 10 treballadors al costat de grans empreses líders, amb una presència important d'autònoms en la restauració.
- La feina i la contractació es concentra en perfils professionals de qualificació baixa: cambrers, cuiners i personal de neteja. Així, el grup més contractat el 2009 al sector és el de dona d'entre 25 i 45 anys.
- Mosso d'equipatge, tècnic d'activitats turístiques i cap de cuina són els perfils en què més ha crescut la contractació.
- Augmenta la competència en les ocupacions bàsiques en un mercat de treball amb gran nombre de demandants de feina i creix la demanda dels perfils de qualificació mitjana: caps i tècnics.
- Disposa d'una àmplia oferta formativa en tots els nivells professionals, des de la formació inicial a la superior.

ESCENARI SECTORIAL

L'activitat del sector ha tornat a prendre impuls el 2010, gràcies a la reactivació del mercat exterior i la caiguda dels preus finals, però queda lluny encara del màxim de 2006. Les principals tendències de l'activitat continuen marcades per la disminució de l'estada i la despesa mitjanes, la compra autònoma i el problema de l'intrusisme i l'oferta no legalitzada. El producte 'sol i platja' és el de més presència però s'observen creixements importants en segments com l'agroturisme, turisme esportiu i de salut i el turisme de congressos i convencions.

Els reptes del sector són la potenciació de l'oferta turística complementària (senior, nàutica, golf, cicloturisme, salut, congressos i convencions), i la generació d'imatge de marca de qualitat consolidada amb una major diversificació als mercats emissors. Per a això és imprescindible la millora de la qualitat-preu i l'experiència a tot el sector, amb l'extensió de la gestió turística basada en les noves tecnologies i l'augment de la formació especialitzada, particularment per atendre els nous perfils professionals. La inversió en les infraestructures i la qualitat mediambiental es presenten com a principis transversals necessaris

per a la sostenibilitat d'una indústria bàsica per al desenvolupament del benestar i l'ocupació en la comunitat.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Importància de la feina i la contractació al sector. Hi ha empreses líders en els seus mercats a l'àmbit internacional.

OPORTUNITATS

Noves activitats i feines en els segments en creixement i en l'oferta turística complementària. Demanda creixent de perfils de qualificació mitjana.

PUNTS FEBLES

Estacionalitat i elevada rotació en la feina. Sota pes de les petites i mitjanes empreses.

AMENACES

Dificultats empresarials per la competència en preus. Pressió a la baixa de la qualitat en les activitats i feines a causa de la crisi.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09	
Serveis d'allotjament	
Hotels i allotjaments similars	
Allotjaments turístics i altres allotjaments de curta estada	
Càmping i aparcaments per a caravanes	
Altres allotjaments	
Serveis de menjars i begudes	
Restaurants i llocs de menjars	
Provisió de menjars preparats per a esdeveniments i altres serveis de menjars	
Establiments de begudes	
Activitats d'agències de viatges, operadors turístics, relacionats	
Activitats d'agències de viatges i operadors turístics	
Altres serveis de reserves i activitats relacionades	
Organització de convencions i fires de mostres	
Activitats de jocs d'atzar i messions	

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector allotjament	
Direcció de departament d'operacions en empreses d'hoteleria	
Gerència d'hotels amb menys de 10 assalariats	
Gerència d'altres empreses d'hostalatge amb menys de 10 assalariats	
Gerència d'altres empreses d'hostalatge sense assalariats	
Gerència de pensions amb menys de 10 assalariats	
Gerència de pensions sense assalariats	
Gerències d'hotels sense assalariats	
Bugaders, planxadores i assimilats	
Mossos d'equipatge i assimilats	
Ocupacions del subsector restauració	
Hostesses o cambrers d'avió i de vaixell	
Cambrers, bàrmans i assimilats	
Cuiners i altres preparadors de menjar	
Gerència d'empreses de restauració amb menys de 10 assalariats	
Gerència d'empreses de restauració sense assalariats	
Caps de cuiners, cambrers i assimilats	
Ocupacions del subsector turisme	
Agents de viatge	
Empleats d'agències de viatges	
Guies i hostesses de terra	
Recepcionistes en establiments diferents d'oficina	
Tècnics d'empreses i activitats turístiques	
Ocupacions comunes dels subsectors	
Majordoms, ecònoms i assimilats	
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambreres de pis) i altres establiments similars	

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Hoteleria i Turisme és sens dubte el principal sector d'activitat de la comunitat, tant per entitat pròpia -volum de negoci, feina i nombre d'empreses- com perquè manté interrelacions estratègiques amb altres activitats econòmiques, fonamentalment comerç al detall, construcció residencial, transport, i serveis personals; d'aquí el seu potencial de creació d'ocupació indirecte.

Tres quartes parts de les empreses de la família es dediquen a la restauració, seguides de les empreses hoteleres i d'altres allotjaments. Les empreses dedicades a activitats d'agències de viatges representen un escàs 3% del total, però són estratègiques a la cadena de valor i volum de negoci del sector.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Restaurants i llocs de menjars	4.617	41 %
Establiments de begudes	3.754	33 %
Hotels i allotjaments similars	949	8 %
Allotjaments turístics i altres allotjaments de curta estada	692	6 %
Activitats d'agències de viatges i operadors turístics	386	3 %
Provisió de menjars preparats per a esdeveniments i altres serveis de menjars	369	3 %
Activitats de jocs d'atzar i messions	344	3 %
Resta d'activitats	278	2 %
Total	11.389	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* Hoteleria i Turisme	4,2
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 Hoteleria i Turisme	17 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 Hoteleria i Turisme	10 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 2.106 empreses.

*Milions d'euros

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa és molt característica: les microempreses de la família superen en 8 punts percentuals la proporció del conjunt balear, concentrant-se en més de tres quartes parts en serveis de menjars i begudes. Conviven així cadenes hoteleres i d'agències de viatges líders nacionals i internacionals amb una presència majoritària de microempreses. La proporció de petites i mitjanes empreses és 9 punts inferior al conjunt autonòmic.

En el període 2005-2009 la família professional ha perdut empreses en totes les activitats, si bé la pèrdua conjunta ha estat lleu, de l'1 %. L'activitat que més ha disminuït en nombre d'empreses ha estat serveis de menjars i begudes (-128), el subsector amb més empreses, encara que les agències de viatges han estat les que han sofert una major pèrdua relativa. Malgrat això, el sector inclou dues de les activitats amb més empreses: restaurants i establiments de begudes, que ocupen el lloc tercer i cinquè del rànquing d'activitats de la comunitat.

El sector representa una part molt destacada del volum de negoci total de les empreses no financeres que hi ha a les Illes Balears, superior als deu mil milions d'euros (2008) i que representa el 32 % del total. La presència d'empreses turístiques multinacionals es tradueix en uns ingressos per empresa extraordinàriament alts, que superen el conjunt balear en més de 2 milions d'euros per empresa.

D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 augmenta un 17 %, encara que se situa 11 punts per sota del conjunt de la comunitat. L'evolució dels resultats de les empreses en el període 2004-08 ha estat positiva, si bé 10 punts inferior a la comunitat, tractant-se d'un sector molt sensible als canvis conjunturals de cicle econòmic.

Les activitats d'agències de viatges i d'hotels tenen una importància estratègica en el conjunt del sector i en la comunitat, ja que concentren el 54 % i el 36 % dels ingressos respectivament. Les activitats de restaurants i establiments de begudes tenen un pes en termes d'ingressos molt inferior a l'afiliació que registren. Aquestes activitats destaquen per concentrar la majoria de les ocupacions contractades (cambrers, personal de neteja i cuiners).

Respecte a les principals empreses del sector s'ha de dir que s'han inclòs a la família professional administració i gestió aquelles empreses que cotitzen en els codis d'activitats corresponents. Així apareixen a dita família i no en aquesta la plataforma de serveis i inversions turístiques Globalia Corporación Empresarial, -primera empresa en termes d'ingressos en Balears, con 3.342 milions d'euros en 2008-, Arabella Hoteles e Inversiones de España SA (amb 52MM€ d'ingressos) y Hoteles y Club de Vacaciones SA (ingressos de 37MM€).

Descomptades aquestes empreses, les nou primeres empreses amb uns ingressos superiors als 100 milions d'euros concentren el 52 % dels ingressos i el 32 % dels treballadors, i representen el 16 % dels ingressos de la comunitat. De les 15 primeres empreses en termes d'ingressos, 10 es localitzen a Palma i 3 a Lluçmajor.

La distribució de les empreses i de la demanda i oferta d'ocupació manté proporcions similars entre illes. En conjunt, el 76 % de les empreses es localitzen a Mallorca, el 17 % a les Pitiüses i el 8 % a Menorca. Aquesta distribució es manté entre les principals activitats, encara que es pot ressaltar que les Pitiüses concentren el 20 % de les empreses d'allotjaments. Les activitats que concentren més del 80 % de les empreses a Mallorca són les d'agències de viatges i els establiments de begudes.

El pes econòmic tan rellevant i la diversitat i qualitat del teixit empresarial, amb la presència de segments d'activitat en creixement i activitats complementàries, fa d'aquesta família una de les principals oportunitats de feina i desenvolupament professional a les Illes Balears.

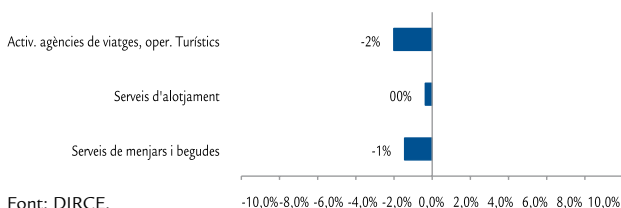
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Sol Meliá SA	Palma	1.202	18.811
Viajes Halcón SA	Lluçmajor	1.082	2.602
Viajes Iberia SA	Palma	941	1.868
Travelplan Business SA	Lluçmajor	794	542
Hotelbeds SL	Palma	315	n.d

Jumboturismo SA	Palma	260	444
Viajes Ecuador SA	Lluçmajor	250	223
Jumbo Tours España SL	Palma	161	207
Touropredador Viva Tours SA	Palma	123	128
Viajes Iberoservice España SL	Palma	97	472
Empty Leg SL	Marratxí	92	98
Hotelbeds Spain SL	Palma	73	769
Viajes Barceló SL	Palma	66	651
Barceló Arrendamientos Hoteleros SL	Palma	62	839
Grup Empreses Alonso Mari SA	Eivissa	58	661

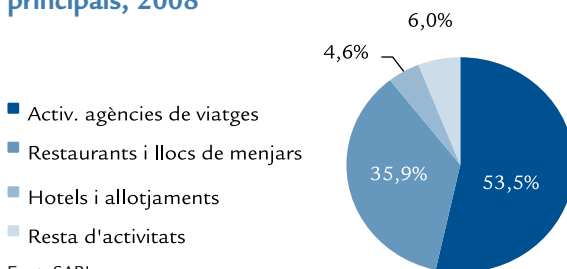
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

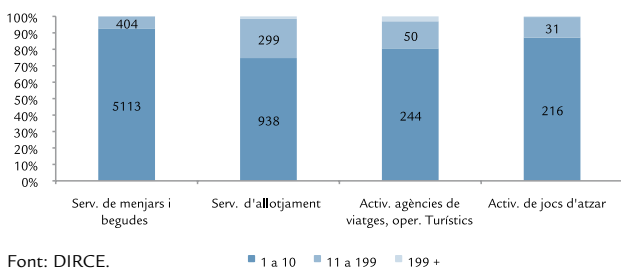
Font: DIRCE.

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

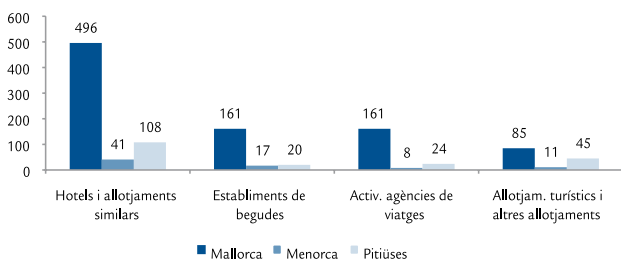
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 2.106 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en l'Hoteleria i Turisme, amb més de 75.000 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 19 % del total de la comunitat i està fortament concentrada en les tres principals activitats (hotels, restaurants i bars), que ocupen al 84 % dels afiliats del sector.

De les tres principals activitats, les activitats d'hotels i allotjament són les més significatives en termes de feina, ja que són les que tenen més afiliats (38 %) i menys empreses (8 %), la qual cosa expressa una mida mitjana molt superior.

En conjunt, les activitats relacionades amb la restauració ocupen 35.620 treballadors, que representen un 46 % del sector i el 9 % del total dels afiliats a les Balears. L'afiliació al sector s'ha reduït lleugerament en el període 2005-2009, un 3 %, dos punts percentuals per sobre del descens en nombre d'empreses.

Destaca l'existència d'un 30% d'empleats autònoms en els serveis de menjars i begudes. Tot i això, per al conjunt de la família la proporció d'empleats autònoms és un inferior al sector respecte a les Balears.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Hotels i allotjaments similars	28.939	38 %
Restaurants i llocs de menjars	20.262	26 %
Establiments de begudes	15.358	20 %
Allotjaments turístics i altres allotjaments de curta estada	4.653	6 %
Activitats d'agències de viatges i operadors turístics	4.095	5 %
Provisió de menjars preparats per a esdeveniments i altres serveis de menjars	1.497	2 %
Activitats de jocs d'atzar i missions	1.315	2 %
Resta d'activitats	879	1 %
Total	76.998	100 %

Font: SOIB

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Cambrers, bàrmans i assimilats	28.656	38,3 %
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambreres de pis) i altres establiments similars	24.413	32,6 %
Cuiners i altres preparadors de menjar	11.810	15,8 %
Recepcionistes en establiments diferents d'oficina	3.199	4,3 %
Caps de cuiners, cambrers i assimilats	1.764	2,4 %
Bugaders, planxadors i assimilats	1.065	1,4 %
Guies i hostesses de terra	1.054	1,4 %
Resta d'ocupacions	2.835	3,8 %
Total	74.796	100 %

Quant a les ocupacions, el 86,70 % de les contractacions pertanyen a les ocupacions de cambrers, personal de neteja

i cuiners. El subsector que més contractació registra és el de restauració, que aglutina el 57,0 % del total.

La contractació del sector està lleugerament feminitzada. Els subsectors amb una clara feminització de la contractació són el d'allotjament i el de turisme, en els quals superen el 60%. La restauració es caracteritza per tenir una contractació gairebé paritària pel que fa a gènere. Quant a l'edat dels contractats, aquesta segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals.

En el període 2005-2009 hi ha tres ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: mossos d'equipatge (ha crescut un 51,2 %), tècnic d'empreses i activitats turístiques (un 38,6 %) i cap de cuiners, cambrers i assimilats (un 3 %). Destaca també el fet que algunes de les professions més contractades i amb més creixement (animadors comunitaris, músics i socorristes) tenen una clara relació amb l'activitat turística tot i que pertanyen a altres famílies professionals.

El mercat de treball en l'hoteleria i turisme està determinat per l'estacionalitat i una elevada rotació: en un any es realitzen tants contractes com ocupacions té el sector.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Allotjament	1.447	212	471
Restauració	29.593	3.829	9.333
Turisme	4.222	443	772
Comuns	18.125	2.557	4.111
Total	53.387	7.041	14.687

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7 % a Menorca. Si es compara aquesta amb la de la família hoteleria i turisme, destaca el menor pes percentual de Mallorca (71,1 %).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades. Així doncs, el 77,7 % dels demandants de feina ho fan en l'ocupació de personal de neteja o en la de cambrers. La distribució relativa de la demanda d'ocupació és pràcticament la mateixa que la distribució de les empreses: 76 % a Mallorca, 16 % a les Pitiüses i 8 % a Menorca.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Allotjament	636	83	156
Restauració	11.483	1.046	2.820
Turisme	2.425	249	503
Comuns	19.657	2.103	3.745
Total	34.201	3.481	7.224

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones majors de 45 anys en ocupacions relacionades amb l'allotjament i de personal de neteja.

El 34,2 % dels demandants de feina ho fan al subsector de restauració, seguit a distància pel de turisme (7,1 %).

Hoteleria i Turisme és la família professional amb més nombre d'aturats. L'increment experimentat entre 2005 i 2009 ha estat important, del 61,6 %, però se situa 29,3 punts percentuals per sota del conjunt de les famílies. Durant el 2009, el 30,1 % de l'atur registrat a les Balears procedia d'aquesta família. L'ocupació que aglutina el major nombre és el de la neteja (35,4 %) seguida per la de cambrers (14,3 %) i cuiners (5,5 %). Igualment, aquestes tres ocupacions són les que han registrat un major increment del nombre d'aturats.

Les característiques formatives requerides per a les cinc principals ocupacions més demandades són amb estudis obligatoris, a excepció del recepcionista en establiments diferents d'oficina, en el qual es requereix titulació i idiomes.

El volum de demandants de feina en el sector representa gairebé el 60 % del volum d'ocupació en l'actual conjuntura, generant-se una alta competència per les vacants i noves ocupacions.

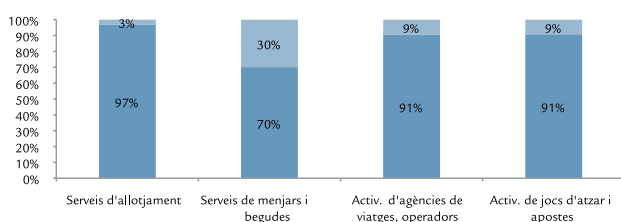
Les condicions de feina al sector estan molt determinades pel segment d'activitat i la mida de l'empresa, que està relacionada amb el nivell de qualificació de les ocupacions. Per a les principals ocupacions, se situa en els nivells baix i mitjà-baix de la retribució mitjana actual, encara que determinats perfils en cuina i hoteleria presentin ofertes amb retribucions superiors a la mitjana. D'altra banda, és característica del sector l'organització de la feina per torns, les jornades de sis dies setmanals i la notable presència dels contractes fixos discontinus relacionats amb l'estacionalitat.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Personal de netejad'oficines, hotels (cambreres de pis) i altres establiments	10.000 €-18.000 €	Torns -completa
Cambrers, bàrmans i assimilats	12.000 €-18.000 €	Torns -completa
Cuiners i altres preparadors de menjar	12.000 €-21.000 €	Completa
Recepcionistes en establiments diferents d'oficina	21.000 €-25.000 €	Torns -completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: TGSS

■ %Assalariats ■ %Autònoms

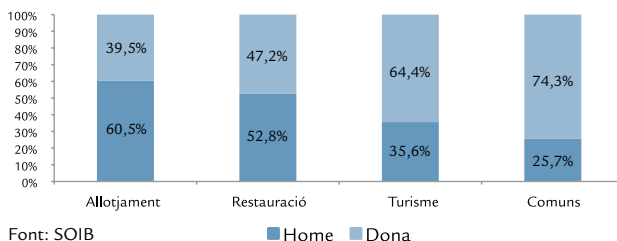
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Allotjament	2.128	3	0,1 %
Restauració	42.611	-5.110	-10,7 %
Turisme	5.418	-1.504	-21,7 %
Comuns	24.639	-7.673	-23,7 %
Total	74.796	-14.284	-16,0 %

Font: SOIB

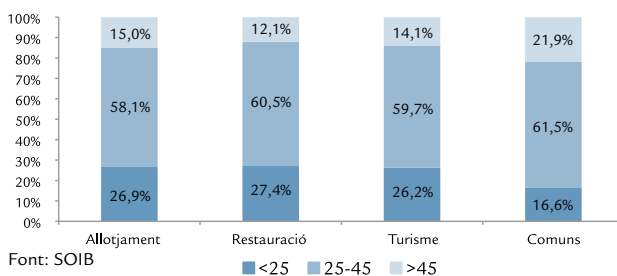
Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

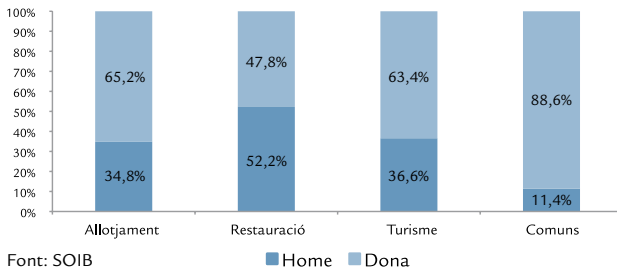
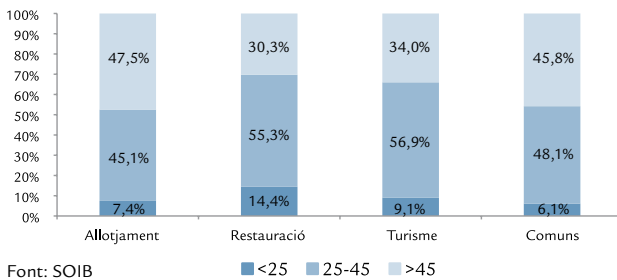
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Allotjament	453	139	44,1 %
Restauració	8.451	3.053	56,6 %
Turisme	1.607	409	34,2 %
Comuns	14.618	5.982	69,3 %
Total	25.129	9.582	61,6 %

Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Personal de neteja d'oficines, hotels (cambreres de pis) i altres establiments similars	24.664	54,9 %
Cambrers, bàrmans i assimilats	10.230	22,8 %
Cuiners i altres preparadors de menjar	4.184	9,3 %
Recepcionistes en establiments diferents d'oficina	2.315	5,2 %
Majordoms, ecònoms i assimilats	840	1,9 %
Caps de cuiners, cambrers i assimilats	644	1,4 %
Bugaders, planxadors i assimilats	618	1,4 %
Resta	1.411	3,1 %
Total	44.906	100,0 %

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009**Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009**

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 21 qualificacions professionals vigents, són majoria les dels nivells 2 i 3 de qualificació. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, i es pot considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears, són:

- Recepció
- Gestió de pisos i neteja en allotjaments
- Operacions bàsiques de restaurant i bar
- Cuina
- Serveis de bar i cafeteria
- Serveis de restaurant
- Direcció en restauració
- Direcció i producció en cuina
- Guia de turistes i visitants

Hi ha unes altres 4 qualificacions que estan en desenvolupament, i a causa del seu caràcter emergent o especialitzat, poden suposar una oportunitat de feina. Aquestes són:

- Direcció i producció en pastisseria
- Guarda de refugis i albergs de muntanya
- Operacions per al joc en establiments de bingo
- Activitats per al joc en taules de casinos

Les Illes Balears tenen 22 cicles formatius de la família professional d'Hoteleria i Turisme, 12 de grau mitjà i 10 de grau superior. En aquest àmbit de qualificació professional, s'ha aprovat la creació en la comunitat del Centre Nacional de Referència de la família professional Hoteleria i Turisme.

Les taules següents mostren en detall els cicles i centres on es duen a terme.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de cuina i gastronomia
IES Alcúdia (Alcúdia)
IES Puig de sa Font (Son Servera)
IES Calvià (Calvià)
ES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
IES Juníper Serra (Palma)
IES Isidor Macabich (Eivissa)
IES Guillem Colom Casasnovas (Sóller)
IES Marc Ferrer (St. Francesc Xavier)
Cicle de serveis en la restauració
IES Alcúdia (Alcúdia)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
IES Juníper Serra (Palma)
IES Isidor Macabich (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de gestió d'allotjaments turístics
IES Alcúdia (Alcúdia)
IES Juníper Serra (Palma)
IES Calvià (Calvià)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
Cicle d'agències de viatges
IES Calvià (Calvià)
IES Isidor Macabich (Eivissa)
IES Juníper Serra (Palma)
Cicle d'informació i comercialització turístiques
IES Juníper Serra (Palma)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
Cicle de restauració
IES Juníper Serra (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Auxiliar de serveis de restauració, de la qual hi ha 10 grups (aproximadament 150 participants), dirigida a joves que no han obtingut el graduat d'ESO
- Tècnic en cuina i gastronomia, de la qual hi ha 8 grups (aproximadament 160 participants), i per la qual s'obté un títol professional
- Estudis de grau i postgrau de les universitats, particularment la diplomatura en Turisme

L'oferta de formació ocupacional per subsectors professionals es distribueix de la manera següent: 7 cursos del subsector restauració, 5 cursos del subsector turisme i 4 cursos del subsector allotjament.

Formació ocupacional	Hores
Agent de desenvolupament turístic	550
Anglès professional per al turisme	90
Creació i gestió de viatges combinats i esdeveniments	360-680
Cuina	130-810

Cuina creativa i d'autor	30
Operacions bàsiques de càtering	220
Operacions bàsiques de pisos en allotjaments	380
Operacions bàsiques de pisos en allotjaments: posada a punt de zones comunes	150
Operacions bàsiques de pisos en allotjaments: rentat de roba	245
Operacions bàsiques de restaurants i bars	300
Operacions bàsiques de serveis de càtering	220
Planificació, programació i operació de viatges combinats	60
Promoció turística i local i informació al visitant	270-690
Recepció en allotjaments	90-645
Serveis de bar i cafeteria	230-240
Serveis de restaurant	245-580
Tècniques culinàries	260

Font: SOIB

Les Balears tenen una àmplia formació universitària relacionada amb la família professional d'Hoteleria i Turisme, tant oficial com a títol propi. Destaca la varietat en l'oferta de màsters relacionats amb el camp del turisme.

L'estratègia de diversificació turística i de millora de la qualitat-preu del sector combinada amb un mercat de treball dinàmic però amb una alta proporció de demanants, situen l'especialització i la millora de la qualificació com les estratègies més clares per augmentar les oportunitats de feina i el creixement professional.

La distribució general de la formació oferta es localitza en un 64 % a Mallorca, un 18 % a Menorca i un 18 % a les Pitiüses. Dels 51 cursos ocupacionals, destaca l'oferta d'11 cursos a Menorca i de 10 a les Balears.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	7	2	3
CFGS	7	2	1
PQPI	13	1	3
Ocupacional	30	11	10
Universitària	6	2	1

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector allotjament		
Qualificació	Nivell	Hores
Recepció	3	600
Operacions bàsiques de pisos en allotjaments	1	390
Allotjament rural	2	540
Gestió de pisos i neteja en allotjaments	3	420
Qualificacions del subsector restauració		
Qualificació	Nivell	Hores
Operacions bàsiques de cuina	1	350
Operacions bàsiques de restaurant i bar	1	270
Cuina	2	810
Rebosteria	2	420
Operacions bàsiques de càtering	1	240

Serveis de bar i cafeteria	2	630
Serveis de restaurant	2	540
Direcció en restauració	3	810
Direcció i producció en cuina	3	1110
Gestió de processos de servei en restauració	3	630
Sommelieria	3	630
Operacions bàsiques de pastisseria	1	360

Qualificacions del subsector turisme		
Qualificació	Nivell	Hores
Venda de serveis i productes turístics	3	510
Animació turística	3	750
Creació i gestió de viatges combinats i esdeveniments	3	570
Guia de turistes i visitants	3	690
Promoció turística local i informació al visitant	3	570

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Cuina i gastronomia	
Serveis en restauració	
Cicles formatius de grau superior	
Agències de viatges	
Agències de viatges i gestió d'esdeveniments	
Allotjament	
Animació turística	
Direcció de cuina	
Direcció de serveis de restauració	
Gestió d'allotjaments turístics	
Guia, informació i assistències turístiques	
Informació i comercialització turístiques	
Restauració	

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de cuina	
IES Alcúdia (Alcúdia)	
IES Calvià (Calvià)	
IES Capdepera (Capdepera)	
CEE Son Ferriol (Palma)	
Fund. Inst. Soci. S'Estel (Palma)	
IES Puig de sa Font (Son Servera)	
IES S'Arenal (Llucmajor)	
Programa d'auxiliar de serveis de restauració	
IES Alcúdia (Alcúdia)	
IES Calvià (Calvià)	
IES Juníper Serra (Palma)	
IES Guillem Cifre de Colonya (Pollença)	
IES Santanyí (Santanyí)	
IES Colom Casasnovas (Sóller)	
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)	
IES Isidor Macabich (Eivissa)	
IES Balàfia (St. Joan de Labritja)	
IES Marc Ferrer (St. Francesc Xavier)	

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Diplomatura en Turisme	Escola Universitària de Turisme
	Escola Universitària de Turisme del Consell Insular d'Eivissa
	Escola Universitària de Turisme Felipe Moreno
Màster Universitari de Direcció i Planificació de Turisme	Facultat de Ciències Socials i Jurídiques
Màster en Economia del Turisme i del Medi Ambient	Facultat de Ciències Socials i Jurídiques
Doctorat per l'UIB Economia del Turisme i Medi Ambient	Facultat de Ciències Socials i Jurídiques
Màster en Gestió Turística (títol propi UIB)	Facultat de Ciències Socials i Jurídiques
Especialista Universitari en Dir. d'Empreses Turístiques	Curs presencial a Menorca

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
02/08/1996	Acord laboral d'àmbit estatal per al sector d'hoteleria
BOE-A-2009-15825	Conveni col·lectiu estatal per al sector d'agències de viatges

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires vinícoles	Municipi	Mes
Fira del Vi	Pollença	Abril
Fira del Vi i el Formatge	Estellencs	Maig
Fira des Vi	Binissalem	Setembre
Fira de tardor- Fira del Vi	Consell	Octubre
Fira del Vi Novell	Santa Maria del Camí	Novembre
Altres fires	Municipi	Mes
Nupcial	Palma	Novembre
Enamorats	Son Servera	Maig
Fira de l'Esclata- sang i de la Muntanya	Mancor de la Vall	Novembre
Fires d'alimentació	Municipi	Mes
Fira del Caragol	Sant Jordi	Maig
Fira del Pebre Bord	Felanitx	Oct.
Fira de sa Mel	Llubí	Nov.
Fira de l'Oli i del Gerret	Sóller	Nov.
Fira Dolça	Esporles	Oct.
Fira de sa Perdiu	Montuiri	Nov.
Fira de la Sípia	Alcúdia	Abril
Mostra de la Llampuga	Cala Rajada	Oct.
Fires de turisme	Municipi	Mes
FTS- IMEDOC. Saló del turisme sostenible	Palma	Oct.

PRINCIPALS ASSOCIACIONS EMPRESARIALS BALEARS

Associacions del subsector allotjament	
Associació d'empresaris de viles turístiques de vacances	www.mallorcavillas.org/
Associació d'empreses d'habitatges turístics de vacances de Menorca	www.viturme.com
Associació Hotelera de Cales de Mallorca	www.fehm.info
Associació Hotelera de Menorca	www.ashome.es
Federació Empresarial Hotelera d'Eivissa i Formentera	www.fehif.net
Federació Empresarial Hotelera de Mallorca	www.fehm.info/
Associacions del subsector restauració	
Associació Empresarial de Restauració de Mallorca	www.restauracio.org
Associació de Càtering d'Eivissa i Formentera	http://catering-ibiza.com/
Associació Menorquina de Cafeteries, Bars i Restaurants	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-bares-y-restaurantes
Associacions del subsector turisme	
Agrup. empres. d'agències de viatges de les Balears	www.aviba.net/
Asoc. de profes. de turisme	www.aept.org
Associació d'Empreses Nàutiques de les Balears	www.aenb.es/
Asoc. Prov. d'Empresaris d'Activitats Marítimes de les Balears (APEAM)	www.apeam.com
Associacions del subsector transversals	
Asoc. Empres. D'Hoteleria i Restauració de Menorca	www.menorcarestaurants.com
Associacions de treballadors	
CHTJ-UGT Fed. de Comerç, Hoteleria-Turisme i Joc	www.ugt.es/federaciones/cecomercio
Fed. d'Hoteleria i Turisme Comissions Obreres Illes Balears	www2.ccoo.es/fecoht
CHTJ-UGT Fed. Comerç, Hoteleria-Turisme i Joc	www.ugt.es/federaciones/cecomercio

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Federació Espanyola d'Hoteleria	www.fehr.es
Institut per a la Qualitat Turística Espanyola	www.icte.es/ESP/m/1/Inicio/Inicio
Federació d'Associacions de Bàrmans d'Espanya	www.federacionabe.com/fabe/
Associació Espanyola de Professionals del Turisme	www.aept.org
Associació Empresarial d'Agències de Viatges Espanyoles	www.aedave.es
Col·legi de Guies Turístics de les Balears	www.colegioguiasib.com/index.php

EL SECTOR IMATGE PERSONAL

La família professional Imatge Personal està enquadrada dins de l'activitat de serveis personals, diferenciant-se dues àrees principals: estètica i perruqueria.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	347
% Sobre el total dels ingressos de les empreses totals de les Illes Balears	0,2 %
Activitat principal per volum d'ingressos: altres serveis personals	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	2.797
Empreses d'11 o més treballadors	34
% Empreses en el conjunt de les Balears	3 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	7.005
% Ocupats en el total de les Illes Balears	1,7 %
Nombre de contractes realitzats	1.679
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,8 %
Activitat principal per volum de feina: altres serveis personals	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa	
Direcció de departament d'operacions en empreses de serveis personals	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Auxiliar de perruqueria (qualificació inicial)	
Perruqueria (grau mitjà)	
Taller d'estilisme (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- És un sector de poc pes en l'economia balear, la tretzena activitat amb més ingrés del conjunt de famílies professionals a les Balears.
- La feina ha crescut el 10 % en el sector els darrers anys.
- El 97 % de les empreses del sector són microempreses. La dimensió mitjana de les empreses és de 2,5 treballadors per empresa.
- La contractació es concentra en l'ocupació de perruquers (barbers), especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats.
- Aquesta mateixa ocupació és la setena de la comunitat per creixement de la contractació en el període de 2005 a 2009.
- El percentatge dels afiliats al règim autònom en la família professional d'imatge personal és molt elevat, representant el 46 % del sector.
- El perfil de contractació és el de dona entre 25 i 45 anys d'edat.
- Disposa d'una àmplia oferta formativa en tots els nivells professionals, des de la formació inicial a la superior.

ESCENARI SECTORIAL

En l'actualitat és un sector que està en alça gràcies a la creixent preocupació de la població per la seva imatge personal i el manteniment del seu estat físic. Aquest tipus de demanda és més acusada en àrees urbanes i zones turístiques que incloguin oferta turística de tipus *wellness*.

Les empreses del sector es caracteritzen per oferir serveis de proximitat al consumidor, aproximant aquests serveis als clients en el seu àmbit domiciliari, llocs de feina o llocs on s'ofereix com a complement d'una altra activitat, exemple: hotels, gimnasos i similars.

El sector està en profunda transformació, evolucionant des de les perruqueries tradicionals de senyors (barber) a subsectors relacionats amb la cura corporal i l'estètica, oferint per a això una àmplia oferta de serveis interrelacionada de maneres molt diverses.

Aquesta evolució s'ha vist molt influïda per l'aparició de noves tendències i estils que influeixen en la concepció

de bellesa i estètiques, que sempre vénen acompanyades de nous productes cosmètics, tècniques d'aplicació i aparells de tecnologia avançada que s'incorporen constantment al funcionament de l'activitat.

En aquest sentit, és un sector que cada vegada es professionalitza en els diferents serveis oferits, i per a això necessita treballadors versàtils amb un constant reciclatge i formació permanent per oferir les darreres tendències i tècniques del sector. Per aquest motiu, el sector econòmic d'imatge personal és altament competitiu, generant una amalgama d'empreses que inclouen des d'autònoms, passant per petites empreses de proximitat fins a franquícies.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

La gran presència de petites empreses permet una millor flexibilitat i adaptabilitat als cicles econòmics.

Incorporació de grans corporacions que permeten generar tendència.

OPORTUNITATS

Malgrat la crisi, la imatge personal continua generant interès en la societat.

Es decanta per la qualitat dels serveis i dels tractaments.

PUNTS FEBLES

Control constant dels costos per fer front a l'elevada competència.

Sector extremadament atomitzat.

AMENACES

Dificultats empresarials per la competència en preus.

Baixa implantació d'eines informàtiques per a una gestió correcta.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09

Altres serveis personals

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions dels subsectors comuns

Direcció de departament d'operacions en empreses de serveis personals, neteja i similars
--

Gerència d'empreses de serveis, cures personals, neteja i de similars sense assalariats

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Imatge personal, amb 2.797 empreses el 2009, representa el 3 % de les empreses localitzades a les Balears. El volum de negoci que genera la converteix en la tretzena activitat amb més ingrés del conjunt de famílies professionals a les Balears.

La classificació actual, amb la qual s'ha realitzat l'anàlisi, no permet discernir entre diferents subsectors d'activitat de la mateixa família professional. Per aquest motiu, l'anàlisi de l'activitat es realitza únicament del conjunt de la família.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitats	Empreses	Pes
Altres serveis personals	2.797	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* imatge personal	0,5
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 imatge personal	23%
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28%
Creixement treballadors 04-08 imatge personal	5%

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 118 empreses

La dimensió mitjana de les empreses del sector d'imatge personal és de 2,5 treballadors per empresa. Així, l'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa es correspon amb les microempreses. El pes d'aquesta tipologia d'empreses al sector és del 97,5 %, i és la família professional amb més nombre de microempreses.

En termes absoluts, imatge personal és el sisè sector d'activitat amb més increment d'empreses registrat entre el període 2005 i 2009 que, amb una variació de 245 empreses més, registra un increment del 10 %.

El volum d'ingressos estimat per al 2008 del sector a les Balears és de 347 milions d'euros, representant el 0,6 % del conjunt de les empreses ubicades a les Balears.

Els ingressos mitjans per empresa del sector és de mig milió d'euros, 1,4 milions inferior a la mitjana d'ingressos per empresa del conjunt de les Balears el 2008.

D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008, augmenta un 23 %, encara que se situa 5 punts per davall del conjunt de la comunitat autònoma.

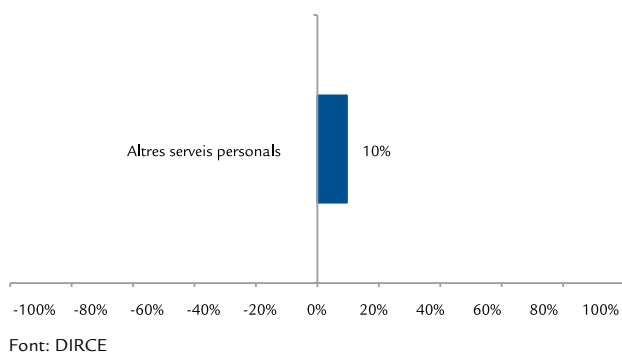
La distribució de les empreses per illes difereix lleugerament de la del conjunt de famílies professionals, havent-hi més concentració de l'activitat a l'illa de Mallorca (85 %).

L'augment del nombre d'empreses i la creixent preocupació de la població per la seva imatge personal i el manteniment del seu estat físic fa d'aquesta família un sector d'oportunitat per a la feina a les Illes Balears.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (milers €)	Empleats
Pompes fúnebres Eivissa SA	Palma	2.795	25
Segura Mora perruquers SL	Palma	1.471	37
Serveis funeraris d'Inca SL	Inca	1.129	12
Hair Force One SL	Palma	1.068	34
Activa spa & hotel SL	Palma	965	7
Alfredo Ubiedo SL	Palma	947	17
Carmen Cárdenas SL	Palma	641	19
Is For You Body Care SL	Marratxí	591	22
Cota Palma SL	Palma	590	12
Udo Walz SL	Palma	536	7
Fabi Mela SL	Palma	535	13
Jescavi SL	Santa Maria del Camí	532	23
Marjo Perruqueries SL	Palma	491	15
Francisco Segura perruquers SL	Palma	469	19
Lloret Ortega servei de pompes fúnebres Sóller SL	Sóller	460	7

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

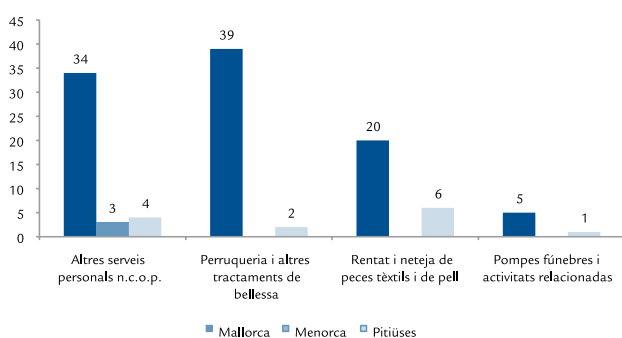
Activitat	Mill. d' €	Pes
Altres serveis personals	57	100 %

Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La família professional Imatge Personal comptabilitza el 2009 un total de 7.005 afiliats a la Seguretat Social, un 6 % menys que el 2005. L'ocupació que genera més contractes és la de perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats que, amb 1.642 contractes formalitzats durant el 2009, representa el 98 % de la contractació del sector.

El percentatge d'afiliats al règim d'autònoms en la família professional d'imatge personal és molt elevat, representant el 46 % dels afiliats del sector (25 punts percentuals superior al del conjunt de famílies professionals).

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitat	Afiliats	Pes
Altres serveis personals	7.005	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats	1.642	98 %
Direcció de departament d'operacions en empreses de serveis personals, neteja i similars	37	2 %
Total	1.679	100 %

Font: SOIB

La contractació del sector està feminitzada, ja que el 83 % de la contractació és per a dones. Així, el pes de la contractació femenina del sector és 38 punts percentuals superior a la mitjana de les famílies professionals.

Per edats, el 55 % de les contractacions estan formalitzades per persones amb edat compreses entre els 25 i 45 anys, seguida pels menors de 25 anys amb una representació del 39 %. La contractació de majors de 45 anys és relativament baixa si es compara amb la mitjana de les famílies, que és 9 punts percentuals superior.

Per al període 2005-2009, l'afiliació al sector d'imatge personal baixa un 6 %; malgrat això, l'ocupació de perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats és la setena ocupació amb més increment de contractes en termes absoluts a les Illes Balears. L'increment d'aquesta ocupació és del 48 %, fet que suposa formalitzar 529 contractes més que el 2005.

El mercat de treball en imatge personal està molt concentrat en l'ocupació de perruquers i especialistes en tractaments de bellesa, i és una de les feines amb més increment de contractacions a les Balears.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Total	1.324	115	240

Hi ha una relativa concentració de l'activitat a l'illa de Mallorca a causa del caràcter de proximitat de l'activitat als centres de demanda. En aquest cas, és normal que el sector es trobi més estès a Mallorca pel seu volum poblacional, juntament amb el major nombre de turistes. Aquest fet també es comprova en les dades de demandants de feina.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades. Així, la totalitat dels demandants de feina ho fan en l'ocupació de perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Total	1.487	128	277

Font: SOIB

Quant al perfil del sol·licitant per edat, destaca un elevat percentatge de persones menors de 25 anys en ocupacions relacionades amb perruqueria i bellesa. Igual com en la contractació, el percentatge de demandants de feina majors de 45 anys és menor a la mitjana de les famílies professionals.

El 2009, el sector d'imatge personal registrava un total de 1.464 desocupats, un 70 % més que el 2005. Malgrat l'increment, la variació se situa 21 punts percentuals per sota del conjunt de les famílies.

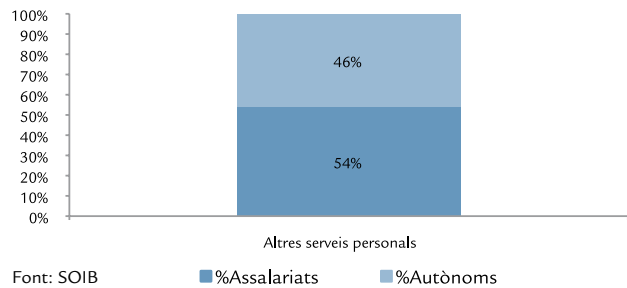
Les característiques formatives requerides per a les cinc principals ocupacions més demandades són amb estudis postobligatoris, tant reglats com a títol propi, de formació relacionada a la feina a fer. La retribució salarial està molt condicionada a la feina feta dins de l'activitat.

Característiques contractuals de les 3 ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats	12.000 € - 18.000 €	Parcial - Completa
Direcció de departament d'operacions en empreses de serveis personals, neteja i similars	n.d	Completa
Gerència d'empreses de serveis, cures personals, neteja i de similars sense assalariats	n.d	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

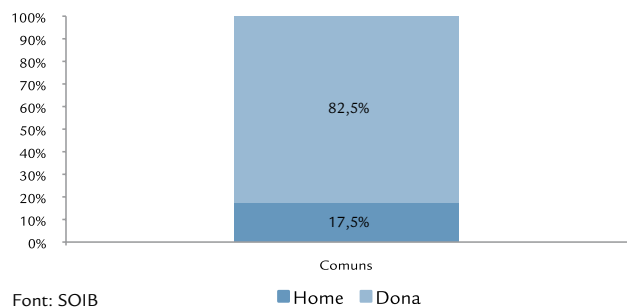
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

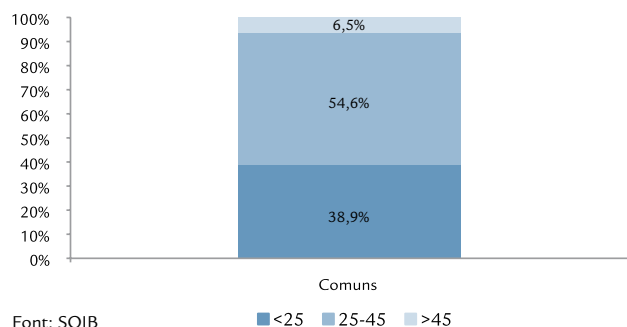
Subsector	2009	Diferència	Variació
Total	1.679	563	51%

Font: SOIB.

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Perfils de contractació segons edat, 2009

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Total	1.464	604	70 %

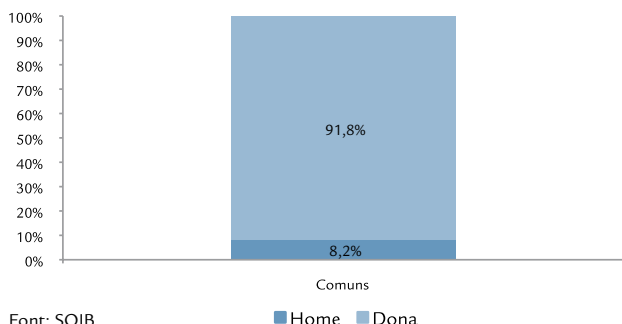
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Perruquers, especialistes en tractaments de bellesa i treballadors assimilats	1.893	100 %
Total	1.893	100 %

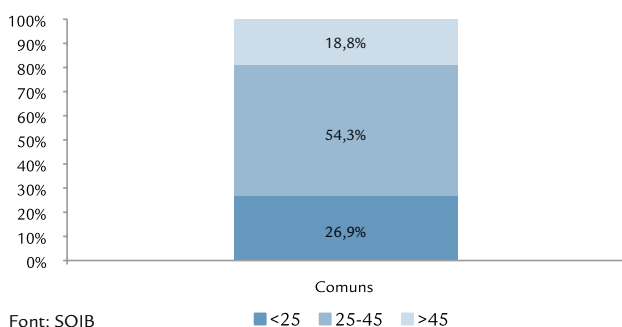
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 14 qualificacions professionals vigents, són majoria les de nivell 3 de qualificació, és a dir, nivell de competència que comprèn activitats que requereixen de fonaments científics i tècnics per a dur a terme determinades activitats. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions del sector.

Les Illes Balears disposen de 2 cicles formatius de la família professional Imatge Personal, 1 de grau mitjà i 1 de grau superior.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'estètica personal decorativa
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
Cicle de perruqueria
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Cap de Llevant (Maó)
IES Quartó de Portmany (Sant Antoni de Portmany)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

El sector és present en la formació ocupacional amb una oferta formativa de 16 cursos ocupacionals durant el tercer trimestre del 2010. La durada mitjana d'aquesta formació oscil·la entre 13 i 1.158 hores, depenent del programa.

Formació ocupacional	Hores
Cures estètiques de mans i peus	360
Curs de maquillatge professional, tendències	13
El massatge estètic	30
Esteticista	460
Hidrotermal	195
Massatge estètic manual i mecànic	120
Noves tècniques i tendències en el sector de la perruqueria	16
Perruquer/a	500
Serveis auxiliars de perruqueria	330
Taller d'estilisme	1158
Tècniques d'estètica	200
Tècniques de massatge al cos humà	16

Font: SOIB

Finalment, a les Balears s'ofereixen tres titulacions de formació superior en el sector d'imatge personal: màster en medicina estètica, màster en wellness i especialista universitari en Medicina Estètica.

La distribució general de la formació oferida es localitza en un 77 % a Mallorca, un 13 % a Menorca i un 10 % a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	2	1	1
CFGS	1	-	-
PQPI	4	1	1
Ocupacional	13	2	1
Universitària	3	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

L'oferta formativa en imatge personal està orientada a dos sectors d'activitat diferenciats. D'una banda, la formació professional i ocupacional focalitzada sobretot en activitats de perruqueria i estètica i, per una altra, la formació superior orientada al camp de la salut i benestar.

PERFELS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector estètica		
Qualificació	Nivell	Hores
Bronzejat, maquillatge i depilació avançada	3	450
Cures estètiques de mans i peus	2	330
Hidrotermal	3	480
Maquillatge integral	3	540
Massatges estètics i tècniques sensorials associades	3	420
Serveis auxiliars d'estètica	1	330
Serveis estètics d'higiene, depilació i maquillatge	2	510
Tractaments capil·lars estètics	3	390
Tractaments estètics	3	480

Qualificacions del subsector perruqueria		
Qualificació	Nivell	Hores
Perruqueria	2	840
Perruqueria tècnica i artística	3	630
Serveis auxiliars de perruqueria	1	300
Qualificacions comunes als subsectors		
Qualificació	Nivell	Hores
Assessoria integral d'imatge personal	3	810
Caracterització de personatges	3	103

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Caracterització
Estètica personal decorativa
Perruqueria
Cicles formatius de grau superior
Assessoria d'imatge personal
Estètica

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de perruqueria
IES Llucmajor (Llucmajor)
IES Joan Taix (sa Pobla)
IES Quartó de Portmany (Sant Antoni de Portmany)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Cap de Llevant (Maó)
Programa d'estètica
IES Politècnic (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Màster en medicina estètica	UIB
Màster en wellness	UIB
Especialista universitari en Medicina Estètica	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Saló Internacional d'Estètica, Perruqueria i Spa	Palma	Maig

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació d'Empreses de Perruqueries de les Balears	www.anepeluqueros.es/AnePeluqueros/Asociaci%F3n/Asociaciones/Palma%20de%20Mallorca
Associació de Comerciants de Perfumeria	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació d'Esteticistes de les Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mv=1&mh=3
Associació Balear de Cosmètica i Perfumeries Especialitzades	-
Associació de Perruqueries d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.com/index.php/pimeef-asociaciones/216
Gremi Provincial d'Artesans Perruquers de les Balears	-
Gremi de Perruqueries de la Petita i Mitjana Empresa de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mv=1&mh=3
Federació d'Associacions de Perruqueria i Estètica de les Balears	-
Federació d'Esteticistes de les Illes Balears	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Agrupació Balear d'Estètica i Teràpies Naturals	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació Balear de Centres d'Hidroteràpia i Spàs	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associacions de professionals	-
Associació Professional de Perruqueries i Perruquers de les Balears	-
Associació Professional de Perruqueria de Menorca	-
Associació Professional d'Estètica de Menorca	-
Associacions de treballadors	-
Associació Sindical d'Esteticistes de Balears (ASINEBA)	http://asineba.blogspot.com/
Associació Sindical d'Empresaris Perruquers de Senyors d'Eivissa i Formentera	-

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Saló Look Internacional, Fira de la Imatge i l'Estètica Integral	www.ifema.es/ferias/salonlook/default.html
Associació Nacional de Perfumeria i Cosmètica (STANPA)	www.stanpa.com/
Cosmobelleza	www.cosmobelleza.com/
Saló Internacional Cosmobelleza and Wellness	www.cosmobelleza.com/es/feria.cosmo

EL SECTOR IMATGE I SO

La família professional Imatge i So comprèn les feines dels subsectors de cinema, televisió, fotografia, so i espectacle en viu.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	320
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,4 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	1.394
Empreses d'11 o més treballadors	50
% Empreses en el conjunt de les Balears	1,5 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	3.720
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,9 %
Nombre de contractes realitzats	2.776
% Contractes sobre el total a les Illes Balears	1,3 %
Activitat principal per volum d'ocupació: activitats de creació, artístiques i espectacles	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Músics, cantants i ballarins d'espectacles a cabarets i similars	
Actors i directores de cinema, ràdio, televisió, teatre i assimilats	
Fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Laboratori d'imatge (grau mitjà)	
Cicle de realització d'audiovisuals i espectacles (grau superior)	
Tècnic de so (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- *Imatge i so té un pes reduït dins de l'economia de les Balears tant per volum de negoci com per importància de la feina.*
- *Les activitats de creació, artístiques i espectacles són les que concentren més quantitat d'empreses i ocupació.*
- *El sector ha crescut tant en nombre d'empreses com en treballadors, i es la quarta família professional en creixement de l'ocupació a les Balears.*
- *Les principals empreses tant per volum de negoci, com per contractació es localitzen a Palma.*
- *Les feines més contractades són: les de músics, cantants i ballarins d'espectacles en cabarets i similars i actors i directores de cinema, ràdio, televisió, teatre i assimilats. Formen part de les 25 ocupacions en què més ha crescut la contractació en el període 2005-2009.*
- *La majoria de les feines de la família tenen un component vocacional i d'especialització professional alt.*
- *La contractació del sector segons gènere i edat té uns valors similars a la mitjana; excepte en so, en què predominen els homes i té una distribució per edat amb presència de joves i majors de 45 anys.*
- *Al subsector d'activitats de comunicació audiovisual hi ha una taxa de temporalitat important.*
- *Hi ha una oferta suficient de formació professional relacionada amb tècniques de la imatge i realització, però no consten estudis relacionats amb les principals feines per contractació en la comunitat.*

ESCENARI SECTORIAL

Des d'una perspectiva global, és un sector que no és fortament present a la comunitat de les Illes Balears. A Espanya l'activitat del sector d'imatge i so es localitza a Madrid i Barcelona.

L'evolució dels darrers anys del sector d'imatge i so s'ha vist influïda per una sèrie de canvis que han incidit tant en la producció com en els canals de venda. Els factors que han produït aquest canvi són:

- Difusió de la tecnologia digital
- Implantació de la televisió digital terrestre
- Enfortiment de l'ús d'Internet
- Entrada de la tecnologia de darrera generació als mòbils

La incorporació i la implantació d'aquests factors en els sistemes de producció ha generat que la major part dels subsectors de la família professional imatge i so s'hagin adaptat a aquesta nova realitat, generant nous perfils de feina. Per tot això s'ha requerit una adaptació formativa

concorde a la nova realitat del sector de la producció. D'altra banda, a les Balears el sector té un fort impuls a causa de la seva vinculació amb activitats complementàries al turisme, que articula activitats amb gran presència dels principals oficis artístics i de la comunicació.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Increment del volum de negoci dels espectacles en viu.
Creixement de la feina al sector.

OPORTUNITATS

Nous models de negoci que complementin els tradicionals.
Diferenciació d'activitats i serveis relacionats amb el turisme.

PUNTS FEBLES

Davallada en els ingressos dels seus models tradicionals.
Temporalitat i rotació en determinades activitats.

AMENACES

Davallada dels ingressos per venda de suports físics.
Elevat consum de serveis audiovisuals per mitjans no comercials.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió, enregistrament de so i edició musical
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió
Activitats de creació, artístiques i espectacles
Activitats de programació i emissió de ràdio i televisió
Activitats de programació i emissió de televisió
Activitats de radiodifusió
Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats
Reproducció de suports enregistrats
Edició
Edició de programes informàtics
Altres activitats professionals, científiques i tècniques
Activitats de fotografia

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector activitats de la comunicació audiovisual
Actors i directors de cinema, ràdio, televisió, teatre i assimilats
Coreògrafs i ballarins
Escriptors, periodistes i assimilats
Locutors de ràdio, televisió i altres presentadors
Models de moda, art i publicitat
Músics, cantants i ballarins d'espectacles a cabarets i similars
Ocupacions del subsector activitats imatge
Decoradors
Treballadors dels laboratoris fotogràfics i assimilats
Ocupacions del subsector activitats so
Compositors, músics i cantants
Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector d'imatge i so té un pes reduït dins de l'economia de les Balears. Actualment, la família professional representa el 0,9 % dels afiliats a la Seguretat Social i l'1,5 % de les empreses de les Balears. El volum de negoci que genera suposa el 0,5 % del total de les famílies professionals. En el període 2005-2009 la família professional ha augmentat el nombre d'empreses en un 3 %, que implica passar de 1.350 empreses el 2005 a 1.394 empreses el 2009. L'únic subsector que ha perdut empreses és el d'activitats de creació, artístiques i espectacles (-5 %).

El 75 % de les empreses pertanyen a dues activitats de producció. Una mica més de la meitat de les empreses duen a terme la seva activitat en activitats de creació, artístiques i espectacles, seguida per les empreses d'activitats de fotografia que agrupen el 20 % de les empreses del sector.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	pes
Activitats de creació, artístiques i espectacles	768	55 %
Activitats de fotografia	279	20 %
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	170	12 %
Reproducció de suports enregistrats	61	4 %
Activitats de programació i emissió de televisió	41	3 %
Activitats de radiodifusió	29	2 %
Resta d'activitats	46	4 %
Total	1.394	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* imatge i so	1
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 imatge i so	40%
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28%
Creixement treballadors 04-08 imatge i so	14%

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 122 empreses
*Milions d'euros

La dimensió mitjana de les empreses del sector d'imatge personal és de 2,7 treballadors per empresa. L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa correspon a les microempreses. El pes d'aquesta tipologia d'empreses al sector és del 87,6 %.

El sector representa una petita part del volum de negoci total de les empreses no financeres que hi ha a les Illes Balears, concretament el volum d'ingressos estimat per al 2008 del sector és de 320 milions d'euros, representant el 0,5 % del conjunt de les empreses ubicades a les Balears. D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 registra un augment del 40 %, situant-se 12 punts percentuals per sobre del conjunt de la comunitat autònoma. Les activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió junt amb activitats de creació, artístiques i espectacles són els dos subsectors clau de la família professional ja que generen el 37 % dels ingressos respectivament.

La primera empresa, pel que fa a volum de negoci, genera el 5 % dels ingressos de la família professional, i aquests són 5 vegades superiors als ingressos mitjans per empresa del sector. El negoci del sector presenta un cert grau de concentració, ja que les 15 primeres empreses representen gairebé una quarta part del volum total del sector. La localització de les principals empreses per volum de negoci és Palma (10 empreses).

La distribució de les empreses per illes difereix lleugerament de la del conjunt de famílies professionals, i hi ha més concentració de l'activitat a l'illa de Mallorca (79 %) i Menorca (20 %).

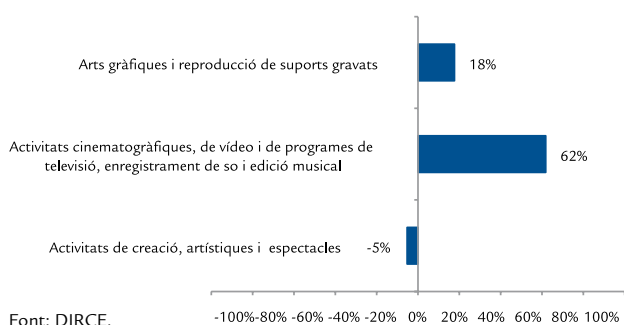
Imatge i so és un petit sector en expansió vinculat als serveis complementaris al turisme i a l'extensió del sector audiovisual en l'economia balear. Presenta notables creixements comparats pel que fa a volum de negoci i quantitat d'empreses.

Principals empreses segons ingressos, 2008

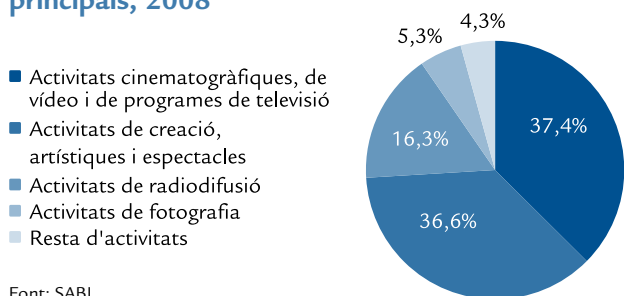
Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Nova Televisió SA	Palma	16	161
Multicinemes Porto Pi SL	Palma	10	93
Radio i Televisió de Mallorca SA	Palma	6	133
Titos SA	Palma	5	40
Televisió de les Illes Balears SA	Calvià	5	62
Feria Service SL	Palma	5	5
Riu Palace SA	Palma	4	32
Bcm Disco Empire SA	Palma	4	20
Singular Audiovisual SL	Palma	4	23
Magalluf Club Pass SL	Calvià	4	95
Tothom SA	Eivissa	3	38
Foto Ruano SL	Palma	3	11
Molde Balear SL	Palma	2	19
Cosmo Animació SL	Santanyí	2	98
Frame Media SL	Sant Antoni de Portmany	2	33

Font: SABI

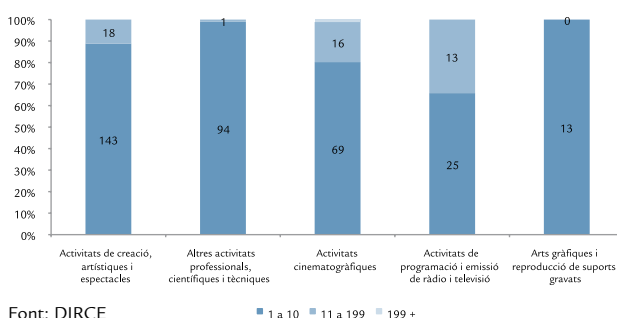
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

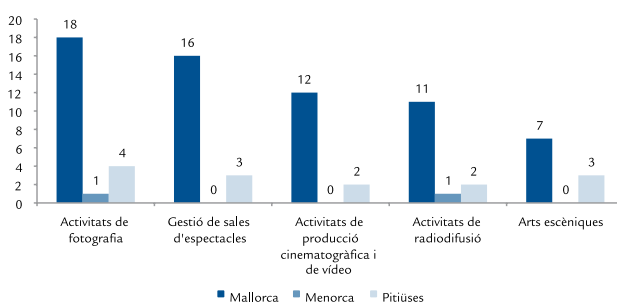
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en imatge i so, amb 3.720 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,9 % del total de la comunitat autònoma i està fortament concentrada en dues principals activitats (activitats de creació, artístiques i espectacles; i activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió), que ocupen el 59 % dels afiliats del sector.

El percentatge dels afiliats al règim autònoms en la família professional d'imatge i so és lleugerament elevat, representant el 37 % dels afiliats del sector (16 punts percentuals superior al del conjunt de famílies professionals). Per subsectors econòmics, aquest percentatge d'autònoms arriba a representar el 54 % dels treballadors en el cas de les activitats de creació, artística i espectacles.

Igual com en les empreses, la família professional ha augmentat el nombre de treballadors, en aquest cas un 51 %, que implica passar de 2.466 afiliats el 2005 a 3.720 afiliats el 2009. Així, és la quarta família professional amb més increment d'afiliats a la Seguretat Social en el període 2005-2009.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Activitats de creació, artístiques i espectacles	1.338	36 %
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	870	23 %
Activitats de programació i emissió de televisió	558	15 %
Activitats de fotografia	460	12 %
Edició de programes informàtics	208	6 %
Activitats de radiodifusió	199	5 %
Reproducció de suports enregistrats	70	2 %
Resta d'activitats	17	0,5 %
Total	3.720	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Músics, cantants i ballarins d'espectacles a cabarets i similars	913	33 %
Actors i directors de cinema, ràdio, televisió, teatre i assimilats	500	18 %
Fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so	326	12 %
Escriptors, periodistes i assimilats	301	11 %
Compositors, músics i cantants	279	10 %
Decoradors	213	8 %
Coreògrafs i ballarins	81	3 %
Resta d'ocupacions	163	6 %
Total	2.776	100 %

Font: SOIB

Pel que fa a les feines, el 33 % de les contractacions pertanyen a músics, cantants i ballarins d'espectacles a cabarets i similars. El subsector que més contractació registra és el d'activitats de la comunicació audiovisual, amb 1.927 contractes formalitzats el 2009, agrupa el 69 % del total.

La contractació del sector segons gènere té uns valors similars a la mitjana del conjunt de les famílies professionals; la contractació femenina és del 43 %. Per subsectors, destaca la masculinització de la contractació del subsector de so. Quant a l'edat dels contractats, aquesta també segueix uns paràmetres molt similars als del conjunt de les famílies professionals.

En el període 2005-2009 hi ha dues ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: músics, cantants i ballarins d'espectacles en cabarets i similars (56 %) i actors i directors de cinema, radi, televisió, teatre i assimilats (8 %).

És la quarta família professional en creixement de l'ocupació en números absoluts i la tercera en termes relatius. La feina es caracteritza per un alt component de professionalitat individual, amb qualificacions molt especialitzades, que es duen a terme tant autònomament com en petits equips multidisciplinaris sent igualment important el component vocacional. Les produccions audiovisuals i els oficis artístics han constituït el nucli de creixement del sector.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activ. de comunicació audiovisual	1.586	84	256
Imatge	199	10	35
So	249	26	4
Comuns	245	29	52
Total	2.280	149	347

En la distribució territorial de la contractació destaca l'augment del pes de les Pitiüses (12,5 %) i Mallorca (82,1 %). La distribució relativa de la sol·licitud de feina és bastant similar a la distribució de les empreses: 77,1 % a Mallorca, 15,4 % a les Pitiüses i 7,4 % a Menorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Les persones que cerquen feina es distribueixen en primer lloc en les feines del sector d'imatge, que al seu torn és el que presenta menor volum de contractació per la qual cosa les ocupacions d'aquest subsector presenten ja un nivell de competència per les vacants alt. Les segueixen les feines del subsector d'activitats de comunicació.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activ. comunicació audiovisual	255	24	46
Imatge	374	36	80
So	51	5	9
Comuns	222	22	45
Total	901	87	180

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones majors de 45 anys en feines relacionades amb el so.

El 42,0 % de les persones que cerquen feina ho fan al subsector d'imatge, seguit a distància per activitats de la comunicació audiovisual (27,8 %).

Imatge i so comptabilitzava el 2009 la quantitat de 881 aturats, un 86 % més que el 2005. Aquest increment està lleugerament per davall del conjunt de les famílies professionals, que és del 90 %. Durant el 2009, l'1,1 % de l'atur a les Balears procedia d'aquesta família. El subsector que aglutina més aturats són activitats de la comunicació audiovisual que, amb 233 aturats, representa el 26 % de la família professional. L'ocupació que agrupa més aturats del sector és decoradors amb un pes de 42 %, seguida per la de fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so (25 %).

Malgrat l'intens creixement de l'ocupació total, alguns subsectors principals, com les activitats de comunicació (actors, periodistes, músics, ballarins), presenten alts nivells de temporalitat i/o rotació ja que el nombre de contractes anuals gairebé assoleix el de l'ocupació total.

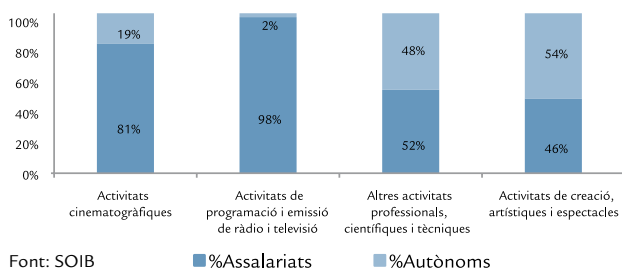
Les empreses productores són les que contracten més professionals amb estudis de formació professional mentre que les empreses de fotografia i televisions locals prefereixen especialistes amb un altre tipus d'estudis.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Decoradors	18.000 - 21.000 €	Completa
Fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so	n.d	n.d
Escriptors, periodistes i assimilats	n.d	n.d
Músics, cantants i ballarins d'espectacles a cabarets i similars	n.d	n.d
Compositors, músics i cantants	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

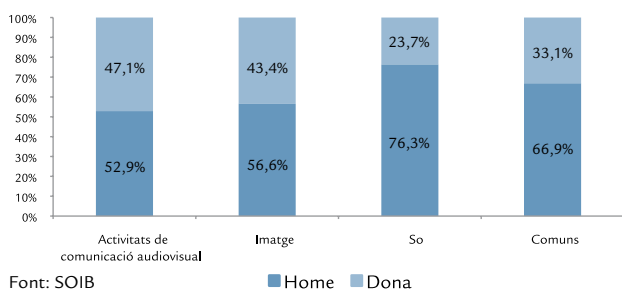
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats de la comunicació audiovisual	1.927	-95	-5 %
Imatge	244	-50	-17 %
So	279	-16	-5 %
Comuns	326	21	7 %
Total	2.776	-140	-5 %

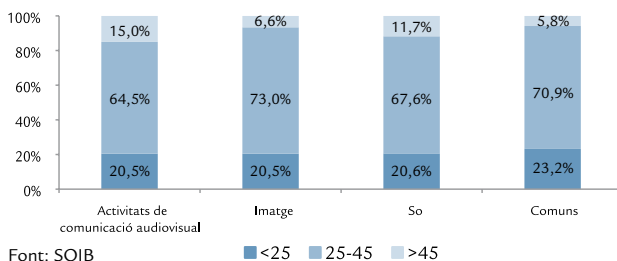
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activ. comunic. audiovis.	233	103	79 %
Imatge	385	191	98 %
So	40	-10	-20 %
Comuns	223	124	126 %
Total	881	407	86 %

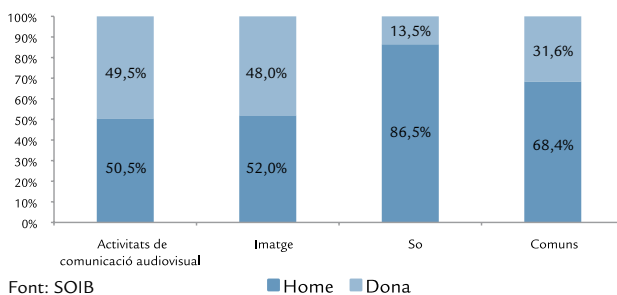
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Decoradors	474	41 %
Fotògrafs i operadors d'equips d'enregistrament d'imatge i so	289	25 %
Escriptors, periodistes i assimilats	145	12 %
Músics, cantants i ballarins d'espectacles en cabarets i similars	71	6 %
Compositors, músics i cantants	64	5 %
Actors i directors de cinema, ràdio, televisió, teatre i assimilats	46	4 %
Coreògrafs i ballarins	32	3 %
Rest a d'ocupacions	47	4 %
Total	1.168	100 %

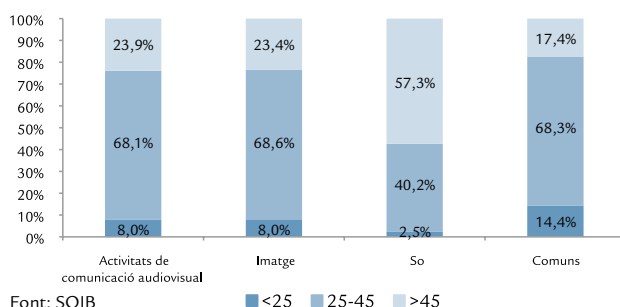
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 17 qualificacions professionals vigents, són majoria les de nivell 3 de qualificació, és a dir, nivell que comprèn activitats que requereixen de la comprensió de fonaments científics i tècnics per al seu funcionament. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals feines i volum de contractes del sector, i es pot considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals feines a les Balears són les relacionades amb la comunicació audiovisual.

Les Illes Balears disposen de 3 cicles formatius de la família professional imatge i so, 1 de grau mitjà i 2 de grau superior. No s'imparteixen les titulacions de grau superior de so i de producció d'audiovisuals i espectacles. Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de laboratori d'imatge
IES Calvià (Calvià)
IES Juníper Serra (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle d'imatge
IES Juníper Serra (Palma)
Cicle de realització d'audiovisuals i espectacles
IES Juníper Serra (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta de formació ocupacional per subsectors professionals es distribueix de la manera següent: 2 programes de subsector d'imatge, 2 programes d'activitats audiovisuals i 1 programa d'imatge.

Formació ocupacional	Hores
Assistència a la realització televisiva	520
Editor muntador d'imatge	320-540
Fotògraf/a	300
Tècnic de so	375
Tècnic en audiovisuals	300

Font: SOIB

Les Illes Balears disposen de formació universitària relacionada amb la família professional amb la llicenciatura de comunicació audiovisual.

La distribució general de la formació oferida es localitza en un 64 % a Mallorca, un 18 % a Menorca i un 18 % a les Pitiüses. Dels 11 cursos ocupacionals, destaca l'oferta de 9 cursos a Mallorca i de 3 a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	2	-	-
CFGS	2	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	9	-	3
Universitària	1	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFELS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector activitats de la comunicació audiovisual		
Qualificació	Nivell	Hores
Animació musical i visual en viu i en directe	2	330
Assistència a la direcció cinematogràfica i d'obres audiovisuals	3	450
Assistència a la producció d'espectacles en viu i esdeveniments	3	480
Assistència a la producció en televisió	3	500
Assistència a la realització en televisió	3	530
Càmera cinematogràfica, vídeo i televisió	3	540
Desenvolupament de productes audiovisuals multimèdia interactius	3	540
Luminotècnia per a l'espectacle en viu	3	700
Muntatge i postproducció d'audiovisuals	3	510
Regidoria d'espectacles en viu i esdeveniments	3	300
Qualificacions del subsector imatge		
Qualificació	Nivell	Hores
Animació 2D i 3D	3	500
Operacions de producció de laboratori d'imatge	2	510
Producció en laboratori d'imatge	3	450
Producció fotogràfica	3	600
Qualificacions del subsector so		
Qualificació	Nivell	Hores
Desenvolupament de projectes i control de so en audiovisuals, ràdio i indústria discogràfica	3	510
Desenvolupament de projectes i control de so en viu i en instal·lacions fixes	3	510
Operacions de so	2	480

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Laboratori d'Imatge
Cicles formatius de grau superior
Imatge
Producció d'audiovisuals, ràdio i espectacles
Realització d'audiovisuals i espectacles
So

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Llicenciatura de Comunicació Audiovisual	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE-A-2006-5587	Conveni col·lectiu d'àmbit nacional de distribuïdors cinematogràfics i els seus treballadors
BOE-A-2008-20527	III Conveni col·lectiu de premsa diària
BOE-A-2009-3082	Conveni col·lectiu nacional de premsa no diària
BOE-A-2009-12826	II Conveni col·lectiu de la indústria de la producció audiovisual (Tècnics)
BOE-A-2005-6001	II Conveni col·lectiu estatal regulador de les relacions Laborals entre els productors d'obres audiovisuals i els actors que hi presten els seus serveis

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Saló Internacional de Fotografia Digital de les Illes Balears	-	-

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Agrupació Balear d'Empreses de Publicitat Exterior	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació Provincial d'Empreses de Cinemes de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació Productores Audiovisuals Illes Balears (APAIB)	www.apaib.com/
Associació de Fotografia i Vídeo de Balears	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació Provincial d'Empreses de Cinema	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació de Comerciants Especialitzats en la Venda de Vídeos "VIU"	www.afedeco.com/web/content/asociacionesintegradas
Associació d'Empreses Comercialitzadores de Cintes de Vídeo de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Xarxa de Televisió de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associació de Fotògrafs i Empreses Fotogràfiques de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones
Associacions de professionals	
Associació de Cineastes de les Illes Balears (ACIB)	www.acib.es/go/
Agrupació Balear de la Imatge (ABI)	www.abibalears.com/
Associació de Fotògrafs Professionals de les Balears (AFPB)	www.fotografosprofesionalesdebaleares.com/
Associació de Fotògrafs d'Eivissa i Formentera	http://www.pimeef.com/index.php/pimeef-asociaciones/189
Associacions sense ànim de lucre	
Grup Fotogràfic Digital de les Illes Balears	http://grupfotodigital.com/cms/
Federació d'Agrupacions Fotogràfiques de les Illes Balears (FAFIBA)	www.fafiba.es/
Eivissa Foto Club	http://ibizafotoclub.blogspot.com/
Associacions de treballadors	
Federació de Serveis a la Ciutadania de CCOO de les Illes Balears, sector Comunicació Arts, Cultura i Esport	www.fsc.ccoo.es/webfscbalears/menu.do?Sector:Comunicacion,_artes,_cultura_y_deporte

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola d'Agències de Comunicació Publicitària (AEACP)	www.publdata.es/
Confederació Espanyola de Fotografia (CEF)	www.cefoto.org/menu.htm
Associació Nacional d'Empreses de Producció Audiovisual (ANEPA)	www.anepa.org/
Federació de Distribuïdors Cinematogràfics (FEDICINE)	www.fedicine.com/
Federació d'Associacions de Productors Audiovisuals Espanyols (FAPAE)	www.fapae.es/
Federació de Cinemes d'Espanya (FECE)	www1.fece.com/index.php

EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES ALIMENTÀRIES

La família professional Indústries Alimentàries inclou el grup de relacions i activitats orientades a la producció, transformació, distribució i consum d'aliments, identificant-se diferents subsectors segons el producte a elaborar. A les Balears la producció de productes de pa, pastisseria i confiteria suposa el 40 % dels empleats del sector.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	701
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: fabricació de productes de pa i pastes alimentàries	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	533
Empreses d'11 o més treballadors	111
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,6 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	5.680
% Ocupats en el total de les Illes Balears	1,4 %
Nombre de contractes realitzats	1.115
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,5 %
Activitat principal per volum d'ocupació: fabricació de productes de pa i pastes alimentàries	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Forners, pastissers i confiters	
Escorxadors, i treballadors de les indústries càrniques i del peix	
Biòlegs, botànics, zoòlegs i assimilats	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Laboratori d'imatge (grau mitjà)	
Escorxadors, i treballadors de les indústries càrniques i del peix	
Tècnic de so (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **El sector de les indústries alimentàries genera 701 milions d'euros, fet que el situa al voltant de l'1 % en el conjunt de l'economia i de l'ocupació de la comunitat. Les principals activitats del sector són les de pa, càrniques i làctiques, i la fabricació de begudes.**
- **Les pimes i grans empreses (amb més de 10 treballadors) suposen el 28 % del sector, un percentatge alt en comparació a l'11 % del conjunt d'empreses de la comunitat.**
- **En termes d'evolució de l'ocupació, el nombre d'afiliats ha augmentat un 6 % entre 2005 i 2009, quan en el conjunt de les illes va baixar un 3 %. Un 8,8% dels afiliats són assalariats, en una proporció 9 p.p. superior a la mitjana de les illes.**
- **La feina es concentra en perfils professionals de baixa qualificació: forners i escorxadors. Així, el grup més contractat el 2009 és el d'home d'entre 25 i 45 anys, i el principal subsector en contractació és el d'elaboració artesanal de productes alimentaris (40 %).**
- **L'oferta formativa del sector és limitada, ja que només hi ha cursos ocupacionals i un grau universitari d'enginyeria agroalimentària.**

ESCENARI SECTORIAL

Les indústries alimentàries tenen un caràcter estratègic en l'economia, tant per la seva funció essencial de proveir les demandes dels consumidors com per la seva aportació a l'equilibri territorial. A més, mantenen interrelacions amb activitats molt dinàmiques: comerç a l'engròs de productes fitosanitaris, transport, màrqueting, turisme rural, investigació agroalimentària, etc.

El context actual del sector és d'una gran volatilitat dels preus dels productes primaris agraris, encara que va registrar la menor caiguda de l'índex de producció industrial entre 2008 i 2009. Amb la crisi econòmica, els consumidors estan augmentant el consum de les marques del distribuïdor en detriment de les marques del fabricant.

A les Illes Balears, el mercat local alimentari és d'escassa dimensió, encara que és el primer sector industrial en

nombre d'afiliats (20 %), i el quart en nombre d'empreses (10 %). Per activitats, l'alimentació per a animals i els productes càrnics -vaques, porcs i pollastres- es troben en regressió des de fa alguns anys, i es troba a fallar una indústria conservera. Les activitats amb un pes important respecte a Espanya són làctiques -formatges, amb un alt grau d'exportació-, i per necessitats del turisme begudes alcohòliques i no alcohòliques, pa i similars. També es pot indicar l'apogeu de la demanda de productes preparats, herbes medicinals i agricultura ecològica. Alguns dèficits del sector són la baixa professionalització, la baixa certificació alimentària i la falta d'experiències d'innovació.

Entre les principals tendències sectorials a llarg termini es pot assenyalar l'orientació a l'aportació de valor diferencial al client, els formats de conveniència -preparats, venda automàtica-, la importància de la marca, la traçabilitat dels aliments, l'emergència de nous canals com a Internet, etc.

Tant la implantació de millores tecnològiques al sector, amb el maneig d'ordinadors i plafons de control, com el nou context normatiu estan afectant les qualificacions, que han de cobrir el control de processos automatitzats i continguts normatius. De fet, les professions regulades es concentren en les activitats de begudes i de manipulació d'aliments.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Estabilitat en la feina.

Presència industrial en activitats molt àmplies: begudes, càrnica, làctica, pinsos, conserves, etc.

OPORTUNITATS

Foment de les compres de productes agroalimentaris al sector turístic.

Noves activitats i ocupacions en aliments preparats i agricultura ecològica.

PUNTS FEBLES

Pautes masculinitzades de contractació.

Escassa oferta formativa.

AMENACES

Sectors de producció artesanal en declivi (sobrassada).
Pèrdua de pes en nombre d'empreses en una indústria de poca entitat.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Fabricació de begudes
Indústria de l'alimentació
Fabricació d'altres productes alimentaris
Fabricació de productes de molinaria, midons i productes amilacis
Fabricació de productes de pa i pastes alimentàries
Fabricació de productes làctics
Processat i conservació de carn i elaboració de productes càrnics

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector elaboració artesanal de productes alimentaris
Forners, pastissers i confiters
Ocupacions del subsector elaboració de begudes
Operadors de màquines per elaborar begudes alcohòliques i no alcohòliques, excepte suc i fruites
Ocupacions del subsector activitats de la comunicació audiovisual
Biòlegs, botànics, zoòlegs i assimilats
Operadors de màquines per elaborar productes de pa, rebosteria, articles de xocolata i productes a base de cereals
Operadors de màquines per elaborar productes del tabac
Operadors de màquines per elaborar productes derivats de fruites, verdures i fruits secs
Operadors de màquines per elaborar te, cafè i cacau

Operadors de màquines per moldre cereals i espècies
Operadors de màquines per refinar i fabricar sucre
Operadors de màquines per tractar la llet i elaborar productes làctics i de gelateria
Ocupacions comunes dels subsectors
Direcció de departament de producció en empreses industrials de 10 o més assalariats
Encarregat d'operadors de màquines per elaborar productes alimentaris, begudes i tabac
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Escorxadors, i treballadors de les indústries càrniques i del peix
Operadors de màquines per elaborar productes derivats de carn, peix i marisc

Font: CNO-94 de l'INE, INCUAL, elaboració pròpia

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector de les indústries alimentàries té un pes reduït en el conjunt de l'economia balear. Representa al voltant de l'1 % de les empreses i dels ingressos a les Illes Balears i constitueix el quart sector industrial per pes empresarial (10 %). Les principals activitats són les de pa, càrniques i làctiques, així com la fabricació de begudes.

La primera activitat, amb el 42 % de les empreses, és la fabricació de productes de pa, un percentatge molt superior a la mitjana del conjunt espanyol. També superen el conjunt de l'Estat les empreses dedicades a la fabricació de begudes i làctiques (un 6 % i un 3 % respectivament). D'altra banda, les empreses d'altres productes alimentaris i càrnics disminueixen un 27 % i un 3 % respectivament.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Fabricació de productes de pa i pastes alimentàries	226	42 %
Fabricació de begudes	98	18 %
Fabricació d'altres productes alimentaris	74	14 %
Processat i conservació de carn i elaboració de productes càrnics	65	12 %
Fabricació de productes làctics	35	7 %
Fabricació d'olis i greixos vegetals i animals	11	2 %
Fabricació de productes de molinaria, midons i productes amilacis	9	2 %
Resta d'activitats	15	3 %
Total	533	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* indústries alimentàries	1,5
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 indústries alimentàries	27 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 indústries alimentàries	7 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 182 empreses.

*Milions d'euros

Respecte a l'estructura empresarial, convé destacar que les companyies amb més d'11 treballadors (és a dir, de petites a grans empreses) suposen el 28 % del sector -concentrades un 86 % en indústries d'alimentació-, mentre que en el conjunt de les Illes Balears només representen l'11 % del total. Aquesta estructura i l'evolució relativament estable dels ingressos indiquen que es tracta d'empreses petites i mitjanes de caràcter més aviat familiar, que tenen un comportament relativament estable en el temps. En el període 2005-2009 el sector ha perdut 47 empreses. Per activitats, han augmentat un 5 % les empreses de fabricació de begudes i han disminuït un 11 % en la indústria de l'alimentació.

El sector genera uns ingressos d'uns 700 milions d'euros -l'1 % dels ingressos de la comunitat-. Les activitats que més ingressos generen en relació amb el seu pes empresarial són les del sector càrnic, làctic i la fabricació de pinsos. D'altra banda, el volum de negoci en el període 2004-2008 ha augmentat un 27 %, només un punt percentual per sota de la mitjana balear. Les activitats que superen la mitjana d'ingressos per empresa són les de fabricació de pinsos -13 milions d'euros per empresa- i les de processat d'hortalisses -3 milions d'euros per empresa. D'altra banda, la fabricació de productes de pa és la primera activitat del sector en nombre d'empreses i d'afiliats, però té menys pes en volum d'ingressos (33 %). En aquest sentit, les principals ocupacions en contractació són les de forners (40 %), escorxadors (26 %) i biòlegs (12 %).

Si s'analitzen les quinze primeres empreses, aquelles amb ingressos superiors als quatre milions d'euros concentren el 57 % dels ingressos i el 32 % dels afiliats, destacant-ne dues que generen més de vint milions d'euros, una de carns i una de destil·leria. Quatre de les principals empreses són a Palma i dues a Marratxí.

En general, la distribució territorial de les empreses és similar a la del conjunt de la comunitat. Un 73 % del total d'empreses es localitzen a Mallorca, encara que aquest percentatge està 5 p.p. per sota dels contractes fets a Mallorca. A Menorca se situa un 18 %, 8 p.p. més que la contractació que realitzen. En aquesta illa destaquen tres activitats dedicades a l'elaboració de productes càrnics i a les Pitiüses tres dedicades a l'elaboració de vins.

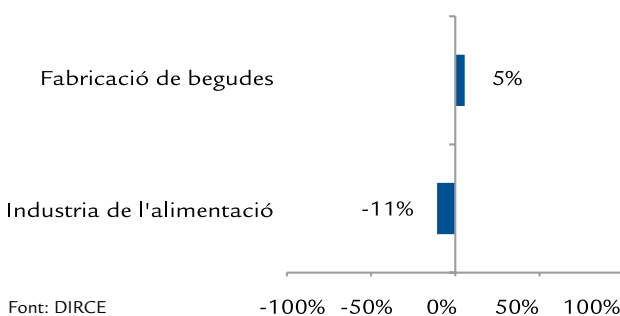
Si bé en els darrers anys s'ha reduït lleugerament el pes empresarial del sector, el volum de negoci que genera ha evolucionat igual que la mitjana balear. La petita dimensió del sector situa les activitats alimentàries de producció més elaborada com aquelles en què es troben les principals oportunitats de feina.

Principals empreses segons ingressos, 2008

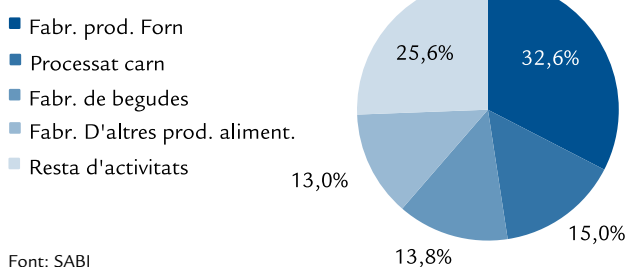
Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Pinsos Equilibrats de Mallorca SA	Palma	26	80
Antonio Nadal SA	Marratxí	21	52
Quely SA	Inca	17	128
Menorca Llet Societat Limitada	Alaior	14	12
Càrniques Sunyer SA	Manacor	12	58
Pan Hispano SA	Palma	11	69
Carob, SA	Marratxí	11	25
Frimar Forners Balears SL	Palma	9	61
Conserves Rosselló SL	Llubí	7	17
Productes Carnis de Manacor SA	Binissalem	5	29
Cafè Ric SL	Palma	5	45
Francisco Tejedor García SA	Felanitx	5	31
Formatges Campos SA	Camps	4	34
Font Teix SA	Bunyola	4	26
Productes Carnis Glòria Mallorquina SA	Inca	4	21

Font: SABI

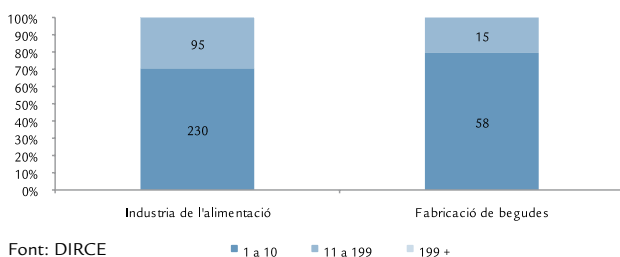
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

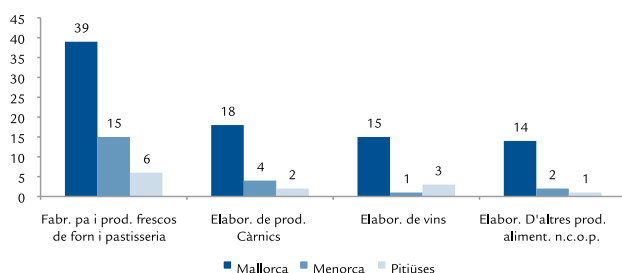
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 182 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina al sector Indústries Alimentàries, amb més de 5.600 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa només l'1,4 % del total a les Illes Balears, encara que dins de la indústria constitueix el primer subsector en termes d'ocupació (20%). Està dividit en tres grups principals, que concentren el 87 % dels afiliats: productes de pa (40 %), carn i làctics (27 %) i begudes (20 %). En comparació amb el seu pes empresarial, la fabricació de productes làctics i processats i conservació de carn són les activitats que tenen el nombre mitjà més elevat de treballadors per empresa: 18 i 13 respectivament.

Encara que el nombre d'empreses ha disminuït un 8 % entre 2005 i 2009, l'evolució de l'afiliació ha estat positiva, augmentant un 6 % els empleats del sector, mentre que en el conjunt de la comunitat s'han reduït en un 3 %. La taxa de treballadors assalariats al sector, un 88 %, és alta, 9 p.p. per sobre de la mitjana del conjunt balear.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Fabricació de productes de pa i pastes alimentàries	2.281	40 %
Fabricació de begudes	1.164	20 %
Processat i conservació de carn i elaboració de productes càrnics	846	15 %
Fabricació de productes làctics	660	12 %
Fabricació d'altres productes alimentaris	484	9 %
Fabricació de productes de molinaria, midons i productes amilacis	115	2 %
Rest a d'activitats	130	2 %
Total	5.680	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Forners, pastissers i confiters	447	40 %
Escorxadors, i treballadors de les indústries càrniques i del peix	295	26 %
Biòlegs, botànics, zoòlegs i assimilats	134	12 %
Treballadors del tractament de la llet i elaboració de productes làctics; gelaters	81	7 %
Operadors de màquines per elaborar begudes alcohòliques i no alcohòliques, excepte suc i fruites	59	5 %
Treballadors conservers de fruites i verdures	24	2 %
Rest a d'ocupacions	75	7 %
Total	1.115	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, el 78 % de les contractacions corresponen a forners, escorxadors i biòlegs. El subsector que més contractació registra és l'elaboració artesanal de productes alimentaris, que aglutina el 40 % del total.

Aquesta contractació està bastant masculinitzada, ja que el 67 % correspon a homes -12 p.p. superior a la mitjana de la comunitat-. El sector amb més contractació masculina és el d'elaboració de begudes (85 %), mentre que el subsector de fabricació de productes alimentaris mitjançant processos automatitzats és aquell en què es contracten més dones (51 %). La contractació per edat segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals, destacant el 22 % dirigit a treballadors majors de 45 anys en activitats d'elaboració de productes artesanals.

La feina en indústries alimentàries ha tengut una evolució positiva fins i tot en un context de crisi econòmica, ja que han augmentat un 6 % els ocupats entre 2005 i 2009 -si bé molt concentrats en ocupacions bàsiques-. Per altra part, l'estabilitat del mercat de treball es mostra en la baixa taxa de contractació respecte als afiliats del sector.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Elaboració artesanal de productes alimentaris	351	60	36
Elaboració de begudes	55	0	4
Fabricació prod. alimentaris processos automàtics	153	12	11
Comuns	315	39	79
Total	875	111	129

Si es compara la distribució territorial de la contractació del conjunt de les famílies professionals (75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7 % a Menorca) amb la de la família indústries alimentàries, destaca el major pes percentual a Mallorca (3 p.p.), i el menor del de les Pitiüses (4.p.p.).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Entre les 50 ocupacions més contractades a les Illes Balears no n'apareix cap que es correspongui amb les indústries alimentàries, però sí que en destaquen dues entre les ocupacions més demandades: escorxadors i biòlegs. Per altra part, els forners sumen el 25 % de les demandades d'ocupació, els escorxadors el 36 % i els biòlegs el 25 %.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Elaboració artesanal de productes alimentaris	242	21	40
Elaboració de begudes	5	0	0
Fabric. de prod. aliment processats automatitzats	272	24	29
Comuns	473	38	77
Total	991	83	145

Font: SOIB

Quant al perfil de demandants per sexe, la proporció d'homes és del 53 %, inferior a les contractacions fetes, la qual cosa suposa que hi ha unes pautes de contractació masculinitzades. De manera similar, en el subsector de fabricació de productes alimentaris mitjançant processos automatitzats, la demanda femenina d'ocupació és del 72 % i la contractació femenina és del 51 %. Per altra part, els demandants de feina d'entre 25 i 45 anys estan 10 p.p. a la mitjana de demandants a les Illes Balears.

Indústries alimentàries té un nivell d'atur més bé baix en el conjunt del mercat de treball, ja que els aturats equivalen només a un 14 % dels afiliats del sector. Entre 2005 i 2009 s'han registrat 182 aturats més; de fet, és el tercer menor creixement del conjunt de les famílies professionals. Les ocupacions que aglutinen més nombre d'aturats són els escorxadors (40 %), i els forners (25 %). A excepció dels biòlegs, un perfil d'ocupats qualificats en branques específiques d'aquesta indústria, la resta de les principals feines tenen un perfil poc qualificat i realitzen un tipus de jornada parcial-nocturna. La feina amb un perfil més tècnic és la d'encarregat de màquines per elaborar productes alimentaris, amb millors condicions de feina: jornada completa i rotativa.

El volum de demandants del sector, l'1 % del conjunt de demandants de la comunitat, supera en 10 p.p. els contractes fets, encara que només es detecta competència en la feina d'escorxadors, en la qual els demandants de feina superen en un 48 % els contractes fets.

Les condicions de feina en el sector estan regulades en el subsector de fabricació de productes alimentaris -conserves, pa, pasta, gelats, sucre-, mentre que en la indústria càrnica no es detecten convenis col·lectius. Les retribucions de les principals ocupacions són més aviat

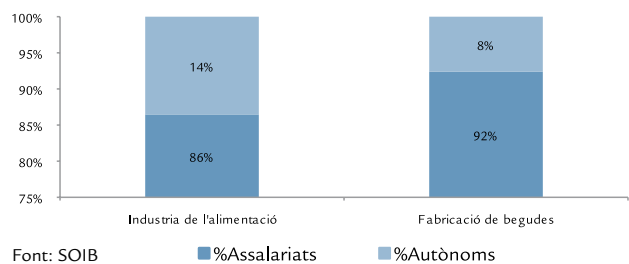
baixes, ja que requereixen perfils professionals molt bàsics. A més, és característica del sector fer torns de nit en les ocupacions principals.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Escorxadors i treballadors de les indústries càrniques i del peix	n.d	Parcial-Nocturna
Biòlegs, botànics, zoòlegs i assimilats	24.000 € - 27.000 €	Completa
Forners, pastissers i confeters	15.000 € - 18.000 €	Parcial-Nocturna
Encarregat d'operadors de màquines per elaborar productes alimentaris, begudes i tabac	21.000 € - 27.000 €	Completa -Rotativa
Treballadors conservers de fruites i verdures	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

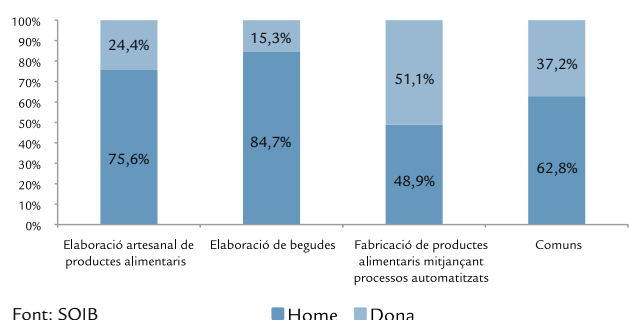
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Elaboració artesanal de productes alimentaris	447	-274	-38 %
Elaboració de begudes	59	15	34 %
Fabricació de productes alimentaris mitjançant processos automatitzats	176	64	57 %
Comuns	433	-148	-26 %
Total	1.115	-343	-24 %

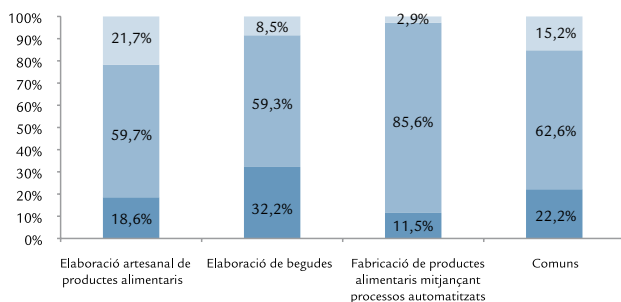
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Elab. arts. aliment.	202	70	53 %
Elab. de begudes	3	-1	-31 %
Fabric. prod. aliment. processos automatit.	188	3	1 %
Comuns	420	109	35 %
Total	813	181	29 %

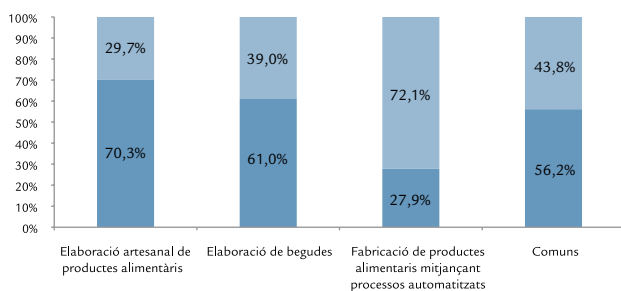
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Escorxadors i treballadors de les indústries càrniques i del peix	439	36 %
Biòlegs, botànics, zoòlegs i assimilats	309	25 %
Forners, pastissers i confiters	303	25 %
Encarregat d'operadors de màquines per elaborar productes alimentaris, begudes i tabac	42	3 %
Treballadors conservers de fruites i verdures	27	2 %
Treballadors del tractament de la llet i elaboració de productes làctics; gelaters	26	2 %
Resta d'ocupacions	74	6 %
Total	1.219	100 %

Font: SOIB

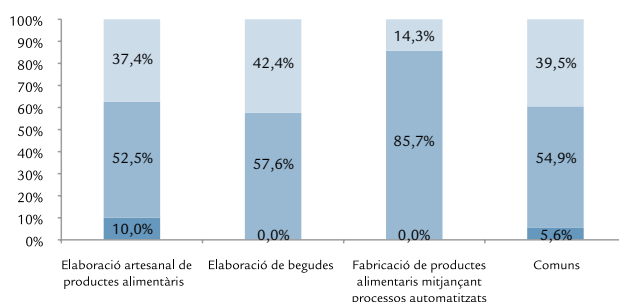
Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 27 qualificacions professionals vigents, 18 corresponen a la fabricació de productes alimentaris mitjançant processos automatitzats, 4 a les indústries càrniques, 3 a la fabricació de begudes i 2 a l'elaboració artesanal de productes alimentaris. En conjunt, un 63 % de les qualificacions són de nivell 2, el 30 % són de nivell 3 i el 7 % són de nivell 1. Per tant, són majoria els nivells que requereixen competència i autonomia en la realització de les activitats, capacitat d'usar tècniques i instruments propis, i coneixements sobre els fonaments dels processos.

Les qualificacions següents estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, i es poden considerar clau les relacionades amb les principals ocupacions a les Balears:

- Activitats auxiliars en agricultura
- Productes de pa i pastisseria
- Pastisseria i confiteria
- Elaboració de cervesa
- Elaboració de refrescos i aigües de beguda envasades
- Indústries làctiques
- Operacions auxiliars d'elaboració en la indústria alimentària
- Formatgeria
- Indústries càrniques
- Enotècnia
- Elaboració de vins i licors

A les Illes Balears no s'ofereixen cicles formatius d'indústries alimentàries ni programes formatius de qualificació inicial, de manera que tota la formació se centra en quatre cursos de formació ocupacional sobre pastisseria, càrnicseria i sobre normatives del sector -dos a Mallorca i dos a les Pitiüses.

Les ofertes formatives més rellevants a la CAIB són:

- Cursos de formació ocupacional, quatre grups amb aproximadament 80 participants.
- Grau d'Enginyeria Agrària i Medi Rural, pel qual s'obté el títol de grau.

L'oferta de formació ocupacional oferta és la següent:

Formació ocupacional	Hores
Llibre blau APPCC	20
Carnisseria i elaboració de productes càrnics	330
Pastisser/a	465

Font: SOIB

L'oferta formativa, gairebé inexistent, es realitza a l'àmbit d'empresa. La pressió de la demanda d'ocupació en el sector no induïx a una millora de les qualificacions en activitats emergents.

La distribució general de la formació oferta es localitza en un 64 % a Mallorca, un 18 % a Menorca i un 18 % a les Pitiüses. Dels 51 cursos ocupacionals, destaca l'oferta d'11 cursos a Menorca i de 10 a les Balears.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	-	-	-
CFGS	-	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	2	-	2
Universitària	1	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector elaboració artesanal de productes alimentaris		
Qualificació	Nivell	Hores
Productes de pa i pastisseria	2	480
Pastisseria i confiteria	2	570
Qualificacions del subsector elaboració de begudes		
Qualificació	Nivell	Hores
Elaboració de cervesa	2	270
Elaboració de refrescos i aigües de beguda envasades	2	240
Enotècnia	3	600
Qualificacions del subsector fabricació de productes alimentaris mitjançant processos automatitzats		
Qualificació	Nivell	Hores
Elaboració de sucre	2	450
Elaboració de llets de consum i productes làctics	2	630
Elaboració de vins i licors	2	570
Fabricació de conserves vegetals	2	480
Fabricació de productes de cafè i succedanis de cafè	2	210
Fabricació de productes de torrat i d'aperitius extrudits	2	180
Indústries de conserves i sucres vegetals	3	600
Indústries de derivats de cereals i de dolços	3	600
Indústries de productes de la pesca i de l'aqüicultura	3	600
Indústries de l'oli i greixos comestibles	3	600
Indústries derivades del raïm i del vi	3	510

Indústries làctiques	3	600
Obtenció d'olis d'oliva	2	400
Obtenció d'olis de llavors i greixos	2	480
Operacions auxiliars d'elaboració en la indústria alimentària	1	300
Operacions auxiliars de manteniment i transport intern en la indústria alimentària	1	240
Peixateria i elaboració de productes de la pesca i aquicultura	2	540
Formatgeria	2	390
Qualificacions del subsector indústries càrniques		
Qualificació	Nivell	Hores
Carnisseria i elaboració de productes càrnics	2	510
Elaboració de productes per a alimentació animal	2	360
Indústries càrniques	3	600
Sacrifici, obrir en canal i tallar en parts els animals	2	465

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Olis d'oliva i vins
Conserveria vegetal, càrnica i de peix
Elaboració de productes alimentaris
Elaboració de productes làctics
Escorxador i càrnicsseries-xarcuteria
Molineria i indústries cerealistes
Productes de pa, rebosteria i confiteria
Cicles formatius de grau superior
Indústria alimentària
Processos i qualitat en la indústria alimentària
Vitivinicultura

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Grau d'Enginyeria Agroalimentària i del Medi Rural	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE-A-2009-15107	Conveni col·lectiu de la indústria sucrera
BOE-A-2010-14125	Conveni col·lectiu d'àmbit estatal per a la fabricació de conserves vegetals
BOE-A-2010-2474	Conveni col·lectiu estatal d'elaboradors de productes cuinats per a la seva venda a domicili
BOE-A-2007-15947	Conveni col·lectiu del sector de farines panificables i sèmols
BOE-A-2008-7695	Conveni col·lectiu estatal per a la fabricació de gelats, per al període 2007-2008
BOE-A-2009-1349	VI Conveni col·lectiu nacional per a les indústries de pastes alimentàries

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires vinícoles	Municipi	Mes
Fira del Vi	Pollença	Abril
Fira del Vi i el Formatge	Estellencs	Maig
Fira del Vi Novell	Santa Maria del Camí	Novembre
Altres fires	Municipi	Mes
Fira d'Artesania i Alimentació Sant Antoni	Ciutadella	Gener
Fira de Sant Tomàs i Mostra de Matances	Sineu	Desembre
Fires d'alimentació	Municipi	Mes
Setmana Gastronòmica d'Eivissa	Eivissa	Febrer
Fira de la Sípia	Alcúdia	Abril
Fira del Pebre Bord	Felanitx	Octubre
Fira de sa Sobrassada	Campos	Octubre
Fira de l'Oli i del Gerret	Sóller	Novembre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector elaboració de begudes	
Associació de Fabricants de Begudes Refrescants i Productes d'Alimentació de les Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associació de Bodeguers de les Illes Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions empresarials de les indústries làctiques	
Associació d'Indústries Làcties de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació de Fabricants i Curadors de Formatge de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-curadores
Associacions empresarials de les indústries de productes de la pesca	
Gremi de Detallistes de Peix i Marisc de Mallorca	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Gremi de Majoristes de Peix i Marisc de les Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associacions empresarials del subsector indústries càrniques	
Associació Productors Mallorquins Carn Ecològica	www.apcarneecologica.es/associacio_es.html
Federació Empresarial Balear d'Indústries de la Carn (FEBIC)	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions empresarials de les indústries de productes de pa, pastisseria, confiteria i molinaria	
Associació de Forners i Pastissers de Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Gremi de Gelaters de Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associacions empresarials de les indústries de productes del camp	
Associació de Trossejadors de Garrova de Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associació de Descascaradores de Almendra de Balears	http://www.descalmendra.com/
Associació de Majoristes de Fruites i Verdurs d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.es/index.php/pimeef-asociaciones/183
Associacions de treballadors	
Federació Agroalimentària de CCOO	www.agroalimentaria.ccoo.es/agroalimentaria/
USO Illes Balears	www.uso.es/content/view/177/155/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Federació Espanyola d'Indústries de l'Alimentació i Begudes (FIAB)	www.fiab.es/es/
Federació Europea de Fabricants de Pinsos (FEFAC)	www.fefac.org/
Associació Nacional de Magatzems Frigorífics de Carns i Sales de Trossejat	www.anafric.es/home.asp?id_cat=2
Associació Nacional de Productors de Llet Certificada	www.todoganado.com/empresas

EL SECTOR INDÚSTRIES EXTRACTIVES

La família professional Indústries Extractives està constituïda per dues àrees professionals que són pedra natural i mineria. A les Balears l'activitat de la família gira entorn de la pedra natural.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimat a les Illes Balears (milions d'euros)	94
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,3 %
Activitat principal per volum d'ingressos: extracció de pedra, arena i argila	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	82
Empreses d'11 o més treballadors	15
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,1 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	525
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,1 %
Nombre de contractes realitzats	141
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,1 %
Activitat principal per volum d'ocupació: extracció de pedra, arena i argila	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra	
Sondistes i treballadors assimilats	
Peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
No es disposa d'oferta formativa a les Illes Balears	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- La indústria extractiva té un petit pes dins de l'economia de les Balears. El sector centra la seva activitat en l'extracció de pedra, arena i argila.
- Presenta un gran percentatge d'empreses mitjanes, entre 11 i 199 treballadors per empresa, i els ingressos mitjans per empresa són similars als del conjunt de les Balears.
- El 70 % de la feina es genera en tres ocupacions: Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra; sondistes i treballadors assimilats; i peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives.
- Es tracta d'un sector altament masculinitzat tant en la contractació com en la demanda de feina.
- No hi ha oferta formativa en l'actualitat a les Balears i el Ministeri d'Educació no té dissenyat ni aprovat cap cicle formatiu en matèria de la indústria extractiva.

ESCENARI SECTORIAL

Malgrat que Espanya és uns dels principals països productors de la Unió Europea, la indústria extractiva té un petit pes en l'economia de la comunitat autònoma de les Balears. Igualment, a escala nacional, la seva producció no destaca sobre altres regions pròpiament productores com, per exemple, la Comunitat Valenciana.

L'activitat extractiva a la comunitat autònoma de les Illes Balears gira entorn de l'explotació de pedra natural. Aquest tipus d'activitat guarda relacions d'interdependència amb el sector d'edificació i obra civil, actualment en crisi. Així, no és estrany que la seva producció hagi disminuït en els darrers anys.

La ubicació de la indústria extractiva ve determinada per la presència de jaciments geològics i la viabilitat de la seva explotació. La viabilitat depèn del tipus de mineral i la seva riquesa, la profunditat del jaciment i el procés tècnic que s'hagi d'aplicar per a l'extracció.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Els encàrrecs estrangers han variat de manera menys desfavorable.

Presència de mitjanes empreses.

OPORTUNITATS

La reducció de vendes s'està estabilitzant.

Es va adaptant a la nova situació de conjuntura econòmica.

PUNTS FEBLES

Dependència de la viabilitat de l'explotació dels jaciments.

Reducció de la dimensió mitjana empresa per adaptar-se a la conjuntura actual.

AMENACES

Reducció de la inversió en tecnologia.

Creixement dels estocs.

No hi ha oferta formativa.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics
Fabricació de productes abrasius i productes minerals no metàl·lics n.c.o.p.
Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatge
Fosa de metalls
Altres indústries extractives
Extracció de pedra, arena i argila
Indústries extractives n.c.o.p.

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector mineria
Enginyers tècnics de mines i metal·lúrgia
Ocupacions del subsector pedra natural
Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra
Ocupacions comunes dels subsectors
Encarregats d'instal·lacions mineres
Encarregats i capatassos de la mineria
Geòlegs i geofísics
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Enginyers de mines
Miners, pedrers i assimilats
Operaris a instal·lacions mineres
Operaris a instal·lacions per a la preparació de minerals i roques
Encarregats d'encendre les metxes (metxers)
Peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives
Professionals de nivell mitjà en ciències geològiques
Sondistes i treballadors assimilats
Tècnics en metal·lúrgia i mines

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

La indústria extractiva és una de les activitats econòmiques amb menor nombre d'empreses i afiliats en el 2009. El seu pes dins de l'economia de les Balears és de 0,1 % en termes d'afiliats i d'empreses i, pel que fa a ingressos, suposa el 0,3 % del volum de negoci generat a la comunitat autònoma durant el 2009.

En l'actualitat hi ha dues activitats principals dins de la família professional que agrupen el 86 % de les empreses: extracció de pedra, arena i argila (76 %) i fabricació de productes abrasius i productes minerals no metàl·lics (10 %).

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	%
Extracció de pedra, arena i argila	62	76 %
Fabricació de productes abrasius i productes minerals no metàl·lics n.c.o.p.	8	10 %
Indústries extractives n.c.o.p.	5	6 %
Fosa de metalls	5	6 %
Resta d'activitats	2	2 %
Total	82	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* indústries extractives	1,8
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 indústries extractives	28 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 indústries extractives	6 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 47 empreses

*Milions d'euros

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa es caracteritza per un pes major de les empreses mitjanes d'11 a 199 treballadors en comparació amb la del conjunt de les famílies professionals, i la diferència entre ambdues és de 15 punts percentuals.

En el període 2005-2009 la família professional va augmentar en nombre d'empreses en un 4 %, passant de registrar 80 empreses el 2005 a 83 empreses el 2009. Aquest increment es tradueix en un augment d'empreses en dues activitats: metal·lúrgia, fabricació de producció de ferro, acer i ferroaliatge (29 %) i en la fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics (60 %); i, al seu torn, en un descens en les activitats d'extracció de cru de petroli i gas natural (-100 %) i altres indústries extractives (-2 %).

El sector registra un volum de negoci per empresa molt similar al volum d'ingressos mitjans per empresa a les Balears (dos milions d'euros per empresa). La seva evolució en el període 2004-2008 és ascendent, augmentant en un 28 %, variació idèntica a la de les Balears.

Les activitats d'extracció de pedra, arena i argila tenen una importància estratègica en el conjunt del sector, ja que concentren el 54 % dels ingressos, el 76 % de les empreses i el 84 % dels afiliats.

Les set primeres empreses amb uns ingressos superiors als 2 milions d'euros concentren el 50 % dels ingressos del sector. Aquestes empreses estan localitzades a Palma i Porreres.

La distribució de les empreses (i de la demanda i oferta de feina) manté proporcions superiors a la del conjunt a Mallorca i Menorca. Concretament, la distribució és del

81 % a Mallorca, de l'11 % a Menorca i del 9 % a les Pitiüses. Aquesta distribució es manté entre les principals activitats.

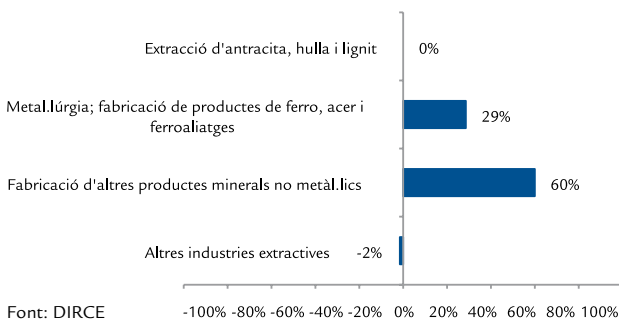
L'activitat del sector a les Balears està concentrada en l'extracció de pedra, arena i argila, que agrupa el major nombre d'empreses, afiliats i volum de negoci. D'altra banda, es caracteritza per una proporció més gran de mitjanes empreses en comparació amb altres famílies professionals.

Principals empreses segons ingressos, 2008

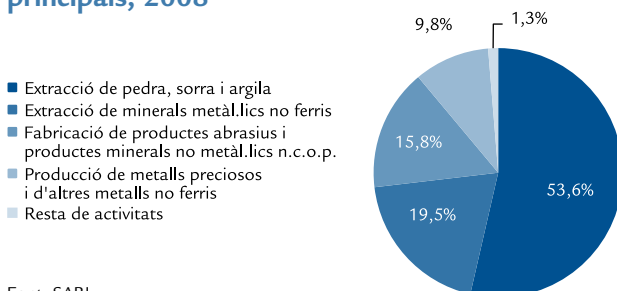
Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Salinera Española, SA	Palma	17	107
Pedreria Gravilla Son Amat SA	Porreres	10	22
Pedreria Ca'n Ramis SL	Palma	5	48
Marbres Instal·lats SL	Palma	4	25
Gravera Monti-Sion SA	Porreres	4	11
Calvià Balear Façanes SL	Llucmajor	4	25
Gravera Loreto SA	Maó	3	8
Aglomerats Son Suau SA	Felanitx	2	2
Àrids Sa Comuna SA	Maria de la Salut	2	21
Aglomerats de Felanitx SA	Felanitx	2	30
Can Escandell SL	Eivissa	2	8
Palma Tot Alumini SL	Palma	2	19
Pedreria Ses Fontanelles S.R.L.	Artà	2	12
Nov. Marès SL	Inca	2	22
Aglomerats Menorca SA	Maó	2	2

Font: SABI

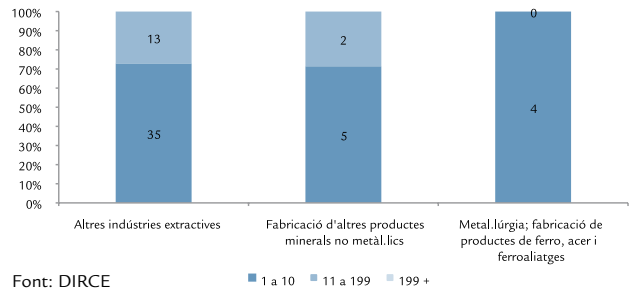
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

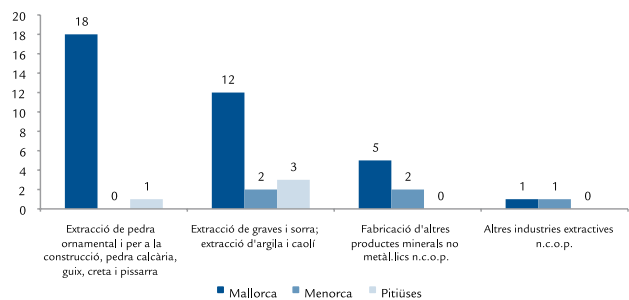
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

El 2009, la família professional Indústria Extractiva comptabilitzada 525 afiliats a la Seguretat Social, representant el 0,1 % del total de la comunitat autònoma. Aquesta afiliació està fortament concentrada en l'activitat d'extracció de pedra, arena i argila, que ocupa el 84 % dels treballadors del sector.

L'evolució de l'afiliació entre 2005 i 2009 és nul·la, ja que manté el mateix nombre d'empleats que fa quatre anys.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Extracció de pedra, arena i argila	442	84 %
Indústries extractives n.c.o.p.	48	9 %
Fabricació de productes abrasius i productes minerals no metàl·lics n.c.o.p.	15	3 %
Fosa de metalls	11	2 %
Resta d'activitats	9	2 %
Total	525	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra	41	29 %
Sondistes i treballadors assimilats	33	23 %
Peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives	26	18 %
Miners, pedrers i assimilats	11	8 %
Tècnics en metal·lúrgia i mines	7	5 %
Encarregats i capatassos de la mineria	6	4 %
Enginyers de mines	4	3 %
Resta d'ocupacions	13	9 %
Total	141	100 %

Font: SOIB

Quant al règim dels treballadors del sector, el 87 % dels treballadors estan inscrits en el règim general, valor superior al del conjunt de les illes Balears que és del 79 %.

El 70 % de les contractacions estan concentrades en tres ocupacions: 29 % Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra, 23 % sondistes i treballadors assimilats i 18 % peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives.

La contractació del sector està molt masculinitzada, com la demanda de feina en totes les activitats que constitueixen la família professional, a excepció de la contractació d'enginyers tècnics de mines i metal·lúrgia, sent la contractació femenina superior en el 2009. Quant a l'edat dels contractats, aquesta segueix uns paràmetres diferents del conjunt de les famílies professionals. El percentatge dels contractes formalitzats per persones entre 25 i 45 anys d'edat és superior al del conjunt de famílies en 11,5 punts percentuals; en canvi, els firmats pel col·lectiu de menors de 25 anys i de majors de 45 anys és sensiblement inferior (-11 i -0,7 punts percentuals respectivament).

El mercat de treball està concentrat en empreses de dimensió mitjana del sector d'extracció de pedra, arena i argila; i en les ocupacions de trossejadors, pedrers i gravadors de pedra i de sondistes i treballadors assimilats.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Mineria	3	1	-
Pedra natural	39	2	-
Comuns	64	13	19
Total	106	16	19

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7 % a Menorca. Si es compara aquesta amb la de la família d'indústries extractives, destaca el menor pes percentual de les Pitiüses (13,5 %) i el major de Menorca (11,5 %).

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades, no així el seu pes relatiu dins de la família professional. D'aquesta manera, el 26 % de les persones que cerquen feina ho fan en l'ocupació de trossejadors, pedrers i gravadors de pedra, seguida pels tècnics en metal·lúrgia i mines (18 %). Quant a distribució relativa de la demanda: un 73,9 % és a Mallorca, 17,3 % a les Pitiüses i 8,4 % a Menorca.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Mineria	1	-	-
Pedra natural	31	1	12
Comuns	95	14	18
Total	127	14	30

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones de 25 a 45 anys, que per al conjunt de la família professional representa el 64 % de les contractacions formalitzades.

La indústria extractiva registra 128 aturats el 2009, un 93 % més que en el 2005. Aquesta variació és 2,1 punts percentuals superior a la registrada pel conjunt de les famílies professionals a les Balears.

Així, el 2009, el 0,2 % de l'atur registrat a les Balears procedia d'aquesta família. Les ocupacions que agrupen el major nombre són la de trossejadors, pedrers i gravadors de pedra (29 %) i la de tècnics en metal·lúrgia i mines (21 %).

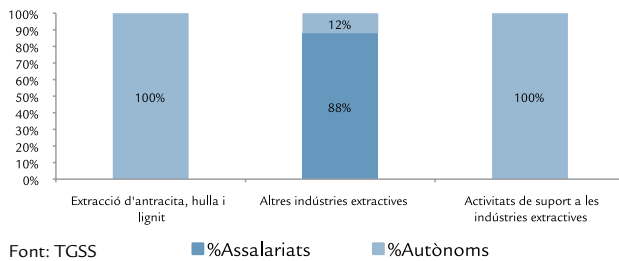
No s'han pogut detectar les característiques formatives requerides ni les condicions de feina al sector.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra	n.d	n.d
Tècnics en metal·lúrgia i mines	n.d	n.d
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d
Peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives	n.d	n.d
Sondistes i treballadors assimilats	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

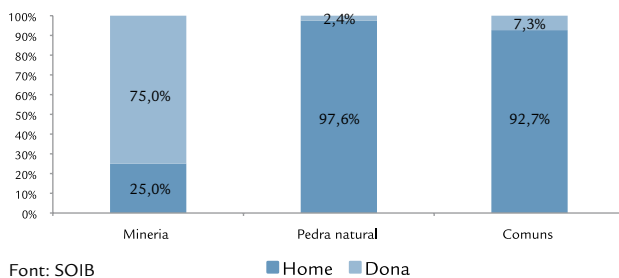
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

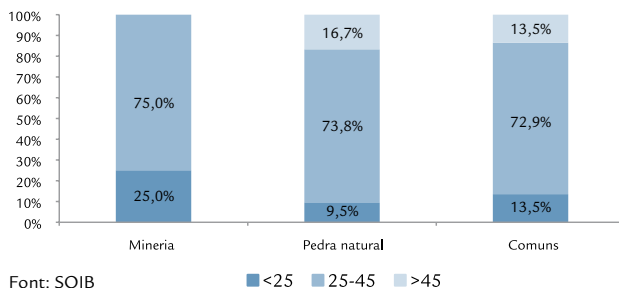
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Mineria	4	2	100 %
Pedra natural	41	-31	-43 %
Comuns	96	-128	-57 %
Total	141	-157	-53 %

Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Perfils de contractació segons edat, 2009

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Mineria	0	0	-100 %
Pedra natural	37	27	278 %
Comuns	92	35	62 %
Total	128	62	93 %

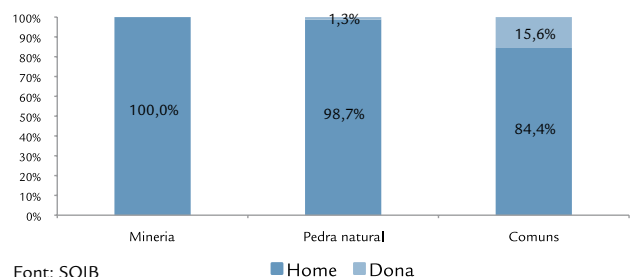
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

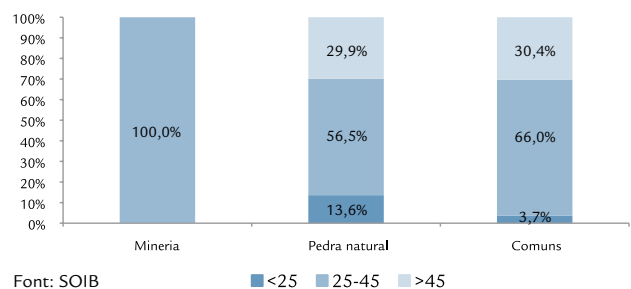
Ocupació	Demandants	Pes
Trossejadors, pedrers i gravadors de pedra	44	26 %
Tècnics en metal·lúrgia i mines	31	18 %
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	19	11 %
Peons de la mineria, pedreres i altres indústries extractives	17	10 %
Sondistes i treballadors assimilats	13	8 %
Geòlegs i geofísics	12	7 %
Miners, pedrers i assimilats	11	6 %
Resta d'ocupacions	25	15 %
Total	172	100 %

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

Les dotze qualificacions professionals vigents estan repartides proporcionalment entre els diferents nivells de competència, és a dir, nivells que comprenen un número reduït de competències, passant per nivells de competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, i es pot considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears, són:

- Sondejors
- Desenvolupament i supervisió d'obres de restauració en pedra natural
- Disseny i coordinació de projectes en pedra natural
- Elaboració de la pedra natural
- Extracció de la pedra natural
- Operacions auxiliars en plantes d'elaboració de pedra natural i de tractament i benefici de minerals i roques

A les Balears, l'oferta formativa en el camp de la indústria extractiva és nul·la en les seves diferents categories. Igualment, en l'actualitat, el Ministeri d'Educació no té dissenyat ni aprovat cap cicle formatiu de la família professional d'indústries extractives.

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector mineria			
Qualificació	Nivell	Hores	
Excavació subterrània amb explosius	2	600	
Excavació subterrània mecanitzada a secció completa amb tuneladores	3	600	
Operacions auxiliars en el muntatge i manteniment mecànic d'instal·lacions i equips d'excavacions i plantes	1	360	
Operacions auxiliars en excavacions subterrànies i a cel obert	1	360	
Operacions en instal·lacions de transport subterrànies en indústries extractives	2	480	
Qualificacions del subsector petroli i gas			
Qualificació	Nivell	Hores	
Sondejos	2	630	
Qualificacions del subsector pedra natural			
Qualificació	Nivell	Hores	
Desenvolupament i supervisió d'obres de restauració en pedra natural	3	510	
Disseny i coordinació de projectes en pedra natural	3	720	
Elaboració de la pedra natural	2	630	
Extracció de la pedra natural	2	450	
Operacions auxiliars en plantes d'elaboració de pedra natural i de tractament i benefici de minerals i roques	1	330	

Qualificacions d'altres subsectors		
Qualificació	Nivell	Hores
Tractament i benefici de minerals, roques i altres materials	2	510

Font: INCUAL

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector pedra natural	
Associació empresarial de distribuïdors de productes petrolífers i els seus derivats de les Balears	http://www.pimem.info/ES/asociaciones.asp?mh=3&mv=1&informatiu=&oferta=&noticia=
Associació d'empreses de manufactures de pedra natural i granit	-
Associació empresarial de pedrers d'Eivissa i Formentera	-
Associació d'empresaris pedrers de Menorca	www.pimemenorca.org/asociaciones/asoc-canteros
Associació empresarial de gas líquat del petroli de les illes Balears	http://www.febt.net/asociaciones.asp
Associació provincial autònoma d'empreses de gasos líquats del petroli de les Balears	http://www.dpa-balears.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associacions de treballadors	
Associació sindical d'empresaris pedrers de Mallorca	http://www.pimem.info/ES/asociaciones.asp?mh=3&mv=1&informatiu=&oferta=&noticia=
Sindicat insular minerometal·lúrgic de CCOO de Mallorca	www.ib.ccoo.es/webbalears
Sindicat insular minerometal·lúrgic de CCOO de Menorca	www.ib.ccoo.es/webbalears
Sindicat de treballadors de mines de les Balears de la CGTE	-
Federació minerometal·lúrgica de CCOO de les illes Balears	www.minerometal.ccoo.es/balears

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Confederació d'Indústries Extractives de Roques i Minerals Industrials - COMINROC	http://www.cominroc.es/
AINDEX - Associació d'Indústries Extractives i Afins	http://www.aindex.org/
AITEMIN - Associació per a la Investigació i el Desenvolupament Industrial dels Recursos Naturals	http://www.ancade.es/

EL SECTOR INFORMÀTICA I COMUNICACIONS

La família professional d'Informàtica i Comunicacions fa referència a les activitats i empreses que tenen per objectiu implantar, configurar i administrar equips, serveis i components informàtics; el programari amb el qual fan feina; els reposadors d'informació i les línies de comunicacions entre dispositius fixos i mòbils, així com elaborar els components de programari utilitzant tecnologies de desenvolupament i eines específiques.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	339
% Sobre els ingressos totals de les empreses de les Illes Balears	0,5 %
Activitat principal per volum d'ingressos: programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	787
Empreses d'11 o més treballadors	39
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,9 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	3.965
% Ocupats en el total de les Illes Balears	1 %
Nombre de contractes realitzats	1.229
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,6 %
Activitat principal per volum d'ocupació: reparació d'ordinadors i equips de comunicació	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Programadors d'aplicacions informàtiques i controladors d'equips informàtics.	
Operadors d'equips de ràdio i televisió i de telecomunicació	
Tècnics en electrònica i telecomunicacions	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle de sistemes microinformàtics i xarxes (grau mitjà)	
Gestió d'administració de sistemes informàtics (grau superior)	
Administrador de servidors i pàgines web (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- És un sector petit de l'economia balear tant per volum de negoci com per importància de l'ocupació, al voltant de l'1 % del total.
- En el darrer període ha crescut un 10 % en ocupació, guanyant pes sobre el total de les Illes Balears.
- Està compost bàsicament per empreses de fins a 10 treballadors, particularment de programació informàtica i reparació d'ordinadors i equips.
- La feina i la contractació es concentra en perfils professionals de qualificació mitjana i mitjana-alta: programadors, operadors i tècnics d'equips.
- Operadors d'equips de ràdio i televisió i tècnics en electrònica de telecomunicacions són els perfils en què més ha crescut la contractació.
- El grup més contractat el 2009 al sector és el d'home d'entre 25 i 45 anys.
- Disposa d'una bona oferta formativa en tots els nivells professionals, des de la formació inicial a la superior, encara que manca de tres dels cinc títols professionals de grau superior.
- És un sector clarament en expansió pel creixement del nombre d'empreses i de la feina. Té una presència relativament baixa de sol·licitants de feina i creixen les oportunitats en els perfils professionals de qualificació mitjana, mitjana-alta i alta: desenvolupadors informàtics, especialistes en seguretat informàtica, tècnics en telecomunicacions i perfils de direcció i gestió empresarial basada en la informació.

ESCENARI SECTORIAL

El desenvolupament del sector a la comunitat està directament vinculat a la penetració de la informàtica i les noves tecnologies als principals sectors d'activitat, particularment en l'hoteleria i turisme, l'administració pública, la sanitat, el transport i el comerç, als quals es dirigeixen bona part dels serveis deixats pel sector al costat de les xarxes de telecomunicacions i els serveis deixats per aquestes xarxes. Malgrat la notable expansió d'aquestes darreres, la força de la penetració TIC és comparativament baixa a les Balears i es reproduïx una situació, comuna a altres àmbits, en què es combina una falta de personal qualificat per al sector amb una baixa qualificació en TIC del personal dels anomenats sectors usuaris. Les principals tendències de l'activitat continuen marcades per la ràpida evolució de la tecnologia

i dels entorns de les aplicacions. En aquest sentit seran determinants per a l'evolució del sector aspectes com l'extensió de les tecnologies mòbils i multiplataforma, el desenvolupament dels serveis interactius i la web 2.0, la seguretat informàtica i la introducció de noves formes de gestió comercial i empresarial mitjançant l'ús de TIC.

L'evolució del sector està fortament condicionada per les inversions de base en TIC que han de realitzar les empreses, que s'han vist relativament frenades per la crisi econòmica, retrocedint prop d'un 10 % en el seu conjunt. El sector de la informàtica i les comunicacions és un sector altament competitiu en tots els segments, amb una creixent competència en el preu dels serveis de tot tipus. A les Balears els principals reptes es concentren en el desenvolupament dels serveis TIC en sectors com el turisme i l'aeroportuari, que a més de ser claus per

a l'economia balear permeten introduir innovacions en les aplicacions, al costat del desenvolupament del sector audiovisual i de serveis d'informació, reforçant experiències existents com el ParcBit, Turistec i empreses de serveis amb gran capacitat de creixement a mitjà termini. Per a això serà necessari incrementar l'oferta i qualificació del sector, adaptar a les noves necessitats els estudis universitaris que hi ha i impulsar la formació bàsica en TIC de treballadors i directius.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Creixement del nombre d'empreses i feina al sector.
Hi ha referents empresarials i de formació en TIC.

OPORTUNITATS

Introducció de serveis TIC per a la reducció de costos i millora del rendiment empresarial.
Demanda creixent de perfils per al desenvolupament d'aplicacions i telecomunicacions.

PUNTS FEBLES

Dèficit de mà d'obra qualificada.
Baixa qualificació bàsica i penetració TIC als sectors usuaris finals.

AMENACES

Tendència a la fuga d'estudiants i professionals TIC per falta de pes del sector.
Domini de les tecnologies emergents per part de grans multinacionals estrangeres.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica
Reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic
Reparació d'ordinadors i equips de comunicació
Serveis d'informació
Procés de dades, <i>hosting</i> i activitats relacionades; portals web
Telecomunicacions
Altres activitats de telecomunicacions

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector administració de sistemes informàtics
Analistes de sistemes i assimilats
Direcció de departaments de serveis informàtics
Altres professionals de nivell mitjà d'informàtica
Altres professionals de nivell superior d'informàtica
Feines del subsector desenvolupament d'aplicacions informàtiques
Ajustadors operadors de màquines-eines
Controladors de robots industrials

Ocupacions del subsector serveis de comunicacions
Enginyers tècnics mecànics
Caps d'equip d'operadors de robots industrials
Ocupacions comunes dels subsectors
Enginyers en electrònica i telecomunicacions
Enginyers tècnics en electrònica i telecomunicacions

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Informàtica i comunicacions és un petit sector d'activitat de la comunitat per volum de negoci, ocupació i nombre d'empreses però que ha crescut ràpidament en el darrer període. Inclou una de les activitats qualificades com a estratègiques en l'economia balear -els serveis de telecomunicacions- i té interrelacions clares tant amb el sector de l'electrònica com amb el de l'audiovisual. La seva importància es troba en el fet que es tracta d'un sector proveïdor de serveis bàsics per a la competitivitat de la resta de sectors econòmics, particularment alguns dels més importants en ocupació com el turisme, el comerç o l'administració.

El gruix de les empreses del sector el compon les activitats de serveis informàtics com programació i consultoria, que al costat de les de reparació d'ordinadors i equips representen tres quartes parts de les empreses de la família. Les empreses relacionades amb les telecomunicacions, de menor pes en nombre, són tanmateix la segona activitat per volum de negoci, representant-ne més del 35 % del total.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	447	57 %
Reparació d'ordinadors i equips de comunicació	185	24 %
Procés de dades, <i>hosting</i> i activitats relacionades; portals web	78	10 %
Altres activitats de telecomunicacions	60	8 %
Telecomunicacions sense fil	12	2 %
Rest a d'activitats	5	1 %
Total	787	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* informàtica i comunicacions	0,9
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 informàtica i comunicacions	57 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 informàtica i comunicacions	32 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 151 empreses
*Milions d'euros

L'estructura empresarial està dominada per les micro-empreses de fins a 10 treballadors, i només les activitats de programació i consultoria i els serveis d'informació presenten un pes de les empreses de 10 a 100 treballadors que s'acosta al 20 % del total, doblant la mitjana de la comunitat. Destaca el fet que la principal empresa del sector amb seu a les Balears forma part d'un gran grup turístic, oferint els serveis d'informàtica i telecomunicacions.

En el període 2005-2009 la família professional ha crescut un 25 % en el nombre d'empreses, però amb un comportament desigual; disminuint el nombre d'empreses del sector de la informàtica i creixent notablement el dels serveis d'informació. Malgrat això, l'activitat de programació i consultoria ocupa un lloc notable -el 40- en el rànquing d'activitats econòmiques per nombre d'empreses.

Una dada clara del dinamisme del sector s'expressa en el fet que el seu augment de volum de negoci en el període 2004-2008 duplica el del conjunt de les empreses no financeres que hi ha a la comunitat. No hi ha una especial concentració del volum de negoci i l'ocupació entre les principals empreses, el pes de les quals no supera el 30 % del total. Destaquen igualment entre les empreses les relacionades amb els serveis d'informació (ràdio, televisió) i els serveis de telecomunicacions.

És un dels sectors amb més concentració del nombre d'empreses a Mallorca, particularment en el sector de consultoria informàtica. De les 15 primeres empreses en termes d'ingressos, 10 es localitzen a Palma.

El ràpid creixement en el nombre d'empreses i en el volum de negoci i la tendència general de penetració TIC a tots els sectors fa d'aquesta família un sector d'opunitat per a l'ocupació i desenvolupament professional a les Illes Balears.

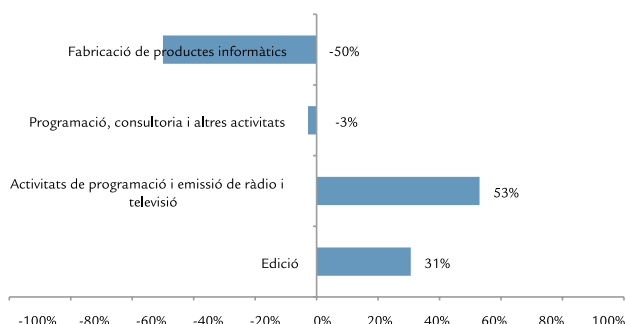
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Globalia Sistemes i Comunicacions SL	Llucmajor	20	145
Serveis Balears de Televisió SL	Palma	19	224
Sampol Comunicacions SL	Palma	10	45
Bitel Balears Innovació Telemàtica SA	Palma	9	230
Hotelbeds Technology SL	Palma	9	66
Sistemes de Gestió de Balears SA	Palma	5	49
Air Movil Balear SL	Palma	5	39
Servifonia Menorca SL	Ciutadella	3	18

Dome Consulting & Solutions SL	Palma	3	44
Smi Sistemes SL	Palma	2	24
Equips i Components Informàtics de les Illes Balears SL	Palma	2	20
Visuals i Informàtica Serveis i Subministraments SL	Capdepera	2	8
Balear de Dades i Processos SA	Calvià	2	11
Segura Duran Assessors SA	Palma	2	21
Menorquina de Ràdio i Televisió SL	Mao	2	34

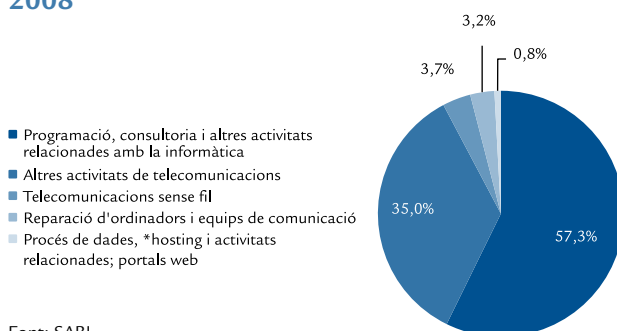
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

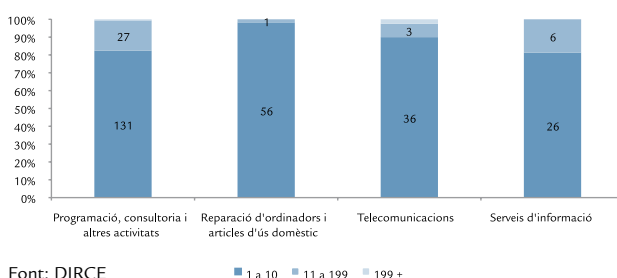
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

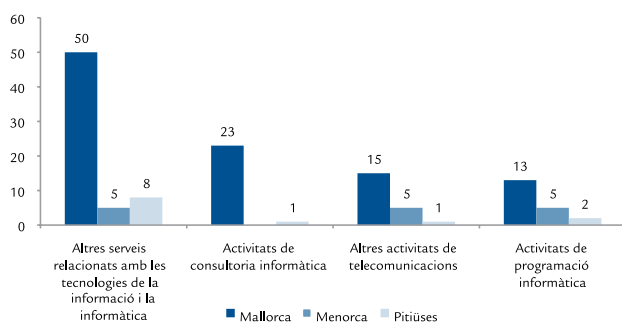
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 151 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació al sector de la Informàtica i la Comunicació, amb prop de 4.000 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa només l'1 % del total de la comunitat i està fortament concentrat en dues activitats; la reparació d'ordinadors i equips, amb més de la meitat del total, d'una banda, i la programació, consultoria i serveis informàtics, amb poc més d'un terç, per una altra. De fet, l'activitat de reparació d'ordinadors i equips és una de les cinquanta amb més ocupació a la comunitat.

L'evolució de l'afiliació presenta un comportament positiu, amb un creixement del 10 % en el període 2005-2009, situant-se en setè lloc per creixement de l'ocupació en el conjunt de la comunitat. És important la presència de treballadors autònoms en les activitats de programació i consultoria i en els serveis d'informació, sectors que tenen un pes econòmic important en la família

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Reparació d'ordinadors i equips de comunicació	2.225	56 %
Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	1.410	36 %
Altres activitats de telecomunicacions	206	5 %
Procés de dades, <i>hosting</i> i activitats relacionades	119	3 %
Resta d'activitats	5	0,1 %
Total	3.965	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Programadors d'aplicacions informàtiques i controladors d'equips informàtics	327	26,6 %
Operadors d'equips de ràdio i televisió i de telecomunicació	284	23,1 %
Tècnics en electrònica i telecomunicacions	169	13,8 %

Altres professionals de nivell mitjà d'informàtica	144	11,7 %
Altres professionals de nivell superior d'informàtica	103	8,4 %
Analistes d'aplicacions i programadors informàtics de nivell mitjà	64	5,2 %
Analistes de sistemes i assimilats	56	4,6 %
Resta d'ocupacions	82	6,7 %
Total	1.229	100 %

Font: SOIB

Les feines relacionades amb la informàtica concentren més del 50 % de les contractacions de l'any 2009 del sector, particularment els programadors d'aplicacions i controladors d'equips. L'altra meitat es distribueix en les principals feines dels serveis d'informació i les telecomunicacions, com són els operadors d'equips de ràdio i televisió i els tècnics en electrònica i telecomunicacions. La feina d'analista de sistemes és una de les cinquanta amb més creixement de la contractació en el període 2005-2009, mentre el sector dels serveis de telecomunicacions en conjunt és el que creix més en contractació.

A tots els subsectors el perfil de contractació està marcadament esbiaixat cap als homes, de manera pronunciada respecte al conjunt de la comunitat, ja que gairebé el 84 % dels contractes es fan a homes. Domina igualment el tram d'edat entre 25 i 45 anys, lleugerament superior a la mitjana.

El creixement del mercat de treball del sector es concentra en tècnics i professionals qualificats dels sectors més dinàmics dels serveis informàtics, d'informació i les telecomunicacions.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Administració de sistemes informàtics	280	7	27
Desenvolupament d'aplicacions informàtiques	374	7	10
Serveis de comunicacions	398	24	31
Comuns	60	2	9
Total	1.112	40	77

La gran concentració d'empreses a Mallorca explica la singular distribució de la contractació al territori. Aquesta distribució s'expressa també en el mercat de treball, i és la família que més pes té a Mallorca en els contractes realitzats, més d'un 90 % del total, quinze punts superior al conjunt de les famílies. Aquest fet també es comprova en les dades de sol·licitants de feina, però en menor mesura, un 77 %.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contrac-

tades, excepte en el cas dels operadors d'equip de ràdio, televisió i telecomunicacions, que són la segona ocupació contractada i no té gairebé presència entre els que demanen feina.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Admin. de sistemes informàtics	108	5	12
Desenvolupament d'aplicacions informàtiques	189	15	13
Serveis de comunicacions	149	11	20
Comuns	56	4	3
Total	502	36	48

Font: SOIB

Quant al perfil del que demana per edat, es concentra entre els joves i persones fins a 45 anys, i és una de les famílies amb menor presència de demandants majors d'aquesta edat. Els que demanen feina es distribueixen de manera similar entre els diferents subsectors.

A pesar que en el període 2005 a 2009 el nombre d'aturats registrats s'ha duplicat, la família d'Informàtica i Comunicacions és una de les de menor atur registrat a la comunitat.

El volum de persones que demanen feina al sector no assoleix el 15 % de l'ocupació total i representa poc més d'un terç dels contractes fets el 2009, pel que al costat del ritme de creixement de l'ocupació configura una família amb un nivell de competència per les vacants i noves ocupacions relativament baix.

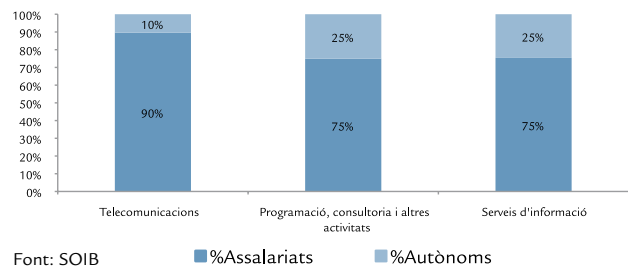
Les condicions de feina al sector, relacionades amb el nivell de qualificació de les ocupacions, se situen en els nivells mitjà i mitjà-alt de retribució mitjana actual. Les principals ocupacions estan directament relacionades amb titulacions professionals o amb graus universitaris, que són requisits formatius imprescindibles per al seu exercici. Al sector de la informàtica, el XVI Conveni col·lectiu vigent des d'abril de 2009 regula les condicions de feina.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Programadors d'aplicacions informàtiques i controladors d'equips	18.000 € - 25.000 €	Completa
Tècnics en electrònica i telecomunicacions	25.000 € - 30.000 €	Completa
Altres professionals de nivell mitjà d'informàtica	18.000 € - 25.000 €	Completa
Analistes d'aplicacions i programadors informàtics de nivell mitjà	25.000 € - 30.000 €	Completa
Enginyers tècnics en electrònica i telecomunicacions	30.000 € - 36.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

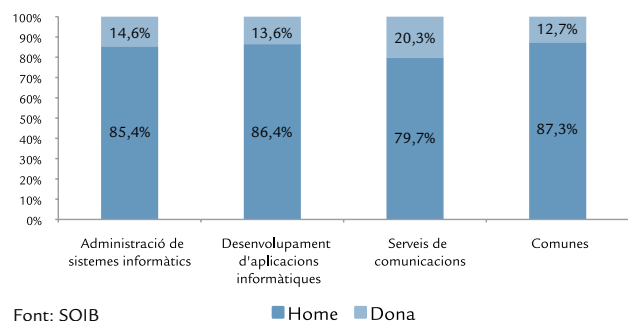
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Administració de sistemes informàtics	314	71	29 %
Desenvolupament d'aplicacions informàtiques	391	-119	-23 %
Serveis de comunicacions	453	229	102 %
Comuns	71	-18	-20 %
Total	1.229	163	15 %

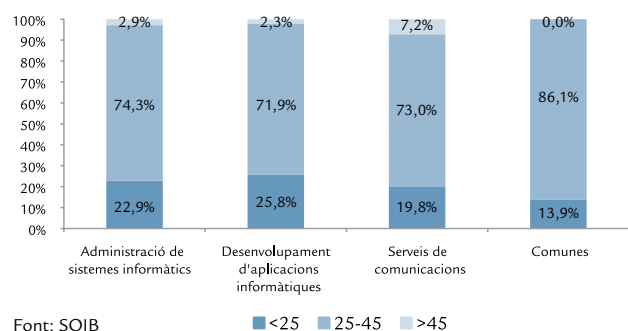
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Administ. de sist. inform.	93	57	159,1 %
Desenvolupament aplicac. informàtiques	167	77	85,7 %
Serv. de comunicacions	128	74	137,7 %
Comuns	41	25	163,8 %
Total	428	233	119,7 %

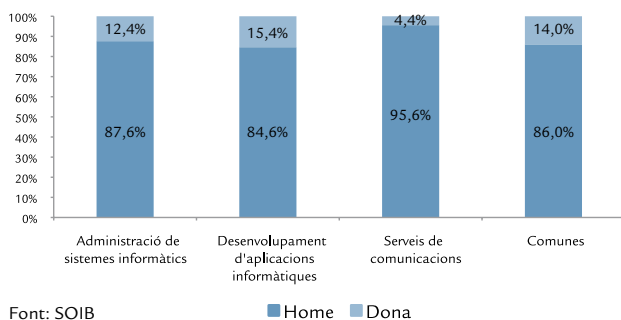
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Programadors d'aplicacions informàtiques i controladors d'equips informàtics	181	31 %
Tècnics en electrònica i telecomunicacions	165	28 %
Altres professionals de nivell mitjà d'informàtica	66	11 %
Analistes d'aplicacions i programadors informàtics de nivell mitjà	35	6 %
Enginyers tècnics en electrònica i telecomunicacions	34	6 %
Altres professionals de nivell superior d'informàtica	30	5 %
Enginyers en electrònica i telecomunicacions	30	5 %
Analistes de sistemes i assimilats	22	4 %
Resta d'ocupacions	23	4 %
Total	586	100 %

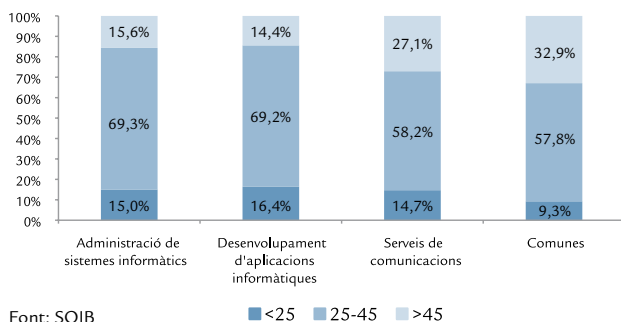
Font: SOIB

Perfil dels que demanen feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

Hi ha 23 qualificacions professionals vigents en aquesta família professional, la major part al subsector d'administració d'equips informàtics. La majoria de qualificacions són de nivell 3, és a dir, que assoleixen la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats. De nivell 1, accessible a partir dels estudis obligatoris, només hi ha la qualificació d'operacions auxiliars de muntatge i manteniment de sistemes microinformàtics.

Les qualificacions més directament relacionades amb les principals ocupacions contractades i amb els perfils més emergents són les següents:

- Administració de bases de dades
- Administració i programació en sistemes de planificació de recursos empresarials i de gestió de relacions amb clients
- Gestió de sistemes informàtics
- Implantació i gestió d'elements informàtics en sistemes domèstics-immòtics, de control d'accessos i presència, i de videovigilància
- Muntatge i reparació de sistemes microinformàtics
- Programació de sistemes informàtics
- Sistemes de gestió d'informació
- Desenvolupament d'aplicacions amb tecnologies web
- Programació amb llenguatges orientats a objectes i bases de dades relacionals
- Programació en llenguatges estructurats d'aplicacions de gestió
- Seguretat informàtica
- Gestió de xarxes de veu i dades
- Operació en sistemes de comunicació de veu i dades

Les Balears disposen de 14 grups de cicles formatius de la família professional d'Informàtica i Comunicacions, 7 de grau mitjà i 7 de grau superior. Destaca el fet que no hi ha oferta a tres dels cinc títols professionals de grau superior, concretament els especialitzats en xarxes, multiplataformes i web.

Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de sistemes microinformàtics i xarxes
IES Son Ferrer (Calvià)
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES S'Arenal (Llucmajor)
IES Na Camel·la (Manacor)
(CC) Es Liceu (Marratxí)
IES Emili Darder (Palma)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de gestió d'administració de sistemes informàtics
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Na Camel·la (Manacor)
IES Joan Ramis i Ramis (Maó)
(CC) Sant Josep Obrer (Palma)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Sa Colomina (Eivissa)
Cicle de desenvolupament d'aplicacions informàtiques
IES Francesc de Borja Moll (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta de formació ocupacional es concentra als subsectors de desenvolupament d'aplicacions i administració d'equips, amb 8 de les 19 especialitats que s'imparteixen. La resta de l'oferta es dirigeix majoritàriament a la formació d'usuaris per a aplicacions concretes, amb menor durada de l'acció formativa.

Formació ocupacional	Hores
Administrador de servidors i pàgines web	350-365
Ajax control toolkit	15
Aplicacions informàtiques del full de càlcul	50
Autocad: disseny assistit per ordinador	50
Dissenyador web i multimèdia	350
Flash com a eina útil per a la dinamització de pàgines web	50
Gestionar amb dades, indicadors	20
Informàtica d'usuari	200-215
Iniciació a la xarxa d'Internet per a PIME	20
Màrqueting de cercadors	16
Muntatge i manteniment de sistemes microinformàtics	90
Operacions auxiliars de muntatge i manteniment de sistemes microinformàtics	370
Programador d'aplicacions informàtiques	950
Programador de bases de dades relacionals	200
Programador de llenguatges estructurats	209
Tècnic de sistemes microinformàtics	500
Tècnic en seguretat de xarxes i sistemes	400
Tècnic en programari ofimàtic	350
Web 2.0 i l'empresa	24

Font: SOIB

Les Balears disposen d'oferta en les titulacions universitàries d'enginyeries tècniques en informàtica de gestió, sistemes i telemàtica, així com l'enginyeria en informàtica. No consta una oferta permanent d'especialització en aquests camps.

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- la d'auxiliar de muntatge i manteniment de sistemes, que pot realitzar-se mitjançant un PQPI, a les Pitiüses i també amb l'oferta de formació ocupacional

- la de tècnic superior en gestió i administració de sistemes informàtics, de la qual hi ha 6 grups (aproximadament 120 participants) i per la qual s'obté un títol professional amb validesa a molts sectors d'activitat
- els estudis de grau de les enginyeries d'informàtica

La distribució general de la formació oferida es localitza majoritàriament a Mallorca, amb tres quartes parts dels grups oferits. Dels 51 cursos ocupacionals, destaca l'oferta de 13 cursos a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	7	-	-
CFGS	5	1	1
PQPI	-	-	1
Ocupacional	35	3	13
Universitària	5	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

El dèficit de mà d'obra qualificada al sector constitueix el principal factor d'atractiu i millora de la qualificació, que molt sovint es realitza en el marc de les mateixes empreses i amb tècniques d'autoaprenentatge, en la mesura que el ritme d'evolució i introducció d'innovacions és molt alt. La formació contínua és imprescindible en aquesta família, potser més que en qualsevol altra.

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector administració d'equips		
Qualificació	Nivell	Hores
Administració de bases de dades	3	600
Administració de serveis d'Internet	3	510
Administració i disseny de xarxes departamentals	3	600
Administració i programació en sistemes de planificació de recursos empresarials i de gestió de relacions amb clients	3	600
Gestió de sistemes informàtics	3	420
Gestió i supervisió d'alarmes en xarxes de comunicacions	2	600
Implantació i gestió d'elements informàtics en sistemes domòtics-immòtics, de control d'accés i presència, i de videovigilància	3	510
Muntatge i reparació de sistemes microinformàtics	2	450
Operació de sistemes informàtics	2	540
Operacions auxiliars de muntatge i manteniment de sistemes microinformàtics	1	330
Programació de sistemes informàtics	3	510
Sistemes de gestió d'informació	3	540
Sistemes microinformàtics	2	610

Qualificacions del subsector desenvolupament d'aplicacions informàtiques		
Qualificació	Nivell	Hores
Confecció i publicació de pàgines web	2	510
Desenvolupament d'aplicacions amb tecnologies web	3	510
Operació de xarxes departamentals	2	540
Programació amb llenguatges orientats a objectes i bases de dades relacionals	3	610
Programació en llenguatges estructurats d'aplicacions de gestió	3	600
Seguretat informàtica	3	420
Qualificacions del subsector serveis de comunicacions		
Qualificació	Nivell	Hores
Gestió de xarxes de veu i dades	3	530
Manteniment de primer nivell en sistemes de radiocomunicacions	2	540
Manteniment de segon nivell en sistemes de radiocomunicacions	2	600
Operació en sistemes de comunicacions de veu i dades	2	510

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Sistemes microinformàtics i xarxes
Cicles formatius de grau superior
Administració de sistemes informàtics
Administració de sistemes informàtics en xarxa
Desenvolupament d'aplicacions informàtiques
Desenvolupament d'aplicacions multiplataforma
Desenvolupament d'aplicacions web

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de muntatge i manteniment de sistemes microinformàtics
IES Sa Colomina (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Diplomatura d'Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	UIB
Diplomatura d'Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	UIB
Llicenciatura d'Enginyeria Informàtica	UIB
Doctorat d'Informàtica	UIB
Diplomatura d'Enginyeria Tècnica de Telecomunicació especialitat en Telemàtica	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació Empresarial Balear de Telecomunicacions	-
Associació Balear d'Empreses de Comunicació, Publicitat i Màrqueting	http://www.dpa-balears.com/2009/03/organizaciones-empresariales.html
Associació d'Empreses de Telefonía Pública de les Balears	-
Associació Empresarial per al Foment i Desenvolupament del Comerç Electrònic, Serveis en Línia i Informàtics de Menorca	http://www.pimemenorca.org/asociaciones/acceso
Associació Pitiüsa de Tecnologies de la Informació i la Comunicació	http://www.aptic.org/es/index.htm
Associacions de professionals	
Col·legi Oficial d'Enginyers en Informàtica	http://www.coeiib.org
Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics en Informàtica	http://www.coetiib.net/
Associació d'Enginyers de Telecomunicació de les Illes Balears	http://www.parcbit.es/?idcat=74263&idsubcat=74304&idprod=81614&lang=es
Associacions de treballadors	
Sindicat de telecomunicacions i oficis diversos de la confederació nacional del treball (CNT) de les Balears	http://www.cnt.es/
Sindicat de telefònica de la confederació nacional del treball (CGT) de les Balears	www.cgtbalears.org/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Fundació IBIT	http://www.ibit.org/home/index.php
Associació Espanyola d'Enginyers de Telecomunicació	http://www.aeit.es/index.php?op=quienessomos
EICTA. Associació Europea d'Empreses d'Informació, Comunicació i Tecnologia	http://www.eicta.org/

EL SECTOR INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT

Les activitats de la família professional Instal·lació i Manteniment es classifiquen en tres àrees professionals: maquinària i equip industrial, instal·lacions per a processos industrials continus i auxiliars a la producció, i instal·lacions per a edificis i altres serveis de fabricació mecànica. En el cas de les Balears, l'activitat se centra en el sector d'instal·lació i manteniment elèctric i de lampisteria.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	1.460
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	3 %
Activitat principal per volum d'ingressos: instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	3.758
Empreses d'11 o més treballadors	242
% Empreses en el conjunt de les Balears	4,1 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	13.579
% Ocupats en el total de les Illes Balears	3,4 %
Nombre de contractes realitzats	1.666
% Contractes sobre el total de Balears	0,8 %
Activitat principal per volum d'ocupació: instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Lampistes i instal·ladors de canonades	
Altres treballadors diversos d'acabats de construccions	
Tècnics en mecànica	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies (grau mitjà)	
Manteniment d'instal·lacions tèrmiques i de fluids (grau superior)	
Taller de serveis tècnics de manteniment (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Manteniment és un sector de pes mitjà en l'economia balear tant per volum de negoci com per importància empresarial.**
- **Malgrat la reducció del nombre de treballadors a causa de la crisi que hi ha al sector, el nombre d'empreses s'ha incrementant.**
- **Predomini de les microempreses de fins a 10 treballadors i una presència molt elevada de treballadors autònoms.**
- **L'ocupació i la contractació es concentra en la qualificació professional de lampista.**
- **El grup més contractat el 2009 al sector és el d'home d'entre 25 i 45 anys.**
- **Disposa d'una oferta formativa orientada al muntatge i manteniment d'instal·lacions de climatització i no s'imparteixen els títols relacionats amb manteniment.**
- **Augmenta la competència en totes les ocupacions en un mercat de treball amb gran nombre de persones que cerquen feina.**
- **Seria positiu disposar d'una formació contínua que permetés adaptar-se a nous requeriments en les instal·lacions de la construcció.**

ESCENARI SECTORIAL

Instal·lació i manteniment és un sector molt vinculat al sector de la construcció, i, en termes generals, es pot comparar l'evolució d'ambdues activitats. En els darrers anys, el sector ha passat de registrar grans creixements en nombre d'empreses i de treballadors a entrar en una fase de recessió sobretot en ocupació.

A les Balears el sector està molt vinculat a l'activitat de la construcció ja que les principals ocupacions de la família professional d'instal·lació i manteniment eren les més demandades pel sector d'edificació, com el cas dels lampistes.

En l'actualitat es produeix una atomització del sector a causa, en part, a la reducció del nombre d'assalariats per empresa i també a l'increment del nombre de petites empreses.

És un sector el mercat laboral del qual es troba bastant estancat i amb un elevat grau de competitivitat pel nombre

creixent de persones que cerquen feina i l'escassa creació de feina. Per aquest motiu la major qualificació dels treballadors permet una polivalència que habiliti el treballador a incorporar-se a sectors menys afectats per l'actual conjuntura de crisi econòmica.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Hi ha empreses líders als seus mercats.

Les certificacions professionals permeten adequar-se a les activitats amb més demanda.

OPORTUNITATS

Noves oportunitats de feina en activitats relacionades amb energies renovables.

Instal·lació i manteniment d'equips no vinculats al sector de l'edificació.

PUNTS FEBLES

Elevat grau de competitivitat pel nombre creixent de demandants de feina. Augment de l'atomització empresarial.

AMENACES

Dificultats empresarials per la crisi del sector de la construcció.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09	
Activitats de construcció especialitzada	
Instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció	
Reparació i instal·lació de maquinària i equip	
Instal·lació de màquines i equips industrials	
Reparació de productes metàl·lics, maquinària i equip	

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector electricitat i electrònica	
Muntadors d'equips elèctrics	
Ocupacions del subsector fabricació d'equips	
Lampistes i instal·ladors de canonades	
Altres treballadors diversos d'acabats de construccions	
Tècnics en mecànica	
Ocupacions comunes dels subsectors	
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector d'Instal·lació i Manteniment és un sector de pes mitjà en l'economia balear, que representa entre el 3 % i el 4 % de les seves principals variables -volum de negoci, ocupació i nombre d'empreses-. És un sector interrelacionat amb gairebé totes les activitats productives, però particularment amb les instal·lacions elèctriques i d'aigua en la construcció i el seu manteniment, que en concentra tres quartes part del sector i és la vuitena activitat de les Balears per nombre d'empreses el 2009.

Entre els anys 2005 i 2009 el sector ha vist créixer el nombre d'empreses un 11 %, especialment l'activitat de reparació i manteniment de maquinària i equips, que creix, quinze punts més que el conjunt balear, fins al 21 %.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció	2.818	75 %
Reparació de productes metàl·lics, maquinària i equip	933	25 %
Reste d'activitats	7	0 %
Total	3.758	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* instal·lació i manteniment	1
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 instal·lació i manteniment	37 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 instal·lació i manteniment	20 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 805 empreses

* Milions d'euros

L'estructura empresarial del sector es caracteritza pel predomini de les microempreses de fins a 10 treballadors i una presència molt elevada de treballadors autònoms, propera al 40 % de l'ocupació total i que gairebé duplica el valor del conjunt balear.

L'estreta dependència amb les activitats de la construcció explica en bona mesura la dinàmica empresarial més recent: una alta concentració -superior al 80 %- del volum de negoci del sector en les activitats d'instal·lacions d'electricitat i aigua, un creixement dels ingressos gairebé 10 punts superior a la mitjana balear entre 2004 i 2008, i la consolidació de dos centenars d'empreses de mida mitjana.

Les principals empreses del sector es concentren en les instal·lacions especialitzades per a la construcció, particularment climatització, elevadors, disseny d'instal·lacions, manteniment naval... i no presenten una particular concentració en un sector caracteritzat pel minifundisme. La distribució territorial de les empreses és similar a la del conjunt balear.

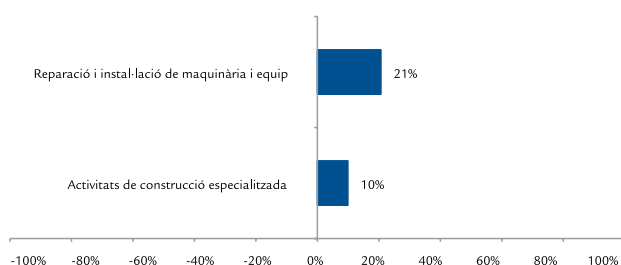
Es tracta d'un sector de pes mitjà en l'economia balear majoritàriament vinculat a l'activitat de la construcció i que es veu molt afectat per l'evolució d'aquesta. La seva característica principal és l'atomització i la presència de l'ocupació autònoma. Els segments més dinàmics es troben en les instal·lacions especialitzades per a la construcció i en el sector del manteniment d'equips i maquinària.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Sampol Enginyeria i Obres SA	Palma	104	140
Astilleros de Mallorca SA	Palma	30	79
Humiclina Est SA	Palma	22	159
Centre Muntatges SA	Marratxí	14	88
Enterprise Granada Energía Solar SL	Palma	13	1
Electro Hidràulica SA	Manacor	12	68
Clima Insular SL	Palma	12	96
Rco 21 SL	Manacor	11	60
Balear d'Ascensors SL	Marratxí	11	86
Cia Mediterrània de Vigilància SA	Palma	11	325
Antonio Cabot Fornés SA	Palma	10	32
Instal·lacions Elèctriques Vicente Guasch i Cardona SA	Eivissa	9	72
Navífibra SL	Palma	8	20
Humiclina Sac SA	Palma	7	89

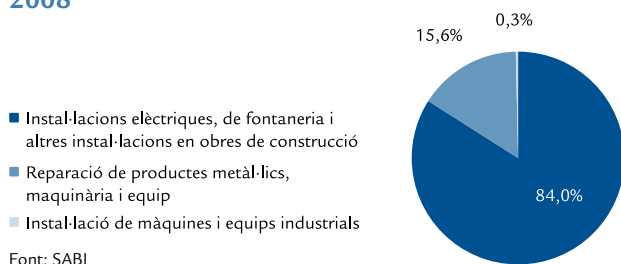
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

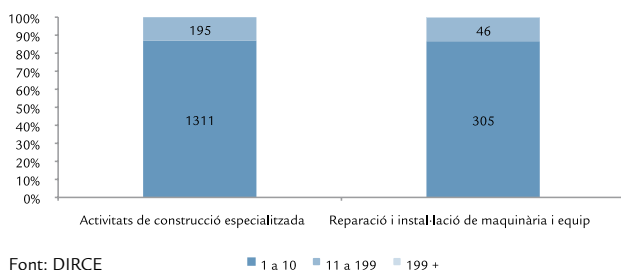
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

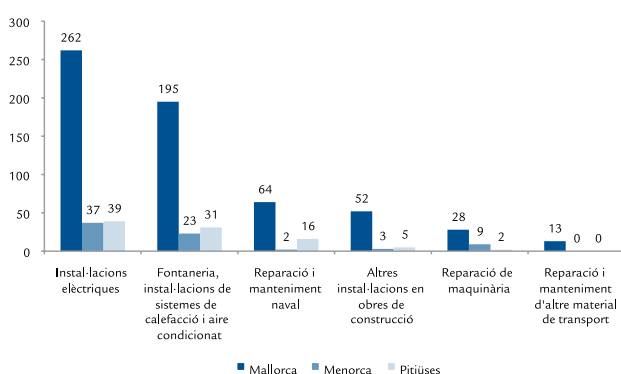
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 805 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en la família d'Instal·lació i Manteniment és important a les Balears, més de 13.500 afiliats a la Seguretat So-

cial el 2009, representant el 3,4 % del total de la comunitat i fortament concentrat en les activitats d'instal·lacions per a la construcció, que ocupen al 86 % dels afiliats del sector.

L'ocupació està molt concentrada en un subsector, ja que més de les tres quartes parts dels afiliats de la família professional desenvolupen la seva activitat en empreses d'instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció.

L'evolució de l'afiliació presenta un comportament negatiu, amb una davallada del 12 % en el període 2005-2009, situant-se en sisè lloc per davallada de l'ocupació en el conjunt de les Balears. Si a aquest fet s'afegeix l'increment del nombre d'empreses per al mateix període, tot fa indicar una tendència a la reducció de la dimensió de les empreses.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Instal·lacions elèctriques, d'aigua i altres instal·lacions en obres de construcció	11.715	86 %
Reparació de productes metàl·lics, maquinària i equip	1.630	12 %
Instal·lació de màquines i equips industrials	234	2 %
Total	13.579	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Lampistes i instal·ladors de canonades	1.118	67 %
Altres treballadors diversos d'acabats de construccions	337	20 %
Tècnics en mecànica	161	10 %
Muntadors d'equips elèctrics	50	3 %
Total	1.666	100 %

Font: SOIB

El percentatge dels afiliats al règim d'autònoms en instal·lació i manteniment és lleugerament elevat, representant el 38 % dels afiliats del sector (17 punts percentuals superior al del conjunt de famílies professionals).

Les ocupacions relacionades amb muntatge i manteniment d'instal·lacions concentren gairebé la totalitat de les contractacions de l'any 2009 del sector, particularment l'ocupació de lampista i instal·lador de canonades és la professió que més contractes registra. La contractació formalitzada del subsector d'activitat electricitat i electrònica representa un escàs 3 %.

La contractació del sector està clarament masculinitzada, uns quaranta punts percentuals per sobre de la mitjana fins a assolir el 95 % del total de contractes. Pel que fa a l'edat dels contractats, aquesta segueix un perfil similar al conjunt de les famílies professionals.

El mercat de treball està molt influït per la conjuntura econòmica de crisi al sector de la construcció. Es dona la circumstància que l'ocupació que genera major contracta-

ció, els lampistes, és també la que registra més percentatge d'aturats del sector i una de les cinc en les quals més ha crescut el nombre de persones que cerquen feina a la comunitat.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Electricitat i electrònica	33	-	17
Muntatge i manteniment d'instal·lacions	1.245	134	237
Comuns	-	-	-
Total	1.278	134	254

La distribució territorial tant de la contractació com la demanda de feina és similar a la del conjunt de famílies professionals.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades. Així, gairebé la totalitat de les persones que cerquen feina ho fan en l'ocupació de lampistes i instal·ladors de canonades.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Electricitat i electrònica	14	1	4
Muntatge i manteniment d'instal·lacions	2.155	192	376
Comuns	15	2	2
Total	2.184	196	382

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca l'elevat percentatge de persones majors de 45 anys, sent una de les famílies amb més presència de demandants majors d'aquesta edat. L'ocupació en la qual predominen aquests demandants és electricitat i electrònica.

Instal·lació i manteniment és la segona família professional amb més increment de nombre d'aturats després d'edificació i obra civil (sector molt vinculat a aquest). Entre 2005 i 2009 el nombre d'aturats s'ha triplicat, i són els lampistes i instal·ladors de canonades els que registren un major augment.

Les característiques formatives requerides per a les principals ocupacions més cercades són estudis postobligatoris relacionats amb la feina a desenvolupar. A més, per exercir certes activitats és necessari disposar de certificats professionals que acreditin les destreses i habilitats del professional en la matèria.

El fet que el volum de persones que cerquen feina al sector sigui del 15 % de l'ocupació total i que el nombre de demandants sigui clarament superior al dels contractes realitzats genera una alta competència per les vacants i les noves ocupacions.

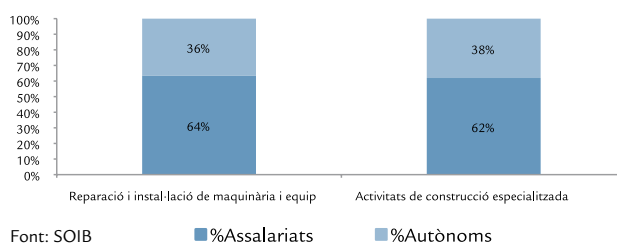
Les condicions de feina estan relacionades amb el nivell de qualificació i amb la certificació de professionalitat. La retribució del salari anual brut per a les principals ocupacions se situa en els nivells baix i mitjà-baix de la retribució mitjana actual.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Lampistes i instal·ladors de canonades	15.000 € - 18.000 €	Completa
Tècnics en mecànica	n.d	Completa
Muntadors d'equips elèctrics	n.d	Completa
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	Completa
Altres treballadors diversos d'acabats de construccions	n.d	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

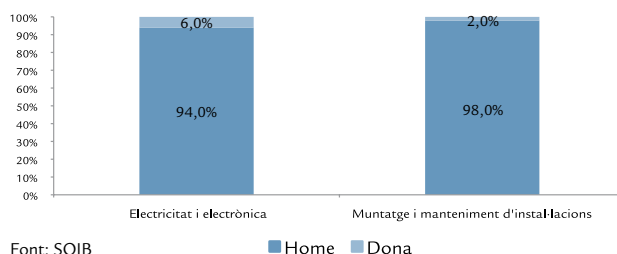
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Electricitat i electrònica	50	71	29,2 %
Muntatge i manteniment d'instal·lacions	1.616	-119	-23,3 %
Comuns	-	229	102,2 %
Total	1.666	-18	-20,2 %

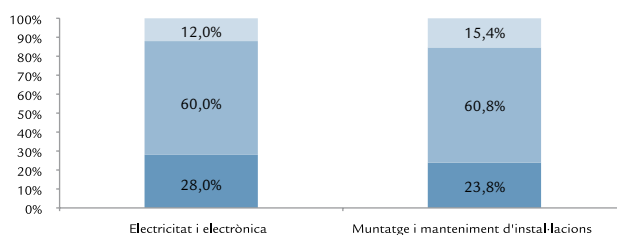
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

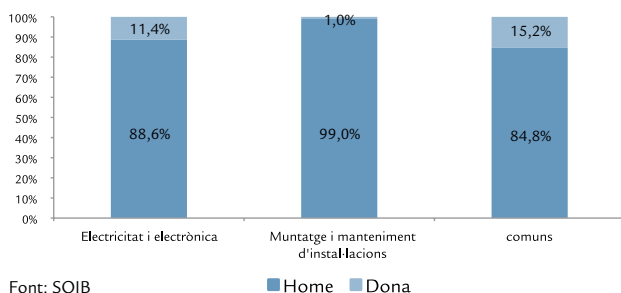
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Electricitat i electrònica	17	11	184,3 %
Muntatge i manteniment d'instal·lacions	2.343	1.643	234,7 %
Comuns	11	-4	-24,1 %
Total	2.370	1.650	229,0 %

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Lampistes i instal·ladors de canonades	2.670	96,7 %
Resta d'ocupacions	92	3,3 %
Total	2.762	100 %

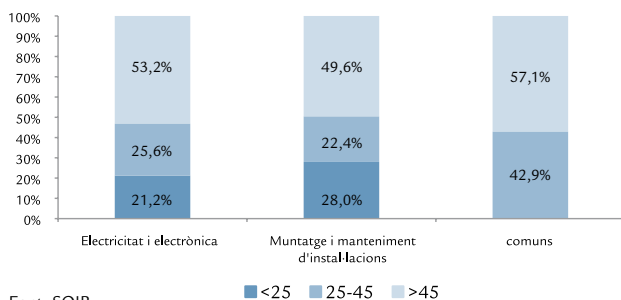
Font: SOIB

Perfil dels demandants d'ocupació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 11 qualificacions professionals vigents, són majoria les dels nivells 2 i 3 de qualificació, és a dir, nivells que comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector.

D'altra banda, indicar que hi ha certificats professionals que acrediten amb caràcter oficial les competències professionals per desenvolupar certes activitats laborals. Per tant, és una manera de proporcionar als treballadors la formació adequada al sector d'activitat.

La comunitat autònoma ofereix 5 cicles formatius de la família professional instal·lació i manteniment per al curs 2009-10, tres programes de grau mitjà i dos de grau superior. No s'imparteixen dos dels cicles que hi ha de grau superior directament relacionats amb el sector: manteniment d'equip industrial i desenvolupament de projectes d'instal·lacions tèrmiques i fluids. Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies
IES Politècnic (Palma)
Cicle de manteniment ferroviari
IES Politècnic (Palma)
Cicle de muntatge manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor
IES Politècnic (Palma)
IES Lluçmajor (Lluçmajor)
IES Josep M. Quadrado (Ciutadella)
IES Isidor Macabich (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de manteniment d'instal·lacions tèrmiques i de fluids
IES Politècnic (Palma)
IES Josep M. Quadrado (Ciutadella)
Cicle de prevenció de riscos professionals
IES Pasqual Calbó i Caldés (Maó)
IES Isidor Macabich (Eivissa)
IES Politècnic (Palma)
IES Son Pacs (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta formativa més rellevant a la comunitat és la de muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor, de la qual hi ha 4 grups (aproximadament 80 participants) i per la qual s'obté un títol professional. L'estratègia formativa del sector passa per la formació contínua amb l'objectiu de millorar l'especialització en els nous requeriments vinculats a l'edificació sostenible: manteniment d'instal·lacions, eficiència energètica.

L'oferta de formació ocupacional es concentra en la formació en muntatge i manteniment d'instal·lacions de climatització, donant-se 2 programes ocupacionals. A aquesta, s'ha d'afegir el programa transversal de tècnics en manteniment.

Formació ocupacional	Hores
Mantenidor-reparador d'instal·lacions. Instal·lacions d'aire condicionat	538
Muntatge i manteniment d'instal·lacions de climatització, ventilació i extracció	340-500
Taller de serveis tècnics de manteniment	1.158

Font: SOIB

Gairebé tres quartes part de la formació que s'ofereix a les Balears es localitza a Mallorca, encara que també destaca l'oferta a Menorca. Al contrari, les Pitiüses únicament ofereixen un cicle de formació de grau superior.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	4	2	-
CFGS	3	2	1
PQPI	6	1	-
Ocupacional	4	1	-
Universitària	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS:
NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ
DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector muntatge i manteniment d'instal·lacions		
Qualificació	Nivell	Hores
Desenvolupament de projectes d'instal·lacions calorífiques	3	510
Desenvolupament de projectes d'instal·lacions frigorífiques	3	510
Desenvolupament de projectes de xarxes i sistemes de distribució de fluids	3	510
Manteniment i muntatge mecànic d'equip industrial	2	540
Muntatge i manteniment d'instal·lacions calorífiques	2	480
Muntatge i manteniment d'instal·lacions de climatització i ventilació-extracció	2	480
Muntatge i manteniment d'instal·lacions frigorífiques	2	540
Feines de lampisteria i calefacció-climatització domèstica	1	480
Planificació, gestió i realització del manteniment i supervisió del muntatge d'instal·lacions calorífiques	3	510
Planificació, gestió i realització del manteniment i supervisió del muntatge de maquinària, equip industrial i línies automatitzades de producció	3	510
Planificació, gestió i realització del manteniment i supervisió del muntatge de xarxes i sistemes de distribució de fluids	3	510

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies
Manteniment ferroviari
Muntatge i manteniment d'instal·lacions de fred, climatització i producció de calor
Cicles formatius de grau superior
Desenvolupament de projectes d'instal·lacions tèrmiques i de fluids
Manteniment d'equip industrial
Manteniment d'instal·lacions tèrmiques i de fluids
Prevenió de riscos professionals

Font: Ministeri d'Educació.

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ
PROFESSIONAL INICIAL

Programa de lampisteria i climatització domèstica
IES Capdepera (Capdepera)
IES Llucmajor (Llucmajor)
IES Na Camel·la (Manacor)
IES Politècnic (Palma)
IES Aurora Picornell (Palma)
IES Josep M. Quadrado (Ciutadella)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
No n'hi ha	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS
D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
BOE-A-2007-12865	Conveni col·lectiu estatal de manteniment i conservació d'instal·lacions aquàtiques

ENTITATS RELLEVANTS

Associacions empresarials	
Associació d'empresaris d'instal·lació, fabricació i conservació d'aparells elevadors de les Balears	-
Associació d'empreses instal·ladores de telecomunicacions de les Balears	http://www.abitel.es/
Associació empresarial de climatització, fred industrial i calefacció de Menorca	http://menorca.caeb.es/aclifricme.htm
Associació empresarial independent d'ascensoristes de les Balears	http://www.feeda.es/asociaciones.php
Associació d'industrials instal·ladors de canonades d'aigua, calefacció i afins de Mallorca	http://www.infocal.org/
Associacions de treballadors	
Associació sindical d'empresaris de muntatges i instal·lacions elèctriques d'Eivissa i Formentera	http://www.fenie.es/asociaciones/asociaciones.htm#
Associació sindical d'empresaris d'instal·lacions i muntatges elèctrics de Menorca	http://aseime.empresademenorca.org/
Associacions professionals	
Associació de frigoristes industrials de Mallorca	-

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS,
ESTATALS E INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació d'Empresaris d'Instal·lacions Elèctriques i de Telecomunicacions de Mallorca (ASINEM)	http://www.asinem.net
CONAIF. Confederació Nacional d'Empreses de Lampisteria, Gas, Calefacció, Climatització, Protecció contra Incendis i Afins	http://www.conaif.es/
CNI. Confederació Espanyola d'Empresaris Instal·ladors i Mantenidors de Calefacció, Aigua Calenta, Lampisteria, Protecció contra Incendis, Gas, Energia Solar i Afins	http://www.cni-instaladores.com/

EL SECTOR PESCA I INDÚSTRIES PESQUERES

La família professional Marítima i Pesquera està formada per tres àrees de competència professional: pesca i transport marítim, busseig i aqüicultura; pesca i transport marítim són les activitats clau del sector a les Balears.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	17
% Sobre el total dels ingressos de les empreses de les Illes Balears	0,1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: aqüicultura	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears *	21
Empreses d'11 o més treballadors	2
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,02 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	75
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,02 %
Nombre de contractes realitzats	585
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,3 %
Activitat principal per volum d'ocupació: aqüicultura	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Capitans i oficials de pont	
Bussejadors	
Pescador per compte d'altri d'aigua dolça i d'aigües costaneres	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle d'operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions de vaixells (grau mitjà)	
Cicle de gestió de navegació, pesca i transport marítim (grau superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

*Dades SABI

A DESTACAR

- **El sector pesca i indústries pesqueres ocupa la darrera posició de les famílies professionals en termes d'ocupació i d'activitat, concentrant 75 afiliats i 21 empreses.**
- **Entre 2005 i 2009 han augmentat els afiliats i s'ha reduït el nombre d'empreses.**
- **Les empreses de la família professional pesca i indústries pesqueres tenen una dimensió mitjana de 3,6 treballadors per empresa, un 14 % inferior respecte a les Balears.**
- **Pescador per compte d'altri en aigua dolça i aigües costaneres és l'ocupació en què més ha crescut la contractació, passant d'1 contracte el 2005 a 103 el 2009.**
- **El grup més contractat el 2009 en el sector és el d'home d'entre 25 i 45 anys, especialment en navegació.**
- **Disposa d'oferta formativa limitada al subsector de la navegació: manteniment de màquines i pesca i transport marítim.**

ESCENARI SECTORIAL

De les àrees de competència professional pròpies de la família marítima i pesquera que defineix l'INCUAL es realitzarà l'anàlisi de les empreses i de la feina de pesca i aqüicultura. Així, la família professional presentada es titula Pesca i Indústries Pesqueres. Els subsectors transport marítim i comerç a l'engròs es relacionen més directament amb les famílies professionals de transport i manteniment de vehicles i comerç i màrqueting, per la qual cosa no s'inclouen en aquesta fitxa professional. Així i tot, a causa d'inconsistències de la informació, la informació relativa a contractacions, demanda d'ocupació i atur inclou capitans i oficials de pont, que desenvolupen la seva activitat en l'àmbit de la navegació i la pesca.

Encara que es tractaran específicament les activitats de la pesca i indústries pesqueres, convé donar compte de la importància del conjunt del sector naval i de transport a les Balears, que segons alguns estudis genera l'1,01 % de les feines a les Balears, 4.615 en total i el 2,66 % de la producció.

D'altra banda, els afiliats a la pesca i l'aqüicultura tenen escassa importància a les Balears, contrastant amb la posició privilegiada que té el sector en el conjunt de l'Estat, com a primer productor a la Unió Europea, molt centrat en els productes de conserves. Les principals característiques que han marcat la seva evolució els darrers anys són el fort retrocés en la feina i la concentració empresarial, així com l'existència d'importantes empreses de conserves de peix, àmbit en el qual no hi ha presència a les Balears. També s'observa una tendència a la diversificació, a l'elaboració de productes de més valor afegit i a la creixent importància de la distribució a través dels canals de gran distribució.

A les Balears, els principals problemes del sector són l'elevat cost del combustible respecte a l'àmbit peninsular i la feblesa dels canals de comercialització. Des de 2008, l'evolució del sector s'ha caracteritzat pel descens de les vendes i dels preus dels peixos i mariscos més cars i el darrer any per l'augment de les vendes i dels preus dels peixos de més consum, com les sardines.

Entre 2004 i 2008 els afiliats a la pesca i l'aqüicultura han augmentat un 66 %, passant de 45 a 75 afiliats a les

Balears. Altres activitats relacionades amb les indústries pesqueres s'han mantingut estancades. Així, en el mateix període extracció de sal marina ha passat de 41 a 42 afiliats i elaboració i conservació de peix s'ha mantingut amb 6 afiliats.

La formació oferida a les Balears s'orienta exclusivament al transport marítim, amb la qual cosa es constata l'escassa importància del sector de les indústries pesqueres.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Defensa dels interessos del sector pesquer per part de la Federació Balear de Confraries.

Vincles amb el sector de la restauració.

Importància de la feina i la contractació al sector.

OPORTUNITATS

Impuls dels perfils amb més demanda d'ocupació: pescadors d'altura per compte aliè, bussejadors.

Vinculació de la indústria de transformació del peix a càterings per a col·lectivitats.

PUNTS FEBLES

Oferta formativa limitada al sector de la navegació.

Estacionalitat i elevada rotació en l'ocupació.

AMENACES

Ascens dels preus dels combustibles.

Descens de preus en la fase de comercialització del peix i del marisc.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Indústria de l'alimentació
Processat i conservació de peixos, crustacis i mol·luscos
Pesca i aquicultura
Aquicultura
Pesca

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector activitats subaquàtiques
Bussejadors
Ocupacions del subsector aquicultura
Treballadors qualificats per compte d'altri en la cria d'espècies aquàtiques
Treballadors qualificats per compte propi en la cria d'espècies aquàtiques
Ocupacions del subsector navegació i pesca
Capitans i oficials de pont
Pescador per compte propi d'aigua dolça i d'aigües costaneres
Pescador d'altura per compte propi

Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Direcció de departament de producció en explotacions agràries, de caça, forestals i pesqueres
Gerència d'explotacions agràries, de cacera, de pesca i de silvicultura amb menys de 10 assalariats
Peons de la pesca i de la caça
Pescador per compte aliè d'aigua dolça i d'aigües costaneres
Pescadors d'altura per compte aliè

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Des del punt de vista empresarial i de l'activitat econòmica, la família professional Pesca i Indústries Pesqueres té un pes molt reduït a les Balears. Així, segons les dades empresarials que ofereix el DIRCE, l'any 2009 no s'inscriuen empreses de pesca i indústries pesqueres. Segons l'explotació SABI, l'any 2008 el sector concentra 21 empreses, 17 de les quals pertanyen a pesca marina, 3 a aquicultura marina i 1 a pesca en aigua dolça.

Principals activitats per pes empresarial, 2008

Activitat	Empreses	Pes
Pesca marina	17	81 %
Aquicultura marina	3	14 %
Pesca en aigua dolça	1	5 %
Total	21	100%

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 21 empreses

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* pesca i indústries pesqueres	0,8
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 pesca i indústries pesqueres	-23 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 pesca i indústries pesqueres	0 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 21 empreses.

*Milions d'euros

Les empreses de la família professional Pesca i Indústries Pesqueres tenen una dimensió mitjana de 3,6 treballadors per empresa, un 14 % inferior respecte a les Balears. Les 2 primeres empreses en termes d'ingressos, pertanyents al subsector de l'aquicultura, tenen més de 50 treballadors i superen els 5 milions d'euros. En conjunt, les principals empreses concentren 16 milions d'euros, i es dediquen sobre tot a la pesca marina.

La disminució d'un 23 % dels ingressos entre 2004 i 2008 constata l'important declivi del sector, que es manté únicament en els cultius d'aquicultura.

Altres estudis de l'Observatori del Treball de les Illes Balears, (2009) aporten més informació sobre l'evolució

del sector, si bé les dades difereixen de les aquí oferides segons la base de dades SABI. Així, el sector pesca i indústries pesqueres queda constituït per 269 empreses (2008), 262 de les quals corresponen a pesca i aqüicultura, 5 a extracció de sal marina i 2 a elaboració i conservació de peix. En conjunt, han experimentat una disminució del 9 %, passant de 295 empreses el 2004 a 269 empreses el 2008. Pesca i aqüicultura ha perdut 19 empreses en aquest període, passant de 281 el 2004 a 262 el 2008; extracció de sal marina s'ha mantingut amb 5 empreses i elaboració i conservació de peix ha disminuït 7 empreses, passant de 9 empreses el 2004 a 2 el 2008. L'elevat nombre d'empreses de pesca i aqüicultura en comparació als afiliats indica que es tracta d'un sector amb un elevat nombre de treballadors per compte propi.

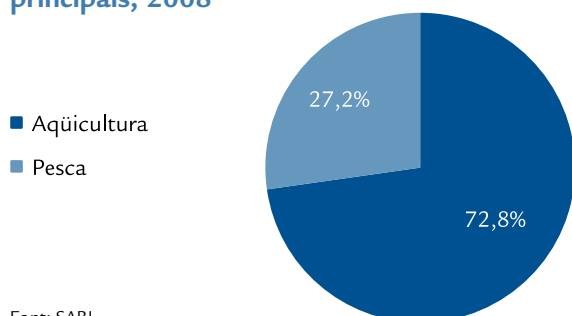
El sector té un pes econòmic molt reduït a les Balears i es troba en declivi. El 72 % dels ingressos del sector corresponen a l'aqüicultura i els cultius piscícoles.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (milers d'€)	Empleats
Aqüicultura Balear SA	Palma	6.654	62
Cultius Piscícoles Marins SA	Eivissa	5.579	88
Albertí Morey SA	Palma	545	7
Pito Peix SL	Alaior	428	5
Pesqueres Mercant SL	Capdepera	381	6
Temerario SL	Palma	337	5
Charpat Pesca SL	Eivissa	325	4
Peixo Sans Mas SL	Ciutadella	307	5
Ensenat Cifre SL	Sóller	296	7
Sa Gavineta SL	Alcúdia	279	4
Peix la Marisita SL	Santanyí	265	6
Balear Segundo SL	Santanyí	262	5
Pesca Llopis SL	Eivissa	231	4
Vaixell es Solleric SL	Sóller	207	3
Pescados Litra e Hijos SL	Muro	193	5

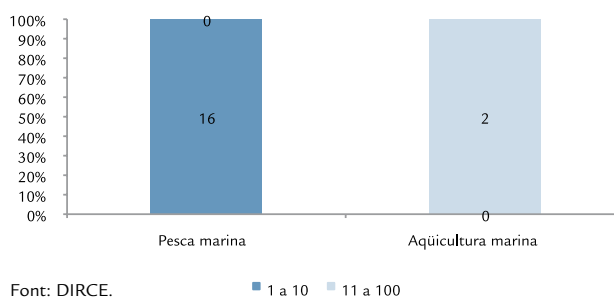
Font: SABI

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

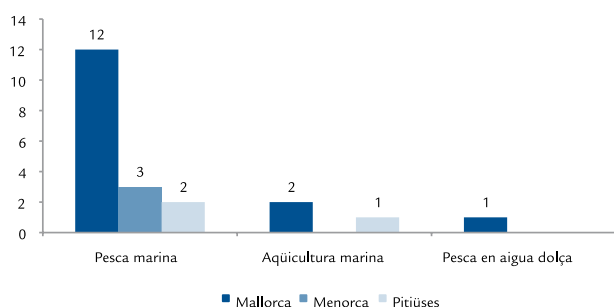
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE.

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 21 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

Pesca i Indústries Pesqueres comprèn 75 afiliats a la Seguretat Social el 2009, els 85 % dels quals pertanyen a aqüicultura, el 8 % a la pesca i el 7 % al processat i conservació de peix. A diferència de l'evolució negativa del nombre d'empreses entre 2004 i 2008, els afiliats han augmentat un 25 %, passant de 60 a 75.

Els afiliats al règim general constitueixen el 90 %, mentre que només el 10 % són autònoms.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Aqüicultura	64	85 %
Pesca	6	8 %
Processat i conservació de peixos, crustacis i mol·luscos	5	7 %
Total	75	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Capitans i oficials de pont	206	35 %
Bussejadors	154	26 %
Pescador per compte aliè d'aigua dolça i d'aigües costaneres	103	18 %
Pescadors d'altura per compte aliè	71	12 %
Peons de la pesca i de la caça	30	5 %
Treballadors qualificats per compte d'altri en la cria d'espècies aquàtiques	13	2 %
Direcció de departament de producció en explotacions agràries, de caça, forestals i pesqueres	7	1 %
Gerència d'explotacions agràries, de caça, de pesca i de silvicultura amb menys de 10 assalariats	1	0 %
Total	585	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, un 35 % pertanyen al subsector de transport marítim i pesca (capitans i oficials), i també un 35 % de les contractacions pertanyen al conjunt d'ocupacions de la pesca (costanera, d'altura, caça). Els bussejadors concentren un 26 % de les contractacions i l'aqüicultura només el 2 %.

La contractació del sector està fortament masculinitzada, ja que el 90 % de les contractacions estan formalitzades per homes. Per subsectors d'activitat, destaca un 23 % de dones afiliades a aquicultura. Quant a l'edat dels contractats, destaca la concentració d'un 73 % de la contractació entre 25 i 45 anys, 7 punts percentuals per sobre del conjunt de les famílies professionals.

La distribució de la contractació, amb un predomini de transport marítim, pesca i busseig, contrasta amb la distribució de l'afiliació, concentrada en un 85 % en aquicultura. El predomini de treballadors per compte propi i l'estacionalitat de la pesca i el busseig expliquen aquesta diferència.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats subaquàtiques	98	28	28
Aqüicultura	12	1	0
Navegació i pesca	142	27	37
Comuns	184	17	11
Total	436	73	76

Respecte a la distribució de la contractació per illes, destaca el 12 % formalitzada a Menorca, 3 punts percentuals superior al conjunt de famílies professionals. La distribució relativa de la demanda d'ocupació es concentra en un 64 % a Mallorca, 14 punts percentuals per davall de la mitjana del conjunt de sectors; 21 % a les Pitiüses i 15 % a Menorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Quant a les principals ocupacions demandades, s'observa un augment molt substancial de la demanda en pescadors d'altura per compte d'altri (41 %) respecte a la contractació que registra (18 %). D'altra banda, capitans i oficials de pont registren el 37 % de les demandes. Els bussejadors disminueixen el pes en la demanda d'ocupació (16 %) respecte al seu pes en la contractació (26 %).

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats subaquàtiques	28	8	11
Aqüicultura	5	0	0
Navegació i pesca	57	15	35
Comuns	94	23	14
Total	185	46	60

Font: SOIB

En relació amb el perfil del demandant per edat, destaca el baix percentatge de demanda de persones menors de 25 anys d'edat, 6 %, 7 punts percentuals inferior al conjunt de sectors. En canvi, una mica més de la meitat de la demanda de feina en navegació i pesca prové del col·lectiu de persones de més de 45 anys.

El 2009 el sector pesca i indústries pesqueres comptabilitzava 168 desocupats, un 49 % més que en el 2005. Aquest increment està per davall del registrat pel conjunt de les famílies professionals, un 90 %.

El subsector amb més aturats (34 %) és el de navegació i pesca, així com el primer en termes de contractació (35 %). La ocupació que agrupa més nombre d'aturats del sector és pescador d'altura per compte d'altri amb un pes del 40 %, seguit per capitans i oficials de pont (34 %).

El sector es caracteritza per una elevada rotació i estacionalitat de la feina, especialment en navegació i pesca, que s'expressa en un volum de contractació molt superior als afiliats, el més alt de les Balears.

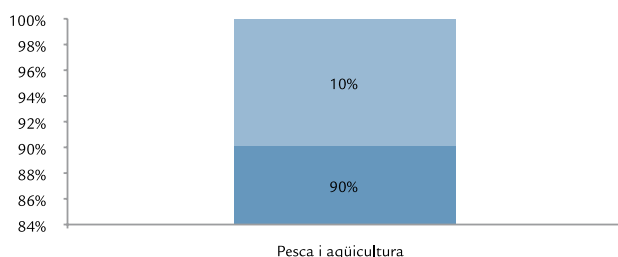
Tres de les cinc principals ocupacions més cercades (capitans, treballadors qualificats per compte d'altri en la cria d'espècies aquàtiques i gerència d'explotacions) requereixen un nivell de qualificació de nivell mitjà i alt. Altres ocupacions (bussejadors) requereixen certificats de professionalitat. Els salaris i les condicions de feina del sector depenen de les relacions personals i del tipus d'empresa.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Pescadors d'altura per compte aliè	n.d	n.d
Capitans i oficials de pont	n.d	n.d
Bussejadors	n.d	n.d
Treballadors qualificats per compte d'altri en la cria d'espècies aquàtiques	n.d	n.d
Gerència d'explotacions agràries, de caça, de pesca i de silvicultura amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

■ %Assalariats ■ %Autònoms

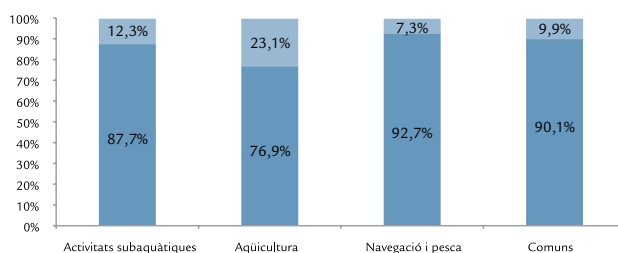
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats subaquàtiques	154	-2	-1 %
Aqüicultura	13	-13	-50 %
Navegació i pesca	206	-25	-11 %
Comuns	212	27	15 %
Total	585	-13	-2 %

Font: SOIB

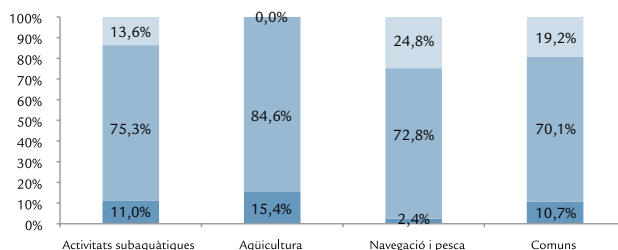
Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activ. subaquàtiques	33	16	93 %
Aqüicultura	5	4	511 %
Navegació i pesca	57	20	53 %
Comuns	73	16	28 %
Total	168	55	49 %

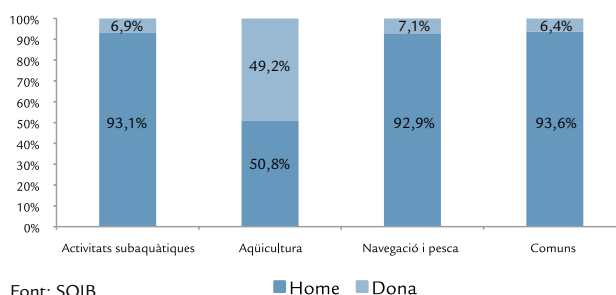
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Pescadors d'altura per compte aliè	119	41 %
Capitans i oficials de pont	107	37 %
Bussejadors	47	16 %
Resta d'ocupacions	18	6 %
Total	290	100 %

Font: SOIB

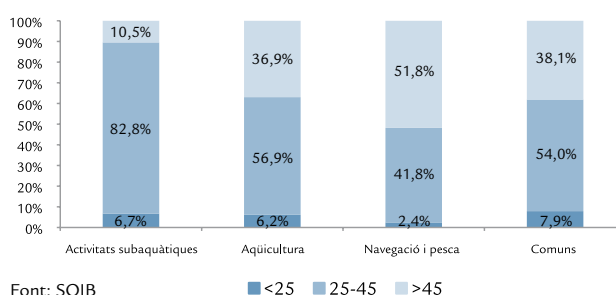
Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

■ Home ■ Dona

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

■ <25 ■ 25-45 ■ >45

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 23 qualificacions professionals vigents, 11 són de nivell 2, 8 de nivell 1 i 4 de nivell 3, és a dir, nivells que comprenen competències des de la navegació i l'organització de la producció fins a les activitats i operacions auxiliars de cultiu i manteniment de maquinària.

Les qualificacions següents estan clarament vinculades a la distribució de l'ocupació del sector:

- Activitats subaquàtiques per a instal·lacions aquícoles i recollida de recursos
- Gestió de la producció del centre de cria en aquicultura
- Producció en centre de cria d'aquicultura
- Activitats auxiliars de manteniment de màquines, equips i instal·lacions del vaixell
- Activitats en pesca amb arts d'emmallament i marisqueig, i en transport marítim
- Navegació, transport marítim i activitats pesqueres
- Operacions en instal·lacions i plantes hiperbàriques
- Pesca local

Hi ha altres qualificacions en desenvolupament que, vist el seu caràcter emergent o especialitzat, poden suposar una oportunitat de feina. Aquestes darreres són:

- Operacions de bombatge per a càrrega i descàrrega en vaixells
- Operacions de coordinació en coberta i parc de pesca
- Documentació pesquera
- Observació de l'activitat i control de les captures d'un vaixell pesquer
- Manteniment dels equips d'un parc de pesca i de la instal·lació frigorífica
- Navegació i pesca marítima
- Operacions portuàries de càrrega, estiba, descàrrega, desestiba i transbordament
- Operacions de control del funcionament i manteniment de la planta propulsora, màquines i equips auxiliars del vaixell
- Activitats d'extracció i recollida de crustacis adherits a les roques
- Manteniment dels equips d'un parc de pesca i de la instal·lació frigorífica
- Operacions de bombatge per a càrrega i descàrrega en vaixells
- Operacions de coordinació en coberta i parc de pesca
- Documentació pesquera
- Observació de l'activitat i control de les captures d'un vaixell pesquer
- Operacions de control del funcionament i manteniment de la planta propulsora, màquines i equips auxiliars del vaixell
- Control del funcionament i supervisió del manteniment de la planta propulsora, màquines i equips auxiliars del vaixell
- Operacions portuàries de càrrega, estiba, descàrrega, desestiba i transbordament
- Navegació i pesca marítima
- Govern d'embarcacions i motos nàutiques destinades al socorrisme aquàtic

Les Illes Balears disposen de 2 cicles formatius de la família professional Pesca i Indústries Pesqueres, 1 de grau mitjà i 1 de grau superior. Les següents taules mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions de vaixells

Escola d'FP Nauticopesquera (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de navegació, pesca i transport marítim

Escola d'FP Nauticopesquera (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Tècnic d'operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions de vaixells (grau mitjà), de la qual hi ha 1 grup (aproximadament 20 participants) i s'obté una titulació professional
- Manteniment i reparació d'aparells d'embarcacions esportives i recreatives (curs ocupacional)
- Tècnic de navegació, pesca i transport marítim (grau superior), de la qual hi ha 1 grup (aproximadament 20 participants) i per la qual s'obté un títol professional

L'oferta de formació ocupacional per subsectors professionals es distribueix de la manera següent: 2 programes ocupacionals del subsector activitats subaquàtiques i 1 programa de manteniment i reparació d'aparells d'embarcacions esportives i recreatives.

Formació ocupacional	Hores
Activitats auxiliars de manteniment de màquines, equips i instal·lacions del busseig	420
Bussejador professional	400
Manteniment i reparació d'aparells d'embarcacions esportives i recreatives	675

Font: SOIB

La totalitat de la formació oferida es concentra en navegació, que és el subsector que té uns nivells de qualificació més elevats. Es pot destacar l'oferta que proporciona l'Escola de Formació Nauticopesquera de Palma.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	1	-	-
CFGS	1	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	5	-	-
Universitària	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector activitats subaquàtiques		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats subaquàtiques per a instal·lacions aquícoles i recol·lecció de recursos	1	330
Gestió de la producció de centre de cria en aquicultura	3	450
Gestió de la producció d'engreixament en aquicultura	3	450
Operacions subaquàtiques d'obra hidràulica i voladura	2	630
Operacions subaquàtiques de reparació a la superfície i reflotant	2	630
Qualificacions del subsector aquicultura		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats de cultiu de plàncton i cria d'espècies aquícoles	1	330
Activitats d'engreixament d'espècies aquícoles	1	300
Engreixament de mol·luscos bivalves	2	420
Engreixament de peixos, crustacis i cefalòpodes	2	420
Producció d'aliment viu	2	360
Producció en centre de cria d'aquicultura	2	600
Qualificacions del subsector navegació i pesca		
Qualificació	Nivell	Hores
Activitats auxiliars de manteniment de màquines, equips i instal·lacions del vaixell	1	420
Activitats auxiliars i de suport al vaixell en port	1	210
Activitats en pesca amb arts d'emmallament i marisqueig, i en transport marítim	1	330
Activitats en pesca de palangre, arrossegament i encerclament, i en transport marítim	1	360
Amarratge de port i monoboies	1	260
Confeció i manteniment d'arts i aparells	2	460
Navegació en aigües interiors i pròximes a la costa	2	480
Navegació, transport marítim i activitats pesqueres	3	129
Operacions en instal·lacions i plantes hiperbàriques	2	480
Operacions en transport marítim i pesca de fondària	2	630
Organització de llotges	3	480
Pesca local	2	390

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Busseig de mitja profunditat	
Operació, control i manteniment de màquines i instal·lacions del vaixell	
Operacions de cultiu aquícola	
Pesca i transport marítim	
Cicles formatius de grau superior	
Navegació, pesca i transport marítim	
Producció aquícola	
Supervisió i control de màquines i instal·lacions del vaixell	

Font: Ministeri d'Educació

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
BOE-A-1996-15613	Conveni col·lectiu per a la flota congeladora de marisc

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira de la Sípia	Alcúdia	Abril
Saló Nàutic Internacional	Palma	Maig
Fira Ran de Mar	Palma	Agost
Mostra de la Llompuga	Capdepera	Octubre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació provincial d'empresaris d'activitats marítimes de les Balears	-
Associació empresarial de la marina de Lluçmajor	-
Associació d'empreses de pesca d'arrossegament del Port de Ciutadella	-
Associacions de professionals	
Associació d'oficials de la marina mercant d'Eivissa i Formentera	-
Associació professional dels pescadors de les Balears	-
Associacions de treballadors	
Sindicat de treballadors independents del Reial Club Nàutic de Palma	-
Agrupació de treballadors del mar del Port de Ciutadella	www.ib.ccoo.es/webbalears/
Associació sindical d'empresaris de pesca d'arrossegament d'Eivissa i Formentera	www.industria.ccoo.es/industria/

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació d'Empresaris Marítimes i Pesquers	http://www.empaweb.com/
FEOPE. Federació Espanyola d'Organitzacions Pesqueres	http://www.feoep.com/
CONXEMAR. Associació Espanyola de Majoristes, Importadors, Transformadors i Exportadors de Productes de la Pesca i Aquicultura	http://www.conxemar.com/
APROMAR. Associació Empresarial de Productors de Cultius Marins d'Espanya	http://www.apromar.es/
ANFACO. Associació Nacional de Fabricants de Conserves de Peixos i Mariscos	http://www.anfaco.es/
Societat Mundial d'Aquicultura	http://www.was.org/
Federació Europea de Productors d'Aquicultura	http://www.feap.info/feap/
FACORE. Fabricants Conservers Reunits	http://www.facore.com/

EL SECTOR QUÍMIC

La família professional Química inclou un ampli grup d'àrees professionals d'implicació social i econòmica variada, entre les quals destaquen: anàlisi, control i processos de la indústria química, indústria de pasta, paper i cartó, la farmaquímica, la fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears 2008 (milions d'euros)	131
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 Illes Balears	0,3 %
Activitat principal per volum d'ingressos: Fabricació de pasta paperera, paper i cartó	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears 2009	460
Empreses d'11 o més treballadors	38
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,3 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats 2009	1.424
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,4 %
Nombre de contractes realitzats 2009	115
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,1 %
Activitat principal per volum d'ocupació: assajos i anàlisis tècniques	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Químics	
Altres operadors d'instal·lacions de tractament de productes químics	
Operadors de refineries de petroli i gas natural	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Títol de grau en Química (superior)	
Màster universitari en Ciència i Tecnologia Química (superior)	
Màster universitari en Química Teòrica i Modelització Computacional (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- Té una importància molt reduïda en l'economia de les Illes Balears, i ocupa les posicions número 19 i 22 en termes d'empreses i afiliats respectivament.
- Malgrat la reducció d'activitat i feina durant la crisi, ha tengut una dinàmica d'ocupació i empresarial molt positiva, creixent un 36 % i un 22 % respectivament entre 2005 i 2009.
- Les 15 principals empreses són d'escassa entitat, amb uns ingressos mitjans de 3 milions d'euros i 26 treballadors per empresa.
- El 2009 la contractació només representa el 8 % dels afiliats del sector. Entre 2005 i 2009 la contractació s'ha reduït un 22 %, al mateix nivell que la mitjana de les Illes Balears.
- L'ocupació i la contractació es concentra en perfils professionals de qualificació alta i mitjana: químics i operadors de tractaments de productes químics. El grup més contractat el 2009 al sector és el d'home d'entre 25 i 45 anys, especialment en processos químics.
- Disposa d'una àmplia oferta formativa limitada a la formació superior: 1 títol de grau i 2 de màster.

ESCENARI SECTORIAL

Si bé el sector químic té una importància estratègica en l'economia espanyola, -constitueix el quart sector industrial i aporta el 10 % del PIB industrial-, les Illes Balears presenten el pes més reduït del sector en relació amb la indústria en el conjunt de l'Estat. Així, el 2009, el percentatge d'afiliats i d'empreses en la indústria química en el conjunt de les Balears representava un escàs 0,4 % i un 0,5 % respectivament. La feble posició del sector químic a les Balears s'explica pel poc pes que té el conjunt de la indústria i per la proximitat geogràfica a zones centrals d'implantació com Tarragona i Barcelona.

En general, el sector químic ha assolit una posició de maduresa en el conjunt de la indústria, que està suposant una progressiva pèrdua de competitivitat i la necessitat d'estimular la innovació, l'estabilitat energètica i logística. Algunes de les principals característiques són la posició líder en I+D i en productivitat, la flexibilització dels processos productius, la capacitat de creació d'ocupació indirecta i l'alta taxa de personal qualificat. A més, ha tengut un excel·lent

comportament, que es plasma en el creixement d'afiliació i empreses entre 2005 i 2009, que a les Balears ha estat del 36 % i del 23 % respectivament.

Les noves tendències del sector són en matèria d'investigació en biotecnologia i nanotecnologia, protecció ambiental, seguretat i implementació de processos informàtics. En aquest sentit, malgrat l'escàs pes de la indústria química a les Balears, el subsector format per assajos i anàlisis tècniques i investigació concentra tres quartes parts de les empreses i la meitat dels afiliats. També és de destacar que el 2011 es durà a terme "L'Any Internacional de la Química", en el qual participaran empreses de diversos sectors productius, així com l'impuls que aporta l'Institut Biotecnològic de les Illes Balears, en els àmbits d'alimentació, agricultura i medi ambient.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Creixement en la feina i les empreses.
Importància de la investigació i desenvolupament.

OPORTUNITATS

Aliances estratègiques amb el sector de medi ambient.
Cooperació empresarial amb institucions d'investigació.

PUNTS FEBLES

Dimensió de les empreses per davall de la mitjana.
Nul·la oferta formativa no superior.

AMENACES

Competència internacional.
Aïllament respecte a nous segments d'activitat i perfils ocupacionals de caràcter multidisciplinari.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Fabricació de productes de cautxú i plàstics
Fabricació de productes de plàstic
Fabricació de productes farmacèutics
Fabricació d'especialitats farmacèutiques
Indústria del paper
Fabricació d'articles de paper i de cartó
Indústria química
Fabricació de sabons, detergents i altres articles de neteja i abrillantament; fabricació de perfums i cosmètics
Fabricació de productes químics bàsics, compostos nitrogenats, fertilitzants, plàstics i cautxú sintètic en formes primàries
Investigació i desenvolupament
Investigació i desenvolupament experimental en ciències naturals i tècniques
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques
Assajos i anàlisis tècniques

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector farmaquímica
Operadors de màquines per fabricar productes farmacèutics i cosmètics
Ocupacions del subsector pasta, paper i cartó
Encarregats de taller de fusta i caps d'equip en la fabricació de paper
Caps de taller d'impremta, enquadernació i fabricació de productes de paper
Operadors en instal·lacions per a la fabricació de paper i cartó
Operadors en instal·lacions per a la fabricació de pasta de paper.
Ocupacions del subsector procés químic
Caps d'equip en instal·lacions de tractament químic
Operadors d'equips de destil·lació i reacció química
Operadors d'equips de filtració i separació de substàncies químiques
Operadors de màquines per fabricar accessoris fotogràfics i cinematogràfics
Operadors de màquines per fabricar municions i explosius
Operadors de màquines contraventores, trituradores i mescladores de substàncies químiques
Operadors de refineries de petroli i gas natural
Operadors en instal·lacions de tractament químic i tèrmic
Altres operadors d'instal·lacions de tractament de productes químics
Altres operadors de màquines per fabricar productes químics

Ocupacions del subsector transformació de polímers
Encarregat d'operadors de màquines per fabricar productes de cautxú i material plàstic
Operadors de màquines per fabricar productes de cautxú
Operadors de màquines per fabricar productes de matèries plàstiques
Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Encarregat d'operadors de màquines per fabricar productes químics
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Enginyers químics
Enginyers tècnics i químics
Professionals de nivell mitjà en ciències químiques
Químics
Tècnics en ciències físiques i químiques
Tècnics en química industrial
Encarregat d'operadors de màquines per fabricar productes químics

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

La indústria química té un pes molt reduït a les Balears, concentrant menys de l'1 % de l'activitat econòmica, que representa el 9 % i el 5 % de les empreses i dels afiliats en la indústria.

Tres quartes parts de les empreses de la família química es dediquen a anàlisis tècniques i a investigació i desenvolupament; seguides d'altres activitats diverses, entre les quals destaquen fabricació de productes de plàstic (6 %), de sabons (6 %) i d'articles de paper i cartó (4 %).

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Assajos i anàlisis tècniques	287	62 %
Investigació i desenvolupament experimental en ciències naturals i tècniques	70	15 %
Fabricació de productes de plàstic	27	6 %
Fabricació de sabons, detergents i altres articles de neteja i abrillantament	26	6 %
Fabricació d'articles de paper i de cartó	18	4 %
Fabricació de pintures, vernissos i revestiments similars; tintes d'impremta i massilles	8	2 %
Fabricació d'altres productes químics	7	2 %
Resta d'activitats	17	4 %
Total	460	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* química	1
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 química	27 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 química	1 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 66 empreses.

* Milions d'euros

Un 85 % de les empreses tenen menys de 10 treballadors, 5 punts percentuals per davall de la mitjana balear,

mentre que les empreses d'entre 11 i 199 treballadors representen el 15 % de les empreses, és a dir, 5 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears. Així i tot, la dimensió mitjana de les empreses és petita, de 3 treballadors per empresa. Les activitats amb més treballadors per empresa són fabricació de productes químics bàsics (17) -requereixen unes economies d'escala majors-, fabricació d'articles de paper i cartó (7) i fabricació d'articles de neteja (5), mentre que assajos i anàlisis tècniques únicament reuneixen 1 treballador per empresa.

En el període 2005-2009 les empreses han augmentat un 23%, passant de 379 el 2005 a 469 el 2009. Assajos i anàlisis tècniques i investigació -d'acord amb el seu major pes empresarial al sector- han estat les activitats que més han augmentat en nombre d'empreses (99), mentre que indústria química és l'activitat que més empreses ha perdut (50).

El sector genera un volum de negoci de 131 milions d'euros (2008) -el 0,3 % dels ingressos a les Balears-, que es distribueixen de manera equilibrada entre les activitats principals, encara que el subsector d'assajos i anàlisis clíniques, que concentra el 62 % de les empreses, representa només el 14 % dels ingressos del sector. Per volum d'ingressos, destaca tant la indústria paperera (29 %) com la fabricació de pintures i vernissos i la fabricació de plàstic (15 % respectivament). Els ingressos mitjans són d'1 milió per empresa, és a dir, la meitat de la mitjana de les Balears.

El volum de negoci ha crescut un 27 % entre 2004 i 2008, situant-se només un punt per davall de la mitjana de les Balears.

Les 15 primeres empreses tenen un índex d'ingressos relativament baix en el conjunt de les principals empreses, ja que només 3 empreses superen els 5 milions d'euros i arriben fins als 7 milions d'euros. Les principals empreses representen el 64 % dels ingressos del sector i concentren 395 treballadors. Els sectors dominants són la indústria del paper, plàstic, pintures i tints, farmacèutica, estudis d'impacte ambiental, biotecnologia, gasos industrials i control de qualitat. Destaca la distribució territorial equilibrada de les principals empreses: 5 es localitzen a Palma, 3 a Consell, 2 a Inca i altres municipis.

Mentre el 83 % de les empreses es localitzen a Mallorca, la contractació a Mallorca està molt més concentrada, arribant al 92 % -un 25 % de la qual és d'assajos i anàlisis tècniques-, mentre que a les Pitiüses és només del 8 %. El 14 % de les empreses s'ubiquen a Menorca i el 3 % a les Pitiüses.

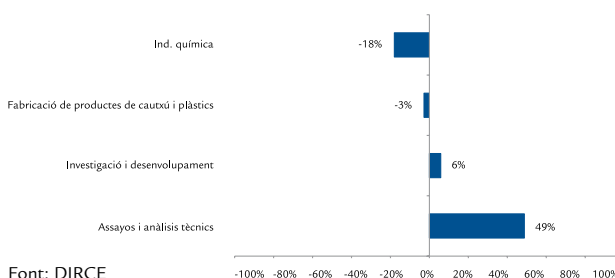
Entre 2004 i 2008 el creixement dels ingressos (27 %) ha estat similar a la mitjana de les Balears. Així i tot, el sector ha estat molt més dinàmic en creació d'empreses, creixent un 23 % el nombre d'empreses entre 2004 i 2008, 17 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears. Per activitats, destaca la indústria del paper en contribució d'ingressos i el sector d'anàlisis tècniques i investigació per nombre d'empreses.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Isma 2000 SL	Marratxí	7	40
Cartonatges Mallorca SA	Palma	6	46
Polivas SA	Consell	5	15
Will-Kill SA	Palma	4	62
Colon Inca SL	Inca	4	25
Bruper SA	Palma	4	26
Mallorquímica SA	Llucmajor	3	23
Gràfiques i Manipulats Mestres SA	Inca	2	24
Labo Life España SA	Consell	2	18
Laboratori Balear per a la Qualitat SL	Bunyola	2	36
Bionorica Extracts SL	Consell	2	23
Fusteria Ruiz SL	Alaior	2	18
Carbònic Gas SL	Palma	1	9
Munditest Menorca SL	Maó	1	19
Depur Clor SL	Palma	1	11

Font: SABI

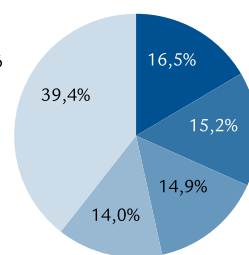
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

Font: DIRCE

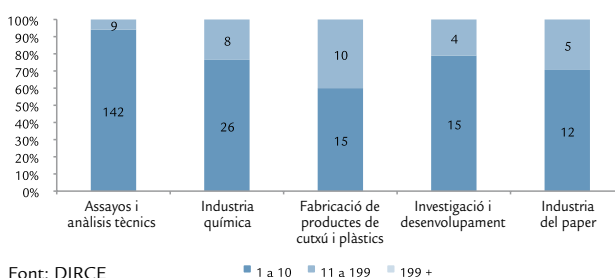
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

- Fabricació de pasta paperera, paper i cartó
- Fabricació de pintures, vernissos
- Fabricació de productes de plàstic
- Assajos i anàlisis tècnics
- Resta d'activitats

Font: SABI

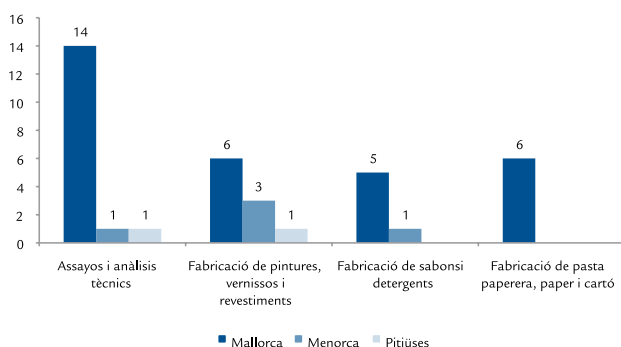
Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

■ 1 a 10 ■ 11 a 199 ■ 200+

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 66 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en la Química, amb 1.424 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,5 % de les Balears i està molt concentrada en anàlisis tècniques i investigació, que ocupen al 55 % dels afiliats del sector. D'altra banda, fabricació de sabons, paper, productes químics bàsics i especialitats farmacèutiques agrupen entre el 8 i el 9 % dels afiliats.

El nombre d'afiliats al sector ha augmentat de manera significativa en el període 2005-2009, un 36 % (per sobre del creixement del nombre d'empreses), mentre que en el conjunt de les Balears s'ha reduït un 3 %. El subsector d'assajos i anàlisis tècniques i el d'investigació i desenvolupament, activitats transversals a altres sectors, han contribuït en bona mesura al dinamisme de la feina.

L'afiliació al règim general és del 76 %, inferior a la mitjana de les Balears, mentre que l'afiliació de treballadors autònoms és del 24 %, destacant l'activitat d'investigació i desenvolupament, en la qual el 44 % dels empleats són autònoms.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Assajos i anàlisis tècniques	423	30 %
Investigació i desenvolupament en ciències naturals i tècniques	308	22 %
Fabricació de sabons, detergents i altres articles de neteja	133	9 %
Fabricació d'articles de paper i de cartó	125	9 %
Fabricació de productes químics bàsics	121	8 %
Fabricació d'especialitats farmacèutiques	107	8 %
Fabricació de productes de plàstic	78	5 %
Rest a d'activitats	129	9 %
Total	1.424	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Químics	24	21 %
Altres operadors d'instal·lacions de tractament de productes químics	16	14 %
Operadors de refineries de petroli i gas natural	14	12 %
Tècnics en química industrial	9	8 %
Operadors de màquines per fabricar productes farmacèutics i cosmètics	7	6 %
Altres operadors de màquines per fabricar productes químics	7	6 %
Operadors de màquines contraventes, trituradores i mescladores de substàncies químiques	5	4 %
Rest a d'ocupacions	33	29 %
Total	115	100 %

Font: SOIB

Les ocupacions tenen un perfil transversal a les diferents activitats -paper, sabó, farmacèutica, plàstics- i són de caràcter tècnic. Així, la principal ocupació per contractació són els operaris diversos (42 %), seguida de químics (21 %) i tècnics en química industrial (8 %). El subsector que més ocupacions concentra és el de procés químic (46 %).

La contractació del sector està masculinitzada, ja que el 75 % dels contractes són formalitzats per homes, especialment en procés químic. Quant a l'edat dels contractats, destaca la franja de 25 a 45 anys, que registra el 74 % de la contractació, 8 punts percentuals superior a la mitjana de les Balears.

En el període 2005-2009 no apareix cap ocupació en el rànquing de les 50 primeres ocupacions per creixement de la contractació, ja que la contractació global del sector és molt reduïda. D'altra banda, assajos i anàlisi i investigació i desenvolupament apareixen en el rànquing de les principals activitats en creixement relatiu de l'afiliació a les Balears, ocupant la posició 22a i 49a respectivament.

El mercat de treball en química es caracteritza per una reduïda contractació i per l'estabilitat en l'ocupació, ja que les contractacions representen només el 8 % dels afiliats. Per volum d'ocupació i oportunitats de feina destaca el subsector d'assajos i investigació.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Farmaquím.	-	-	7
Pasta, paper i cartó	9	-	-
Procés químic	53	-	-
Transformació de polímers	6	-	-
Comuns	38	-	2
Total	106	-	9

La distribució relativa de la demanda d'ocupació és 15 punts percentuals inferior a la contractació a Mallorca (77 %), el 13 % a les Pitiüses i el 10 % a Menorca.

Destaca el pes de transformació de polímers, que representa el 10 % de la demanda d'ocupació i el 5 % de la contractació.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Les principals ocupacions demandades difereixen de les principals contractacions, especialment químics i tècnics de química industrial, que registren una demanda 20 punts percentuals per sobre de la contractació. D'altra banda, també apareixen com a principals ocupacions demandades enginyers químics, gerents d'empreses industrials i operadors diversos, la qual cosa indica una demanda superior en les ocupacions més qualificades. Així, la demanda de feina comuna a diversos subsectors representa el 84 %, mentre que la contractació es concentra en un 46 % al subsector procés químic.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Farmaquímica	1	-	-
Pasta, paper i cartó	5	-	2
Procés químic	13	-	1
Transformació de polímers	21	10	-
Comuns	213	22	39
Total	253	32	43

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de gent d'entre 25 i 45 anys, 73 %, 21 punts percentuals per sobre de la mitjana a les Balears.

Química té un nombre molt reduït d'aturats, 217 -el 0,26 % del total de les Balears-, que ha augmentat un 44 % entre 2005 i 2009, 46 punts percentuals per davall de la mitjana global.

Les demandes d'ocupació tripliquen els contractes realitzats (2009), la proporció més alta a les Balears. Aquest fet constata el dinamisme del sector i les pressions en un mercat de treball caracteritzat per una baixa contractació.

Entre les 5 principals ocupacions demandades, químics i enginyers químics requereixen titulació universitària, mentre que tècnics en química industrial i operadors de màquines es caracteritzen per tenir estudis de formació professional. La contractació depèn molt de les xarxes informals.

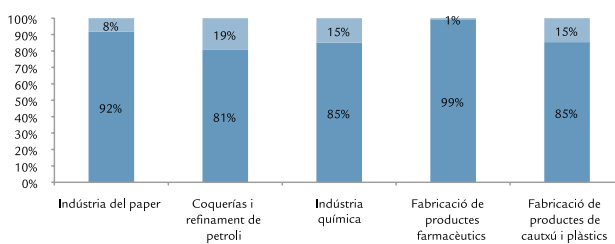
Les condicions de feina acostumen a ser similars entre diferents activitats del sector, encara que varien fonamentalment per categories laborals. Entre les 5 principals ocupacions demandades, la majoria de les quals requereixen titulació universitària, els salaris bruts anuals se situen al voltant dels 20.000 euros bruts anuals, sent superior en gerents i enginyers. Els operadors tenen uns salaris inferiors, però superiors a altres branques industrials. Les jornades són completes.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Químics	18.000 € - 20.000 €	Completa
Tècnics en química industrial	18.000 € - 21.000 €	Completa
Operadors de màquines per fabricar productes de matèries plàstiques	15.000 € - 18.000 €	Completa
Enginyers químics	24.000 € - 30.000 €	Completa
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: TGSS

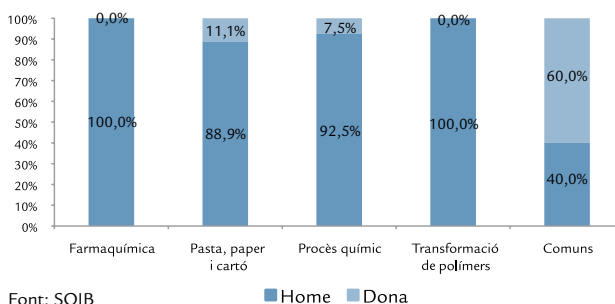
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Farmaquímica	7	-26	-79%
Pasta, paper i cartó	9	0	0%
Procés químic	53	34	179%
Transformació de polímers	6	-10	-63%
Comuns	40	-30	-43%
Total	115	-32	-22%

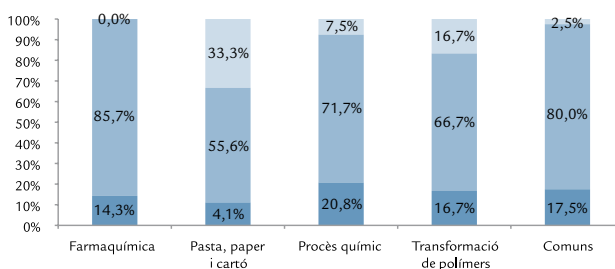
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Farmaquímica	0	-1	-100 %
Pasta, paper i cartó	6	3	137 %
Procés químic	10	2	32 %
Transformació de polímers	22	16	274 %
Comuns	179	44	33 %
Total	217	66	44 %

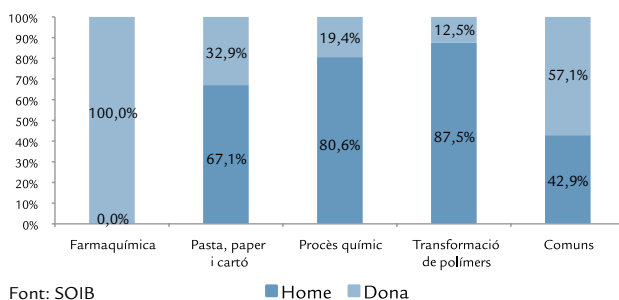
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Químics	138	42 %
Tècnics en química industrial	85	26 %
Operadors de màquines per fabricar productes de matèries plàstiques	27	8 %
Enginyers químics	22	7 %
Gerència d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	19	6 %
Enginyers tècnics químics	8	2 %
Operadors de màquines per fabricar municions i explosius	5	2 %
Resta d'ocupacions	24	7 %
Total	328	100 %

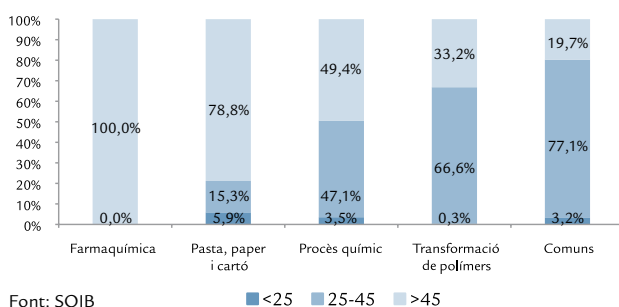
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

La distribució de les qualificacions del sector mostra l'equilibri entre les tasques tècniques d'execució i les de supervisió i avaluació. Així, de les 22 qualificacions professionals vigents, 10 són de nivell 3, 10 corresponen al nivell 2 i 2 corresponen al nivell 1 de qualificació. Per tant, es requereixen des de competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats.

Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Elaboració de productes farmacèutics i afins
- Conducció de màquines de paper i acabats
- Fabricació de pastes mecàniques, químiques i semiquímiques
- Preparació de pastes papereres
- Anàlisi química
- Assajos físics i fisicoquímics
- Assajos microbiològics i biotecnològics
- Organització i control dels processos de química transformadora
- Operacions de transformació de polímers termoestables i els seus compostos

Actualment, a les Balears no s'ofereixen titulacions professionals en química, reduint-se l'oferta a 3 titulacions universitàries: grau en química i màsters orientats a l'aplicació pràctica: especialització computacional i tecnologia química.

La falta de formació pot incidir a llarg termini en una pèrdua de competitivitat en la indústria química de les Balears, que té una part important d'afiliació en els perfils més qualificats i una indústria del paper important en volum d'ingressos.

PERFIS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector farmaquímica		
Qualificació	Nivell	Hores
Elaboració de productes farmacèutics i afins	2	600
Operacions de condicionat de productes farmacèutics i afins	2	510
Organització i control de la fabricació de productes farmacèutics i afins	3	690
Organització i control del condicionat de productes farmacèutics i afins	3	690

Qualificacions del subsector pasta, paper i cartó		
Qualificació	Nivell	Hores
Conducció de màquines de paper i acabats	2	270
Fabricació de pastes mecàniques, químiques i semiquímiques	2	780
Preparació de pastes papereres	2	540
Qualificacions del subsector procés químic		
Qualificació	Nivell	Hores
Anàlisi química	3	630
Assajos físics i fisicoquímics	3	450
Assajos microbiològics i biotecnològics	3	480
Operacions bàsiques en planta química	2	510
Organització i control dels processos de química transformadora	3	630
Organització i control de processos en química bàsica	3	780
Recuperació de lleixius negres i energia	2	600
Qualificacions del subsector transformació de polímers		
Qualificació	Nivell	Hores
Operacions de transformació de cautxú	2	480
Operacions de transformació de polímers termoestables i els seus compostos	2	480
Operacions de transformació de polímers termoplàstics	2	480
Organització i control de la transformació de cautxú	3	660
Organització i control de la transformació de polímers termoestables i els seus compostos	3	600
Organització i control de la transformació de polímers termoplàstics	3	630
Altres qualificacions		
Qualificació	Nivell	Hores
Operacions auxiliars i d'emmagatzematge en indústries i laboratoris químics	1	270
Operacions en instal·lacions d'energia i de serveis auxiliars	2	480

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Laboratori	
Operacions de fabricació de productes farmacèutics	
Operacions de procés de pasta i paper	
Operacions de transformació de plàstics i cautxú	
Planta química	
Cicles formatius de grau superior	
Fabricació de productes farmacèutics i afins	
Indústries de procés de pasta i paper	
Laboratori d'anàlisi i de control de qualitat	
Plàstics i cautxú	
Química ambiental	
Química industrial	

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Títol de grau en Química	UIB
Màster universitari en Ciència i Tecnologia Química	UIB
Màster universitari en Química Teòrica i Modelització Computacional	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

BOE	Contingut
BOE 207 - 29/08/2007	XV Conveni col·lectiu de la indústria química
BOE 98 - 23/04/2010	Altres acords 2010-Indústria Química
BOE 82 - 05/04/2010	Taules salarials / Pròrroga de conveni 2009 - 2010 - Indústria Química

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira de la Ciència	Palma	Abril

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació de Fabricants i Distribuidors de Productes Químics de Mallorca	www.quimicos.org/
Associacions de professionals	
Col·legi Oficial de Químics de les Illes Balears	www.quimibal.org/
Associacions de treballadors	
Sindicat de Treballadors Independents de l'Empresa Casa Gaillard	-
FITEQA-CC.OO Illes Balears. Indústries Tèxtil-Pell, Químiques i Afins	www.fiteqa.ccoo.es/fiteqa/menu.do?Conoce_FITEQA:Organizaciones_de_FITEQA#
CGT Illes Balears	www.cgtbalears.org/spip.php?article336

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola del Comerç Químic	www.aecq.es/
Federació Empresarial de la Indústria Química Espanyola	www.feique.org/
Registre, Avaluació i Autorització de Productes Químics	http://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/reach_intro.htm
Inventari Europeu de Substàncies Químiques Existents	http://ecb.jrc.ec.europa.eu/esis/
Expoquímia. Saló Internacional de la Química	www.expoquimia.com/portal/appmanager/efiraSalones/S013008.jsessionid=7YKMYlfv2242GG2BSnrSkPBmj32WshpvhGx04P2phSh2pG2GMmT!-11775660761-186668555?nfpb=true&_pageLabel=portals_portal_portal_page_143&profileLocale=es

EL SECTOR SANITAT

La família professional Sanitat comprèn tres grans àrees que són: l'atenció sanitària, suport i ajuda al diagnòstic, i serveis i productes sanitaris. A les Balears, l'ocupació que genera més feina són els auxiliars d'infermeria i infermers.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears 2008 (milions d'euros)	1.865
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats hospitalàries	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears 2009	3.423
Empreses d'11 o més treballadors	95
% Empreses en el conjunt de les Balears	3,7 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats 2009	25.258
% Ocupats en el total de les Illes Balears	6,2 %
Nombre de contractes realitzats 2009	5.822
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	2,8 %
Activitat principal per volum d'ocupació: activitats hospitalàries	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Auxiliars d'infermeria hospitalària	
Infermers	
Auxiliars d'infermeria d'Atenció Primària	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle de cures auxiliars d'infermeria (grau mitjà)	
Cicle de dietètica (grau superior)	
Grau de fisioteràpia (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Sanitat ocupa el setè lloc de l'economia balear, tant en el nombre d'afiliats com en el de contractes. Quant a empreses i volum de negoci ocupa el vuitè lloc.**
- **Les empreses suposen el 3,9 % de les empreses del conjunt de les Illes Balears.**
- **És un dels pocs sectors que creix tant en el nombre d'empreses com en el d'afiliats.**
- **Família professional molt vinculada a la família de serveis socials i a la comunitat.**
- **La contractació del sector està molt feminitzada.**
- **Infermers és l'ocupació que més contractació genera.**
- **L'ocupació professional de psicòlegs registra un gran nombre de demandants de feina, però és l'ocupació que menys contractes formalitza.**
- **Les activitats hospitalàries són les que més feina proporcionen, representant més de la meitat dels treballadors del camp de sanitat.**
- **L'ocupació d'infermer és dins de les 50 ocupacions que més han crescut en el període 2005-2009.**

ESCENARI SECTORIAL

La sanitat és un sector intensiu en ocupació, ja que concentra el 6 % de l'ocupació a les Balears i el 4 % de les empreses, ambdues xifres dos punts percentuals superiors a la mitjana estatal, i al mateix nivell que serveis socioculturals i a la comunitat en pes empresarial. La importància estratègica del sector es tradueix en el fet que es posiciona en 5è lloc dins del sector serveis.

Una característica del sector sanitari a les Balears és l'alt percentatge d'empreses privades, gairebé un 40 %, que encapçalen el rànquing de comunitats en sanitat privada. En aquest sentit, les empreses del sector estan molt atomitzades, ja que les empreses de més de 199 treballadors representen a les Balears el 3 %, mentre que en l'àmbit de l'Estat són la majoria. Els reptes més importants d'aquestes empreses, que atreuen grans inversions, són la regulació de la seva relació amb la sanitat pública, l'augment de professionals qualificats i la millora de l'atenció personalitzada.

Així, les tendències del sector, que haurà de fer front a una demanda diversa i creixent, passen per integrar els serveis sanitaris amb els serveis socials -especialment l'atenció a la dependència-; millorar els sistemes de gestió per aprofitar millor els professionals amb un perfil professional més alt; i augmentar l'esforç en investigació i tecnologia. També requereix una renovació constant de competències i formació, orientant-se més als serveis socials.

A les Balears, convé destacar les actuacions dirigides a millorar la sostenibilitat del sector sanitari, com el nou centre de salut es Banyer d'Alaior, així com el projecte *foodprofit*, en el qual participen 20 empreses balears del sector de l'hoteleria, i que està orientat a fer que el perfil de nutrició dels aliments sigui més saludable.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Dinamisme empresarial i de l'ocupació.
Adequació dels cicles formatius als canvis que experimenta el sector.

OPORTUNITATS

Inversió en tecnologies sanitàries que permetin la reducció de costos.

Desenvolupament competencial en infermeria.

PUNTS FEBLES

Corporativisme de les professions.

Atomització de les empreses privades.

AMENACES

Pressió assistencial.

Barreres legislatives als canvis organitzatius i formatius.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09	
Activitats sanitàries	
Activitats hospitalàries	
Activitats mèdiques i odontològiques	
Altres activitats sanitàries	
Activitats veterinàries	

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector d'atenció sanitària
Auxiliars d'infermeria d'atenció primària
Auxiliars d'infermeria hospitalària
Ajudants d'odontologia
Direcció de departaments de serveis mèdics
Infermers
Fisioterapeuta
Logopedes
Metges
Odontòlegs
Òptics i optometristes
Altres diversos tècnics en sanitat, inclosos els de medicina tradicional
Altres professionals de nivell superior de la sanitat
Podòlegs
Professionals en dietètica i nutrició
Psicòlegs
Terapeutes ocupacionals
Auxiliars d'infermeria d'atenció primària
Ocupacions del subsector serveis i productes sanitaris
Ajudants farmacèutics
Farmacèutics
Ocupacions del subsector suport i ajuda al diagnòstic
Operadors d'equips de diagnòstic i tractament metge
Altres operadors d'equips òptics i electrònics
Patòlegs, farmacòlegs i assimilats
Tècnics de laboratori sanitari

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

En l'actualitat, sanitat suposa el 6 % de l'afiliació per famílies professionals i el 4 % del nombre total d'empreses, encara que el volum de negoci suposa només l'1 % a les Balears.

El 64 % de les empreses de la família es dediquen a activitats mèdiques i odontològiques, seguides per altres activitats (29 %). Les empreses que desenvolupen activitats hospitalàries representen un 1 % del total, però concentren el 64 % de l'afiliació. Així, aquesta darrera activitat es caracteritza per una dimensió d'empresa gran, concretament de 599 treballadors per empresa.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Activitats mèdiques i odontològiques	2.193	64 %
Altres activitats sanitàries	982	29 %
Activitats veterinàries	221	6 %
Activitats hospitalàries	27	1 %
Total	3.423	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* sanitat	1,5
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 sanitat	20 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 sanitat	-4 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 163 empreses

* Milions d'euros

L'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa varia bastant per activitat econòmica. La dimensió mitjana de la família és de 7,4 treballadors per empresa, molt enfora de les activitats hospitalàries.

El sector ha mantingut la dinàmica empresarial més alta en termes relatius en el període comprès entre 2005 i 2009, ja que registra un augment del 19 % del nombre d'empreses, és a dir, 537 empreses més. D'altra banda, l'afiliació ha augmentat un 10 % en el mateix període, que en termes absoluts significa ser la tercera família professional amb més augment d'afiliats (2.304 persones).

Les empreses d'activitats sanitàries, en *stricto sensu*, representen el 3,9 % del conjunt de les Balears, i constitueixen la sisena activitat amb més nombre d'empreses (3.423). Per subsectors, les activitats mèdiques i odontològiques (2.193 empreses) es troben en la 16a posició de les principals activitats amb més pes empresarial a les Balears, i en la 27a posició les empreses classificades com altres activitats sanitàries (982 empreses).

El sector genera un volum de negoci de 1.800 milions d'euros, que representen l'1 % del volum de negoci total de les famílies professionals. Entre 2004 i 2008, el creixement dels ingressos ha estat del 20 %, 8 punts percentuals per davall de la mitjana balear.

Les activitats que generen més volum de negoci són les activitats hospitalàries, que suposen el 53 % dels ingressos en sanitat, seguides de les activitats mèdiques i odontològiques (24 %) i altres activitats sanitàries (22 %). Al

seu torn, aquestes activitats són les que concentren més afiliats que, seguint el mateix ordre, representen el 64 %, 27 % i 7 % respectivament.

Les tres principals empreses segons ingressos, dedicades a activitats hospitalàries i a la fabricació de material mèdic, tenen un volum de negoci superior als 30 milions d'euros. En conjunt, les 15 principals empreses del sector concentren el 69 % dels ingressos i sumen 2.364 treballadors.

La distribució territorial de l'activitat segueix el patró del conjunt de les famílies professionals. Només Mallorca té una concentració lleugerament major d'empreses (82 %), seguida de les Pitiüses (11 %) i Menorca (8 %).

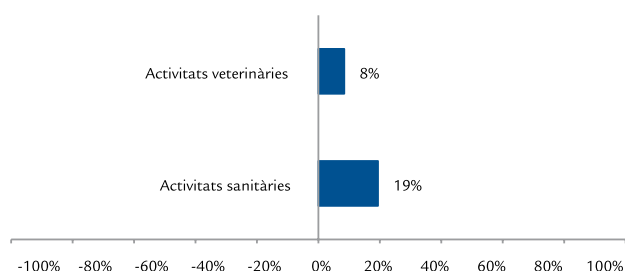
La família sanitat ha estat molt dinàmica des del punt de vista empresarial, encara que el creixement dels ingressos ha estat inferior a la mitjana. L'estructura empresarial és dual: les activitats hospitalàries tenen poques empreses però amb un gran nombre d'empleats, mentre que les activitats mèdiques i odontològiques són empreses petites.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Serveis Integrals de Sanitat SL	Palma	38	463
Agrupació Mèdica Balear SA	Palma	35	522
Usp Balears SL	Palma	34	467
Hospital General de Muro SL	Muro	11	137
Clínica Salus Menorca SL	Ciutadella de Menorca	9	132
Gestió Hospitalària Balear SL	Palma	5	101
Policlínica V. de Gràcia SA	Mao	5	80
Clínic Balear SL	Palma	4	48
Emergències Setmil SL	Palma	4	183
Dedir Gestió SL	Palma	4	1
Institut Balear Oftalmològic SL	Palma	3	n.d
Contratas Ambulàncies Emergències SA	Palma	3	33
Diagnòstic i Control de Salut Laboral SL	Palma	3	101
Servei Balear de Prevenció SL	Palma	3	80
Institut Balear d'Infertilitat	Palma	-	-
Laboratoris SL	Palma	3	16

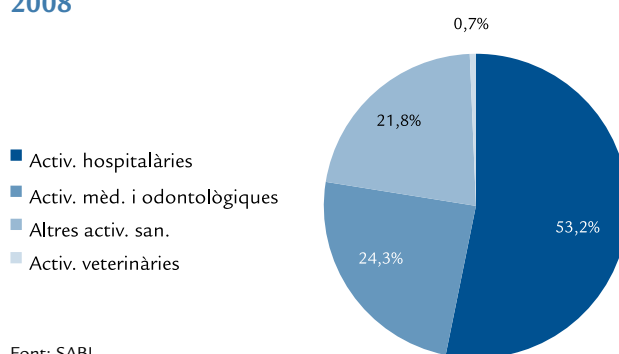
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

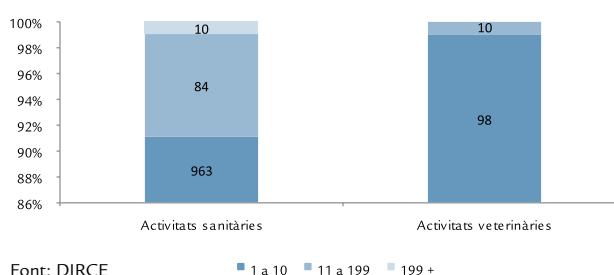
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

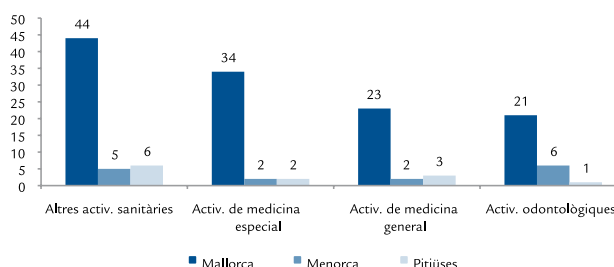
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 168 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La família professional de Sanitat comptabilitza un total de 25.258 afiliats, i és la setena família amb més nombre d'afiliats, que representen el 6,2 % dels afiliats a les Balears. La seva característica principal és la concentració d'afiliats en les activitats hospitalàries, que suposa el 64 % del total.

De les quatre principals activitats, les activitats hospitalàries són les que més ocupació concentren (64 %), però la que menys empreses comptabilitza (1 %), el que indica una mida mitjana molt superior. En canvi, les activitats mèdiques i odontològiques representen el 64 % de les empreses del sector, però el 27 % dels treballadors.

A excepció de les activitats veterinàries, en les quals predominen els afiliats al règim especial de treballadors autònoms (51 %), en la resta activitats predominen en més del 90 % els afiliats al règim general.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Activitats hospitalàries	16.185	64 %
Activitats mèdiques i odontològiques	6.817	27 %
Altres activitats sanitàries	1.774	7 %
Activitats veterinàries	482	2 %
Total	25.258	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Auxiliars d'infermeria hospitalària	1.899	33 %
Infermers	1.514	26 %
Auxiliars d'infermeria d'atenció primària	442	8 %
Metges	349	6 %
Ajudants farmacèutics	293	5 %
Fisioterapeuta	248	4 %
Ajudants d'odontologia	170	3 %
Psicòlegs	165	3 %
Restat d'ocupacions	742	13 %
Total	5.822	100 %

Font: SOIB

El 59 % de la contractació formalitzada durant 2009 està concentrada en dues ocupacions: auxiliars d'infermeria hospitalària (33 %) i infermers (26 %). El subsector que registra més nombre de contractacions és atenció sanitària, amb un total de 5.129, el 88 % del total de la família -concentrades en un 41 % en auxiliars d'infermeria-. D'altra banda, serveis i productes sanitaris i ajuda al diagnòstic suposen el 8 % i el 4 % de la contractació respectivament.

Pel que fa al perfil de les contractacions, el 80 % dels contractes estan formalitzats per dones. A escala subsectorial, suport i ajuda al diagnòstic és el subsector amb un menor percentatge de contractació femenina, concretament del 68 %.

La distribució de la contractació per grups d'edat és similar a la del conjunt de famílies professionals: 26 % dels contractes estan formalitzats per persones menors de 25 anys d'edat, 62 % per persones entre 25 i 45 anys i el 12 % restant per majors de 45 anys.

En el període 2005-2009 hi ha tres ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per augment del nombre de contractes: ajudants farmacèutics (ha crescut un 69,4 %), infermers (un 6,2 %) i ajudants d'odontologia (un 40,5 %). Destaca també el fet que algunes de les professions més contractades i amb més creixement (altres treballadors en la cura de persones i assimilats) tenen una clara relació amb l'activitat sanitària tot i que pertanyin a altres famílies professionals.

La feina de la família de sanitat està concentrada en gran part en l'activitat hospitalària (64 %) i en les seves ocupacions predominants. Auxiliars d'infermeria hospitalària és l'ocupació que genera més contractació el 2009 (33 %).

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Atenció sanitària	4.400	299	430
Serveis i productes sanitaris	351	42	53
Suport i ajuda al diagnòstic	216	15	16
Total	4.967	356	499

Respecte a la distribució de la contractació per illes, destaca la concentració de l'activitat a l'illa de Mallorca (85 %) i, en conseqüència, un descens a les altres dues illes: Menorca (6 %) i Pitiüses (9 %). La distribució relativa de la demanda de feina és molt similar al de la contractació que, seguint el mateix ordre, és de 82 %, 7 % i 11 % respectivament.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

La principal ocupació per contractació es correspon exactament amb la principal ocupació demandada (33 %): auxiliars d'infermeria hospitalària. Infermers, auxiliars d'infermeria d'atenció primària i fisioterapeutes registren un pes menor en la demanda d'ocupació respecte al seu pes en la contractació. Apareixen noves ocupacions demandades respecte a les principals ocupacions per contractació: altres diversos tècnics en sanitat, inclosos els de medicina tradicional.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Atenció sanitària	1.180	97	153
Serveis i productes sanitaris	113	8	17
Suport i ajuda al diagnòstic	91	9	9
Total	1.384	114	179

Font: SOIB

El perfil de la persona que cerca feina és el d'una dona d'edat compresa entre els 25 i 45 anys. El subsector de serveis i productes sanitaris registra un percentatge elevat de persones majors de 45 anys, representant el 30,7 % del subsector.

El pes dels aturats de sanitat sobre el conjunt de les famílies professionals és d'1,4 % -inferior al seu pes en l'afiliació, que és del 6 %-, sent el valor absolut de 5.822 persones. Entre 2005 i 2009 els aturats han augmentat un 48 %, és a dir, que hi ha 334 aturats més al sector. Aquest augment se situa molt per davall del registrat pel conjunt de les famílies professionals, 90,9 %.

Les ocupacions que més aturats concentren són auxiliars d'infermeria hospitalària (35 %), altres tècnics diversos en sanitat, inclosos els de medicina tradicional (10 %), i psicòlegs (10 %).

Únicament es fan 2 contractes per cada 10 treballadors al sector. D'altra banda, el nivell de demandants en relació amb la feina i a la contractació també és molt baix. Per tant, el sector es caracteritza per l'estabilitat en la feina i la baixa competència per les ocupacions, a excepció de psicòlegs.

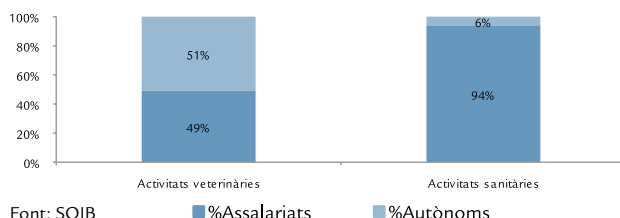
Les condicions de feina i els salaris varien sobretot segons la seva pertinença o no al sector hospitalari i per professions (metges, psicòlegs) i auxiliars i infermers. En un gran percentatge de les ocupacions la jornada és rotativa i per torns. Quant a formació, es requereix un nivell d'estudis elevat en comparació a altres famílies professionals, de nivell mitjà. Les ocupacions regulades per convenis són les de transport sanitari i atenció a persones amb discapacitat i dependents.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Auxiliars d'infermeria hospitalària	n.d	n.d
Psicòlegs	30.000 € - 40.000 €	Completa
Altres diversos tècnics en sanitat, inclosos els de medicina tradicional	n.d	n.d
Infermers	30.000 € - 42.000 €	Completa -rotativa
Altres diversos tècnics en sanitat, inclosos els de medicina tradicional	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

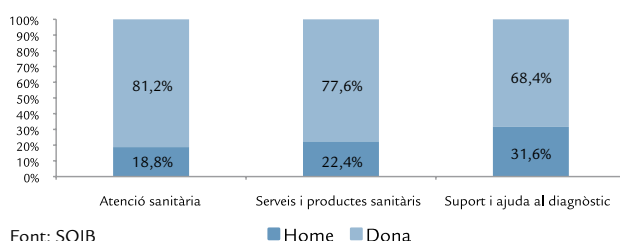
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Atenció sanitària	5.129	-301	-6 %
Serveis i productes sanitaris	446	63	16 %
Suport i ajuda al diagnòstic	247	-75	-23 %
Total	5.822	-313	-5 %

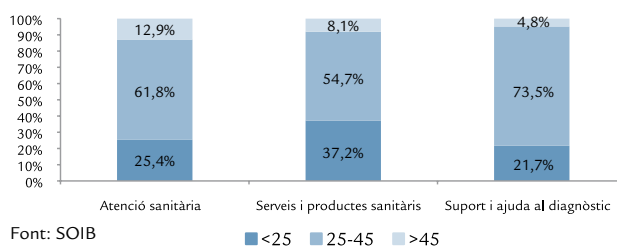
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Atenció sanitària	863	277	47 %
Serveis i productes sanitaris	98	42	76 %
Suport i ajuda al diagnòstic	65	15	30 %
Total	1.026	334	48 %

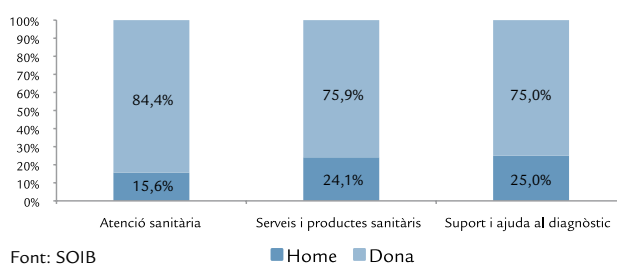
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Auxiliars d'infermeria hospitalària	550	33 %
Psicòlegs	228	14 %
Altres diversos tècnics en sanitat, inclosos els de medicina tradicional	141	8 %
Infermers	137	8 %
Ajudants farmacèutics	112	7 %
Auxiliars d'infermeria d'atenció primària	109	7 %
Fisioterapeuta	91	5 %
Rest a d'ocupacions	308	18 %
Total	1.676	100 %

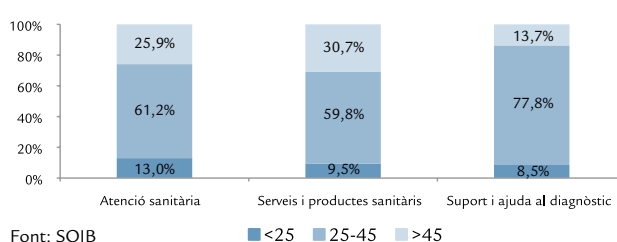
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les vuit qualificacions professionals vigents, cinc són de nivell 3 i tres de nivell 2. Per tant, la majoria pertanyen a nivells de qualificació que requereixen el domini de tècniques, s'executen amb autonomia i suposen responsabilitat de supervisió del treball tècnic i la comprensió dels fonaments tècnics de les activitats.

Les qualificacions actuals pertanyen a professions molt específiques dins de l'àmbit de sanitat, pel que és difícil relacionar-les amb les principals ocupacions que són de caràcter global -infermers i auxiliars d'infermeria.

A part d'aquestes qualificacions, actualment apareixen 13 qualificacions professionals més:

- Cures i manteniment d'animals utilitzats per a investigació i altres finalitats científiques
- Salut ambiental
- Productes d'ajudes tècniques i ortoprotètiques
- Higiene bucodental
- Realització de procediments experimentals amb animals per a investigació i altres finals científics
- Tanatopràxia
- Anàlisi en laboratoris forenses
- Assistència a l'atenció clínica en centres veterinaris
- Cures d'animals salvatges, de zoològics i aquaris
- Assistència a la gestió i control sanitari d'animals de granja i producció
- Imatge per al diagnòstic
- Assistència en els controls sanitaris en escorxadors, establiments de manipulació de caça i sales on fer trossos
- Documentació sanitària
- Pròtesi dental

Les taules següents mostren en detall els cicles formatius i els centres on s'imparteixen:

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'emergències sanitàries
IES Josep Sureda i Blanes (Palma)
Cicle de farmàcia i parafarmàcia
IES Guillem Sagrera (Palma)
(CC) La salle (Palma)
(P) Adema (Palma)
IES Algarb (Sant Josep de sa Talaia)
Cicle de cures auxiliars d'infermeria
CEP Calvià (Calvià)
CEP Francesc de Borja Moll (Inca)
IES Mossèn Alcover (Manacor)
(CC) Es Liceu (Marratxí)
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
IES Arxiduc Lluís Salvador (Palma)
(P) Adema (Palma)

(CC) Ntra. Sra. de Monti-sion (Palma)
IES Josep Maria Llompart (Palma)
(P) Creu Roja Espanyola (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle de dietètica
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
(P) Adema (Palma)
IES Algarb (Sant Josep de sa Talaia)
Cicle d'higiene bucodental
(P) Adema (Palma)
Cicle d'imatge per al diagnòstic
IES Josep Maria Llompart (Palma)
Cicle de laboratori de diagnòstic clínic
IES Francesc de Borja Moll (Palma)
Cicle de laboratori de pròtesis dentals
(P) Adema (Palma)
Cicle de laboratori de salut ambiental
(P) Adema (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat autònoma són:

- Auxiliar d'infermeria, de la qual hi ha 10 grups (aproximadament 20 participants) i per la qual s'obté un títol professional de grau mitjà
- Farmàcia i parafarmàcia, de la qual hi ha 4 grups (aproximadament 80 participants) i per la qual s'obté un títol professional de grau mitjà
- Estudis de grau i postgrau de les universitats, tant estudis de grau, màsters oficials com els diversos títols propis que s'ofereixen

L'oferta de formació ocupacional consta de 9 cursos formatius. La característica principal d'aquesta oferta formativa és la seva orientació al sector geriàtric i als seus usuaris, quedant clara l'estreta relació en aquest camp entre la família de sanitat i la de serveis socioculturals i a la comunitat.

Formació ocupacional	Hores
Atenció especialitzada per a malalts d'Alzheimer	250
Atenció sociosanitària a persones dependents en institucions socials	460
Auxiliar d'infermeria en geriatria	300
Auxiliar d'infermeria i rehabilitació	360
Higienista dental	440
Tècnic en dietètica i nutrició	700
Tècnic en psicomotricitat	400
Tècnic en transport sanitari	385
Zelador sanitari	250

Font: SOIB

Les Balears disposen d'una àmplia formació universitària relacionada amb la família professional Sanitat, tant oficial com a títol propi. Destaca la varietat en l'oferta de màsters relacionats amb aquest àmbit.

Els cicles formatius de grau mitjà que hi ha es corresponen amb el subsector d'atenció sanitària, en el qual es concentra la major part de l'ocupació, mentre que els cicles de grau superior es corresponen amb suport i ajuda al diagnòstic. Es preveu un augment de la demanda de la formació relacionada amb l'atenció a la dependència.

La distribució general de la formació oferida es localitza en un 81 % a Mallorca, un 8 % a Menorca i un 11 % a les Pitiüses. Dels 21 cursos ocupacionals, destaca l'oferta de 13 cursos a Mallorca i de 6 a les Pitiüses.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	8	1	-
CFGS	7	1	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	13	2	6
Universitària	30	2	2

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector sanitat		
Qualificació	Nivell	Hores
Anatomia patològica i citologia	3	930
Atenció sanitària a múltiples víctimes i catàstrofes	2	510
Audiopròtesis	3	990
Farmàcia	2	900
Laboratori d'anàlisis clíniques	3	990
Ortoprotèsica	3	960
Radioteràpia	3	960
Transport sanitari	2	615

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Cures auxiliars d'infermeria
Emergències sanitàries
Farmàcia i parafarmàcia

Cicles formatius de grau superior
Anatomia patològica i citologia
Audiologia protèsica
Dietètica
Documentació sanitària
Higiene bucodental
Imatge per al diagnòstic
Laboratori de diagnòstic clínic
Ortoprotèsica
Pròtesis dentals
Radioteràpia
Salut ambiental

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Estudis de grau a la UIB	Centre
Fisioteràpia	UIB
Infermeria	UIB
Psicologia	UIB
Estudis de 1r cicle	Centre
Infermeria	UIB
Fisioteràpia	UIB
Estudis de 2n cicle	Centre
Psicologia	UIB
Màsters oficials	Centre
Màster universitari en Ciències Socials aplicades a l'atenció sociosanitària	UIB
Màster universitari en Nutrició Humana i Qualitat dels Aliments	UIB
Màster universitari en Biotecnologia, Genètica i Biologia Cel·lular	UIB
Doctorats	Centre
Nutrigenòmica i Nutrició Personalitzada	UIB
Títols propis	Centre
Màster en direcció de serveis clínics i assistencials	UIB
Màster en Medicina Estètica	UIB
Màster en Cirurgia i Implantologia Oral	UIB
Màster en Cirurgia Estètica i Dental	UIB
Màster en Estètica i Implantologia Oral	UIB
Màster en Gerontologia Clínica i Malaltia Crònica Avançada	UIB
Especialista universitari en Medicina Estètica. Títol de postgrau	UIB
Especialista universitari en Cures Intenses. Títol de postgrau	UIB
Especialista universitari en Fisioteràpia en atenció primària i salut comunitària. Títol de postgrau	UIB
Especialista universitari en Cirurgia Oral. Títol de postgrau	UIB
Especialista universitari en Implantologia Oral. Títol de postgrau	UIB
Especialista universitari en Estètica Dental. Títol de postgrau	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura, Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE-A-2010-10673	Conveni col·lectiu estatal de transport de malalts i accidentats en ambulància
BOE-A-2010-13197	XIII Conveni col·lectiu general de centres i serveis d'atenció a persones amb discapacitat
BOE-A-2008-5925	V Conveni col·lectiu marc estatal de serveis d'atenció a les persones dependents i desenvolupament de la promoció de l'autonomia personal

Font: MTIN

ENTITATS RELLEVANTS

Associacions del subsector atenció sanitària	
Associació de mútues patronals d'accidents de treball de les Balears	http://www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Unió balear d'entitats sanitàries	www.ub.es
Associació balear de cirurgia ortopèdica i traumatologia	www.abcot.es
Associació balear d'infermeria comunitària	www.faecap.com/fines
Associació de centres dentals de les Balears	http://www.pimem.info/ES/asociaciones.asp?mh=3&mv=1&informatiu=&oferta=&noticia=
Associacions del subsector serveis i productes sanitaris	
Associació empresarial de pròtesi dental de les Balears	www.protesisdental.info
Associació de distribuïdors farmacèutics de les Balears	http://www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació empresarial de farmacèutics de les Balears	www.aefbalears.org
Fundacions	
Fundació de Sang i Teixits de les Illes Balears	www.fbstib.org/
Fundació Hospital de Manacor	http://fundacion.hospitalmanacor.org/
Fundació Mateu Orfila d'Investigació en Salut de les Illes Balears	www.fmo.es/
Fundació Caubet-Centre Internacional de Medicina Respiratòria Avançada Illes Balears	www.caubet-cimera.es
Fundació Néixer de l'Institut Balear d'Infertilitat per a l'estudi de la reproducció	www.ibi-es.com/fundacio-neixer.php
Col·legis professionals	
Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears	http://www.cofib.es/
Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears	www.comib.com
Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears	www.covib.org
Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de les Illes Balears	http://www.infomed.es/cbalears
Col·legi Oficial de Fisioterapeutes de les Illes Balears	http://www.colfisiobalear.org/
Col·legi Oficial de Podòlegs	http://www.copoib.com/
Col·legi Oficial de Logopedes de les Illes Balears	http://www.clibalears.com/
Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears	http://www.copib.es/
Col·legi Oficial d'infermeria de les Illes Balears	http://www.enfermeriabalear.com/
Col·legi Oficial de Dietistes-Nutricionistes de les Illes Balears	www.codnib.es/

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS D'INTERÈS

Nom	Web
Directori de societats i col·legis professionals. Ministeri de Sanitat	http://www.msc.es/profesionales/socCientificas
Societat Europea de Medicina Naturista Clàssica	http://www.unizar.es/med_naturista/web/principal%20espana/final.htm
ATESU. Associació de Tècnics Superiors	http://www.atesu.org/
Consell General de Col·legis Protètics Dentals d'Espanya	http://www.consejo-proteticosdentales.org/
Associació Juristes de la Salut	http://www.ajs.es/
SEIS. Societat Espanyola d'Informàtica de la Salut	http://www.seis.es/
Societat Espanyola de Documentació Mèdica	http://www.sedom.es/
AETEL. Associació Espanyola de Tècnics de Laboratori i Anatomia Patològica	http://www.aetel.es/

EL SECTOR SEGURETAT I MEDI AMBIENT

La família professional de Seguretat i Medi Ambient es divideix en tres àrees de competència diferenciades: gestió ambiental, seguretat i prevenció de riscos. D'aquestes tres, la seguretat tant pública com privada és l'activitat que genera més feina i contractació a les Balears.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears 2008 (milions d'euros)	1.322
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: captació, depuració i distribució d'aigua	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Illes Balears 2009	408
Empreses d'11 o més treballadors	95
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,4 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats 2009	11.689
% Ocupats en el total de les Illes Balears	2,9 %
Nombre de contractes realitzats 2009	4.989
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	2,3 %
Activitat principal per volum d'ocupació: prestació de serveis a la comunitat en general	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Vigilants, guardians i assimilats	
Guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada	
Altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Màster en Biologia de les Plantes en Condicions Mediterrànies (superior)	
Màster en Ecologia Marina (superior)	
Màster Universitari en Salut Laboral (superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABÍ

A DESTACAR

- **Seguretat i medi ambient és la novena activitat econòmica quant a afiliats i la vuitena segons ingressos.**
- **Entre 2005 i 2009 ha registrat el major augment, en termes relatius, de l'afiliació, del 79 %, i el segon en nombre d'empreses, que han incrementat un 37 %.**
- **La dimensió mitjana de les empreses del sector és molt elevada, de 29 treballadors per empresa.**
- **L'ocupació i la contractació es concentren en perfils professionals de baixa qualificació: vigilants, guardians i assimilats.**
- **Persones que agranen i assimilats i altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat són els perfils en què més ha crescut la contractació.**
- **El grup més contractat el 2009 és el d'home d'entre 25 i 45 anys, en seguretat, encara que la contractació a persones majors de 45 anys representa gairebé el 40 %.**
- **L'oferta formativa és de formació superior en l'àmbit de gestió ambiental i prevenció de riscos.**

ESCENARI SECTORIAL

La família professional Seguretat i Medi Ambient està formada per serveis a la comunitat en l'àmbit de la seguretat i el medi ambient, i té un caràcter clarament emergent. Les principals activitats a les Balears són captació d'aigües i tractament de les aigües residuals, recollida de residus i activitats de descontaminació, seguretat privada i serveis integrals a edificis.

El sector del medi ambient està en alça, creix any rere any el nombre d'empreses i la facturació i té un fort ritme inversor. A les Balears, els principals factors que expliquen aquest creixement són la creixent conscienciació ambiental en l'àmbit públic i privat, el foment de l'ús racional i l'estalvi de recursos (consum d'aigua històricament per davall de la mitjana de l'Estat) i l'ús de sistemes avançats de gestió ambiental, especialment en el sector turístic -xarxa balear d'hotels sostenibles-. També hi ha empreses especialitzades en la gestió de residus de demolició, urbans, d'origen animal, sanitaris, paper, etc. Es pot destacar que les Balears són la segona comunitat autònoma amb més valors de

residus mesclats per càpita. Els problemes de la recollida de residus es deriven de l'estacionalitat turística. Les activitats amb més expectatives de creixement són la valorització energètica -per l'esgotament dels combustibles fòssils-, el tractament i reciclatge d'aigües residuals, el compostatge i l'energia solar i tèrmica.

D'altra banda, el sector de la seguretat privada també mostra creixement d'empreses i de la facturació. A l'Estat, les principals activitats del sector són instal·lació i manteniment i vigilància i protecció, amb una presència majoritària de microempreses i una elevada rotació laboral. Les Balears se situen com la quarta comunitat autònoma en nombre d'empreses de seguretat (2008). L'augment de la demanda de seguretat pública i privada contribueix al creixement del sector.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Sector emergent en la feina i les empreses.
Dimensió empresarial relativament alta.

OPORTUNITATS

Implementació de sistemes integrats de gestió de residus.

Desenvolupament de les qualificacions clau del sector.

PUNTS FEBLES

Oferta formativa gairebé inexistent.

Principals ocupacions en contractació amb un nivell de qualificació baix.

AMENACES

Reducció de la inversió en instal·lacions mediambientals.

Pressió a la baixa de la qualitat en les activitats i feines a causa de la crisi.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Activitats de seguretat i investigació
Activitats de seguretat privada
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria
Prestació de serveis a la comunitat en general
Captació, depuració i distribució d'aigua
Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització
Recollida de residus
Tractament i eliminació de residus
Serveis a edificis i activitats de jardineria
Activitats de jardineria
Serveis integrals a edificis i instal·lacions

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector gestió ambiental
Persones que agranen i assimilats
Físics i astrònoms
Higienistes
Meteoròlegs
Operadors en instal·lacions d'incineració, de tractament d'aigües i altres operadors en plantes similars
Professionals en meteorologia
Recollidors de fems
Tècnics en Ciències Biològiques
Tècnics en el control de qualitat
Ocupacions del subsector prevenció de riscos
Tècnic en seguretat en la feina
Tècnics en edificacions, prevenció i investigació d'incendis
Ocupacions del subsector seguretat
Bombers
Detectius privats
Forces armades escala bàsica
Forces armades escala mitjana
Forces armades escala superior
Funcionaris de presons

Guàrdies civils
Guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada
Altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat
Altres enginyers superiors (excepte agrònoms)
Polícies autonòmics
Polícies locals
Polícies nacionals
Suboficials de la Guàrdia civil
Tècnics especialistes de la Policia
Vigilants, guardians i assimilats

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Seguretat i medi ambient és el 9è sector econòmic quant al nombre d'afiliats, representant el 3 % del conjunt de les Balears. També ocupa la 8a posició per volum de negoci, aportant el 2 % dels ingressos generats per les famílies professionals. El seu pes empresarial és molt inferior, ocupant la 20a posició per nombre d'empreses a les Balears.

Tres quartes parts de les empreses de la família es dediquen a la gestió ambiental, seguides de les empreses de seguretat (13 %).

Quant a les diferents activitats econòmiques, el pes relatiu de les empreses de captació, depuració i distribució d'aigua suposa el 40 % del sector, molt superior al percentatge d'afiliats que representen l'11 %. Es tracta, doncs, d'un sector poc intensiu en ocupació.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Captació, depuració i distribució d'aigua	165	40 %
Recollida de residus	98	24 %
Activitats de seguretat privada	53	13 %
Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	31	8 %
Serveis integrals a edificis i instal·lacions	15	4 %
Recollida i tractament d'aigües residuals	10	2 %
Activitats d'investigació	10	2 %
Resta d'activitats	26	6 %
Total	408	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* seguretat i medi ambient	2,3
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 seguretat i medi ambient	42 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 seguretat i medi ambient	21 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 136 empreses

*Milions d'euros

La dimensió empresarial difereix de la del conjunt de les famílies pel major percentatge d'empreses mitjanes, entre 11 i 199 treballadors, que suposen el 22 % de les empreses del sector. D'altra banda, la proporció de microempreses és 13 punts percentuals inferior al conjunt autonòmic.

En el període 2005-2009 el nombre d'empreses del sector ha augmentat un 37 %, passant de 364 el 2005 a 498 el 2009. A més, recollida i tractament d'aigües residuals, activitats de seguretat i investigació i captació, depuració i distribució d'aigua consten en el rànquing de les activitats que més han augmentat en nombre d'empreses entre 2005 i 2009.

El sector ocupa la 8a posició en termes d'ingressos a les Balears. Concretament, el 2009 el sector va generar 1.322 milions d'euros, que representen el 2 % del volum de negoci generat per totes les famílies professionals. Per activitats, captació, depuració i distribució d'aigua i els serveis de sistemes de seguretat tenen una importància estratègica en el conjunt del sector, ja que concentren el 46 % i el 27 % dels ingressos respectivament. També són els sectors més dinàmics en creació d'empreses.

D'altra banda, els ingressos del sector augmenten un 42 % entre 2004 i 2008, 14 punts per sobre respecte al conjunt de les Balears. La concentració de l'activitat en les principals empreses es reflecteix en el fet que les 15 principals empreses en termes d'ingressos concentren el 82 % dels ingressos i aglutinen 1.894 treballadors.

Es pot destacar que les dues primeres empreses amb uns ingressos superiors als 50 milions d'euros concentren el 13 % dels ingressos del sector i es dediquen a captació d'aigües i al transport blindat. La concentració d'empreses a l'illa de Mallorca és notablement major en aquest sector en comparació a la resta de famílies professionals, en tractar-se de serveis que requereixen inversions més elevades.

Entre 2005 i 2009 la família professional seguretat i medi ambient ha estat clarament emergent en creixement d'empreses (37 %), -amb pes important de les mitjanes empreses- i d'ingressos (42 %). Les activitats clau del sector són captació i depuració i seguretat.

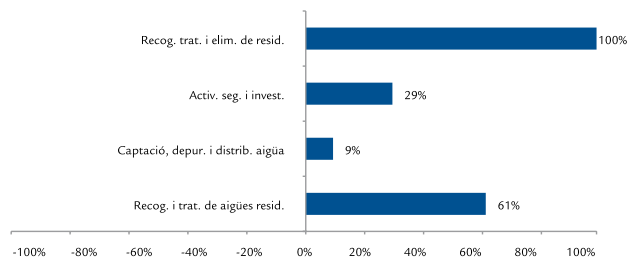
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Emaya. Empresa Municipal d'Aigües i Clavegueram SA	Palma	110	1.436
Transports blindats SA	Palma	65	n.d
Adalmo SL	Palma	28	52
Saica natur Balears SL	Bunyola	9	29
Neteges urbanes de Mallorca SA	Santa Margalida	8	176
Societat municipal d'aparcaments de Palma SA	Palma	6	24

Aigües terme de Calvià, SA	Calvià	5	5
Gestió de serveis urbans de Balears SA	Andratx	5	20
Centres de transferència i pretractament Mallorca SA	Manacor	4	31
Aigües canalitzades d'Alcúdia SA	Alcúdia	3	14
Alcúdia marítima SA	Alcúdia	2	19
Xarxa gestió i prevenció de seguretat, SL	Santa Eulàlia del Riu	2	39
Mallorquina de serveis i medi ambient SL	Palma	2	23
Tecnoagua Mallorca SL	Palma	2	20
Triatges Menorca S L	Maó	2	6

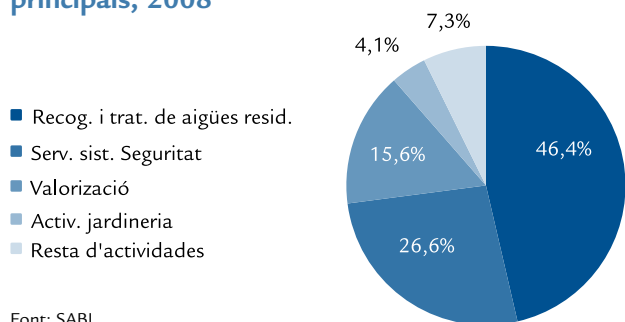
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

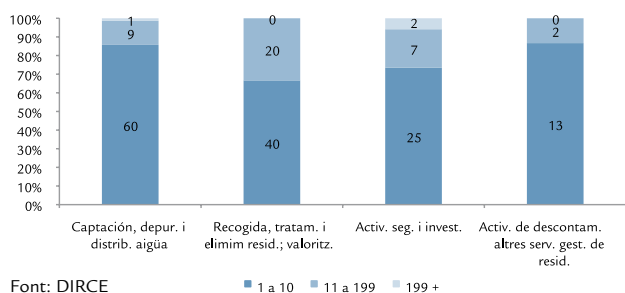
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

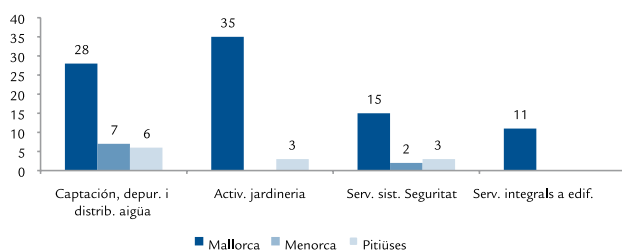
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 136 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en seguretat i medi ambient, amb 11.689 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 3 % del total de les Illes Balears, concentrat sobretot en serveis de seguretat tant privats com públics.

Destaca l'elevat percentatge d'afiliats al règim general de la Seguretat Social, que representa el 98 % dels afiliats, la major proporció a les Balears. D'altra banda, el subsector de gestió de residus té un 45 % de treballadors autònoms.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Prestació de serveis a la comunitat en general	2.716	23 %
Activitats de seguretat privada	2.452	21 %
Recollida de residus	2.051	18 %
Activitats de jardineria	1.950	17 %
Captació, depuració i distribució d'aigua	1.338	11 %
Tractament i eliminació de residus	465	4 %
Serveis integrals a edificis i instal·lacions	395	3 %
Resta d'activitats	322	3 %
Total	11.689	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Vigilants, guardians i assimilats	2.284	47 %
Guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada	561	11 %
Altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat	489	10 %
Personal que agrana i assimilats	442	9 %
Recollidors de fems	319	7 %
Operadors en instal·lacions d'incineració, de tractament d'aigües i altres operadors en plantes similars.	197	4 %
Forces armades escala bàsica	192	4 %
Resta d'ocupacions	414	8 %
Total	4.898	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, el 68 % de les contractacions pertanyen a ocupacions relacionades amb la seguretat: vigilants, guardians i assimilats (47 %), guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada (11 %) i altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat (10 %). L'ocupació de vigilants, guardians i assimilats figura en la 14a posició entre les més contractades el 2009 a les Balears.

La contractació del sector està bastant masculinitzada, només el 19 % de la contractació està formalitzada per dones. L'ocupació amb més contractació de dones és la de prevenció de riscos, amb una representació del 36 %. Quant a l'edat dels contractats, destaca l'elevat percentatge de contractacions realitzades a persones de més de 45 anys, sobretot en l'ocupació de seguretat (40 %).

Quatre ocupacions del sector pertanyen al grup de les 50 ocupacions amb més increment de contractes formalitzats entre 2005 i a 2009. Aquestes ocupacions són: personal que agrana i assimilats (posició 10a; 346 contractes més), altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat (posició 13a; 292 contractes més), Forces armades escala bàsica (posició 21a; 184 contractes més) i operadors en instal·lacions d'incineració, de tractament d'aigües i altres operadors en plantes similars (posició 30a; 103 contractes més).

Les ocupacions relacionades amb la seguretat són les que més contractacions registren, un gran percentatge de les quals està formalitzat per persones de més de 45 anys d'edat.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Gestió ambiental	848	115	140
Prevenció de riscos	105	12	23
Seguretat	2.612	197	846
Total	3.565	324	1.009

La distribució relativa de la demanda d'ocupació és pràcticament la mateixa que la distribució de les empreses: 77 % a Mallorca, 14 % a les Pitiüses i 8 % a Menorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les principals ocupacions contractades. Així, el 47 % de les persones que cerquen feina la cerquen de vigilants, guardians i assimilats. Entre les ocupacions més demandades, tècnics de control de qualitat i policies locals no apareixen entre les que tenen més pes en la contractació.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Gestió ambiental	241	16	25
Prevençió de riscos	48	7	5
Seguretat	822	96	178
Total	1.111	119	208

Font: SOIB

Quant al perfil de demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones de més de 45 anys en ocupacions relacionades amb seguretat i prevenció de riscos.

Seguretat i medi ambient comptabilitzava el 2009 un total de 926 aturats, un 98 % més que el 2005. En termes relatius, l'increment d'aturats és més accentuat en prevenció de riscos i gestió ambiental, 145 % i 140 % respectivament, en tractar-se d'ocupacions qualificades com a emergents i amb una alta demanda de feina.

Els requisits formatius requerits per a les cinc principals ocupacions més demandades són relativament baixos, amb formació específica en els àmbits de la seguretat privada i la gestió d'instal·lacions.

El 2009 es formalitzaven 4 contractes per cada 10 afiliats al sector, el que situa seguretat i medi ambient en un nivell mitjà de rotació de la feina a les Balears. D'altra banda, la competència per les vacants i les noves feines és baixa, la qual cosa s'expressa en el fet que els demandants de feina suposen una tercera part dels contractes realitzats.

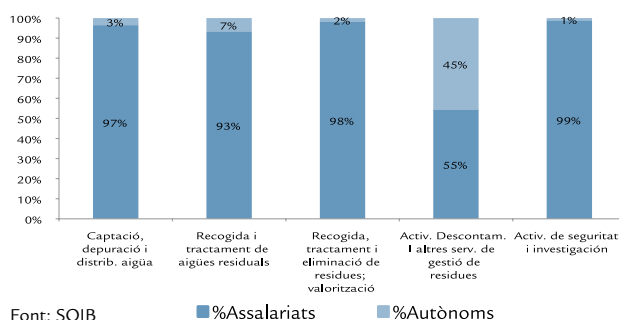
Les retribucions mitjanes de les principals ocupacions se situen en els nivells baix i mitjà-baix de la retribució mitjana actual. D'altra banda, és característic del sector l'organització de la feina per torns, les jornades de 5 dies setmanals i la notable presència dels contractes fixos discontinus relacionats amb l'estacionalitat.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Vigilants, guardians i assimilats	15.000 € - 21.000 €	Completa
Guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada	20.000 € - 22.000 €	Completa
Altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat	20.000 € - 22.000 €	Completa
Operadors en instal·lacions d'incineració, de tractament d'aigües i altres operadors en plantes similars	15.000 € - 21.000 €	Completa
Personal que agrana i assimilats	12.000 € - 18.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

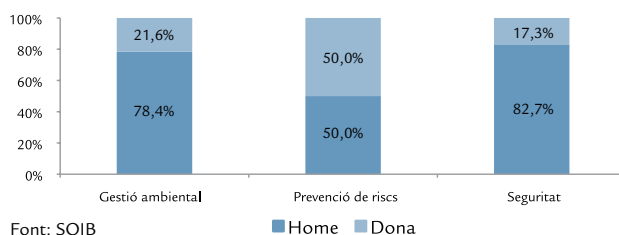
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Gestió ambiental	1.103	484	78 %
Prevençió de riscos	140	-18	-11 %
Seguretat	3.655	237	7 %
Total	4.898	703	17 %

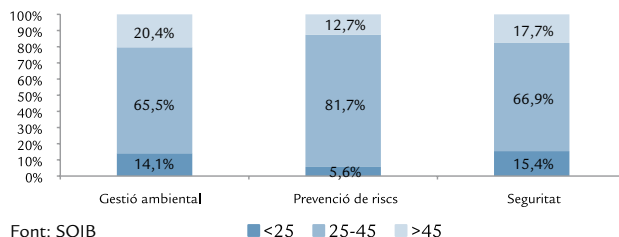
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Gestió ambiental	229	134	140 %
Prevençió de riscos	42	25	145 %
Seguretat	655	300	85 %
Total	926	458	98 %

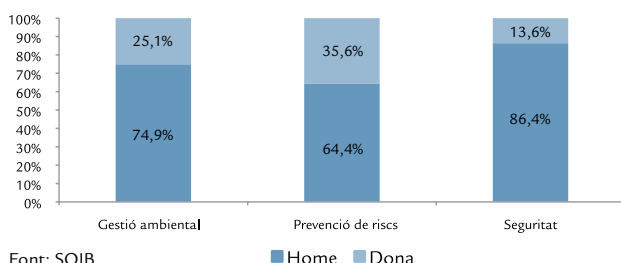
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Vigilants, guardians i assimilats	659	47 %
Guàrdies de seguretat jurats i personal de seguretat privada	174	12 %
Altres diversos treballadors dels serveis de protecció i seguretat	106	7 %
Operadors en instal·lacions d'incineració, de tractament d'aigües i altres operadors en plantes similars	88	6 %
Personal que agrana i assimilats	70	5 %
Tècnics en el control de qualitat	62	4 %
Polícies locals	51	4 %
Resta d'ocupacions	205	14 %
Total	1.415	100 %

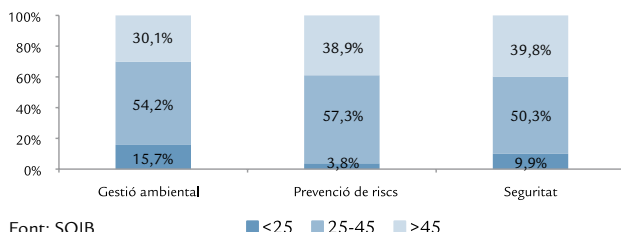
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les dotze qualificacions professionals vigents, són més les dels nivells 2 i 3 de qualificació, és a dir, nivells que comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats.

Quatre qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són:

- Gestió de residus urbans i industrials
- Operació d'estacions de tractament d'aigües
- Prevenció de riscos laborals
- Vigilància i seguretat privada

Hi ha unes altres tretze qualificacions en desenvolupament

que, vist el seu caràcter emergent o especialitzat, poden suposar una oportunitat d'ocupació. Aquestes són:

- Coordinació d'operacions en incendis forestals i suport a contingències en el medi natural i rural
- Gestió ambiental
- Gestió d'emergències aquàtiques en aigües continentals
- Gestió i coordinació en protecció civil i emergències
- Operacions de vigilància i control en l'entorn aquàtic i hiperbàric
- Operacions de vigilància i extinció d'incendis forestals i suport a contingències en el medi natural i rural
- Operacions subaquàtiques de recerca i recuperació de víctimes i objectes sinistrats
- Prevenció d'incendis i manteniment
- Seguretat policial
- Seguretat rural i urbana
- Servei de seguretat autonòmic
- Servei públic de policia local
- Teleoperacions d'atenció, gestió i coordinació d'emergències

En l'actualitat, les Illes Balears no disposen de cicles formatius de la família professional Seguretat i Medi Ambient. Únicament s'ofereixen cursos ocupacionals en l'àmbit de seguretat (4 en total) i 2 titulacions de formació superior relacionades amb salut laboral i seguretat. El 75 % de la formació s'imparteix a l'illa de Mallorca.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ
No s'imparteix
CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR
No s'imparteix

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a les Balears són les següents:

- Vigilant de seguretat privat (curs ocupacional), de la qual hi ha 4 grups (aproximadament 80 participants)
- Màster Universitari en Salut Laboral
- Títol propi de graduat en Seguretat i Ciències Polítiques

Formació ocupacional	Hores
Vigilant de seguretat privat	240

Font: SOIB

La importància en ocupació i el creixement que ha experimentat en els darrers anys està molt per davall de l'oferta formativa del sector. La falta d'oferta formativa correspon amb el fet que les ocupacions que més han crescut en els darrers anys són de baixa qualificació. La majoria de les qualificacions es concentren en gestió ambiental, que és el subsector en el qual es preveu que augmenti més la pressió en el mercat de treball.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	-	-	-
CFGS	-	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	3	-	1
Universitària	6	1	1

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector gestió ambiental			
Qualificació	Nivell	Hores	
Control i protecció del medi natural	3	600	
Gestió de residus urbans i industrials	2	520	
Gestió de serveis per al control d'organismes nocius	3	510	
Interpretació i educació ambiental	3	510	
Neteja en espais oberts i instal·lacions industrials	1	210	
Operació d'estacions de tractament d'aigües	2	540	
Serveis per al control de plagues	2	370	
Qualificacions del subsector prevenció de riscos			
Qualificació	Nivell	Hores	
Extinció d'incendis i salvament	2	540	
Guarda rural i marítim	2	390	
Prevenció de riscos laborals	3	810	
Qualificacions del subsector seguretat			
Qualificació	Nivell	Hores	
Comeses operatives bàsiques i de seguretat militar	2	600	
Vigilància i seguretat privada	2	430	

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Actualment no s'imparteix cap títol d'FP de la família
Cicles formatius de grau superior
Actualment no s'imparteix cap títol d'FP de la família

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Màster Universitari en Salut Laboral	UIB
Títol propi de graduat en Seguretat i Ciències Polícials	UIB

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

Data BOE	Contingut
BOE-A-1996-5416	Conveni col·lectiu del sector de neteja pública, viària, regs, recollida, tractament i eliminació de residus, neteja i conservació de clavegueram
BOE-A-2009-17106	Conveni col·lectiu estatal del sector de desinfecció, desinsectació i desratització
BOE-A-2002-3480	Conveni col·lectiu estatal de les empreses de seguretat

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Fira de la sostenibilitat "Ecomen"	Menorca	Octubre

ENTITATS RELEVANTS

Associacions empresarials	
Associació d'empreses de seguretat balear	http://www.cae.es/presentacion/asociaciones.html
Associació empresarial de recicladors de les Illes Balears	-
Associació balear d'empreses de consultoria i certificació de qualitat, mediambiental i seguretat	-
Associació balear d'empreses de biotecnologia	http://bioib.org/
Associacions de treballadors	
Associació de venedors i recarregadors de material contra incendis de la CAIB	-
Associació balear d'instructors de seguretat	-
Sindicat professional de policies municipals d'Espanya- Illes Balears	www.sppme.com/
Associació de caps de policia local de la comunitat autònoma de les Illes Balears	-
Associacions professionals	
Associació professional de vigilants jurats de seguretat	-
Associació professional de salvament	-
Associació de gestors de residus de les Balears	-
Fundacions	
Fundació +o2	http://www.meso2.org/ESP/index.html
Fundació per a la preservació, estudi i recuperació del patrimoni ferroviari i industrial de les Illes Balears	-
Fundació Sa Perdiu Roja	http://vincles.caib.es/nexes7/fund2.htm
Fundació Isla Tagomago, Eivissa	-
Fundació Mar Balear	http://www.marbalear.com/
Fundació Natura Parc	www.fundacionaturaparc.org/

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Espanyola d'Avaluació d'Impacte Ambiental	http://www.eia.es/
ASEMPFO. Associació Nacional d'Empreses Forestals	http://www.asempfo.org/
Associació de Productors d'Energies Renovables (APPA)	http://www.appa.es/
IOHA. Associació Internacional d'Higiene Laboral	http://www.ioha.com/

EL SECTOR DE SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT

La família professional Serveis Socioculturals i a la Comunitat inclou les ocupacions més directament relacionades amb quatre sectors ben diferenciats: serveis socials; serveis personals i a domicili; activitats culturals i recreatives; i formació i educació. En les dades s'inclouen totes les activitats no prestades directament per l'administració pública.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	2.800
% Sobre els ingressos de les empreses de les Illes Balears	2 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats de neteja	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	3.628
Empreses d'11 o més treballadors	425
% Empreses en el conjunt de les Balears	3,9 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	38.537
% Ocupats en el total de les Illes Balears	9,5 %
Nombre de contractes realitzats	18.439 %
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	8,7 %
Activitat principal per volum d'ocupació: activitats de neteja	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Animadors comunitaris	
Altres diversos treballadors de serveis personals	
Empleats per a la cura de nins	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle d'atenció sociosanitària (grau mitjà)	
Educació infantil (grau superior)	
Atenció sociosanitària a persones en el domicili (ocupacional)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABÍ

A DESTACAR

- És un dels 5 principals sectors de l'economia balear per volum d'ocupació i representa ja el 4 % del volum de negoci de les empreses no financeres de la comunitat. Es tracta clarament d'un sector emergent, que ha liderat la creació neta de feina creixent a ritmes superiors al 10 % anual en el darrer període.
- La dimensió mitjana de les empreses duplica i més la mitjana de la comunitat, amb forta presència d'empreses de més de 10 treballadors en subsectors com les activitats de serveis socials sense allotjament, l'educació, els serveis a edificis i comunitats o les activitats recreatives.
- Inclou activitats que lideren el creixement relatiu del nombre d'empreses, com els serveis d'atenció residencial, i tres de les deu primeres ocupacions per increment en les contractacions: animadors comunitaris, treballadors de serveis personals i altres professionals de l'educació.
- Inclou molts perfils professionals de nivell mitjà i mitjà-alt amb oportunitats de feina, malgrat la presència de temporalitat i rotació en subsectors activitats com les activitats d'animació turística. És també una de les famílies amb més pes de la contractació de joves i dones.
- Disposa d'oferta formativa en els subsectors d'educació i serveis socials, però és insuficient la relacionada amb serveis de dinamització, a edificis i comunitats i altres personals i comunitaris.

ESCENARI SECTORIAL

Els serveis socioculturals i a la comunitat constitueixen el gruix dels serveis personals i col·lectius que són la principal font de noves feines a tot Europa. Es tracta d'un conjunt bastant heterogeni quant a activitats i regulacions, però que té en comú que el seu desenvolupament obeeix a l'increment de necessitats socials i a l'impuls de polítiques públiques relacionades amb el benestar social i la qualitat de vida. Les activitats pròpiament de mercat van guanyant pes a mida que el sector públic -ordenador i finançador de gran part d'aquestes- n'articula formes de gestió públiques i privades.

Si bé és cert que en un context de crisi les activitats de mercat se'n ressentien totes, la vinculació del sector amb el desenvolupament de drets i polítiques públiques -dependència, conciliació, inclusió social... - dibuixa un escenari en què és previsible la continuïtat del creixement del sector, particularment en aquells subsectors en què

més retard relatiu hi ha i més esforç financer s'està fent, com els serveis socials.

Els reptes del sector sorgeixen en gran part a partir del seu creixement, ja que hi ha un procés de consolidació que no és fàcil ni ràpid. Poden assenyalar-se alguns elements comuns que en major o menor mesura en condicionaran el futur desenvolupament en la comunitat. D'una banda, el ja assenyalat de l'extensió i confirmació de determinades polítiques públiques, que en el nostre cas afectaran particularment el desenvolupament dels serveis d'educació infantil i serveis complementaris en educació. D'altra banda, bona part dels subsectors són en transformació a causa del seu propi creixement, i encara queden per assegurar les condicions de viabilitat i l'enfortiment de les empreses. En tercer lloc, vinculat a l'anterior, s'ha de constatar que moltes ocupacions del sector tenen encara unes condicions de temporalitat, rotació i salaris inadequats al nivell de qualificació que s'exigirà en un futur immediat. En un context de crisi

de feina, això contribueix a l'aparició o reforçament de bosses d'economia no regularitzada, particularment en els serveis domèstics i d'atenció, però també en altres subsectors. Finalment, el sector en conjunt presenta uns nivells de productivitat, innovació i incorporació de noves tecnologies baixíssims, en part a causa de la seva alta intensitat d'ocupació, però que serà imprescindible superar si vol consolidar-se en una societat que exigeix cada vegada més qualitat, accessibilitat i modernitat per a tots els serveis.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Importància de la feina i la contractació al sector. Hi ha empreses mitjanes i subsectors amb gran creixement.

OPORTUNITATS

Desenvolupament de polítiques públiques i d'ordenació de les ocupacions al sector.

Demanda creixent de perfils de qualificació mitjana i mitjana-alta..

PUNTS FEBLES

Baixa visibilitat del sector i falta de reconeixement de la seva importància.

Temporalitat i precarietat en algunes de les ocupacions principals.

AMENACES

Dificultats per incorporar noves tecnologies i millores en la gestió empresarial.

Extensió d'activitats amb feina irregular en els perfils menys qualificats.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Activitats associatives
Altres activitats associatives
Activitats de serveis socials sense allotjament
Activitats de serveis socials sense allotjament per a persones grans i amb discapacitat
Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment
Activitats recreatives i d'entreteniment
Educació
Educació primària
Educació secundària
Una altra educació
Serveis a edificis i activitats de jardineria
Activitats de neteja

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector activitats culturals i recreatives
Animadors comunitaris
Arxivers i conservadors de museus
Ajudants d'arxiu i de museu
Ajudants de biblioteques i assimilats
Bibliotecaris, documentalistes i assimilats
Codificadors de dades
Crupiers i altres empleats de sales de joc i missions
Empleats de biblioteques i arxius
Filòsofs, historiadors i professionals en ciències polítiques
Altres diversos treballadors de serveis personals
Pallassos, prestidigitadors, acròbates i professionals similars
Professionals d'espectacles taurins
Ocupacions del subsector formació i educació
Empleats per a la cura de nins
Especialistes en mètodes didàctics i pedagògics
Inspectors d'ensenyament
Mestres de cursos d'arts plàstiques i disseny
Un altre professorat tècnic de formació professional
Altres diversos professionals de l'ensenyament
Professors d'educació especial
Professors d'ensenyament infantil
Professors d'ensenyament primari
Professors d'ensenyament secundari
Professors d'universitats i altres centres d'ensenyament superior
Tècnics educadors d'Educació Especial
Ocupacions del subsector serveis al consumidor
Ajudes d'habitatge i assimilats
Conserges d'edificis
Empleats de pompes fúnebres i embalsamadors
Empleats de la llar
Lectors de comptadors i recol·lectors de diners de màquines expenedores
Enllustrador i altres treballadors d'ofici de carrer
Netejavides, rentacotxes i assimilats
Ordenances
Personal de neteja de façanes d'edificis i esteranyinadors
Ocupacions del subsector serveis socials
Agents d'igualtat d'oportunitats per a la dona i altres diplomats en Treball Social
Assistents domèstics
Auxiliars laics de les religions
Diplomats en Educació Social
Educadors Socials
Altres empleats en la cura de persones i assimilats
Promotors d'igualtat d'oportunitats per a la dona i altres professionals de suport a la promoció social
Sacerdots de les diferents religions
Sociòlegs, antropòlegs i assimilats
Ocupacions comunes dels subsectors
Gerència d'empreses de serveis, cures personals, neteja i similars amb menys de 10 assalariats
Gerència d'empreses de serveis, cures personals, neteja i similars sense assalariats

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector dels Serveis Socioculturals i a la Comunitat és un dels cinc principals sectors d'activitat i ocupació de les Illes Balears en què conflueixen diversos tipus de serveis personals i col·lectius. Una característica important és que gran part d'aquests serveis són públics, particularment l'educació i els serveis socials, encara que siguin gestionats per empreses i entitats en règim de concert o adjudicació administrativa, recollint-se'n aquí les principals dades al costat de la resta d'activitats clarament de mercat.

La seva àmplia diversitat comporta que el sector tenguí interrelacions molt importants amb altres activitats i famílies professionals. Així, hi ha una relació estreta amb una frontera difusa amb els serveis sociosanitaris, l'animació turística, la dinamització esportiva, la gestió cultural, el medi ambient o els serveis d'atenció al consumidor.

El sector reuneix més de 3.600 empreses i és el segon de la comunitat per creixement del nombre d'empreses en el període 2005-09: gairebé 600 més. L'educació obligatòria i especialment els centres educatius no reglats constitueixen el principal grup d'empreses, amb més del 40 % sobre el total. Segueixen a certa distància les activitats de neteja (que aquí exclou el sector d'hotels i oficines), les associatives i les recreatives i d'entreteniment.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Una altra educació	907	25 %
Activitats de neteja	686	19 %
Altres activitats associatives	667	18 %
Activitats recreatives i d'entreteniment	509	14 %
Educació secundària	280	8 %
Educació preprimària	240	7 %
Educació primària	76	2 %
Resta d'activitats	263	7 %
Total	3.628	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* serveis socials i a la comunitat	1,4
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 serveis socials i a la comunitat	82 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 serveis socials i a la comunitat	10 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 296 empreses.

* Milions d'euros

Pel que fa a l'estructura empresarial, és comú a tots els subsectors la presència majoritària de les microempreses de fins a 10 treballadors, encara que es tracta d'un sector amb mida mitjana molt superior a la mitjana del conjunt

de la comunitat (4 treballadors). Així, les empreses de més de 10 treballadors representen un 35 % del total dels serveis socials sense allotjament (assistència domiciliària, telealarms,...) i al voltant del 20 % en les activitats d'educació i de serveis a edificis, percentatges molt superiors al conjunt.

Tots els subsectors presenten creixement del nombre d'empreses en el període 2005-09, però aquest és particularment intens en quatre activitats: l'atenció en establiments residencials, els serveis a edificis, l'educació no obligatòria i els serveis a arxius i biblioteques. Destaca el fet que 7 de les 50 activitats que tenen més creixement en nombre d'empreses s'inclouen en aquesta família. Al costat de les esmentades hi ha també les activitats associatives i les de jocs d'atzar.

El seu creixement ha estat importantíssim en el període 2004-08, gairebé triplicant la taxa del conjunt, fins a representar gairebé un 4 % del total del volum de negoci de les empreses no financeres de la comunitat, encara que s'aprecien grans diferències de productivitat entre els diversos subsectors. De fet, les activitats de neteja d'edificis i les recreatives i entreteniment assoleixen el 80 % dels ingressos totals d'aquesta família, molt per sobre del seu pes en l'ocupació. D'altra banda, les activitats estan molt atomitzades i el sector té un nivell de concentració baix: els ingressos de les quinze principals empreses no representen ni una desena part dels totals del sector.

Una panoràmica de les principals empreses ens dona una clara visió de la diversitat d'activitats: una residència geriàtrica, discoteques, un recurs natural gestionat com a oferta turística, una empresa de gestió de serveis infantils, activitats nàutiques.... Les empreses principals es distribueixen per tot el territori, però en conjunt el sector està més concentrat que la mitjana a l'illa de Mallorca, en un 83 %, set punts percentuals per sobre.

Es tracta d'un sector heterogeni però de gran importància a la comunitat que ha crescut en el darrer període. S'estructura en gran part amb empreses de mida superior a la mitjana balear i presenta diversos subsectors en clara expansió, particularment els d'atenció personal, educació i serveis a edificis.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Tirme SA	Palma	103	435
Mac Insular SL	Bunyola	31	83
Pachá Ibiza SA	Eivissa	20	98
Lireba Serveis Integrats SL	Palma	18	763
Space Beach Club SA	Sant Josep de sa Talaia	15	101
Crazy Games SL	Alcúdia	13	ND
Herbusa SL	Eivissa	12	132
Coves del Drac SA	Manacor	7	70
Palma Management, SL	Palma	6	37
Llucmajor Empresa Municipal de Serveis SA	Llucmajor	6	55
Gestió i Manteniment SL	Palma	5	22

Alcudiamar Puerto Turístico Deportivo SA	Alcúdia	5	ND
Cafecer SL	Sant Antoni de Portmany	5	27
Estudi 6 Gestió Socioeducativa SL	Palma	4	ND
Residència Geriàtrica Santa Matilde SL	Palma	4	115

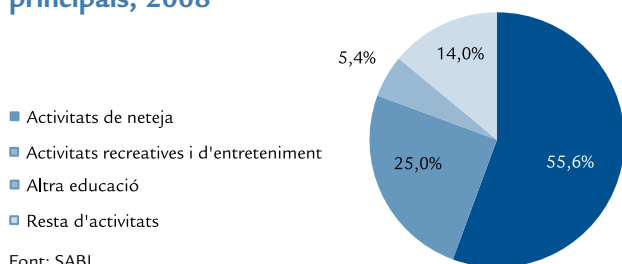
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

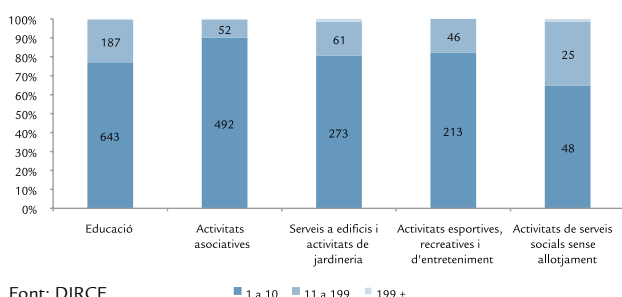
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

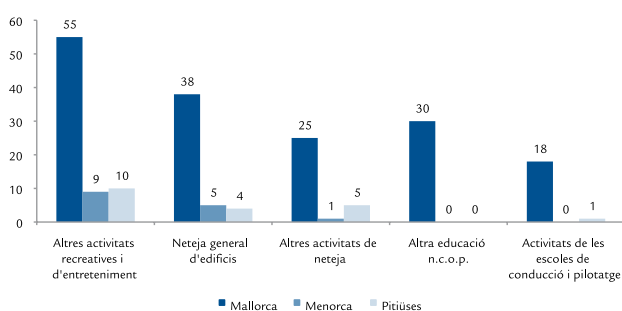
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 296 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en els Serveis Socioculturals i a la Comunitat, amb prop de quaranta mil afiliats a la Seguretat Social, ha viscut a les Illes Balears una extraordinària expansió en el darrer període. Entre 2005 i 2009 ha crescut en 13.675 ocupacions netes, a un ritme mitjà superior al 10 % anual, fins a assolir el 9,5 % de l'ocupació total de la comunitat i situar-se en el quart lloc per nombre d'ocupacions entre les famílies professionals a les Illes Balears.

Les activitats relacionades amb l'educació representen el primer grup per pes en l'ocupació, amb poc més d'un terç del total. La segueixen les activitats de neteja d'edificis, que sumen una de cada quatre ocupacions. Les activitats de serveis socials i d'atenció assoleixen el 12 % del total, poc més de 4.600 ocupacions. Tant les activitats recreatives com les associatives se situen per davall d'una de cada deu ocupacions del sector.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Activitats de neteja	9.219	24 %
Una altra educació	7.447	19 %
Educació secundària	3.463	9 %
Altres activitats associatives	3.126	8 %
Educació primària	2.661	7 %
Activitats de serveis socials sense allotjament per a persones grans i amb discapacitat	2.147	6 %
Activitats recreatives i d'entreteniment	2.031	5 %
Resta d'activitats	8.443	22 %
Total	38.537	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Animadors comunitaris	4.843	26 %
Altres diversos treballadors de serveis personals	1.769	10 %
Empleats per a la cura de nins	1.767	10 %
Professors d'ensenyament secundari	1.547	8 %
Altres diversos professionals de l'ensenyament	905	5 %
Altres empleats en la cura de persones i assimilats	750	4 %
Educadors socials	734	4 %
Resta d'ocupacions	6124	33 %
Total	18.439	100 %

Font: SOIB

El sector és el cinquè de la comunitat per nombre de contractacions. De les gairebé quaranta ocupacions vinculades a la família, tenen més pes en la contractació aquelles que presenten un perfil de més temporalitat; és el cas dels animadors comunitaris, ocupació que agrupa més de la quarta part de les contractacions del 2009,

és la vuitena més contractada de tot el mercat laboral i la que més increment en la contractació ha tengut a les Balears en el darrer període. Està segurament vinculada en gran part a les activitats d'animació turística.

És necessari destacar que tres de les deu ocupacions amb més increment en la contractació en el període 2005-2009 pertanyen a aquesta família; al costat de l'esmentada trobam també la d'altres treballadors de serveis personals i altres professionals de l'ensenyament. L'augment de la feina i de les contractacions existeix en major o menor mesura en totes, també en el sector de serveis socials; el subsector en què és menys apreciable són activitats associatives.

Gran part de les ocupacions del sector i algunes de les de fort ritme de creixement són de perfil mitjà i mitjà-alt de qualificació, particularment en l'educació i els serveis socials. Aquest fet, unit a la baixa presència del treball autònom (que només supera el 10 % en el cas dels serveis a edificis) i a la major dimensió relativa de les empreses del sector genera unes condicions favorables a la consolidació d'aquestes activitats i a la seva expansió, mentre alimenta les expectatives d'inserció professional.

Les contractacions en la família estan clarament feminitzades, fins a un 63 % del total, devuit punts per sobre de la mitjana. L'excepció són els serveis al consumidor, que inclouen ocupacions com conserges i ordenances, netejadors de façanes i personal de pompes fúnebres, en què la contractació està equilibrada entre sexes. El perfil d'edat és similar a la mitjana del conjunt balear, excepte per un major pes dels joves menors de 25 anys, que assoleixen gairebé el 30 % del total.

L'augment de la feina en els serveis socioculturals i a la comunitat situa aquest sector en primera línia dels emergents a les Illes Balears, particularment en les activitats de lleure vinculades al turisme, a l'educació i als serveis socials. La majoria d'ocupacions de qualificació mitjana i mitjana-alta creixen en el sector, encara que algunes ocupacions presenten una elevada temporalitat.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats culturals i recreatives	5.319	639	1.223
Formació i educació	5.158	580	569
Serveis al consumidor	2.093	219	479
Serveis socials	1.669	276	190
Comuns	18	3	3
Total	14.167	1.720	2.553

La distribució territorial de la contractació és similar a la del conjunt balear, amb cert menor pes a les Pitiüses, quatre punts percentuals per davall de la mitjana. En aquestes illes, al contrari, és més el pes dels que demanen feina al sector.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Hi ha alguns desajustos entre les ocupacions més demandades i les més contractades al sector. Així, entre les primeres trobam ordenances i empleats de la llar al costat de les d'animadors comunitaris, empleats per a la cura de nins o professors de secundària.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Activitats culturals i recreatives	816	123	300
Formació i educació	1.441	182	173
Serveis al consumidor	1.132	120	193
Serveis socials	645	96	95
Comuns	3	-	-
Total	4.038	522	761

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant segons el sexe i l'edat, s'accentuen les característiques descrites en les contractacions: un 71 % dels demandants de feina són dones, i igualment tenen més pes els joves menors de 25 anys, tres punts percentuals per sobre de la mitjana fins a assolir més del 15 % del total.

L'atur registrat a la comunitat ha tengut un augment del 67 % en el període 2005 a 2009; encara que és important, se situa tretze punts per davall del conjunt. Els demandants que cerquen feina com a empleats per a la cura de nins encapçalen el rànquing.

Una anàlisi més precisa de la relació entre contractacions, demandants i nivells de qualificació permet veure algunes característiques importants. En conjunt, el nombre de contractacions anuals triplica i més el nombre de demandants; i aquests amb prou feines representen una setena part de l'ocupació total. Això significa que les oportunitats de feina al sector són més importants que per a la mitjana de les Illes Balears.

Per subsectors, serveis socioculturals i educació presenten una major proporció de contractacions/demandants i la seva contractació anual s'acosta en nombre a les ocupacions totals; és a dir, hi ha clars indicis de temporalitat i rotació, superior en el primer cas a la mitjana de les Illes Balears. En canvi, en serveis socials i serveis al consumidor les oportunitats de contractació no són tan importants i la temporalitat i la rotació són comparativament menors. En cap dels casos no obsta perquè es tracti de feines amb clares oportunitats per a l'ocupació.

Es pot dir que l'anàlisi de les contractacions mostra que la temporalitat i la rotació estan vinculades, encara que no predeterminades, pel nivell de qualificació de l'ocupació, sent més freqüent en els nivells baixos de qualificació de tots els subsectors.

Els serveis socioculturals i a la comunitat constitueixen una clara oportunitat per a la feina, amb graus de competència relativament baixos, en especial en les ocupacions amb cert nivell de qualificació.

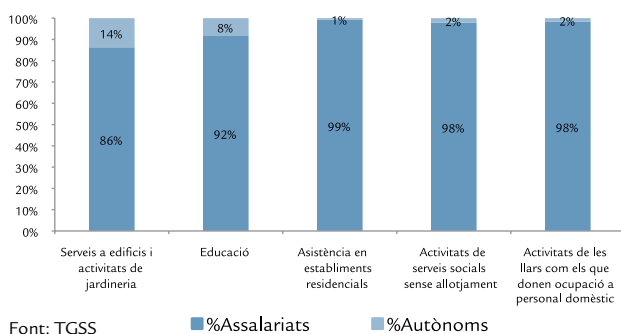
Les condicions de feina al sector estan molt determinades pel subsector d'activitat i per la presència del sector públic en algunes. Per a les principals ocupacions demandades, se situa en els nivells mitjà-baix i mitjà de la retribució mitjana actual, exceptuant perfils especialitzats de l'educació i els serveis socials. Destaca també que per a tres de les cinc ocupacions més demandades el tipus de jornada habitual sigui parcial.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Empleats per a la cura de nins	18.000 € - 20.000 €	Parcial
Animadors comunitaris	18.000 € - 20.000 €	Parcial
Ordenances	12.000 € - 18.000 €	Completa
Empleats de la llar	18.000 € - 20.000 €	Parcial
Professors d'ensenyament secundari	30.000 € - 40.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: TGSS

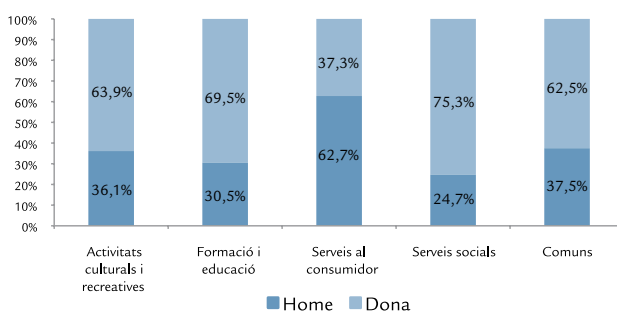
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activitats culturals i recreatives	7.181	2.647	58 %
Formació i educació	6.307	665	12 %
Serveis al consumidor	2.791	-1.552	-36 %
Serveis socials	2.136	55	3 %
Comuns	24	21	700 %
Total	18.439	1.836	11 %

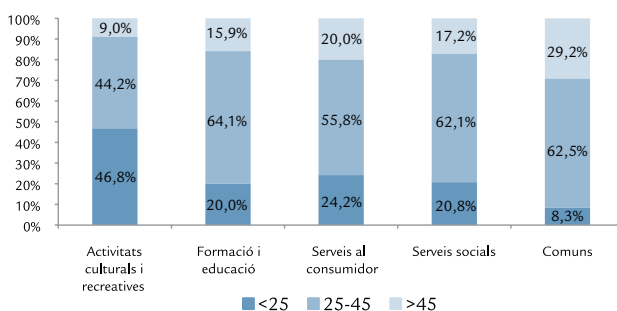
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Activ. cult. recreatives	734	281	62 %
Formació educació	1.177	368	46 %
Serv. al consum.	876	444	103 %
Serveis socials	511	232	83 %
Comuns	2	-1	-22 %
Total	3.300	1.324	67 %

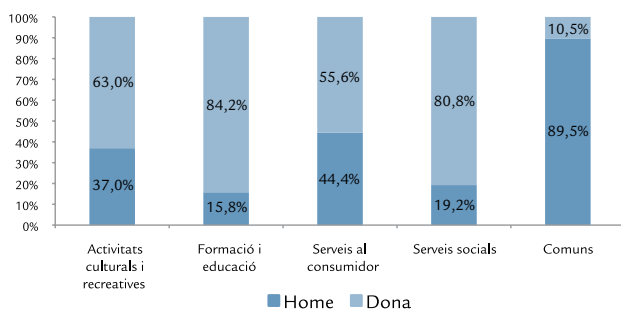
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Empleats per a la cura de nins	850	16 %
Animadors comunitaris	635	12 %
Ordenances	474	9 %
Empleats de la llar	417	8 %
Professors d'ensenyament secundari	409	8 %
Altres diversos treballadors de serveis personals	346	7 %
Conserges d'edificis	283	5 %
Assistents domiciliaris	263	5 %
Resta d'ocupacions	1.643	31 %
Total	5.320	100 %

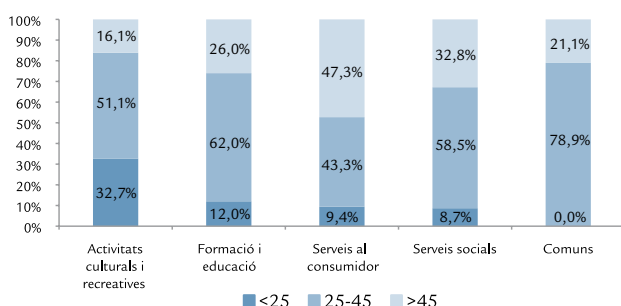
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

La família professional té 10 qualificacions professionals vigents, un nombre petit si es té en compte l'amplitud i diversitat d'ocupacions que inclou. Així i tot, algunes d'aquestes estan directament relacionades amb títols universitaris que habiliten per a l'exercici professional, particularment en el sector d'educació. Per a la resta, estan sobretot desenvolupades les qualificacions del subsector de serveis socials, el més clarament emergent i en el que hi ha més necessitats de formació i qualificació.

Destaca que no hi ha oferta de formació professional inicial per al nivell 1 a les Balears. Aquest nivell, de menor qualificació, permet que persones que no han obtingut el graduat accedeixin a àrees com la feina domèstica o auxiliar de geriatría. En part, aquesta formació la cobreixen accions de formació ocupacional.

Dels cinc títols de formació professional vigents en la família, se'n donen 4; el de grau mitjà d'atenció sociosanitària i els de grau superior d'educació infantil, integració social i animació sociocultural. No es dona el títol de tècnic superior en interpretació de la llengua de signes.

Les taules següents mostren l'oferta formativa específica de títols professionals:

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle d'atenció sociosanitària
CEP Calvià (Calvià)
CEP Francesc de Borja Moll (Inca)
(CC) La salle (Palma)
IES Marratxí (Marratxí)
(P) Creu Roja Espanyola (Palma)
IES Guillem Cifre de Colonya (Pollença)
IES Cap de Llevant (Maó)
CEP Mancomunitat des Pla (Vilafranca de Bonany)
IES Algarb (Sant Josep de sa Talaia)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle d'educació infantil
IES Mossèn Alcover (Manacor)
IES Antoni Maura (Palma)
IES Quartó de Portmany (Sant Antoni de Portmany)
IES Cap de Llevant (Maó)
Cicle d'integració social
IES Ramon Llull (Palma)
Cicle d'animació sociocultural
IES Ramon Llull (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

Les ofertes formatives més rellevants a la comunitat són:

- Cicle d'atenció sociosanitària (grau mitjà, aproximadament 180 alumnes)
- Educació infantil (grau superior, aproximadament 80 alumnes)
- Atenció sociosanitària a persones en el domicili (ocupacional)

És possible que l'oferta de tècnic superior d'educació infantil estigui sobredimensionada, si es té en compte que no hi ha plans de desenvolupament del cicle inicial i que la cura de nins és una de les ocupacions del sector amb més demandants.

Les 16 especialitats de formació ocupacional tenen la següent distribució per subsectors: 6 pertanyen a l'àmbit dels serveis d'atenció social, 4 als serveis educatius, 2 a serveis recreatius educatius i la resta a altres serveis i especialitats comunes a diverses famílies.

Formació ocupacional	Hores
Problemes de conducta en contextos assistencials	50
Atenció sociosanitària a persones en el domicili	140-600
Atenció sociosanitària a persones dependents en el domicili	600
Atenció sociosanitària a persones dependents en institucions socials	240-450
Auxiliar de biblioteca i centres de documentació	250

Assistent de discapacitats físics i psíquics	200
Disseny de mitjans didàctics	89
Educació infantil	1.240
Experts en neteja d'immobles	150
Formador ocupacional	285
Metodologia de la formació oberta i a distància	100
Monitor d'activitats de temps lliure infantil i juvenil	275
Monitor d'educació ambiental	300
Recursos per a la cura del personal d'atenció directa: gestió de la implicació emocional	20
Tècniques per a la feina en equip	20
Treballadora de la llar	596

Font: SOIB

Les Illes Balears disposen d'una oferta completa d'educació superior per al subsector educatiu i d'alguns títols del subsector del treball social, així com de màsters relacionats amb la dinamització cultural.

El ràpid creixement de la feina ha vingut acompanyat d'un augment de les necessitats de formació a tots els subsectors, per als quals s'ha de desenvolupar una oferta més àmplia, diversificada i adequada. Aquesta estratègia de qualificació és especialment important en les ocupacions de menor nivell dels serveis socials i comunitaris i també en totes aquelles de les activitats culturals i recreatives que, per la seva major temporalitat i rotació, tenen més dificultats en construir expectatives de desenvolupament professional.

La formació oferida es localitza en un 83 % a Mallorca, un 8 % a Menorca i un 9 % a les Pitiüses, estant clarament concentrada a l'illa més gran. Els 83 cursos ocupacionals també tenen una elevada concentració a Mallorca.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	6	1	1
CFGS	5	1	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	73	4	6
Universitària	11	3	3

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

PERFELS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector formació i educació			
Qualificació	Nivell	Hores	
Educació infantil	3	990	
Qualificacions del subsector serveis al consumidor			
Qualificació	Nivell	Hores	
Feina domèstica	1	240	
Neteja de superfícies i mobiliari en edificis i locals	1	270	

Qualificacions del subsector serveis socials		
Qualificació	Nivell	Hores
Atenció sociosanitària a persones dependents en institucions socials	2	450
Atenció sociosanitària a persones en el domicili	2	600
Dinamització comunitària	3	600
Educació d'habilitats d'autonomia personal i social	3	600
Educació d'habilitats d'autonomia personal i social	3	600
Inserció laboral de persones amb discapacitat	3	420
Mediació comunitària	3	420

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Atenció sociosanitària	
Cicles formatius de grau superior	
Animació Sociocultural	
Educació infantil	
Integració social	
Interpretació de la llengua de signes	

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Estudis de grau a la UIB	Centre
Grau d'educació infantil	UIB
Grau d'educació primària	UIB
Grau d'educació social	UIB
Grau de treball social	UIB
Estudis de 1r cicle d'educació social	UIB
Estudis de 1r cicle d'educació infantil	UIB
Estudis de 1r cicle d'educació especial	UIB
Estudis de 1r cicle d'educació musical	UIB
Estudis de 1r cicle d'educació primària	UIB
Màster en Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió	UIB
Màster en Cognició i Evolució Humana	UIB

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

Data BOE	Contingut
BOE-A-2010-13197	XIII Conveni col·lectiu general de centres i serveis d'atenció a persones amb discapacitat
BOE-A-2008-5925	V Conveni col·lectiu marc estatal de serveis d'atenció a les persones dependents i desenvolupament de la promoció de l'autonomia personal
BOE-A-2006-18134	Conveni col·lectiu marc estatal per a les empreses organitzadores del joc del bingo

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires i congressos	Municipi	Mes
Trobada de pobles i cultures	Eivissa	Març
Fira del teatre infantil i juvenil de les Illes Balears	Vilafranca de Bonany	Octubre
Fira de ses Rondalles	Búger	Octubre
Enamorats de Son Servera	Son Servera	Maig
Petits. Saló d'equipaments i serveis	Palma	Setembre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions del subsector activitats culturals i recreatives	
Associació d'empresaris de sales de festa, discoteques i similars de les Balears	http://www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Unió d'empresaris d'atraccions diverses de les Balears	-
Associacions del subsector formació i educació	
Associació d'ensenyament i formació de les Balears	http://www.pimem.info/ES/asociaciones.asp?mh=3&mv=1&informatiu=&oferta=&noticia=
Associació balear de centres de formació	www.abacef.es/
Associacions del subsector serveis al consumidor	
Agrupació balear d'empreses de neteja	http://www.abenet.es/
Sindicat independent de treballadors de neteja pública, regs i recollida de fems, neteja i conservació del clavegueram	-
Associacions del subsector serveis socials	
Associació d'empreses mallorquines de serveis socials	-
Associació de centres de dia per a persones grans	-
Fundacions assistencials	
Fundació balear contra la violència de gènere	-
Fundació d'ajuda a la reinserció de les Illes Balears	http://www.fundaciones.org/es/baleares
Fundació d'atenció i suport a la dependència i de promoció de l'autonomia personal de les Illes Balears	-
Fundació privada promoció i desenvolupament Illes Balears PROIDEBA	http://www.lasalle.es/fundacioproideba/
Fundacions culturals i educatives	
Fundació Illes Balears	www.fundacioillesbalears.com
Fundació general de la Universitat de les Illes Balears	http://www.fuguib.org/
Fundació Sa Nostra, caixa de Balears	http://www.sanostra.es/
Fundació Obra Cultural Balear	www.ocb.cat
Col·legis professionals	
Col·legi Oficial de Pedagogia i Psicopedagogia de les Illes Balears	www.ib-pedagogia.org
Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Treballadors Socials de les Balears	www.treballsocialib.com
Col·legi Oficial d'Educadores i Educadors Socials	www.ceesib.org
Col·legi Oficial de Terapeutes Ocupacionals de les Illes Balears	www.terapeutas-ocupacionales.es/cotoib

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
CEAPAT. Centre Estatal d'Autonomia Personal i Ajuts Tècnics	http://sid.usal.es/mostrardoc.asp?ID=&Fichero=&file=ceapat.html#definicion
Federació Internacional de Treballadors Socials	http://www.ifsw.org/
CIREM. Centre d'Iniciatives i Investigacions Europees a la Mediterrània	http://www.cirem.org/
Consell General de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials	http://www.cgtrabajosocial.es/
Servei d'Informació sobre Discapacitat	http://sid.usal.es/

EL SECTOR TÈXIL, CONFECCIÓ I PELL

La família professional Tèxtil, Confecció i Pell està formada per dues àrees professionals: tèxtil i confecció: filatura, teles no teixides, teixidories de calada i punt, tèxtils d'ús tècnic, ennobliment tèxtil i confecció, d'una banda; i pell i les seves manufactures: cuits, calçat, marroquineria i pelleteria, per un altre. Aquesta darrera és l'activitat principal a les Illes Balears.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	209
% Sobre els ingressos totals de les empreses de les Illes Balears	0,4 %
Activitat principal per volum d'ingressos: fabricació de calçats	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	466
Empreses d'11 o més treballadors	69
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,5 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	2.197
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,5 %
Nombre de contractes realitzats	760
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,4 %
Activitat principal per volum d'ocupació: fabricació de calçats	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Delineants i dissenyadors tècnics	
Sabaters i assimilats	
Operadors de màquines per blanquejar, tenyir, netejar i tintar	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Actualment no hi ha oferta de formació i qualificació de tèxtil, confecció i pell a les Illes Balears	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- El sector tèxtil, confecció i pell té un pes reduït dins de l'economia de les Balears tant per volum de negoci com per importància de l'ocupació.
- L'activitat de fabricació de calçat concentra el major nombre d'empreses i afiliats del sector. A més, el seu volum de negoci representa el 75 % del conjunt de la família professional.
- En el darrer període ha viscut una intensa reducció del nombre d'empreses i de feina, superior a la cinquena part de la seva activitat.
- Una gran part de la producció de l'activitat es concentra a l'illa de Mallorca i Menorca i, concretament, en la població d'Inca i Ciutadella.
- Per al conjunt de la família professional, hi ha paritat contractual quant a gènere. No obstant això, hi ha grans diferències per subsectors d'activitat, arribant a ser majoritària la contractació femenina en la confecció.
- Alt percentatge de contractació de persones de més de 45 anys d'edat, sobretot en confecció.
- No disposa d'oferta formativa a les Illes Balears.

ESCENARI SECTORIAL

Parlar de tèxtil, confecció i pell a les Balears és parlar de la indústria del calçat. Actualment, Espanya continua sent el segon productor de calçat a la Unió Europea després d'Itàlia. Aquesta activitat es desenvolupa a dues àrees de la geografia espanyola: Alacant (Elx, Elda, Petrer i Villena) i les Balears (Inca i Ciutadella).

La característica principal del sector és que hi ha un gran nombre de petites empreses que fan feina, en alguns casos, per a grups empresarials que els permet més adaptabilitat a les variacions del producte que demanen els mercats.

A les Balears, el sector ha registrat un descens en les exportacions durant el 2009, causat en gran part pel descens generalitzat del consum generat per la crisi que hi ha. Per aquest motiu, un dels reptes actuals és reactivar les exportacions amb l'objectiu de consolidar mercats ja existents i cercar-ne altres de nous.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Suport institucional en la indústria del calçat.
Hi ha empreses líders en mercats a l'àmbit internacional.

OPORTUNITATS

Prestigi del calçat espanyol a escala internacional.
Qualitat del producte i del seu disseny.

PUNTS FEBLES

La irrupció de les grans multinacionals de la moda genera canvis de moda i, en conseqüència, canvis de col·lecció difícil d'assumir per a un sector molt atomitzat.

AMENACES

Competència de les grans multinacionals.
Increment de la competència de les produccions de calçat asiàtic.
No hi ha formació específica a les Balears tot i ser una de les àrees productores de calçat.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE -09
Confecció de peces de vestir
Confecció de peces de vestir, excepte de pel·leteria
Indústria del cuir i del calçat
Fabricació de calçat
Preparació, adobat i acabat del cuir; fabricació d'articles de marroquineria, de viatge i d'albarderia i talabarder; preparació i tenyit de pells
Indústria tèxtil
Acabat de tèxtils
Fabricació d'altres productes tèxtils
Fabricació de teixits tèxtils

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector confecció
Cosidors a mà, brodatadors i assimilats (excepte calçat, marroquineria i guants de pell)
Muntadors de productes de cartó, tèxtils i materials similars
Operadors de màquines de cosir i brodar
Operadors de màquines per fabricar productes tèxtils i articles de pell i cuir
Operadors de màquines per a la fabricació del calçat
Persones que fan patrons i persones que tallen tela, cuir i pell (excepte calçat, marroquineria i guants de pell)
Pel·leters i treballadors assimilats
Sastres, modistes i persones que fan capells
Tapissers, matalassers i assimilats
Sabaters i assimilats
Ocupacions del subsector ennobliment de matèries tèxtils i pells
Adobers i preparadors de pells
Impressors de serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils
Operadors de màquines per blanquejar, tenyir, netejar i tintar
Operadors de màquines per tractar pells i cuir
Ocupacions del subsector producció de fils i teixits
Operadors de màquines de preparar fibres, filar i debanar
Operadors de telers i altres màquines teixidores
Teixidors amb telers artesans o de teixits de punt i assimilats
Ocupacions comunes dels subsectors comuns
Artisans en teixits, cuirs i materials similars
Delineants i dissenyadors tècnics
Encarregat d'operadors de màquines per fabricar productes tèxtils i articles de pell i cuir
Preparadors de fibra

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector del tèxtil, confecció i pell té un pes reduït dins de l'economia de les Balears. Actualment, la família professional representa el 0,5 % dels afiliats a la Seguretat Social i el 0,5 % de les empreses de les Balears. El volum de negoci que genera suposa el 0,4 % del total de les famílies professionals. El 80 % de les empreses pertanyen a tres activitats de producció: 30 % fabricació de calçat, 27 % fabricació d'altres productes tèxtils i 23 % confecció de peces de vestir, excepte de pel·leteria. En el període 2005 a 2009 el sector ha viscut un ajust de l'estructura empresarial, desapareixent més de 130 empreses, una de cada cinc empreses.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Fabricació de calçat	138	30 %
Fabricació d'altres productes tèxtils	124	27 %
Confecció de peces de vestir, excepte de pel·leteria	108	23 %
Preparació, adobat i acabat del cuir; fabricació d'articles de marroquineria, de viatge i de guarniment	39	8 %
Indústries manufactureres n.c.o.p.	21	5 %
Acabat de tèxtils	17	4 %
Fabricació d'articles de pel·leteria	7	2 %
Resta d'activitats	12	3 %
Total	466	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* tèxtil, confecció i pell	1
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 tèxtil, confecció i pell	9 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 tèxtil, confecció i pell	-9 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 136 empreses

*Milions d'euros

La dimensió mitjana de les empreses del sector de tèxtil, confecció i pell és de 4,7 treballadors per empresa. Així doncs, l'estructura empresarial mitjana segons la dimensió de l'empresa correspon amb les microempreses, tot i la presència de mitjanes empreses en la indústria del cuir i calçat. El pes de les microempreses representa el 76 % del sector, valor relativament baix si el comparem amb altres famílies professionals. En el període 2005-2009 la família professional ha perdut empreses en totes les activitats. Les activitats que més han disminuït en nombre d'empreses han estat confecció de peces de vestir (-26 %) i la indústria del cuir i calçat (-26 %).

El sector representa una petita part del volum de negoci total de les empreses no financeres ubicades a les Illes Balears, concretament el volum d'ingressos del sector estimat per al 2008 és de 209 milions d'euros, representant el 0,4 % del conjunt de les empreses ubicades a les Balears. D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 registra un augment del 9 %, encara que se situa 19 punts percentuals per davall del conjunt de la comunitat autònoma. L'activitat de fabricació de calçat genera el 75 % dels ingressos del sector tèxtil confecció i pell. Per tant, la producció a les Balears està molt centralitzada en una activitat.

El sector té un elevat grau de concentració en les principals empreses ubicades a la comunitat: les dues primeres empreses quant al volum de negoci generen gairebé el 18 % dels ingressos i entre les 12 primeres assoleixen un terç del total del sector. Deu de les dotze empreses principals ho són del sector del calçat. La localització de les principals empreses per volum de negoci és a di-

ferents poblacions de l'illa de Menorca, destacant-hi la localitat de Ciutadella.

La distribució de les empreses per illes difereix del conjunt de famílies professionals, ja que hi ha una clara concentració de l'activitat a l'illa de Menorca (32 % de les empreses).

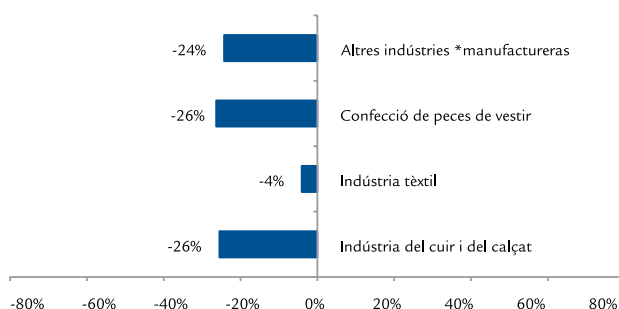
El sector a la comunitat es concentra en l'activitat de la indústria del calçat, de la qual és un centre de primer ordre a l'àmbit nacional i internacional. En conjunt, així i tot, el pes en l'economia balear és petit i ha viscut un important ajust en el darrer període.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Jaume Mascaró SA	Ferrerries	26	162
Santiago Pons Quintana SA	Alaior	12	63
Teoneg 4 SL	Palma	9	38
Capó Triay SL	Ciutadella de Menorca	5	39
Salord Jover SA	Ciutadella de Menorca	4	33
Calçats Bestard SA	Lloseta	4	36
Calçats Jordi SA	Inca	3	31
Calçats Ferreries SA	Ferrerries	3	3
Adobats Taltavull SL	Ciutadella de Menorca	3	5
Stil Balear SL	Inca	3	40
Calçats Valse SL	Selva	3	38
Sebastià Mesquida SA	Ciutadella de Menorca	3	9
Placa 18 SL	Llucmajor	3	30
Som-Mits Disseny SA	Palma	2	3
Flavio Cavaller SA	Ciutadella de Menorca	2	30

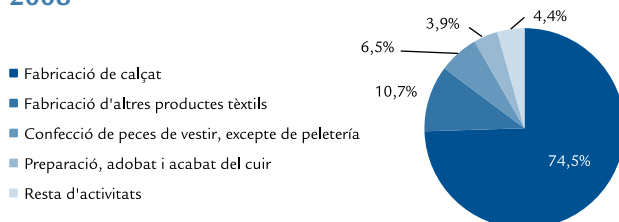
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

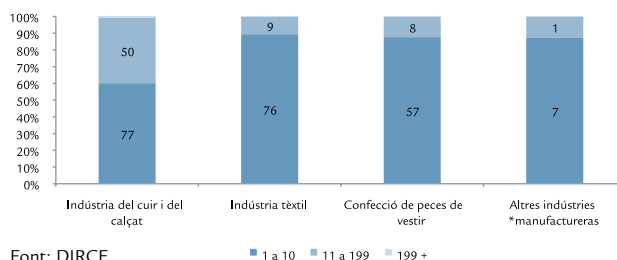
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

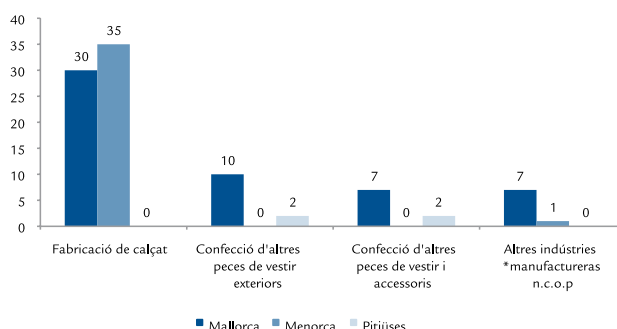
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 136 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

La feina en tèxtil, confecció i pell, amb 2.197 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 0,5 % del total d'afiliats de les Balears i està fortament concentrada en la fabricació de calçat ja que ocupa el 60 % dels treballadors del sector. En el període 2005 a 2009 ha patit una notable reducció de l'ocupació, superior a 1.200 persones, que ha suposat una reducció pròxima a un terç del total.

El percentatge dels afiliats al règim d'autònoms en la família professional tèxtil, confecció i pell és igual al del conjunt de les famílies professionals, és a dir, d'un 21 %. L'activitat del sector amb més percentatge d'autònoms és la confecció de peces de vestir (39 %).

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Fabricació de calçat	1.326	60 %
Confecció de peces de vestir, excepte peleteria	414	19 %
Fabricació d'altres productes tèxtils	181	8 %
Preparació, adobat i acabat del cuir	161	7 %
Acabat de tèxtils	58	3 %
Fabricació de teixits tèxtils	26	1 %
Resta d'activitats	31	1 %
Total	2.197	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Delineants i dissenyadors tècnics	199	26 %
Sabaters i assimilats	149	20 %
Operadors de màquines per blanquejar, tenyir, netejar i tintar	133	18 %
Cosidors a mà, brodadors i assimilats (excepte calçat, marroquineria i guants de pell)	72	9 %
Impressors de serigrafia i estampadors en planxa i en tèxtils	58	8 %
Tapissers, matalassers i assimilats	47	6 %
Operadors de màquines per a la fabricació del calçat	30	4 %
Resta d'ocupacions	72	9 %
Total	760	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, el 26 % de les contractacions pertanyen a l'ocupació de delineants i dissenyadors tècnics i el 20 % a sabaters i assimilats. El subsector que més contractació registra és el de confecció que, amb 334 contractes formalitzats el 2009, agrupa el 44 % del total.

La contractació del sector és paritària quant a gènere ja que el 50 % de les contractacions del 2009 van estar formalitzades per homes. En canvi, per subsectors d'activitat aquesta paritat es perd, ja que el percentatge de contraccions de dones és del 75 % a la producció de fils i teixits. Quant a l'edat dels contractats, destaca el pes de les contractacions a persones de més de 45 anys d'edat que suposen el 26 % del total, 11 punts percentuals superior a la del conjunt de les famílies professionals.

En el període 2005-2009 tots els subsectors de la família professional registren descensos en el nombre de contractacions, destacant el de confecció, que passa de formalitzar 870 contractes el 2005 a 344 el 2009.

El mercat de treball del sector tèxtil, confecció i pell a les Balears ve condicionat per un període de fort ajust en l'ocupació. Les contractacions es divideixen per meitat entre ocupacions qualificades i oficis artesans i feines de baixa qualificació, en les quals és present una certa rotació.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Confecció	195	106	43
Ennobliment de matèries tèxtils i pells	143	41	8
Producció de fils i teixits	4	0	0
Comuns	183	19	18
Total	525	166	69

Per al conjunt de les famílies professionals, la distribució territorial de la contractació és de 75,0 % a Mallorca, 16,3 % a les Pitiüses i 8,7 % a Menorca. Si es compara aquesta amb la de la família tèxtil, confecció i pell, destaca l'augment del pes de Menorca (21,2%). La distribució de la demanda d'ocupació és similar a la distribució de les empreses: 74,0 % a Mallorca, 5,8 % a les Pitiüses i 20,2 % a Menorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les ocupacions més contractades. Així, el 24 % de la gent que cerca feina ho fa en l'ocupació de sabaters i assimilats.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Confecció	924	313	65
Ennobliment de matèries tèxtils i pells	66	12	11
Producció de fils i teixits	20	0	2
Comuns	283	28	24
Total	1.293	353	102

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones de més de 45 anys, sobretot en el subsector de la confecció (71,4 %) i la producció de fils i teixits (62,8 %).

El 75 % de les persones que cerquen feina ho fan al subsector de la confecció.

El sector tèxtil, confecció i pell comptabilitzava el 2009 983 desocupats, un 22 % més que el 2005. Aquest increment està per davall del registrat pel conjunt de les famílies professionals, que és del 90 %. Únicament el subsector de producció de fils i teixits registra un descens d'aturats. Durant el 2009, l'1,2 % de l'atur registrat a les Balears procedia d'aquesta família. El subsector que aglutina més nombre d'aturats és confecció, amb 670 aturats representa el 68 % de la família professional. L'ocupació que agrupa més nombre d'aturats del sector és delineants i dissenyadors tècnics, amb un pes del 20 %, seguida per sabaters i assimilats (19 %).

El volum de persones que cerquen feina i aturats en la família és molt alt en relació amb l'ocupació total actual, per la qual cosa la competència pels reemplaçaments i noves vacants al sector és molt alta, particularment en els perfils de menor qualificació.

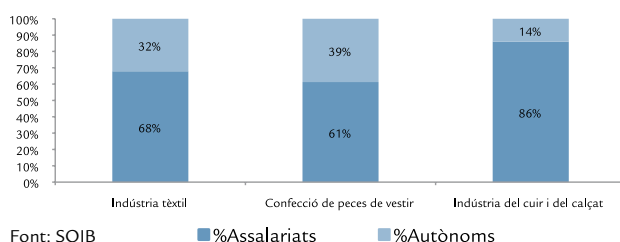
Les condicions de feina al sector estan determinades pel segment d'activitat i la mida de l'empresa, però des d'una perspectiva general la contractació fixa és majoritària a tots els subsectors d'activitat, encara que en menor grau en calçat i pell. Concretament, en l'activitat de confecció està bastant generalitzada la modalitat contractual per obra o servei, i en calçat i cuir el contracte temporal per circumstàncies de la producció.

Característiques contractuales de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Sabaters i assimilats	n.d	Completa
Operadors de màquines per a la fabricació del calçat	n.d	n.d
Delineants i dissenyadors tècnics	n.d	n.d
Cosidors a mà, brodaters i assimilats (excepte calçat, marroquineria i guants de pell)	n.d	n.d
Sastres, modistes i persones que fan capells	12.000 € - 15.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

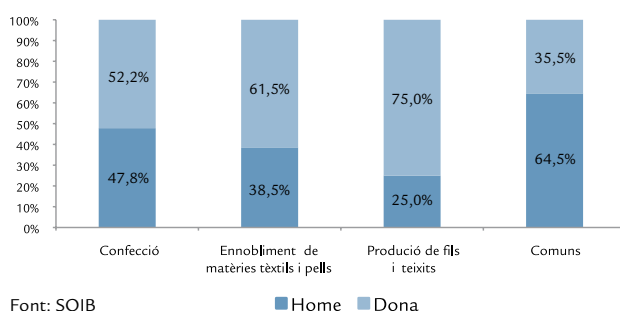
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Confecció	344	-526	-61 %
Ennobliment de matèries tèxtils i pells	192	-150	-44 %
Producció de fils i teixits	4	-3	-43 %
Comuns	220	-162	-42 %
Total	760	-841	-53 %

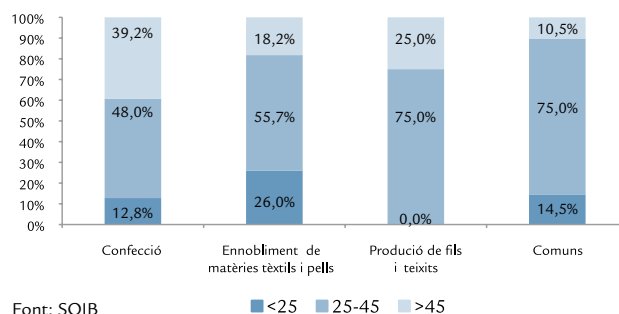
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Confecció	670	54	9 %
Ennobliment de matèries tèxtils i pells	55	15	37 %
Producció de fils i teixits	16	-3	-17 %
Comuns	243	110	82 %
Total	983	175	22 %

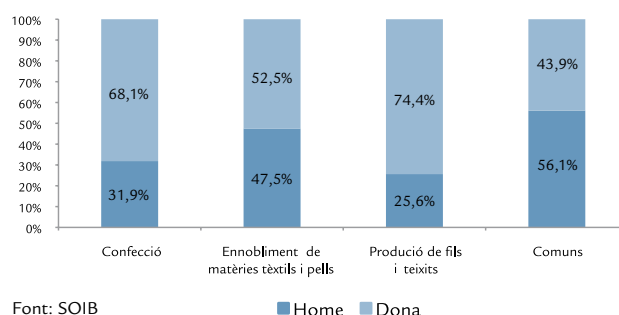
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Sabaters i assimilats	418	24 %
Operadors de màquines per a la fabricació del calçat	377	22 %
Delineants i dissenyadors tècnics	244	14 %
Cosidors a mà, brodaters i assimilats (excepte calçat, marroquineria i guants de pell)	172	10 %
Sastres, modistes i gent que fa capells	148	8 %
Operadors de màquines de cosir i brodar	82	5 %
Artesans en teixits, cuirs i materials similars	64	4 %
Resta d'ocupacions	243	14 %
Total	1.748	100 %

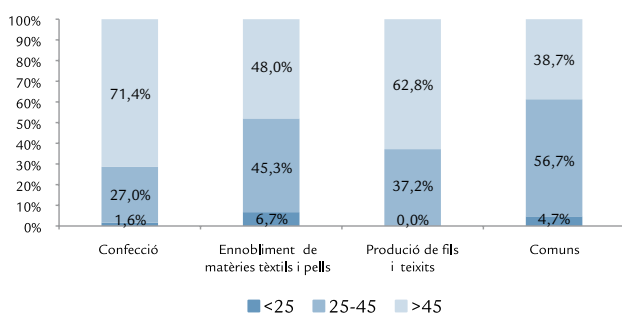
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 42 qualificacions professionals vigents, són més les dels nivells 2 i 3 de qualificació, és a dir, nivells que comprenen des de les competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia fins a la comprensió dels fonaments científics i tècnics de determinades activitats. Aquestes qualificacions estan clarament relacionades amb les principals ocupacions i volum de contractes del sector, podent considerar que les qualificacions clau relacionades amb les principals ocupacions a les Balears són les relacionades amb la confecció.

Tot i que hi ha una indústria del calçat important a les Balears, actualment no hi ha cap tipus de formació inicial o professional en relació amb aquesta activitat econòmica. Vista la rellevància del sector, la formació contínua ha de donar resposta a les necessitats de qualificació en aquest.

PERFELS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector confecció		
Qualificació	Nivell	Hores
Acabats de confecció	2	390
Adobs i adaptacions de peces de roba i articles en tèxtil i pell	1	390
Confecció de roba a mida en tèxtil i pell	2	600
Tall de materials	2	330
Tall, muntat i acabat en pelleteria	2	570
Cortinatge i complements de decoració	1	360
Disseny tècnic d'estampació tèxtil	3	630
Disseny tècnic de productes de confecció, calçat i marroquineria	3	600
Disseny tècnic de teixits de calada	3	570
Disseny tècnic de teixits de punt	3	540
Acoblament de materials	2	510
Estampat de matèries tèxtils	2	480
Gestió de la producció i qualitat de filatura, teles no teixides i teixidoria de calada	3	630
Gestió de la producció i qualitat de teixidoria de punt	3	660

Gestió de la producció i qualitat en ennoblement tèxtil	3	660
Gestió de producció i qualitat en confecció, calçat i marroquineria	3	600
Muntat i acabat de calçat i marroquineria	2	480
Operacions auxiliars de bugaderia industrial i de proximitat	1	300
Operacions auxiliars de processos tèxtils	1	300
Operacions auxiliars d'entapissament de mobiliari i mural	1	330
Patronatge d'articles de confecció en tèxtil i pell	3	660
Patronatge de calçat i marroquineria	3	660
Reparació de calçat i marroquineria	1	360
Teixidoria de punt per trama o recollida	2	600
Teixidoria de punt per ordit	2	600

Qualificacions del subsector ennoblement de matèries tèxtils i pells

Qualificació	Nivell	Hores
Acabat de pells	2	450
Aprèsts i acabats de matèries i articles tèxtils	2	480
Assistència a la restauració i conservació de tapissos i estores	3	600
Blanqueig i tintura de matèries tèxtils	2	510
Disseny tècnic i desenvolupament d'acabats de pells	3	630
Manteniment de béns culturals en tèxtil i pell	3	600
Operacions auxiliars d'adobats	1	300
Operacions auxiliars d'ennoblement tèxtil	1	300
Operacions d'albarberia	1	360
Ribera i adobs de pells	2	420
Posar tinta i greix a les pells	2	510

Qualificacions del subsector producció de fils i teixits

Qualificació	Nivell	Hores
Desenvolupament de tèxtils tècnics	3	600
Gestió de la producció i qualitat en adoberies	3	630
Filatura i teles no teixides	2	510
Teixidoria de calada	2	540
Teixidoria de calada manual	2	570

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Calçat i marroquineria	
Confecció i moda	
Operacions d'ennoblement tèxtil	
Producció de filadora i teixidoria de calada	
Producció de teixits de punt	
Cicles formatius de grau superior	
Adobats	
Disseny i producció de calçat i complements	
Patronatge i moda	
Processos de confecció industrial	
Processos d'ennoblement tèxtil	
Processos tèxtils de filatura i teixidoria de calada	
Processos tèxtils de teixidoria de punt	

Font: Ministeri d'Educació

FORMACIÓ SUPERIOR

Títol	Centre
Actualment no s'imparteix cap estudi de grau o postgrau d'aquesta àrea a les illes Balears.	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE 21/11/2008	Conveni col·lectiu estatal del sector de fabricació de calçat artesà manual i ortopèdia i a mida i tallers de reparació i conservació del calçat usat i duplicat de claus
BOE 29/5/2010	Conveni Col·lectiu de la Indústria del Calçat
BOE 30/9/2010	Conveni col·lectiu d'àmbit estatal per a les indústries del cuit, corretges i cuirs industrials i adob de pells per a pel·leteria
BOE 28/7/1999	Conveni Col·lectiu d'àmbit estatal per al sector de sastreria, modisteria, camiseria i altres activitats afins a la costura.
BOE 9/10/2008	Conveni col·lectiu general de treball de la indústria tèxtil i de la confecció

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires	Municipi	Mes
Nupcial	Eivissa	Febrer
Fira d'Estocs	Sant Antoni de Portmany	Febrer
Fira de sa Sabata	Lloseta	Juny

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials del subsector tèxtil i confecció	
Associació de Teixidors de Mallorca	www.idi.es/web/noticiacompleta.php/29
Gremi Patronal de Tintorerias, Bugaderies i Autoserveis de Mallorca i Menorca	www.itelspain.com/Tintorerias-Lavanderias/General/GremiAsocia.html
Gremi de Tintorers i Bugaders de les Illes Balears	www.pimem.info/index.asp?centro=asociaciones&mh=3&mv=1
Associacions empresarials del subsector transversals	-
Associació Empresarial de Creadors i Fabricants de Moda d'Eivissa i Formentera	www.pimeef.net/central.asp?f=asociaciones&as=35&e=a

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS, AUTONÒMICS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
TEXFOR, Confederació del Tèxtil	www.aitpa.es/notaprensa1010062.pdf
Associació Industrial Tèxtil del Procés Cotoner (AITPA)	www.aitpa.es/
Federació Tèxtil Sedera (FTS)	www.fts.es/cast/
Federació de la Indústria Tèxtil de la Llana (FITEXLAN)	http://www.fitexlan.com/
Federació Nacional d'Acabadors, Estampadors i Tintorers Tèxtils (FNAETT)	www.fnaett.es/cast/
Gremi i Associacions de Tintoreria i Bugaderia	www.itelspain.com/Tintorerias-Lavanderias/General/GremiAsocia.html
Confederació Espanyola d'Adobers	www.leather-spain.com/cec.asp?m=3

EL SECTOR TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES

La família professional de Transport i Manteniment de Vehicles es configura en quatre àrees de competència professional ben diferenciades: automoció, nàutica, aeronàutica i ferrocarril.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears (milions d'euros)	2.819
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 a les Illes Balears	4,8 %
Activitat principal per volum d'ingressos: activitats annexes al transport	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears	5.832
Empreses d'11 o més treballadors	12
% Empreses en el conjunt de les Balears	6,3 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats	26.104
% Ocupats en el total de les Illes Balears	6,4 %
Nombre de contractes realitzats	8.442
% Contractes sobre el total de les Balears	4 %
Activitat principal per volum d'ocupació: un altre transport terrestre de passatgers	
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	
Conductors de camions	
Mecànics i ajustadors de vehicles de motor	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
Cicle d'electromecànica de vehicles (grau mitjà)	
Cicle de carrosseria (grau mitjà)	
Cicle d'automoció (grau superior)	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABÍ

A DESTACAR

- **Transport i manteniment de vehicles té un pes destacable dins de l'economia de les Balears tant per nombre d'empreses i treballadors com pel volum de negoci que genera.**
- **L'activitat es desenvolupa sobretot al subsector de l'automoció, concretament en el transport de passatgers i de mercaderies, a més de les activitats de manteniment de vehicles. Aquestes activitats concentren el 6 % de les empreses de les Balears.**
- **El sector inclou dues activitats considerades clau en l'economia de les Balears que són els serveis annexos al transport tant de passatgers com de mercaderies, a més de l'activitat estratègica de transport terrestre de mercaderies.**
- **El sector de l'automoció formalitza el 76 % de la contractació del sector.**
- **Les professions de taxista i conductor d'automòbils i furgonetes, i conductors de camions es troben entre les 20 ocupacions més contractades el 2009 a les Balears.**
- **A pesar que el pes de la contractació per edats té uns percentatges similars al conjunt de les famílies professionals, el sector registra una forta demanda d'ocupació per part de persones majors de 45 anys d'edat.**
- **L'ocupació de taxista i conductor d'automòbils i furgonetes és la categoria professional que registra més nombre de contractes però, al mateix temps, és la que té més nombre de desocupats de la família.**
- **L'oferta formativa actual està molt orientada al manteniment del vehicle.**

ESCENARI SECTORIAL

La família professional Transport i Manteniment és un sector estratègic compost per dues activitats interrelacionades entre si. Per una part hi ha el transport, que pot ser terrestre, marítim o aeri, activitat molt influenciada per les infraestructures que hi ha al territori i, per una altra, hi ha el manteniment que deriva de l'ús i la intensitat del transport. Així doncs, és un sector que està molt influït pels plans d'infraestructures vigents i en projecte, ja que en depenen molt per al desenvolupament de l'activitat.

El transport és un sector econòmic clau per millorar la competitivitat i permetre el desenvolupament de l'activitat en altres sectors com el turisme, comerç i indústria. Aquesta importància s'incrementa si es considera la globalització que implica atendre un volum creixent d'intercanvis comercials i de passatgers a escala mun-

dial. Per donar resposta a tota aquesta demanda s'ha desenvolupat i innovat en tecnologia. Les tendències recents mostren que el sector està en procés de renovació i modernització a fi d'adaptar-se a aquesta nova realitat.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qualsevol activitat.

Ha incorporat avenços tecnològics que permeten atendre la demanda creixent.

OPORTUNITATS

L'ús i extensió de les TIC al sector genera la necessitat d'incorporar joves que aportin aquest coneixement al sector.

Demanda creixent de perfils de qualificació mitjana.

PUNTS FEBLES

La majoria de les empreses segueixen el patró de microempreses.

Baix nivell de coneixement d'idiomes en feines relacionades amb activitats comercials, de gestió i administratives.

AMENACES

Falta de formació contínua.

Falta de formació adequada als avenços produïts al sector.

Pressió a la baixa de la qualitat en les activitats i feines a causa de la crisi.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Emmagatzemament i activitats annexes al transport
Activitats annexes al transport
Transport aeri
Transport aeri de passatgers
Transport terrestre i per canonada
Un altre transport terrestre de passatgers
Transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança
Transport interurbà de passatgers per ferrocarril
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes
Manteniment i reparació de vehicles de motor

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector aeronàutica
Conductors d'autobusos i tramvies
Conductors de camions
Conductors de motocicletes i ciclomotors
Caps de taller de màquines agrícoles i industrials
Caps de taller de motors d'avió
Mecànics ajustadors de motors d'avió
Mecànics i ajustadors de maquinària agrícola i industrial
Pilots d'aviació i professionals assimilats
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes
Tècnics en seguretat aeronàutica
Ocupacions del subsector automoció
Conductors d'autobusos i tramvies
Conductors de camions
Conductors de motocicletes i ciclomotors
Caps de taller de màquines agrícoles i industrials
Mecànics i ajustadors de maquinària agrícola i industrial
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes
Ocupacions del subsector ferrocarril i cable
Agents de maniobres ferroviàries
Maquinistes de locomotors
Ocupacions del subsector manipulació i moviment de càrregues
Operadors de carretons elevadors
Altres muntadors i acobladors
Ocupacions del subsector nàutica
Oficials maquinistes
Ocupacions comunes dels subsectors
Caps de taller de vehicles de motor
Mecànics i ajustadors de vehicles de motor

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector de transport i manteniment de vehicles té un pes destacable dins de l'economia de les Balears. Actualment, la família professional representa el 6,4 % dels afiliats a la Seguretat Social i el 6,3 % de les empreses de les Balears. El volum de negoci que genera suposa el 4,8 % del total de les famílies professionals. Així, és la cinquena família professional que genera més volum de negoci.

L'activitat es desenvolupa sobretot al subsector de l'automoció, concretament en el transport de passatgers i de mercaderies, a més de les activitats de manteniment de vehicles. Aquestes activitats concentren el 6 % de les empreses de les Balears.

El 71 % de les empreses pertanyen a dues activitats de producció. Un 40 % de les empreses desenvolupen la seva activitat en un altre transport terrestre de passatgers, seguit, a no molta distància, per les empreses de transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança, que agrupen el 31 % de les empreses del sector.

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitats	Empreses	Pes
Un altre transport terrestre de passatgers	2.361	40 %
Transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança	1.779	31 %
Manteniment i reparació de vehicles de motor	1.095	19 %
Activitats annexes al transport	382	7 %
Venda, manteniment i reparació de motocicletes i dels seus recanvis i accessoris	126	2 %
Resta d'activitats	88	2 %
Total	5.831	100 %

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* transport i manteniment de vehicles	1,6
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 transport i manteniment de vehicles	53 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 transport i manteniment de vehicles	24 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 661 empreses

La dimensió mitjana de les empreses del sector de transport i manteniment de vehicles és de 4,5 treballadors per empresa. Així, l'estructura empresarial segons la dimensió de l'empresa es correspon amb les microempreses. El pes d'aquesta tipologia d'empreses al sector és del 93 %.

En el període 2005-2009 la família professional ha augmentat el nombre d'empreses en totes les activitats, sent el creixement del conjunt de la família professional del 3 %. Les activitats que més han incrementat en nombre d'empreses han estat les d'emmagatzemament (10 %) i les de fabricació d'un altre material de transport (7 %).

El sector representa una part destacable del volum de negoci total de les empreses no financeres que hi ha a les Balears, concretament el volum d'ingressos estimat per al 2008 del sector és de 2.819 milions d'euros, representant el 4,8 % del conjunt de les empreses ubicades a les Balears.

D'altra banda, l'evolució del volum de negoci del sector en el període 2004-2008 registra un augment del 53 %, situant-se 25 punts percentuals per sobre del conjunt de la comunitat autònoma.

Les activitats annexes al transport junt amb el transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança tenen una importància estratègica en el conjunt del sector, ja que concentren el 27 % i el 21 % dels ingressos respectivament.

La primera empresa quant al volum de negoci genera gairebé el 4,6 % dels ingressos de la família professional. Els ingressos mitjans per empresa del sector són d'1,6 milions d'euros per empresa, valor similar als ingressos mitjans per empresa del conjunt de les famílies professionals. La localització de les principals empreses per volum de negoci és Palma, Lluçmajor i Eivissa.

En el període 2005-2009 hi ha dues activitats de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre d'empreses en termes absoluts: transport terrestre i per canonada (3 %) i emmagatzemament i activitats annexes al transport (10 %).

La distribució de les empreses per illes no difereix del conjunt de famílies professionals, havent-n'hi un 76 % a Mallorca, un 8 % a Menorca i un 16 % a les Pitiüses.

El sector manté el creixement en nombre d'empreses i en volum de negoci, fent de la família professional un sector estratègic i clau en l'economia de les Balears, sobretot en activitats de transport de mercaderies i activitats annexes a aquesta.

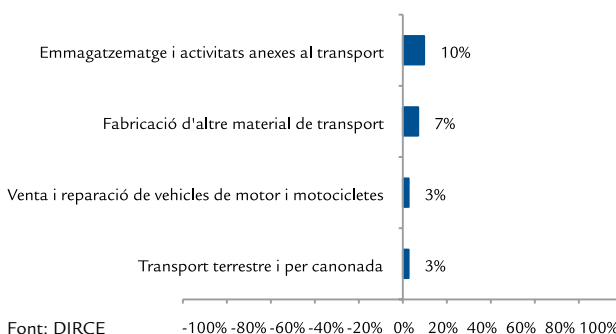
Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Globalia Handling SA	Lluçmajor	130	2.681
Isleña Marítima de Contenedores SA	Palma	85	65
Empresa Municipal de Transports Urbans de Palma de Mallorca SA	Palma	46	571
Ultramar Express Transport SA	Palma	44	388
Privilege Style SA	Palma	41	69
Aerobalea SA	Palma	34	2
Transports Cargua SA	Eivissa	22	2
Globalia Autocars SA	Lluçmajor	20	45
Aplicacions i Sistemes Integrals per al Transport SA	Palma	18	17
Motorisa SA	Palma	14	39
Port Punta Portals SA	Calvià	14	16
Repsa Transports i Serveis 2000 SA	Palma	13	45

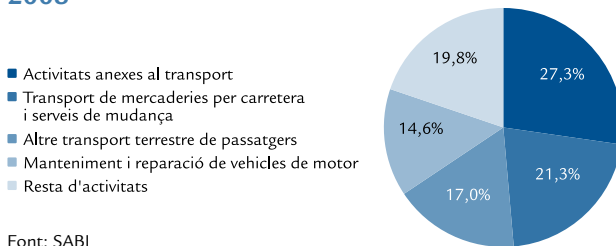
Aga Airlines Ground Assistance SL	Palma	13	609
Aerobroker Serveis Aeris SL	Palma	11	3
Terrenauto SL	Eivissa	11	27

Font: SABI

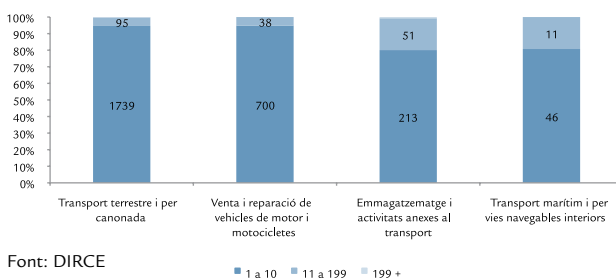
Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

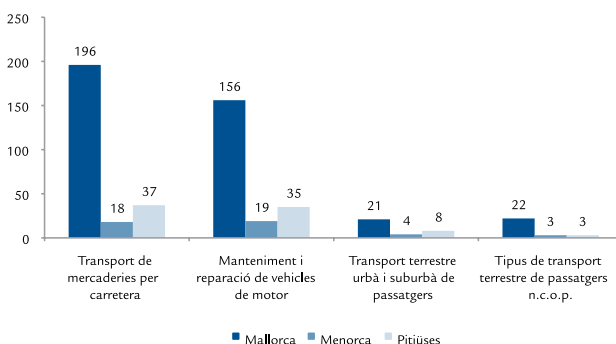
Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

L'ocupació en transport i manteniment de vehicles, amb 5.832 afiliats a la Seguretat Social el 2009, representa el 6,3 % del total de les Balears. Els treballadors del sector estan distribuïts d'una manera bastant equitativa en quatre activitats econòmiques: un altre transport terrestre de passatgers; transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança; activitats annexes al transport; i manteniment i reparació de vehicles de motor.

El percentatge dels afiliats al règim autònoms en la família professional transport i manteniment de vehicles és similar al del conjunt de les famílies professionals, sent d'un 23 %. Malgrat això, hi ha activitats amb molta presència de treballadors autònoms com el transport marítim i per vies navegables interiors (49 %) o la fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs (42 %).

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Un altre transport terrestre de passatgers	5.956	23 %
Transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança	5.491	21 %
Activitats annexes al transport	5.396	21 %
Manteniment i reparació de vehicles de motor	5.290	20 %
Transport aeri de passatgers	3.397	13 %
Transport interurbà de passatgers per ferrocarril	330	1 %
Venda, manteniment i reparació de motocicletes i dels seus recanvis i accessoris	183	1 %
Resta d'activitats	61	0 %
Total	26.104	100 %

Principals ocupacions per contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	2.683	32 %
Conductors de camions	2.109	25 %
Mecànics i ajustadors de vehicles de motor	1.026	12 %
Conductors d'autobusos i tramvies	771	9 %
Mecànics i ajustadors de maquinària agrícola i industrial	735	9 %
Oficials maquinistes	345	4 %
Conductors de motocicletes i ciclomotors	305	4 %
Altres muntadors i acobladors	275	3 %
Resta d'ocupacions	193	2 %
Total	8.442	100 %

Font: SOIB

Quant a les ocupacions, el 32 % de les contractacions pertanyen a l'ocupació de taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes i el 25 % a conductors de camions. El subsector que més contractació registra és el d'automoció que, amb 4.504 contractes formalitzats el 2009, agrupa el 76 % del total.

La contractació del sector està fortament masculinitzada a qualsevol dels subsectors que formen la família professional. Per al conjunt de la família el percentatge de la contractació masculina representa el 94 % dels contractes formalitzats durant el 2009. Quant a l'edat dels contractats, aquesta segueix uns paràmetres molt similars al conjunt de les famílies professionals.

L'evolució del sector en el període 2005-2009 indica que tots els subsectors de la família professional registren descensos en el nombre de contractacions, a excepció de dos: manipulació i moviment de càrregues, que augmenta un 52 %, i ferrocarril i cables que, amb un contracte formalitzat més el 2009, incrementa en un 50 %.

En el període 2005-2009 hi ha dues ocupacions de la família professional que es troben entre les 50 primeres per creixement del nombre de contractes: altres muntadors i acobladors (51 %) i oficials maquinistes (27 %).

L'ocupació en la família transport i manteniment de vehicles es produeix a dos subsectors d'activitat. D'una banda, les activitats relacionades amb el transport tant de passatgers com de mercaderies i, per l'altra, les activitats de manteniment com són mecànics i ajustadors de vehicles.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Aeronàutica	93	5	-
Automoció	4.504	694	1.417
Ferrocarril i cable	3	-	-
Manipulació i moviment de càrregues	285	12	32
Nàutica	276	23	46
Comuns	773	84	194
Total	5.935	818	1.689

La contractació es distribueix territorialment amb el mateix biaix que l'estructura empresarial. En canvi, en la distribució de les persones que cerquen feina destaca el major pes de Mallorca.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

En general, les principals ocupacions demandades estan en concordança amb les ocupacions més contractades. Així, el 35 % de les persones que cerquen feina ho fan en l'ocupació de taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Aeronàutica	208	3	1
Automoció	3.138	310	497
Ferrocarril i cable	2	-	-
Manipulació i moviment de càrregues	50	25	7
Nàutica	52	5	14
Comuns	669	52	116
Total	4.118	395	635

Font: SOIB

Quant al perfil del demandant per edat, destaca un elevat percentatge de persones de més de 45 anys a qualsevol dels principals subsectors, sent 14 punts percentuals superior al del conjunt de famílies professionals.

El 76,6 % de les persones que cerquen feina ho fan al subsector de l'automoció que, al seu torn, genera més contractació.

Transport i manteniment de vehicles comptabilitzava el 2009 un total de 3.558 desocupats, un 161 % més que el 2005. Aquest increment està molt per sobre del registrat pel conjunt de les famílies professionals, que és del 90 %.

Durant el 2009, el 4,3 % de l'atur registrat a les Balears procedia d'aquesta família. El subsector que aglutina més nombre d'aturats és automoció que, amb 2.606 aturats, representa el 73 % de la família professional. L'ocupació que agrupa més nombre d'aturats del sector és la de taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes, amb un pes del 35 %, seguida per la de conductors de camions (20 %).

El volum de persones que cerquen feina al sector no assoleix el 15 % de l'ocupació total i representa poc més d'un terç dels contractes realitzats el 2009, pel que al costat del ritme de creixement de l'ocupació configura una família amb un nivell de competència per les vacants i noves ocupacions relativament baix. Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes és l'ocupació que registra més nombre de contractes però, al mateix temps, és el que té més nombre de desocupats de la família.

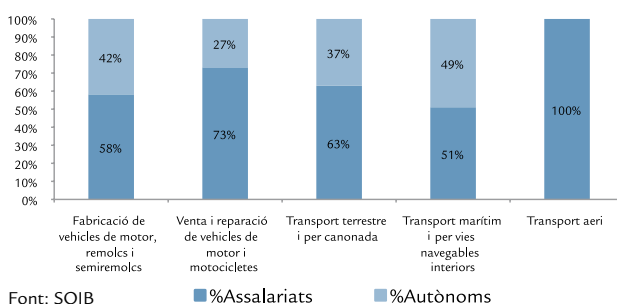
Les condicions de feina al sector estan molt determinades pel segment d'activitat i la mida de l'empresa. La retribució mitjana actual per a les principals ocupacions se situa en els nivells mitjà i mitjà-baix.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	18.000 € - 20.000 €	Parcial
Conductors de camions	18.000 € - 20.000 €	Completa
Mecànics i ajustadors de vehicles de motor	20.000 € - 25.000 €	Completa
Mecànics i ajustadors de maquinària agrícola i industrial	20.000 € - 25.000 €	Completa
Conductors d'autobusos i tramvies	20.000 € - 25.000 €	Completa

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

Font: SOIB

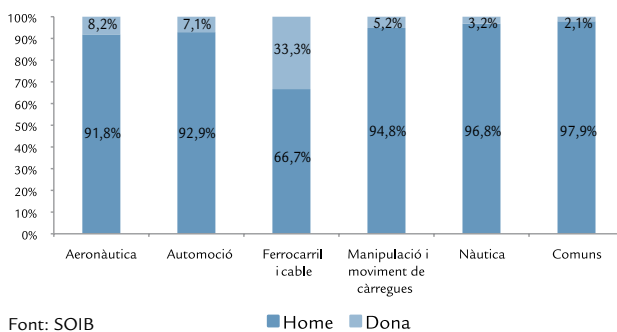
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Aeronàutica	98	-46	-32 %
Automoció	6.616	-4.287	-39 %
Ferrocarril i cable	3	1	50 %
Manipulació i moviment de càrregues	329	112	52 %
Nàutica	345	73	27 %
Comuns	1.051	-431	-29 %
Total	8.442	-4.578	-35 %

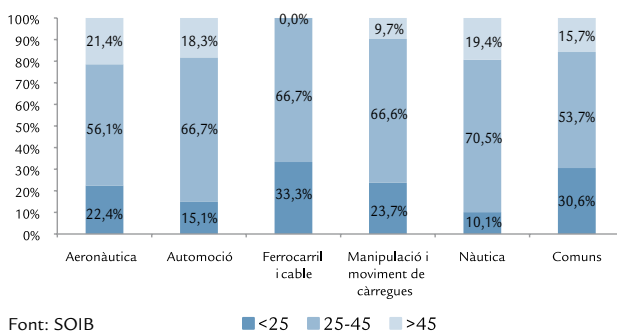
Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfils de contractació segons edat, 2009

Font: SOIB

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Aeronàutica	165	136	464 %
Automoció	2.606	1.614	163 %
Ferrocarril i cable	2	1	125 %
Manipulació i moviment de càrregues	42	13	43 %
Nàutica	51	26	105 %
Comuns	692	406	142 %
Total	3.558	2.195	161 %

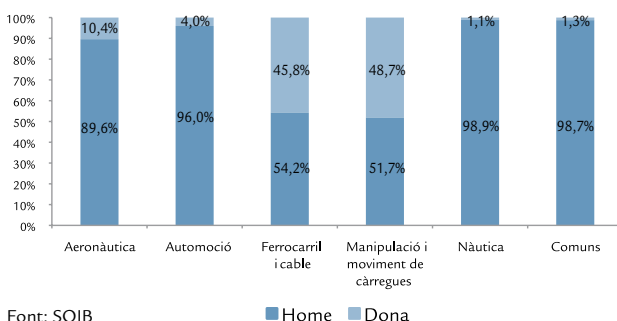
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

Ocupació	Demandants	Pes
Taxistes i conductors d'automòbils i furgonetes	1.789	35 %
Conductors de camions	975	19 %
Mecànics i ajustadors de vehicles de motor	816	16 %
Mecànics i ajustadors de maquinària agrícola i industrial	663	13 %
Conductors d'autobusos i tramvies	493	10 %
Pilots d'aviació i professionals assimilats	160	3 %
Resta d'ocupacions	253	5 %
Total	2.736	100 %

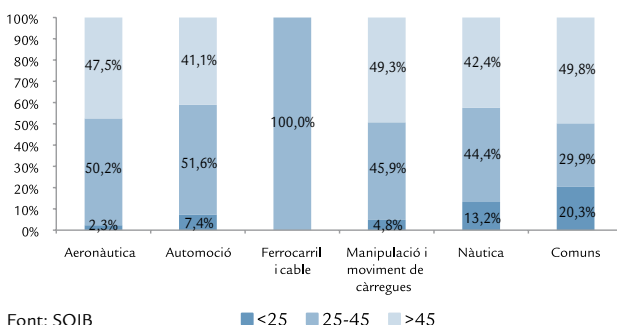
Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

Font: SOIB

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

De les 17 qualificacions professionals vigents, són majoria les del nivell 2 de qualificació, és a dir, nivell que comprèn competències per al desenvolupament d'activitats amb autonomia. Aquestes qualificacions estan només relacionades amb les ocupacions relacionades amb el manteniment, podent considerar que les qualificacions clau del sector a les Balears segons les principals ocupacions són les relacionades amb el subsector automoció.

Hi ha altres qualificacions en desenvolupament que, vist el seu caràcter emergent o especialitzat, poden suposar una oportunitat de feina. Aquestes són:

- Operacions de manteniment d'elements de fusta d'embarcacions esportives i d'oci
- Pintura, reparació i construcció d'elements de plàstic reforçat amb fibra d'embarcacions esportives i d'oci
- Manteniment i instal·lació de sistemes elèctrics i electrònics d'embarcacions esportives i d'oci
- Manteniment de la planta propulsora, màquines i equips auxiliars d'embarcacions esportives i d'oci
- Manteniment d'aparells d'embarcacions esportives i d'oci
- Organització i supervisió del manteniment d'elements estructurals i de recobriment de superfícies d'embarcacions esportives i d'oci
- Manteniment del sistema de propulsió d'aeronaus
- Organització i supervisió del manteniment dels sistemes i equips d'embarcacions esportives i d'oci
- Triplucació de cabina de passatgers

Les Balears disposen de 4 cicles formatius de la família professional Transport i Manteniment de vehicles, 2 de grau mitjà i 2 de grau superior. Les taules següents mostren en detall els cicles i els centres on s'imparteixen.

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

Cicle de carrosseria
IES Juníper Serra (Palma)
Cicle d'electromecànica de vehicles
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Na Camel·la (Manacor)
IES Juníper Serra (Palma)
IES Son Pacs (Palma)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
IES Isidor Macabich (Eivissa)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

CICLES FORMATIUS DE GRAU SUPERIOR

Cicle d'automoció
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Juníper Serra (Palma)
Cicle de manteniment aeri i mecànic
IES Son Pacs (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

L'oferta de formació ocupacional per subsectors professionals es distribueix de la manera següent: 2 programes ocupacionals del subsector automoció, 1 programa de cursos del subsector aeronàutic, 1 programa de cursos del subsector naval i 1 programa transversal al sector.

Formació ocupacional	Hores
Conseller de seguretat	250
Mecànica de motors nàutics i components mecànics navals	220-500
Operador de centres de facilitació aeroportuària	660
Transport de viatgers per carretera	280
Electricista electrònic de vehicles	300

Font: SOIB

El major pes relatiu de Mallorca en nombre d'empreses i contractacions es reflecteix també en l'oferta formativa, ja que aquesta illa concentra gran part de l'oferta de formació professional inicial de la comunitat.

OFERTA FORMATIVA

Oferta formativa	Mallorca	Menorca	Pitiüses
CFGM	5	1	1
CFGS	3	-	-
PQPI	-	-	-
Ocupacional	3	5	2
Universitària	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

La formació oferida està orientada sobretot a formar al subsector d'activitat de manteniment del vehicle. Pel que fa a la formació en transport terrestre, el Reial decret 1032/2007 estableix una formació obligatòria, quedant acreditada a través de l'obtenció del certificat de capacitació professional (CAP). Aquest certificat implica que el seu titular segueixi els cursos de formació en la forma i els terminis establerts.

PERFILS PROFESSIONALS:
NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector automoció		
Qualificació	Nivell	Hores
Embelliment i decoració de superfícies de vehicles	2	540
Manteniment d'elements no estructurals de carrosseries de vehicles	2	600

Manteniment d'estructures de carrosseries de vehicles	2	600
Manteniment dels sistemes elèctrics i electrònics de vehicles	2	540
Manteniment de sistemes de rodatge i transmissió de maquinària agrícola, d'indústries d'extracció i d'edificació i obra civil, els seus equips i eines	2	690
Manteniment de sistemes de rodatge i transmissió de maquinària agrícola, d'indústries d'extracció i d'edificació i obra civil, els seus equips i eines	2	690
Manteniment del motor i dels sistemes elèctrics, de seguretat i confortabilitat de maquinària agrícola, d'indústries d'extracció i d'edificació i obra civil	2	450
Manteniment del motor i els seus sistemes auxiliars	2	440
Operacions auxiliars de manteniment de carrosseria de vehicles	1	210
Operacions auxiliars de manteniment en electromecànica de vehicles	1	210
Pintura de vehicles	2	500
Planificació i control de l'àrea de carrosseria	3	640
Planificació i control de l'àrea d'electromecànica	3	680

Qualificacions del subsector ferrocarril i cable		
Qualificació	Nivell	Hores
Manteniment dels sistemes mecànics de material rodador ferroviari	2	600
Manteniment de sistemes de transmissió de força i trens de rodatge de vehicles automòbils	2	400
Manteniment de sistemes elèctrics i electrònics de material rodador ferroviari	2	510
Qualificacions del subsector aeronàutic		
Qualificació	Nivell	Hores
Operacions auxiliars de manteniment aeronàutic	1	360

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà
Carrosseria
Electromecànica de vehicles
Tècnic en Electromecànica de vehicles automòbils
Cicles formatius de grau superior
Automoció
Manteniment aeromecànic
Manteniment d'aviònica

Font: Ministeri d'Educació

PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ
PROFESSIONAL INICIAL

Programa d'auxiliar de manteniment d'electromecànica de vehicles
IES Pau Casesnoves (Inca)
IES Na Camel·la (Manacor)
IES Juníper Serra (Palma)
IES Son Pacs (Palma)
IES Santa Margalida (Santa Margalida)
IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella)
IES Isidor Macabich (Eivissa)
Programa d'auxiliar de manteniment de carrosseria de vehicles
IES Juníper Serra (Palma)

Font: Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Curs 2009-2010

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
BOE-A-1996-19360	Conveni col·lectiu nacional d'amarradors
BOE-A-2007-7746	Conveni col·lectiu estatal de grues mòbils autopropulsades
BOE-A-2005-19229	I Conveni col·lectiu per al sector del transport i feines aèries amb helicòpters i el seu manteniment i reparació

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires i congressos	Municipi	Mes
Saló Nàutic Internacional	Palma	maig-juny
Fira de l'Automòbil de Segona Mà	Ciutadella	novembre
"Feriamé"	Maó	abril i maig
Fira Nàutica	Santa Eulàlia des Riu	maig
Saló del Vehicle d'Ocasió	Eivissa	octubre
Fira de la Mar	Eivissa	abril

ENTITATS RELLEVANTS

Associacions del subsector aeronàutica	
Sindicat independent de col·lectius aeronàutics	www.sica.org.es
Associació sindical de treballadors d'aeroports de les Balears	-
Associacions del subsector automoció	
Associació d'autocars discrecionals de la Pimem	www.pimem.info/
Associació empresarial de distribuïdors d'automoció de les Balears	www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Agrupació d'empresaris de la indústria del taxi i automòbils de lloguer amb conductor de Balears "El volant balear"	-
Associacions del subsector nàutic	
Associació d'Empreses Nàutiques de les Balears (AENB)	http://www.aenb.es/
Organització del port de Palma d'empreses nàutiques	-
Associació de clubs nàutics de les Balears	http://www.acnauticosbalears.enredados.com/
Professionals nàutics associats	-
Associacions del subsector ferrocarril i cable	
Associació sindical d'obriers ferroviaris de Palma de Mallorca	-
Associacions del subsector manipulació i moviment de càrregues	
Associació d'empresaris de màquines elevadores no aptes per a persones	-
Associació d'empreses de grues expenedores de les Balears	-
Associacions comunes	
Associació empresarial d'automoció i nàutica de les Balears	http://www.caeb.es/presentacion/asociaciones.html
Associació balear d'especialistes reparadors d'automoció i nàutica	www.aberan.com
Col·legis professionals	-
Col·legi oficial d'enginyers industrials superiors de les Balears	www.coeib.com
Col·legi oficial de perits i enginyers tècnics industrials de les Illes Balears	http://www.coeti-balears.com

PORTALS TEMÀTICS ESTATALS D'INTERÈS

Nom	Web
CIDAUT. Fundació per a la Investigació i Desenvolupament en Transport i Energia	http://www.cidaut.es/
ANSEMAT. Associació Nacional de Maquinària Agropecuària, Forestal i d'Espais Verds	http://www.ansemat.org/
CETRAA. Confederació Espanyola de Tallers de Reparació d'Automòbils i Afins	http://www.cetraa.com/

EL SECTOR VIDRE I CERÀMICA

La família professional Vidre i Ceràmica inclou les activitats de productes minerals no metàl·lics; vidre i productes de vidre; productes ceràmics refractaris (excepte els destinats a la construcció) i no refractaris; rajoles i rajoles de ceràmica; maons, teules i productes de terres cuites; ciment, calç i guix; i productes minerals no metàl·lics diversos. A les Balears, gran part de la producció d'aquest sector recau en el sector de la construcció, generant-se una relació de dependència.

PRINCIPALS DADES SECTORIALS

ACTIVITAT ECONÒMICA (2008)	
Ingressos per vendes estimats a les Illes Balears 2008 (milions d'euros)	253
% Sobre els ingressos empreses totals 2008 Illes Balears	1 %
Activitat principal per volum d'ingressos: Fabricació d'elements de formigó, ciment i guix	
ESTRUCTURA PRODUCTIVA (2009)	
Nombre d'empreses a les Balears 2009	166
Empreses d'11 o més treballadors	42
% Empreses en el conjunt de les Balears	0,2 %
OCUPACIÓ (2009)	
Nombre d'afiliats 2009	1.428
% Ocupats en el total de les Illes Balears	0,4 %
Nombre de contractes realitzats 2009	76
% Contractes sobre el total de les Illes Balears	0,04 %
PRINCIPALS OCUPACIONS CONTRACTADES	
Operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics.	
Pintors decoradors en vidre, ceràmica i altres materials	
Altres operadors en instal·lacions per a vidriera i ceràmica	
PRINCIPALS OFERTES DE FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ	
No hi ha oferta formativa al sector	

Font: INE, Institut Balear d'Estadística, DIRCE, SABI

A DESTACAR

- **Vidre i Ceràmica és un sector petit dins de l'economia balear. El seu volum de negoci no en representa més de l'1 %.**
- **Els ingressos per empresa, de 2,4 milions d'euros, se situen per sobre de la mitjana balear.**
- **El 84 % dels afiliats i el 65 % de les empreses estan directament relacionats amb el sector de la construcció.**
- **L'ocupació més contractada (operadors de maquinària) no es correspon amb l'ocupació més demandada (treballadors de ceràmica, terrissers i assimilats).**
- **La proporció d'empreses d'entre 10 i 199 treballadors, del 34 %, supera en un 20 % la mitjana balear.**
- **La meitat de les persones que demanen feina tenen més de 45 anys d'edat.**
- **És la segona família professional amb menor nombre d'aturats, afiliats i empreses.**
- **La llista de nombre d'aturats i afiliats és una de les més baixes a les Balears.**
- **El sector es troba molt masculinitzat i bastant envellit.**
- **El volum de negoci a les Illes Balears es concentra en un 75 % en fabricació d'elements de formigó, ciment i guix.**
- **No hi ha oferta formativa a les Balears.**

ESCENARI SECTORIAL

L'activitat del sector està molt vinculada al sector de la construcció, tant per les principals ocupacions contractades com per l'activitat que desenvolupen les empreses. Com a conseqüència d'aquest fet, l'activitat va registrar un espectacular augment de la producció durant la primera meitat del primer decenni del segle XXI, realitzant un esforç important en I+D+I, que es planteja com la principal estratègia de competitivitat.

De totes maneres, entre 2005 i 2009, a les Balears, la mala conjuntura del sector de la construcció ha comportat una reducció d'empreses i contractes, disminuint un 20 % el nombre d'empreses i reduint un 62 % la contractació. D'altra banda, l'activitat del sector està molt concentrada en el subsector del formigó, que concentra més de la meitat de les empreses i dels afiliats del sector.

Alguns dels reptes principals del sector són la diversificació de la producció, la dinamització tecnològica i la creació de nous models basats en la qualitat.

DIAGNÒSTIC OCUPACIONAL

PUNTS FORTS

Grup d'empreses consolidat en la fabricació d'elements auxiliars per a la construcció.
Mida mitjana de les empreses relativament alta.

OPORTUNITATS

Impuls tecnològic.
Diversificació de la producció.

PUNTS FEBLES

No hi ha oferta formativa a les Balears.
Escassa participació de la dona.

AMENACES

Excessiva dependència del sector de la construcció.
Competència de productes d'altres regions.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES INCLOSES

ACTIVITATS INCLOSES SEGONS CNAE-09
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics
Fabricació de ciment, calç i guix
Fabricació d'elements de formigó, ciment i guix
Fabricació d'altres productes ceràmics
Fabricació de productes ceràmics per a la construcció
Fabricació de productes ceràmics refractaris
Fabricació de vidre i productes de vidre

Font: DIRCE

OCUPACIONS INCLOSES

Ocupacions del subsector allotjament
Ocupacions del subsector artesanía en vidre, ceràmica
Pintors decoradors en vidre, ceràmica i altres materials
Treballadors de la ceràmica, terrissers i assimilats
Ocupacions del subsector materials de construcció
Operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics
Ocupacions comunes dels subsectors
Encarregats de taller de vidrieria ceràmica i assimilats
Gerent d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats
Gravadors de vidre
Operadors de forns de vidrieria i ceràmica i de màquines similars
Altres operadors en instal·lacions per a vidrieria i ceràmica
Bufadors, modeladors, laminadors, talladors i polidors de vidre

L'ACTIVITAT ECONÒMICA

El sector vidre i ceràmica no destaca quant al nombre d'empreses, afiliats i contractes generats. En el conjunt de la indústria de les Balears representa el 5 % de l'afiliació i el 3 % de les empreses. Té més pes en termes d'ingressos, ja que representa el 12 % de la indústria a les Balears.

La seva característica principal és la gran dependència d'aquesta activitat del sector de la construcció. Així, gairebé la meitat de les empreses (49 %) desenvolupen la seva activitat en la fabricació d'elements de formigó, ciment i guix, seguida de la fabricació de vidre i productes de vidre (16 %) i la fabricació de productes ceràmics per a la construcció (16 %).

Principals activitats per pes empresarial, 2009

Activitat	Empreses	Pes
Fabricació d'elements de formigó, ciment i guix	81	49 %
Fabricació de vidre i productes de vidre	27	16 %
Fabricació de productes ceràmics per a la construcció	26	16 %
Fabricació d'altres productes ceràmics	25	15 %
Fabricació de ciment, calç i guix	7	4 %
Vidre i ceràmica	166	100%

Font: DIRCE

Indicadors bàsics de l'estructura empresarial, 2008

Ingressos mitjans per empresa* vidre i ceràmica	2,4
Ingressos mitjans per empresa* Balears	1,9
Creixement dels ingressos 04-08 vidre i ceràmica	11 %
Creixement dels ingressos 04-08 Balears	28 %
Creixement treballadors 04-08 vidre i ceràmica	7 %

Font: SABI. Elaboració partint de dades d'un total de 70 empreses

* Milions d'euros

En el subsector d'activitat de fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics, el 66 % de les empreses comptabilitzen menys de 10 treballadors i el 34 % entre 11 i 199 treballadors, 20 punts percentuals per davall del conjunt de les Balears.

El sector registra uns ingressos de 253 milions d'euros, que representen el 0,6 % del conjunt de famílies professionals i el 12 % dels ingressos de la indústria. D'altra banda, entre 2004 i 2008 els ingressos només han augmentat un 11 %, 17 punts percentuals per davall del conjunt de les Balears.

La distribució d'ingressos per activitats està molt concentrada en l'activitat fabricació d'elements de formigó, ciment i guix, que representa el 74,8 % del total. La segueix fabricació de productes ceràmics per a la construcció, que concentra el 14,2 % dels ingressos.

11 empreses ingressen el 50 % dels ingressos totals de la família professional i ocupen 321 treballadors. De les 15 principals empreses, 11 són fabricants de formigó i la resta fabriquen maons, tubs, aglomerats, paviments i altres complements de la construcció.

Quant a la distribució territorial de les empreses, es pot dir que s'assembla al global de les Balears, ubicant-se un 77 % a l'illa de Mallorca, un 9 % a Menorca i un 14 % a les Pitiüses. A Menorca no es detecten empreses relacionades amb la fabricació d'altres productes de formigó, guix i ciment i elements de formigó per a la construcció. Igualment, l'activitat de fabricació de formigó fresc únicament és present a Mallorca (9 empreses) i a Menorca (1 empresa).

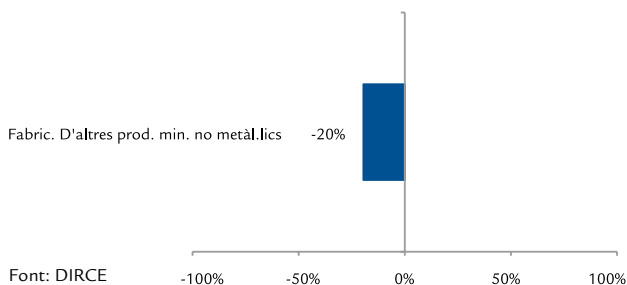
Els forts vincles del sector vidre i ceràmica amb la construcció es plasmen en el fet que el 65 % de les empreses estan directament relacionades amb la construcció, així com les principals empreses del sector i els ingressos generats.

Principals empreses segons ingressos, 2008

Nom	Localitat	Ingressos (M €)	Empleats
Ladrillerías Mallorquinas SA	Felanitx	16	101
Formigons Farrutx SA	Artà	9	47
Tubs i Blocs Fiol SA	Marratxí	9	56
Formigons Can Valero SL	Palma	7	3
Aglomerats Bituminosos SA	Palma	7	10
Hormirapit SA	Maó	7	20
Puma Balears SL	Santa Maria del Camí	6	19
Formigons Can Ramis SL	Palma	6	7
Formigons S'Aranjassa SA	Llucmajor	6	18
Auxiliar Ibérica SA	Palma	5	10
Formigons Manacor SA	Manacor	5	30
Francisco Grimalt, SA	Felanitx	5	30
Hormort Balears SA	Marratxí	5	13
Formigons Llucmajor SL	Llucmajor	4	5
Paviments Lloseta SL	Lloseta	4	26

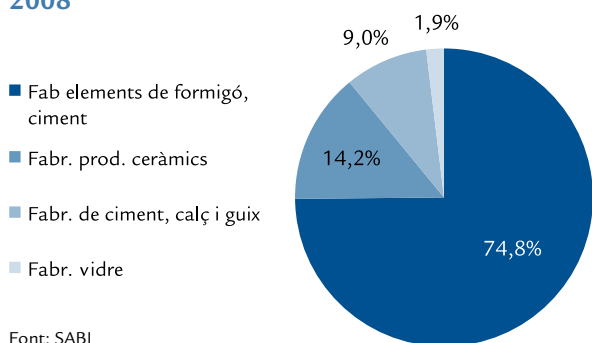
Font: SABI

Dinàmica empresarial recent, 2005-2009

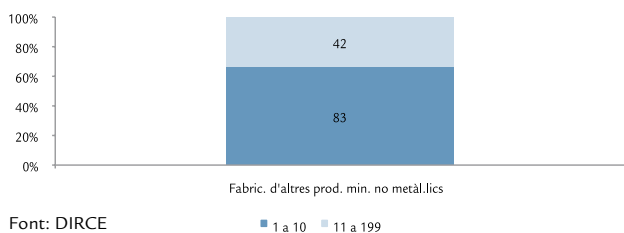
Font: DIRCE

Distribució dels ingressos per activitats principals, 2008

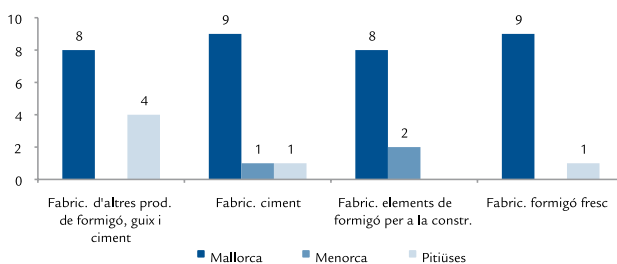
Font: SABI

Dimensió de les empreses segons nombre de treballadors, 2009

Font: DIRCE

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Font: SABI. Elaborat a partir d'una base de dades de 70 empreses

OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

LA FEINA I LES OCUPACIONS

El 2009, el nombre d'empreses pertanyents al sector vidre i ceràmica representava el 0,2 % del total de les Balears, i el 0,4 % dels afiliats (1.428). Així doncs, la dimensió mitjana de l'empresa és de 8,6 treballadors per empresa, gairebé el doble respecte al conjunt de les Balears.

De les sis activitats econòmiques que formen la família, el 55 % dels afiliats pertanyen a l'activitat de fabricació d'elements de formigó, ciment i guix.

A diferència de l'afiliació per activitat, la contractació està més repartida. Dues ocupacions aglutinen el 56 % dels contractes, concretament operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics (36 %) i pintors decoradors en vidre, ceràmica i altres minerals (20 %).

Quant a l'evolució, el sector ha patit una reducció entre el 2005 i 2009 del nombre d'empreses, afiliats i contractes, que ha estat de -20 %, -47 % i -62,0 % respectivament. En termes absoluts, vidre i ceràmica ocupa el desè lloc de les famílies que registren la pitjor evolució en termes d'afiliats.

La distribució de l'afiliació segons règims mostra un baix nivell d'afiliats al règim especial autònom (17 %), 4 punts percentuals inferior a la mitjana de les Balears.

Principals activitats per pes en l'afiliació, 2009

Activitats	Afiliats	Pes
Fabricació d'elements de formigó, ciment i guix	792	55 %
Fabricació de productes ceràmics per a la construcció	214	15 %
Fabricació de ciment, calç i guix	206	14 %
Fabricació de vidre i productes de vidre	163	11 %
Fabricació d'altres productes ceràmics	46	3 %
Fabricació de productes ceràmics refractaris	7	0,5 %
Vidre i ceràmica	1.428	100 %

Principals ocupacions segons contractació, 2009

Ocupació	Contractació	Pes
Operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics	27	36 %
Pintors decoradors en vidre, ceràmica i altres materials	15	20 %
Altres operadors en instal·lacions per a vidriera i ceràmica	12	16 %
Operadors de forns de vidriera i ceràmica i de màquines similars	9	12 %
Treballadors de la ceràmica, terrissers i assimilats	8	11 %
Gravadors de vidre	3	4 %
Resta d'ocupacions	2	3 %
Total	76	100 %

Font: SOIB

Per al conjunt del sector, el nombre de contractes formalitzats per població masculina arriba a representar el 93,4 % del total, i se situa 39 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears. En el subsector d'artesania en vidre i ceràmica la contractació femenina arriba a representar el 17,4 % del total. Quant a l'edat, el comportament és molt similar al de la mitjana de les Balears. Així, la contractació a la franja d'edat d'entre 25 i 45 anys suposa el 62 % del total, 4 punts percentuals per davall de la mitjana del conjunt de les Balears.

El mercat de treball està més diversificat per ocupacions, amb una gran diversitat d'operaris, respecte a les principals activitats (formigó, ceràmica, ciment i vidre). La contractació és eminentment masculina, i ha experimentat una evolució negativa en el període 2005-2009.

DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en vidre, ceràmica	18	1	4
Materials de construcció	22	4	1
Comuns	23	2	1
Total	63	7	6

Respecte a la distribució de la contractació per illes, es pot assenyalar més concentració a Mallorca, 83 %, 8 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears.

ELS DEMANDANTS DE FEINA

Es pot ressaltar que la principal ocupació demandada el 2009 no coincideix amb l'ocupació amb més contractació. Així, la feina de treballadors de ceràmica, terrissers i assimilats és la més demandada (24 %) i representa l'11 % dels contractes. La resta de feines sí que guarden concordància amb les principals ocupacions contractades.

DISTRIBUCIÓ DE LA DEMANDA DE FEINA 2009

Subsector	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Artesania en vidre, ceràmica	46	3	14
Materials de construcció	19	-	3
Comuns	48	2	8
Total	113	5	25

Font: SOIB

El perfil del demandant segons edat de vidre i ceràmica difereix bastant del global. La demanda de feina del col·lectiu de persones de més de 45 anys és molt alta, del 49,3 %, situant-se 14 punts percentuals per sobre de la mitjana de les Balears.

Aquesta distribució es manté entre els subsectors, a excepció d'artesania en vidre i ceràmica, la qual s'aproxima més a la distribució global.

El nombre d'aturats del sector vidre i ceràmica el 2009 ascendeix a 112, un 97,2 % superior respecte a 2005. Aquest increment és 6 punts percentuals superior al registrat pel conjunt de les famílies professionals. Quant a les ocupacions amb més nombre d'aturats, tres concentren el 63 % del total: treballadors de la ceràmica, terrissers i assimilats (22,3 %), pintors decoradors de vidre, ceràmica i altres materials (22,1 %) i operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics (18,1 %).

El volum de persones que cerquen feina al sector és gairebé el doble de la contractació, generant-se un alt nivell de competència per les vacants i les noves ocupacions. No obstant això, la contractació representa només el 5 % dels afiliats del sector, la qual cosa indica una alta estabilitat en la feina.

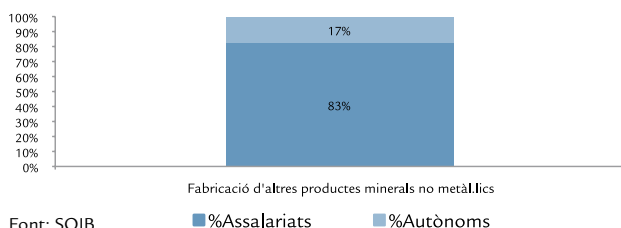
La família professional Vidre i Ceràmica es caracteritza per contractar personal a través de xarxes personals i empreses de treball temporal. En els perfils professionals baixos, els salaris són superiors respecte a altres sectors, a causa de les condicions de feina que han de suportar els operaris (forns, maquinària). La formació s'ofereix fonamentalment a l'àmbit d'empresa, i se centra en seguretat laboral.

Característiques contractuals de les 5 principals ocupacions més demandades

Ocupació	Salari anual brut	Jornada
Treballadors de la ceràmica, terrissers i assimilats	n.d	n.d
Pintors decoradors de vidre, ceràmica i altres materials	n.d	n.d
Operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics	n.d	n.d
Gerent d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	n.d	n.d
Operadors de forns de vidriera i ceràmica i de màquines similars	n.d	n.d

Font: Infojobs

Distribució de l'afiliació segons règim de cotització, 2009

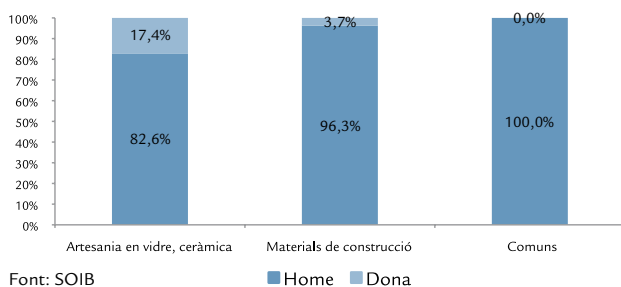
LA CONTRACTACIÓ

Evolució de la contractació, 2005-2009

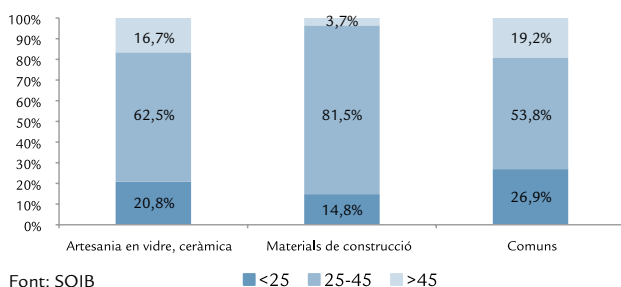
Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en vidre, ceràmica	23	-30	-57 %
Materials de construcció	27	-21	-44 %
Comuns	26	-73	-74 %
Total	76	-124	-62 %

Font: SOIB

Perfils de contractació segons sexe, 2009

Perfils de contractació segons edat, 2009

DEMANDANTS DE FEINA

Evolució de l'atur registrat, 2005-2009

Subsector	2009	Diferència 2005	Variació
Artesania en vidre, ceràmica	50	28	132 %
Materials de construcció	20	15	298 %
Comuns	42	12	39 %
Total	112	55%	97 %

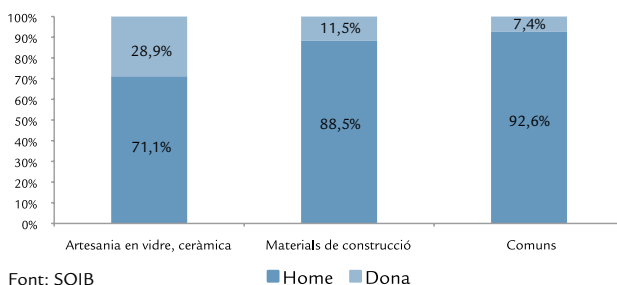
Font: SOIB

Principals ocupacions demandades, 2009

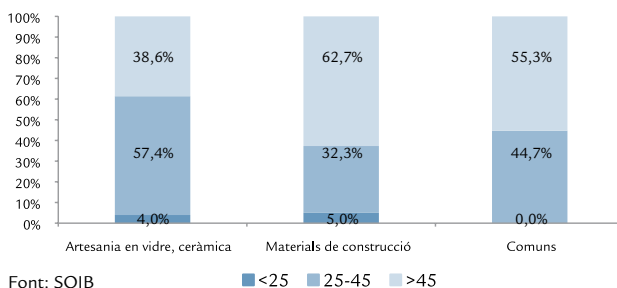
Ocupació	Demandants	Pes
Treballadors de la ceràmica, terrissers i assimilats	34	24 %
Pintors decoradors de vidre, ceràmica i altres materials	29	20 %
Operadors de maquinària per fabricar productes derivats de minerals no metàl·lics	22	15 %
Gerent d'empreses industrials amb menys de 10 assalariats	19	13 %
Operadors de forns de vidreria i ceràmica i de màquines similars	10	7 %
Altres operadors en instal·lacions per a vidreria i ceràmica	10	7 %
Bufadors, modeladors, laminadors, talladors i polidors de vidre	10	7 %
Gravadors de vidre	7	5 %
Total	144	100 %

Font: SOIB

Perfil dels demandants de feina segons sexe, 2009

Perfil dels demandants de feina segons edat, 2009

FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL

Actualment, la família professional Vidre i Ceràmica disposa d'11 qualificacions professionals, de les quals 4 són de nivell 1, -operacions bàsiques i transformació manual-; 4 de nivell 3 -organització de la producció-; i 3 de nivell 2 -operacions tècniques i de control-.

Les qualificacions més estretament relacionades amb les principals ocupacions són les següents:

- Decoració i modelat de vidre
- Desenvolupament de composicions ceràmiques
- Fabricació i transformació manual i semiautomàtica de productes de vidre
- Control de materials, processos i productes en laboratori ceràmic

- Operacions bàsiques amb equips automàtics en planta ceràmica
- Operacions de fabricació de cuites, esmalts i pigments ceràmics
- Operacions en línia automàtica de fabricació i transformació de vidre
- Organització de la fabricació en la transformació de productes de vidre

Actualment es desenvolupa una qualificació d'assajos de qualitat en indústries del vidre, que s'emmarca en les ocupacions emergents del sector.

Les Illes Balears no tenen cap centre formatiu que imparteixi formació en el camp del vidre i la ceràmica. Aquest fet no passa només en aquesta comunitat autònoma, ja que la formació en aquest camp és molt escassa, arribant a ser nul·la a moltes altres regions espanyoles.

Com a conseqüència de la inexistent oferta formativa en vidre i ceràmica, les empreses del sector tenen dificultats per trobar personal especialitzat en aquest àmbit, assumint la formació internament l'empresa.

PERFILS PROFESSIONALS: NIVELLS I HORES DE FORMACIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Qualificacions del subsector artesanía en vidre, ceràmica			
Qualificació	Nivell	Hores	
Decoració i modelat de vidre	1	480	
Desenvolupament de composicions ceràmiques	3	510	
Fabricació i transformació manual i semiautomàtica de productes de vidre	1	360	
Operacions de reproducció manual o semiautomàtica de productes ceràmics	1	420	
Qualificacions del subsector vidre i transformats			
Qualificació	Nivell	Hores	
Control de materials, processos i productes en laboratori ceràmic	2	520	
Operacions bàsiques amb equips automàtics en planta ceràmica	1	360	
Operacions de fabricació de cuites, esmalts i pigments ceràmics	2	300	
Operacions en línia automàtica de fabricació i transformació de vidre	2	600	
Organització de la fabricació de productes ceràmics	3	480	
Organització de la fabricació de productes de vidre	3	450	
Organització de la fabricació en la transformació de productes de vidre	3	480	

Font: INCUAL

TÍTOLS PROFESSIONALS

Cicles formatius de grau mitjà	
Fabricació de productes ceràmics	
Operacions de fabricació de productes ceràmics	
Operacions de fabricació de vidre i transformats	
Cicles formatius de grau superior	
Desenvolupament i fabricació de productes ceràmics	
Fabricació i transformació de productes de vidre	

Font: Ministeri d'Educació

ALTRES INFORMACIONS D'INTERÈS

CONVENIS I CONDICIONS LABORALS

Data BOE	Contingut
No disposa de conveni	-

Font: MTIN

ESDEVENIMENTS

Fires a Mallorca	Municipi	Mes
Fira de Sant Antoni	Son Severa	gener
Fira del Fang	Marratxí	febrer
Fira Espectacle del 1r de Maig	Ses Salines	maig
Fira des Jai	Búger	maig
Fira de la Creu	Selva	maig
Fires i Festes de Maig	Sóller	maig
Mercat Medieval de Capdepera	Capdepera	maig
Fira de Cinquagesma	Felanitx	maig
Mostra d'Art i Artesania	Santanyí	maig
Artdemossa	Valldemossa	juliol
Fira Gremial	Alaró	setembre
Fira de Sant Miquel	Felanitx	setembre
Primera fira, Fira de Sant Miquel; segona i tercera fira	Llucmajor	setembre
Mostra d'Art i Empresa	Petra	octubre
Fira de Porreres	Porreres	octubre
Baleart	Palma	desembre
Art Manacor	Manacor	desembre
Fires a Menorca	Municipi	Mes
Mercat Artesanal	Alaior	juliol i agost
Mercat Creatiu Artesanal	es Castell	juny a setembre
Mercat Artesanal	Ciutadella	juliol a setembre
Fires a Eivissa	Municipi	Mes
Fira des Puig de Missa	Santa Eulàlia del Riu	febrer
Mercat Artesanal	Santa Eulàlia del Riu	maig a octubre
Fires a Formentera	Municipi	Mes
Mercat Artístic	Sant Ferran de ses Roques	maig a octubre

PRINCIPALS ENTITATS

Associacions empresarials	
Associació d'Industrials del Vidre Pla de Mallorca	www.cae.es/presentacion/asociaciones.html

PORTALS TEMÀTICS AUTONÒMICS, ESTATALS I INTERNACIONALS D'INTERÈS

Nom	Web
Associació Nacional d'Empresaris del Vidre Pla	www.ciberperfil.com/2009/directorio/?p=1346
Associació Espanyola de Fabricants de Maons i Teules d'Argila Cuita	www.hispalyt.es/
Associació Espanyola de Ciutats de la Ceràmica	www.ciudades-ceramica.es/index.htm

Annex metodològic

La feina prèvia d'elaboració de les fitxes de les 26 famílies professionals ha estat la de la classificació i delimitació de les activitats i ocupacions que componen cada família professional.

Tenint en compte la classificació establerta al Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals (CNCP), s'ha fet un esforç per delimitar les activitats i ocupacions relacionades per a cada família professional a les Illes Balears. Així, si bé les 26 famílies professionals establertes per l'Institut Nacional de Qualificacions Professionals (INCUAL) es determinen segons l'acompliment de qualificacions i competències identificades en el sistema productiu per a l'exercici professional, aquí les fitxes s'han delimitat segons el pes en l'ocupació i la contractació a les Illes Balears.

S'ha utilitzat la relació CNAE/CNO especificada per a cada família professional i s'ha aplicat a les dades d'afiliació, empreses i contractacions a les Illes Balears el 2009. La principal dificultat per a la delimitació de les famílies professionals ha estat la d'eliminar duplicitats, és a dir, activitats i ocupacions que pel seu caràcter transversal consten a més d'un sector.

Inicialment, s'ha realitzat una plantilla amb la llista d'activitats econòmiques d'associació exclusiva i d'associació múltiple per a cada família professional, tant d'empreses com de treballadors. En conjunt, el 20% de les activitats que constitueixen les 26 famílies professionals tenen associació múltiple, mentre que el 80% de les activitats estan associades a una única família professional.

A les Illes Balears, l'aplicació de la classificació esmentada ha comportat una sobrerrepresentació d'alguns sectors per duplicitats amb altres sectors, per la qual cosa s'ha procedit a seleccionar només les famílies professionals amb què guarden més afinitat. S'ha detectat més del 70% d'activitats amb duplicitats en afiliats i/o empreses en els sectors següents: agrari; activitats físiques i esportives; arts i artesanies; energia i aigua; fabricació mecànica; imatge personal; indústries extractives; instal·lació i manteniment; fusta, moble i suro; maritimopesquer; químic; seguretat i medi ambient; serveis socioculturals i a la comunitat; tèxtil, confecció i pell; i transport i manteniment de vehicles.

En conjunt, els afiliats i empreses d'associació múltiple representaven el 28% i el 41% respectivament del total a les Illes Balears. Després de la selecció d'activitats, les activitats amb associacions múltiples representen només l'1 % de les empreses de les Illes Balears, mentre que representen menys de l'1 % dels afiliats.

La selecció final de les activitats que conformen cada família professional s'ofereix al final de l'annex. En resum, 68 activitats que figuren a diversos sectors s'han relacionat

en exclusiva amb un sector, mentre que 23 activitats que figuren a diversos sectors segons el CNCP s'han mantingut en diversos sectors, atenent a criteris ocupacionals. Entre aquests, destaquen: arts i artesanies; fabricació mecànica, i electricitat i electrònica. En conjunt, les 26 famílies professionals concentren 404.882 afiliats i 91.887 empreses el 2009.

En relació amb el sector agrari i la indústria maritimopesquera no s'han detectat empreses segons el DIRCE (2009), fet pel qual s'ha adoptat el criteri d'analitzar les empreses que figuren en la base de dades empresarial SABI (2008). També s'ha canviat el nom de la família professional maritimopesquera, que ha passat a ser "pesca i indústries pesqueres", per concentrar en la seva totalitat afiliats i empreses en activitats de pesca i aquícultura. S'ha completat l'anàlisi del sector amb dades procedents d'informes sectorials a les Balears.

La distribució final d'empreses i afiliats per famílies professionals es facilita a CNAE-09 a 3 dígits, per la qual cosa s'ha realitzat un treball previ d'adaptació en el cas dels afiliats. Atenent a la distribució del gruix de l'ocupació i la lògica de l'activitat s'han traspassat les activitats amb afiliats a 4 dígits a la corresponent activitat a 3 dígits. D'altra banda, les dades d'empreses (CNAE-09) consten a 3 dígits, per la qual cosa no s'ha realitzat cap treball d'adaptació. A les primeres pàgines de les fitxes es mostra la classificació de les activitats CNAE-09 a 3 dígits i als subsectors CNAE-09 a 2 dígits que configuren cada sector. D'altra banda, es mostra el detall de les ocupacions segons CNO-09 a 4 dígits que componen cada família professional. Els subsectors utilitzats en l'anàlisi de l'ocupació i la demanda d'ocupació corresponen a la classificació facilitada en el CNCP.

També s'ha realitzat la transformació dels codis CNAE-93 a CNAE-09 per realitzar l'evolució d'afiliats i d'empreses en el període 2005-2009 per a cada família professional. Per als afiliats, ja que no es disposa de codificació a 3 dígits per a l'any 2005, s'ofereix l'evolució conjunta de la família professional, mentre que es mostra el detall de l'evolució de les empreses per activitats en el període 2005-2009.

S'ha fet l'anàlisi de les dades empresarials a partir del registre general d'empreses SABI (Sistema d'Anàlisi de Balanços Ibèrics. Actualització 124 - desembre 2009. Inclou una base de dades financera de les principals empreses en l'Estat). Es presenten les 15 principals empreses del sector, així com l'evolució recent de la facturació i dels treballadors (2004-2008) i la distribució general dels ingressos per activitats del sector. També es mostra la distribució territorial de les empreses a les Illes Balears segons les dades de localització empresarial. En conjunt, coincideix amb la distribució de la contractació i la demanda d'ocupació.

D'altra banda, a partir de la base de dades empresarial DIRCE es presenta en la distribució de les principals activitats que componen el sector (CNAE-09 a 3 dígit), la dinàmica empresarial recent (2005-2009) i la dimensió de les empreses segons nombre de treballadors.

Les dades generals d'ocupació corresponen a la distribució de l'afiliació (CNAE-09) a 3 dígit i a la distribució de l'afiliació segons règim de cotització (CNAE-09 a 2 dígit).

A continuació es mostra la caracterització final de les 26 famílies professionals incloses en el CNCP, segons el tipus d'activitat (CNAE-09 a 3 dígit), ja sigui d'associació exclusiva amb una única família professional, o bé d'associació múltiple amb diverses famílies professionals.

S'indica:

- 1: L'activitat pertany a diverses famílies professionals encara que finalment s'ha fixat per a una sola família en exclusiva.
- 2: L'activitat pertany a diverses famílies professionals i s'ha fixat també en diverses famílies professionals.

Codi	Epítet	Atribució
Família professional agrària		
011	Cultius no perennes	
013	Propagació de plantes	
012	Cultius perennes	
014	Producció ramadera	
015	Producció agrícola combinada amb la producció ramadera	
016	Activitats de suport a l'agricultura, a la ramaderia i de preparació posterior a la collita	
017	Caça, captura d'animals i serveis relacionats amb aquestes	
022	Explotació de la fusta	1
024	Serveis de suport a la silvicultura	1
Família professional activitats físiques i esportives		
931	Activitats esportives	1
Família professional administració i gestió		
531	Activitats postals sotmeses a l'obligació del servei universal	
532	Altres activitats postals i de correus	
639	Altres serveis d'informació	
641	Intermediació monetària	
642	Activitats de les societats <i>holding</i>	
643	Inversió col·lectiva, fons i entitats financeres similars	
649	Altres serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions	
651	Assegurances	
652	Reassegurances	
653	Fons de pensions	
661	Activitats auxiliars als serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions	
662	Activitats auxiliars a assegurances i fons de pensions	
663	Activitats de gestió de fons	
683	Activitats immobiliàries per compte de tercers	
691	Activitats jurídiques	

692	Activitats de comptabilitat, tenidoria de llibres, auditoria i assessoria fiscal	
701	Activitats de les seus centrals	
702	Activitats de consultoria de gestió empresarial	1
722	Investigació i desenvolupament experimental en ciències socials i humanitats	
732	Estudi de mercat i realització d'enquestes d'opinió pública	1
743	Activitats de traducció i interpretació	
749	Altres activitats professionals, científiques i tècniques.	
774	Arrendament de la propietat intel·lectual i productes similars, excepte treballs protegits pels drets d'autor	
781	Activitats de les agències de col·locació	
782	Activitats de les empreses de treball temporal	
783	Una altra provisió de recursos humans	
821	Activitats administratives i auxiliars d'oficina	
829	Activitats de suport a les empreses	1
841	Administració pública i de la política econòmica i social	
843	Seguretat Social obligatòria	
941	Activitats d'organitzacions empresarials, professionals i patronals	
942	Activitats sindicals	
990	Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	
Família professional arts i artesanies		
237	Tall, tallat i acabat de la pedra	
321	Fabricació d'articles de joieria, bijuteria i similars	
322	Fabricació d'instruments musicals	
265	Fabricació d'instruments i aparells de mesura, verificació i navegació; fabricació de rellotges	2
324	Fabricació de jocs i joguines	2
244	Producció de metalls preciosos i d'altres metalls no ferris	2
245	Fosa de metalls	2
Família professional arts gràfiques		
181	Arts gràfiques i serveis relacionats	1
581	Edició de llibres, diaris i altres activitats editorials	1
741	Activitats de disseny especialitzat	1
Família professional comerç i màrqueting		
411	Promoció immobiliària	
451	Venda de vehicles de motor	
453	Comerç de recanvis i accessoris de vehicles de motor	
461	Intermediaris del comerç	
462	Comerç a l'engròs de matèries primeres agràries i d'animals vius	1
463	Comerç a l'engròs de productes alimentaris, begudes i tabac	
464	Comerç a l'engròs d'articles d'ús domèstic	
465	Comerç a l'engròs d'equips per a les tecnologies de la informació i les comunicacions	
466	Comerç a l'engròs d'una altra maquinària, equips i subministraments	
467	Un altre comerç a l'engròs especialitzat	1
469	Comerç a l'engròs no especialitzat	
471	Comerç a la menuda en establiments no especialitzats	
472	Comerç a la menuda de productes alimentaris, begudes i tabac en establiments especialitzats	
473	Comerç a la menuda de combustible per a l'automoció en establiments especialitzats	

474	Comerç a la menuda d'equips per a les tecnologies de la informació i les comunicacions en establiments especialitzats	
475	Comerç a la menuda d'altres articles d'ús domèstic en establiments especialitzats	
476	Comerç a la menuda d'articles culturals i recreatius en establiments especialitzats	
477	Comerç a la menuda d'altres articles en establiments especialitzats	1
478	Comerç a la menuda en parades de venda i en mercats ambulants	
479	Comerç a la menuda no realitzat ni en establiments, ni en parades de venda ni en mercats ambulants	
521	Dipòsit i emmagatzemament	1
681	Compravenda de béns immobiliaris per compte propi	
682	Lloguer de béns immobiliaris per compte propi	
731	Publicitat	1
771	Lloguer de vehicles de motor	1
772	Lloguer d'efectes personals i articles d'ús domèstic	1
773	Lloguer d'una altra maquinària, equips i béns tangibles	
822	Activitats dels centres de cridades	1
Família professional electricitat i electrònica		
261	Fabricació de components electrònics i circuits impresos acoblats	
263	Fabricació d'equips de telecomunicacions	
273	Fabricació de cables i dispositius de cablejat	1
275	Fabricació d'aparells domèstics	2
611	Telecomunicacions per cable	
612	Telecomunicacions sense fil	2
613	Telecomunicacions per satèl·lit	2
952	Reparació d'efectes personals i articles d'ús domèstic	1
Família professional energia i aigua		
351	Producció, transport i distribució d'energia elèctrica	1
352	Producció de gas; distribució per canonada de combustibles gasosos	
353	Subministrament de vapor i aire condicionat	1
495	Transport per canonada	
Família professional edificació i obra civil		
412	Construcció d'edificis	
421	Construcció de carreteres i vies fèrries, ponts i túnels	1
422	Construcció de xarxes	1
429	Construcció d'altres projectes d'enginyeria civil	1
431	Demolició i preparació de terrenys	1
433	Acabat d'edificis	1
439	Altres activitats de construcció especialitzada	1
711	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria i altres activitats relacionades amb l'assessorament tècnic	1
Família professional fabricació mecànica		
241	Fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroal·liatges	
242	Fabricació de tubs, canonades, perfils buits i els seus accessoris, d'acer	
243	Fabricació d'altres productes de primera transformació de l'acer	
244	Producció de metalls preciosos i d'altres metalls no ferriis	2
245	Fosa de metalls	2
251	Fabricació d'elements metàl·lics per a la construcció	
252	Fabricació de cisternes, grans dipòsits i contenidors de metall	

255	Forja, estampació i embotició de metalls; metal·lúrgia de pols	1
256	Tractament i revestiment de metalls; enginyeria mecànica per compte de tercers	1
257	Fabricació d'articles de ganiveteria i joc de coberts, eines i ferreteria	
259	Fabricació d'altres productes metàl·lics	
262	Fabricació d'ordinadors i equips perifèrics	
265	Fabricació d'instruments i aparells de mesura, verificació i navegació; fabricació de rellotges	2
266	Fabricació d'equips de radiació, electromèdics i electroterapèutics	
267	Fabricació d'instruments d'òptica i equip fotogràfic	
271	Fabricació de motors, generadors i transformadors elèctrics, i d'aparells de distribució i control elèctric	
272	Fabricació de piles i acumuladors elèctrics	
274	Fabricació de llums i aparells elèctrics d'il·luminació	
275	Fabricació d'aparells domèstics	2
279	Fabricació d'altre material i equip elèctric	
281	Fabricació de maquinària d'ús general	
282	Fabricació d'altra maquinària d'ús general	
283	Fabricació de maquinària agrària i forestal	
284	Fabricació de màquines eina per treballar el metall i altres màquines eina	
289	Fabricació d'altra maquinària per a usos específics	
291	Fabricació de vehicles de motor	2
292	Fabricació de carrosseries per a vehicles de motor; fabricació de remolcs i semiremolcs	
293	Fabricació de components, peces i accessoris per a vehicles de motor	
301	Construcció naval	
302	Fabricació de locomotores i material ferroviari	
303	Construcció aeronàutica i espacial i la seva maquinària	
324	Fabricació de jocs i joguines	2
325	Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics	1
Família professional hotelaria i turisme		
551	Hotels i allotjaments similars	
552	Allotjaments turístics i altres allotjaments de curta estada	
553	Càmpings i aparcaments per a caravanes	
559	Altres allotjaments	
561	Restaurants i llocs de menjars	
562	Provisió de menjars preparats per a esdeveniments i altres serveis de menjars	
563	Establiments de begudes	
791	Activitats d'agències de viatges i majoristes de viatges	
799	Altres serveis de reserves i activitats relacionades amb aquests	
823	Organització de convencions i fires de mostres	
920	Activitats de jocs d'atzar i apostes	1
Família professional imatge personal		
960	Altres serveis personals	1
Família professional imatge i so		
182	Reproducció de suports gravats	
582	Edició de programes informàtics	
591	Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	1
592	Activitats d'enregistrament de so i edició musical	
601	Activitats de radiodifusió	
602	Activitats de programació i emissió de televisió	

613	Telecomunicacions per satèl·lit	2
742	Activitats de fotografia	
900	Activitats de creació, artístiques i espectacles	1
Família professional indústries alimentàries		
101	Processat i conservació de carn i elaboració de productes carnis	
102	Processat i conservació de peixos, crustacis i mol·luscos	2
103	Processat i conservació de fruites i hortalisses	
104	Fabricació d'olis i greixos vegetals i animals	
105	Fabricació de productes lactis	
106	Fabricació de productes de molinaria, midons i productes amilacis	
107	Fabricació de productes de forn i pastes alimentàries	
108	Fabricació d'altres productes alimentaris	
109	Fabricació de productes per a l'alimentació animal	
110	Fabricació de begudes	
Família professional indústries extractives		
051	Extracció d'antracita i hulla	
081	Extracció de pedra, arena i argila	
089	Indústries extractives.	
091	Activitats de suport a l'extracció de petroli i gas natural	1
099	Activitats de suport a altres indústries extractives	
239	Fabricació de productes abrasius i productes minerals no metàl·lics	
Família professional informàtica i comunicacions		
612	Telecomunicacions sense fil	2
613	Telecomunicacions per satèl·lit	2
619	Altres activitats de telecomunicacions	1
620	Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	
631	Processament de dades, hostatge (<i>hosting</i>) i activitats relacionades; portals web	
951	Reparació d'ordinadors i equips de comunicació	1
Família professional instal·lació i manteniment		
331	Reparació de productes metàl·lics, maquinària i equip	1
332	Instal·lació de màquines i equips industrials	
432	Instal·lacions elèctriques, de fontaneria i altres instal·lacions en obres de construcció	
Família professional fusta, moble i suro		
161	Serrat i raspallat de la fusta	
162	Fabricació de productes de fusta, suro, cistelleria i espart	1
310	Fabricació de mobles	1
329	Indústries manufactureres	2
Família professional maritimopesquera		
031	Pesca	
032	Aqüicultura	
102	Processat i conservació de peixos, crustacis i mol·luscos	2
Família professional química		
120	Indústria del tabac	
171	Fabricació de pasta paperera, paper i cartó	
172	Fabricació d'articles de paper i de cartó	1
191	Coqueries	
192	Refinament de petroli	
201	Fabricació de productes químics bàsics, compostos nitrogenats, fertilitzants, plàstics i cautxú sintètic en formes primàries	
203	Fabricació de pintures, vernissos i revestiments similars; tintes d'impremta i massilles	

204	Fabricació de sabons, detergents i altres articles de neteja i abrillantament; fabricació de perfums i cosmètics	
205	Fabricació d'altres productes químics	
206	Fabricació de fibres artificials i sintètiques	
211	Fabricació de productes farmacèutics de base	
212	Fabricació d'especialitats farmacèutiques	
221	Fabricació de productes de cautxú	
222	Fabricació de productes de plàstic	
712	Assajos i anàlisis tècniques	
721	Investigació i desenvolupament experimental en ciències naturals i tècniques	1
Família professional sanitat		
750	Activitats veterinàries	
861	Activitats hospitalàries	
862	Activitats mèdiques i odontològiques	
869	Altres activitats sanitàries	
Família professional seguretat i medi ambient		
360	Captació, depuració i distribució d'aigua	
370	Recollida i tractament d'aigües residuals	
381	Recollida de residus	
382	Tractament i eliminació de residus	1
383	Valorització	1
390	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	1
801	Activitats de seguretat privada	
802	Serveis de sistemes de seguretat	1
803	Activitats d'investigació	
811	Serveis integrals a edificis i instal·lacions	1
813	Activitats de jardineria	1
842	Prestació de serveis a la comunitat en general	1
Família professional serveis socioculturals i a la comunitat		
812	Activitats de neteja	1
851	Educació preprimària	
852	Educació primària	
853	Educació secundària	
854	Educació postsecundària	
855	Una altra educació	1
856	Activitats auxiliars a l'educació	
871	Assistència en establiments residencials amb cures sanitàries	1
872	Assistència en establiments residencials per a persones amb discapacitat intel·lectual, malaltia mental i drogodependència	1
873	Assistència en establiments residencials per a persones grans i amb discapacitat física	
879	Altres activitats d'assistència en establiments residencials	
881	Activitats de serveis socials sense allotjament per a persones grans i amb discapacitat	
889	D'altres activitats de serveis socials sense allotjament	
910	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	1
932	Activitats recreatives i d'entreteniment	1
949	Altres activitats associatives	
970	Activitats de les llars com a contractants de personal domèstic	
Família professional serveis tèxtil, confecció i pell		
131	Preparació i enfilat de fibres tèxtils	
132	Fabricació de teixits tèxtils	
133	Acabat de tèxtils	
139	Fabricació d'altres productes tèxtils	
141	Confecció de peces de vestir, excepte de pel·leteria	
142	Fabricació d'articles de pel·leteria	

143	Confecció de peces de vestir de punt	
151	Preparació, adobat i acabat del cuir; fabricació d'articles de marroquineria, de viatge i de guarniments i talabards; preparació i tenyit de pells	
152	Fabricació de calçat	
323	Fabricació d'articles d'esport	1
329	Indústries manufactureres.	2
Família professional transport i manteniment de vehicles		
291	Fabricació de vehicles de motor	2
452	Manteniment i reparació de vehicles de motor	
454	Venda, manteniment i reparació de motocicletes i dels seus recanvis i accessoris	1
491	Transport interurbà de passatgers per ferrocarril	1
493	Un altre transport terrestre de passatgers	1
494	Transport de mercaderies per carretera i serveis de mudança	
501	Transport marítim de passatgers	1
502	Transport marítim de mercaderies	1
503	Transport de passatgers per vies navegables interiors	1
504	Transport de mercaderies per vies navegables interiors	1
511	Transport aeri de passatgers	1
512	Transport aeri de mercaderies i transport espacial	1
522	Activitats annexes al transport	1
Família professional vidre i ceràmica		
231	Fabricació de vidre i productes de vidre	1
232	Fabricació de productes ceràmics refractaris	
233	Fabricació de productes ceràmics per a la construcció	
234	Fabricació d'altres productes ceràmics	
235	Fabricació de ciment, calç i guix	
236	Fabricació d'elements de formigó, ciment i guix	

A partir de l'aplicació de la distribució especificada de les activitats segons famílies professionals resulta la taula següent:

Aplicació dels criteris a les dades disponibles d'afiliació a la Seguretat Social i nombre d'empreses

Família professional	Afiliació a la Seguretat Social	%	Empreses	%
Activitats físiques i esportives	2.922	0,7%	619	0,7%
Administració i gestió	47.908	11,8%	11.432	12,4%
Agrària	3.674	0,9%	0	0,0%
Arts gràfiques	2.557	0,6%	559	0,6%
Arts i artesanies	1.385	0,3%	244	0,3%
Comerç i màrqueting	76.138	18,8%	26.350	28,7%
Edificació i obra civil	39.475	9,7%	14.699	16,0%
Electricitat i electrònica	2.501	0,6%	479	0,5%
Energia i aigua	1.363	0,3%	264	0,3%
Fabricació mecànica	5.534	1,4%	1.067	1,2%
Hoteleria i turisme	76.998	19,0%	11.389	12,4%
Imatge personal	7.005	1,7%	2.797	3,0%
Imatge i so	3.720	0,9%	1.394	1,5%
Indústries alimentàries	5.680	1,4%	533	0,6%
Indústries extractives	525	0,1%	82	0,1%
Informàtica i comunicacions	3.965	1,0%	787	0,9%
Instal·lació i manteniment	13.579	3,4%	3.758	4,1%
Fusta, moble i suro	3.241	0,8%	1.051	1,1%
Maritimopesquera	75	0,0%	0	0,0%
Química	1.424	0,4%	460	0,5%
Sanitat	25.258	6,2%	3.423	3,7%
Seguretat i medi ambient	11.689	2,9%	408	0,4%
Serveis socioculturals i a la comunitat	38.537	9,5%	3.628	3,9%
Tèxtil, confecció i pell	2.197	0,5%	466	0,5%
Transport i manteniment de vehicles	26.104	6,4%	5.832	6,3%
Vidre i ceràmica	1.428	0,4%	166	0,2%
Total	404.882	100%	91.887	100%

Taula d'assignació a les famílies professionals de les ocupacions CNO

CNO-94 per famílies professionals segons INCUAL	CODI	FP destinatària	CODI NOM
Activitats físiques i esportives	1042	Administració i gestió	ADG
	1139	Administració i gestió	ADG
	1409	Administració i gestió	ADG
	3545		
	5291		
Administració i gestió	1020		
	1031		
	1032		
	1041		
	1042		
	1043		
	1110		
	1127		
	1131		
	1132		
	1137		
	1139		
	1409		
	1702		

Administració i gestió	1709		
	2021		
	2311		
	2312		
	2320		
	2391		
	2392		
	2393		
	2399		
	2411		
	2412		
	2419		
	2420		
	2433		
	2530		
	2621		
	2911		
	2912		
	2913	Hoteleria i turisme	HTM
	2950		
	3311		
	3312		
	3319		
	3411		
	3412		
	3413		
	3422		
	3423		
	3424		
	3429		
	3513		
	4011		
	4012		
	4022		
	4102		
	4210		
	4220		
	4300		
	4400		
	4510		
	4523		
	4602		
	4604		
	4605		
Agrària	1121		
	1401		
	1701		
	2111	Indústries alimentàries	INA
	2112	Sanitat	SAN
	2113		
	2130		
	2711		
	2712		
	3111	Seguretat i medi ambient	SMA
	3112		
	3113		
	3122		
	5230	Seguretat i medi ambient	SMA
	5299	Seguretat i medi ambient	SMA
	6011		
	6012		
	6021		

Agrària	6022		
	6111		
	6112		
	6119		
	6121		
	6122		
	6129		
	6210		
	6220		
	6230		
	6241		
	6242		
	6314		
	6324		
	8530		
	9410		
	9420		
	9430		
	9440		
Arts gràfiques	9450	Maritimopesquera	MAP
	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2511	Imatge i so	IMS
	2512	Fusta, moble i suro	MMC
	3029		
	3041	Imatge i so	IMS
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	4105		
	7721		
	7722		
	7723		
	7725		
	7726		
	8250		
	8351		
	8352		
Comerç i màrqueting	9700	Fabricació mecànica	FME
	1124		
	1126		
	1133		
	1134		
	1135		
	1210		
	1220		
	1404		
	1405		
	1510		
	1520		
	1704		
	1705		
	2022		
	2413		
	2622		
	3062		
	3313		
	3315		
	3316		
	3320		
	3414		
	3421		
	3511		

Comerç i màrqueting	3512		
	3519		
	4021		
	4023		
	4103		
	4601		
	5142		
	5320		
	5330		
	8520	Edificació i obra civil	EOC
	9001		
	9002		
Edificació i obra civil	1123		
	1139	Administració i gestió	ADG
	1703		
	2014	Indústries extractives	INA
	2040		
	2051		
	2058		
	2640		
	2651		
	2657		
	3010	Tèxtil, confecció i pell	TCP
	3021	Química	QUIM
	3022		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7010		
	7020		
	7110		
	7120		
	7140		
	7210		
	7240		
	7291		
	7292		
	7293		
	7294		
	7422		
	7423	Indústries extractives	INE
	8113	Indústries extractives	INE
	8312	Vidre i ceràmica	VIC
	8520		
	8541		
	8542		
	9601		
	9602		
Electricitat i electrònica	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2039	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2052	Energia i aigua	ENA
	2053	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2652	Energia i aigua	ENA
	2653	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3023		
	3024	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	7230		
	7331	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7340		

Electricitat i electrònica	7621		
	7622		
	7623		
	7624		
	8280		
	8413	Electricitat i electrònica	ELE
Energia i aigua	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139		
	1402		
	2014	Indústries extractives	INA
	2052		
	2652		
	2656	Indústries extractives	INA
	3023	Electricitat i electrònica	ELE
	7220	Instal·lació i manteniment	INM
	7230	Electricitat i electrònica	ELE
	7299	Instal·lació i manteniment	INM
	7621	Electricitat i electrònica	ELE
	7624	Electricitat i electrònica	ELE
	8060		
	8161		
	8163	Seguretat i medi ambient	SMA
	9700	Fabricació mecànica	FME
Fabricació mecànica	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	1702		
	2052	Energia i aigua	ENA
	2053	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2054		
	2057		
	2611		
	2652	Energia i aigua	ENA
	2653	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2654		
	2656	Indústries extractives	INA
	2659		
	3010	Tèxtil, confecció i pell	TCP
	3023	Electricitat i electrònica	ELE
	3024	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3025	Instal·lació i manteniment	INM
	3027	Indústries extractives	INE
	3032		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7130	Fusta, moble i suro	MMC
	7310		
	7511		
	7512		
	7513		
	7514		
	7515		
	7521		
	7522		
	7523		
	7524		
	7611	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7612	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7613	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7621	Electricitat i electrònica	ELE
	7622	Electricitat i electrònica	ELE

Fabricació mecànica	7711		
	7911	Fusta, moble i suro	MMC
	8020		
	8070		
	8121		
	8122		
	8123		
	8124		
	8170		
	8210		
	8280	Electricitat i electrònica	ELE
	8311		
	8323		
	8411		
	8412	Instal·lació i manteniment	INM
	8413		
	8414		
	9700		
Hosteleria i turisme	1125		
	1126	Comerç i màrqueting	COM
	1311		
	1312		
	1319		
	1320		
	1611		
	1612		
	1619		
	1620		
	2913		
	3314		
	4521		
	4522		
	5010		
	5020		
	5030		
	5141		
	5143		
	5150		
	5199	Serveis socioculturals i a la comunitat	SSC
	9121		
	9122		
	9330		
Imatge personal	1128		
	1406	Serveis socioculturals i a la comunitat	SCC
	1706		
	5130		
Imatge i so	2053	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2511		
	2513		
	2514		
	2515		
	2653	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3041		
	3042	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3541		
	3542		
	3543		
	5310		
	7724		

Indústries alimentàries	1122		
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2111		
	2659	Fabricació mecànica	FME
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7801		
	7802		
	7803		
	7804		
	7805		
	7806		
	8270		
	8371		
	8372		
	8373		
	8374		
	8375		
	8376		
	8377		
	8378		
	8379		
	9700	Fabricació mecànica	FME
Indústries Extractives	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2014		
	2056		
	2614		
	2656		
	3021	Química	QUIM
	3027		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7410		
	7421		
	7422	Indústries extractives	INE
	7423		
	7515	Fabricació mecànica	FME
	8010		
	8111		
	8112		
	8113		
	9500		
Informàtica i comunicacions famílies professionals	1136		
	1139	Administració i gestió	ADG
	2031		
	2039		
	2053		
	2631		
	2639		
	2653		
	3024		
	3031		
	3042		
Instal·lació i manteniment	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2039	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2053	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2054	Fabricació mecànica	FME

Instal·lació i manteniment	2652	Energia i aigua	ENA
	2653	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2654	Fabricació mecànica	FME
	2659	Fabricació mecànica	FME
	3023	Electricitat i electrònica	ELE
	3024	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3025		
	7220		
	7230	Electricitat i electrònica	ELE
	7299		
	7331	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7340	Electricitat i electrònica	ELE
	7613	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	7621	Electricitat i electrònica	ELE
	7622	Electricitat i electrònica	ELE
	7623	Electricitat i electrònica	ELE
	7624	Electricitat i electrònica	ELE
	7711	Fabricació mecànica	FME
	8060	Energia i aigua	ENA
	8161		
	8163	Seguretat i medi ambient	SMA
	8280	Electricitat i electrònica	ELE
	8412		
Fusta, moble i suro	9700	Fabricació mecànica	FME
	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2512		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	3541	Imatge i so	IMS
	7010	Edificació i obra civil	EOC
	7130		
	7240	Edificació i obra civil	EOC
	7741		
	7911		
	7912		
	7913		
	7920		
	7937	Tèxtil, confecció i pell	TCP
	8040		
	8141		
	8240		
	8340		
	8415		
Maritimopesquera	9700	Fabricació mecànica	FME
	1121		
	1139	Administració i gestió	ADG
	1401		
	2111	Indústries alimentàries	INA
	2711	Agrària	AGR
	3024	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3051	Transport i manteniment de vehicles	TMV
	3052		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	3111	Seguretat i medi ambient	SMA
	6311		
	6312		
	6313		
	6321		

Maritimopesquera	6322		
	6323		
	7516		
	9450		
Química	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	2013		
	2055		
	2112	Sanitat	SAN
	2613		
	2655		
	2659	Fabricació mecànica	FME
	3021		
	3026		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	8040		
	8050		
	8142		
	8143		
	8151		
	8152		
	8153		
	8154		
	8155		
	8159		
	8220		
	8230		
	8250		
	8321		
	8322		
	8324		
	8329		
	8331		
	8332		
	8416	Tèxtil, confecció i pell	TCP
	9700	Fabricació mecànica	FME
Sanitat	1138		
	2112		
	2121		
	2122		
	2140		
	2190		
	2434		
	2720		
	3043		
	3049		
	3121		
	3124		
	3125		
	3129		
	3131		
	3132		
	3133		
	3134		
	3135		
	3136		
	5111		
	5112		

Seguretat i medi ambient	0010		
	0020		
	0030		
	2011		
	2012		
	2059		
	2190	Sanitat	SAN
	2612		
	3021	Química	QUIM
	3024	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	3071		
	3072		
	3073		
	3111		
	3121	Sanitat	SAN
	3123		
	3521		
	3522		
	3523		
	5210		
	5221		
	5222		
	5223		
	5230		
	5240		
	5250		
	5299		
	8163		
	9220		
	9351		
	9352		
Serveis socioculturals i a la comunitat	1128	Imatge personal	IMP
	1406		
	1706		
	2210		
	2220		
	2231		
	2232		
	2239		
	2431		
	2432		
	2521		
	2522		
	2811		
	2812		
	2820		
	2831		
	2839		
	2921		
	2922		
	2931		
	2939		
	2940		
	3212		
	3531		
	3532		
	3539		
	3544		
	3546		
	3550		
	4101		

Serveis socioculturals i a la comunitat	4104		
	4603		
	5113		
	5121		
	5129		
	5191		
	5192		
	5199		
	7250		
	9110		
	9121	Hoteleria i turisme	HTM
	9211		
	9212		
	9310		
	9320		
	9340		
Tèxtil, confecció i pell	3010		
	3029	Arts gràfiques	ARG
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7726		
	7742		
	7931		
	7932		
	7933		
	7934		
	7935		
	7936		
	7937		
	7941		
	7942		
	8260		
	8351	Tèxtil, confecció i pell	TCP
	8361		
	8362		
	8363		
	8364		
	8365		
	8366		
	8369		
	8416		
	9122	Hoteleria i turisme	HTM
	9700	Fabricació mecànica	FME
Transport i manteniment de vehicles	1124		
	2052	Energia i aigua	ENA
	2053	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2054	Fabricació mecànica	FME
	2652	Energia i aigua	ENA
	2653	Informàtica i comunicacions famílies professionals	INC
	2654	Fabricació mecànica	FME
	3023	Electricitat i electrònica	ELE
	3025	Instal·lació i manteniment	INM
	3051		
	3061		
	3063		
	7240	Edificació i obra civil	EOC
	7294	Edificació i obra civil	EOC
	7320		
	7331		
	7332		
	7340	Electricitat i electrònica	ELE

Transport i manteniment de vehicles	7513	Fabricació mecànica	FME
	7515	Fabricació mecànica	FME
	7611		
	7612		
	7613		
	7621	Electricitat i electrònica	ELE
	7622	Electricitat i electrònica	ELE
	8490		
	8511		
	8512		
	8520	Edificació i obra civil	EOC
	8542	Edificació i obra civil	EOC
	8543		
	8610		
	8620		
	8630		
	8640		
Vidre i ceràmica	1122	Indústries alimentàries	INA
	1139	Administració i gestió	ADG
	1402		
	3073	Seguretat i medi ambient	SMA
	7731		
	7732		
	7733		
	7734		
	8030		
	8131		
	8139		
	8312		

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria de Turisme i Treball

www.illesbalears.cat

Cofinançat per:

Invertim en el teu futur

Unió Europea
Fons Social Europeu